

Subotica & Kladovo
SZUBOTICA
EMAJ JOVIN TRG 8
Telefonok
Kladivom 8-58
Subotica 9-10. 8-53

NAPILÓ

Subotica & Kladovo
szubotica 165 dinár
egy hónapra 58 dinár
Kladivo
Kladivo nap, Kladivo 8
egy hónapra 58 dinár

XXX. ÉVFOLYAM

SZUBOTICA, 1929. SZEPTEMBER 22.

258. SZÁM

VASÁRNAP

Infelix Austria!

Európa, de különösen Középeurópa népei, felszágított érdeklődéssel tekintenek az Ausztriában lejátszódó tragikus moráljásu események kimenetelére. Főleg a szomszédos államoknak épen-séggel nem közömbös az a kérdés, hogy polgárháborúban fognak-e kiülbönni a szociáldemokraták és a keresztényszocialisták közt dülő ellentétek, vagy pedig, mint annyiszor már, ezuttal is sikerülni fog a súlyos válság békés megoldása.

Sokáig úgy látszott, mintha a Habsburgok híres jelmondatából két szót: *Felix Austria* meghagyott volna a történelmi változás a kis osztrák köztársaságnak. A bécsi munkásság vezéreinek érdeme, hogy a vesztés háború nyomán támadt forradalom nem fajult el, hanem a demokrácia medrébe terelődött. A két legnagyobb párt, a szociáldemokraták és a keresztényszocialisták egyideig egymás erejét kiegyensúlyozva működtek együtt, míg aztán a szociáldemokraták az államkormányzás kérdéseiben az ellenzéki szerep sáncai közé vonultak vissza, beérve azzal, hogy magának a hajdani császárvárosnak vezetését a kezükben tartják. Bécs tíz év alatt nagyjelentőségű és mintaszerű szociális intézményekkel gazdagodott s a város magisztrátusa az ugynevezett »Breitnersteuer« révén olyan hatalmas házipítő akciót bonyolított le, amely az egész kultúrviág bámulatát vivta ki. Az osztrák gazdasági élet is meglehetősen konszolidálódott és aki idegen Bécsben járt, a népszabadság friss legköreinek hatása alatt lelkesülten idézte a habsburg jelmondat két épen maradt szavát: *Felix Austria!*

Amde az osztrák polgárság és munkásság viszonyát lassanként aláknázták egyrészt az osztálykülömbösből eredő érdekösszeütközések, másrészt a keresztényszocialisták táborában meghuzódó fasiszta törekvések. A súlyos adókkal, lakásvédelemmel és egyéb jogkorlátozásokkal megterhelt polgárság érthető animozitással szemléli Bécs szocialista városi tanácsának működését, amelyben egy társadalmi réteg egyoldalú favorizálását látja. A szervezett munkásság viszont a polgári mentalitás defenzív reflexmozdulatait az ellenforradalmi veszedelem jelenségeinek tartja és folytonosan újabb erőpróbákat villant meg a reakció fékentangására. A keresztényszocialista kormányzat mindent elkövetett, hogy a jogrendet megóvja és a kilengéseket megakadályozza, de a jobboldali radikalizmus igényeit nem elégithette ki, hiszen számot kellett vetnie azzal a körülménnyel, hogy a szociáldemokraták Bécsben abszolút többséggel rendelkeznek és a Nationalrátkban is csak néhány mandátummal győngébbek, mint a keresztényszocialisták. Ilyen módon a közállapotokban a jobb- és baloldali gondolkodás bizonyos kiegyenlítődése érvényesült, amely lehetővé tette, hogy a kis állam az 1921-iki éhséglázadást és az 1927-iki júliusi forradalmat katasztrófális következmények nélkül élje át.

Ennek a demokrácián alapuló kompromisszumos politikának üzent hadat a Heimwehr, amelynek két vezére bolsevista módszerrel puccsot készített elő azon a címen, hogy meg kell menteni az országot az austromarxizmustól. A Heimwehr keresztényszocialista alakulat a bécsi munkásság fegyveres erejének ellensúlyozására. Az osztrák polgárság szívesen fogadta ezt a szocialistaellenes szervezkedést mindaddig, míg az a munkásság által leszorított befolyású társadalmi osztályok önvédelmének jellegét viselte magán. Mily helyt azonban nyilvánvalóvá lett, hogy Steidle és Priemer diktatórius hatalomra törnek, magának a keresztényszocialista pártnak mérsékeltbb elemei is elfordultak tőlük és a szociáldemokratákkal egyetértésben keresik a kiutat az alkotmánykrízisből.

Az osztrák szociáldemokrata párt vezeterei, akik sorsdöntő pillanatokban mindig tanúságot tettek előrelátó megfontoltságukról, most is hajlandók lényeges engedményeket tenni a polgárság felzaklatott hangulatának lecsillapítására. Hozzájárulnak egy célszerű és demokratikus alkotmánymódosításhoz, kötelezni akarják magukat arra, hogy a polgári lakosság adóterheit csök-

kentsék, több aktív városi tanácsnok állást ajánlanak fel a keresztényszocialistáknak és lemondanak a külön városi, tehát szocialista rendőrség felállításáról. A jelek szerint a keresztényszocialista pártnak az a része, amely a parlamentáris kibontakozást kívánja, nem becsüli le a szociáldemokraták engedékenységét és ezen az alapon törekszik a helyzetet szanáló alkotmányrevízióra. A Heimwehr vérszemet kapott vezérkara azonban nem alkuszik és a »vörös rém« leíprásának ürügye alatt abszolútizmusra rendezkedik

be. Minthogy pedig bizonyos, hogy a szervezett munkásság nem engedi magát egykönnyen kiüzbni megszerzett pozíciójából, a békére és nyugalomra vágyó polgárságot méltán tölti el aggodalommal a Heimwehr »duce«-inek kardcsörtető intranzigenciája.

A legközelebbi napokban kialakul az osztrák politikai élet továbbfejődésének iránya. Addig is a polgárháborút megelőző feszültség üli meg Bécs népét és a habsburgi jelmondatból megmaradt két szó módosul: *Infelix Austria!*

Feloszlatják a csehszlovák parlamentet és kiírják az új választásokat

Vyskovszki agrárpárti képviselőnek honvédelmi miniszterré történt kinevezése idézte elő a váratlan politikai válságot

Prágából jelentik: Vyskovszky agrárpárti képviselőnek honvédelmi miniszterré történt kinevezése váratlan fordulatot hozott a csehszlovák politikai életbe:

Udrzal miniszterelnök elhatározta a parlament feloszlatását és új választások kiírását.

Vyskovszky kinevezése a polgári koalíció második legnagyobb pártjában, a cseh néppártban nagy elégedetlenséget keltett. A párt vezére Sramek helyettes miniszterelnök a tudtán kívül történt kinevezés ellen azonnal óvás emelt. Miután Udrzal nem tudott Sramekkel megegyezni, a lemondás helyett a parlament feloszlatását és új választások kiírását határozta el.

Hozzájárult Udrzal elhatározásához a szlovák

néppárt állásfoglalása is, amelynek a Tuka-per miatt a koalícióból való kilépése kétségtelen.

Udrzal miniszterelnök a parlament feloszlatását és az új választások kiírását elrendelő javaslattal a Nagytapolcsányba időző Masaryk elnökhöz utazott. Politikai körökben bizonyosra veszik, hogy a köztársasági elnök aláírja a javaslatot és úgy tudják, hogy az új választások november 27-ikén lesznek.

A cseh-német polgári koalíció kormánya 1926 október tizenkettedikén alakult meg Svehla elnöklésével és a törvényhozás mandátuma normális körülmények között csak két év múlva járt volna le.

Az osztrák kormány messzemenő alkotmánymódosítást határozott el

Az alkotmánymódosító javaslatot a nemzetgyűlés jövő csütörtöki ülésén terjesztik be — A módosító javaslat kiterjeszti a köztársasági elnök és a kormány hatáskörét — Streeruwitz kancellár állása megingott — A tőke menekül Ausztriából — A kisgazdaszövetség ülésén a Heimwehrrel karöltve végrehajtandó tisztítási folyamatot hirdették

Megnyugtató nyilatkozatokkal ellensúlyozzák a rémhíreket

Bécsből jelentik: Streeruwitz kancellár elnöklésével pénteken többórás minisztertanács volt, amelyen a kormány összes tagjai résztvettek.

A minisztertanács egyhangúlag elhatározta, hogy a nemzetgyűlés jövő csütörtökre összehívott ülésén a kormány törvényjavaslatot terjeszt be a szövetségi alkotmánytörvény módosítására.

A betervezett novella messzemenő módosításokat fog tartalmazni. Elhatározta még a minisztertanács, hogy sürgősen letérjgyallat több más, már régebben betervezett törvényjavaslatot is. A lapok szerint

a tervezett alkotmánymódosítás a köztársasági elnök és a szövetségi kormány hatáskörének bővítésére, a közigazgatásnak a politikától való mentesítésére, a rendőrhatalom gyakorlására, a terrorellenes törvényre és a sajtótörvényre vonatkozik.

A bel- és külföldi sajtóban legutóbb elterjedt riasztó hírek erőlyes állásfoglalására készítettek Ausztria két legnagyobb gazdasági testületét: a bécsi kereskedelmi kamarát és az osztrák kereskedők szövetségét. A bécsi kereskedelmi kamara elnöksége a rémhírekkel szemben megállapítja, hogy

egész Ausztriában mindenütt teljes a rend és a nyugalom

és a gazdasági élet is a szokott mederben minden fenakadás nélkül folyik. A nyilatkozat megállapítja, hogy

semmi sem indokolja azt az aggodalmat, hogy a közel jövőben zavaroktól kell tartani.

— A rémhírek éles ellentétben vannak a tényleges viszonyokkal — mondja a nyilatkozat — és a dolgok várható alakulásával.

Hasonló nyilatkozatot adott ki az osztrák kereskedők szövetsége is.

A megnyugtató nyilatkozatokkal szemben a tőke lázasan igyekszik biztosítani magát és úgy a bécsi tőzsdén, mint a szomszédos államok tőzsdéin nagy tételekben vásárolják a dollárt,

mivel pedig a dollárbankjegyekben nincs meg a keresletnek megfelelő készlet, ezek az izgatott vásárlások nagy dollárhausset idéztek elő. Így a budapesti tőzsdén a bécsi vásárlások hatása alatt szombaton 40 fillérrel emelkedett a dollár árfolyama, az utóbbi három nap alatt pedig összesen több mint egy pengővel emelkedett a dollár a forszírozott bécsi vásárlások következtében. Viszont

az osztrák silling Zürichben öt ponttal esett és érzékenyen gyengült az Ausztriát környező államok tőzsdéin is.

Valószínűleg a tömeghisztériának tudható be az a hír is, hogy

Kun Béla, aki, mint ismeretes, már többször kíséreltezt Bécsben a felforgatás előkészítésével, Moszkva utasítására ismét Bécsbe érkezett

és napok óta az osztrák fővárosban tartózkodik több más szovjetkiutálódottal együtt Bécsben egyidejűleg

a Streeruwitz-kormány válságáról is vannak forgalomban hírek.

A pénteki minisztertanácson ugyan semmi sem mutatott arra, hogy a kormány bukófélben van, a parlament

Schumy osztrák helyettes kancellár

folycsón azonban határozottan tartja magát az a hír, hogy a kancellár visszavonulni készül és ezzel kapcsolatban már a legkülönbözőbb kombinációk kerültek forgalomba. Erősen tartja magát az a hír, hogy

a többségi pártok Schober bécsi renőrfőnököt akarják kancellárnak

és hivatkoznak arra, hogy Schober Ausztria legválaságosabb napjaiban egyszer már jó kancellárnak bizonyult.

Szombaton délelőtt az alsóausztriai kisgazdaszövetség nagygyűlést tartott és megtárgyalta a gazdasági és politikai helyzetet. A gyűlésen Streeruwitz kancellár, Buresch tartományi főnök és a kisgazdaszövetség más vezetői tartottak beszédet, majd határozatot fo-

gadtak el, amelyben az osztályharc elutasítása és a népközösség hangsúlyozása mellett a kisgazdaszövetség követeléseit sorolják fel. Kívánják, hogy

a Heimwehrekkel vállelve és a törvényes biztonsági csapatokba vetett bizalommal minden megengedett eszközzel hajtsák végre a tisztítási folyamatot

s ezáltal a Heimatschutz gondolatának ideális célját megvalósuláshoz segítsék, valamint, hogy a földhöz kötött munkásokat közös gazdasági fronton társadalmilag fellemeljék. A határozat követeli, hogy a szabadon választott parlament legyen az alap, amelyen a gazdasági és kulturális munka nyugszik. A kisgazda-

Steidle dr., a Heimwehr-szervezetek vezére

szövetség szükségesnek tartja a választójog módosítását, a törvényhozó testületek, a sajtótörvény és az esküdthíráskodás reformját, végül a határozat a kisgazdaszövetség bizalmát fejezi ki a Streeruwitz-kormány iránt.

Ennek az elvnek a szigorú betartása nélkül egyetlen pénzverde sem állhatna fenn.

Mégis hosszas rábeszélésre hajlandónak mutatkozik Obradovics mérnök arra, hogy a nyilvánosság számára felvilágosítást adjon a bankjegynyomdáról.

— Az építési és berendezési munkálatok befejeződtek — mondotta. — Egy kétszárnyú központi gyárépületet emeltünk, ezenkívül kilenc kisebb épületet. A főépületben vannak elhelyezve a bankjegyek előállítására szükséges nyomdai kellékek, a klisétermek, a színezőhelyiségek és a különböző laboratóriumok, egy egész külön szárnyban pedig a modern építési hatalmas, tüzbiztos trezorok egész sora nyert elhelyezést. Ezekben a trezorokban őrzik a már kinyomott, de forgalomba még nem került bankjegyeket.

— Az egész épületkomplekszum betonból készült, a sűrűn elhelyezett apró ablakok speciális gyártmányú vastag üvegből vannak és minden ablakon erős vasrács van. A melléképületek közül a legnagyobb a bankjegynyomda személyzetének szolgál lakásul, mert mindenkinek, aki bármilyen minőségben a bankjegynyomda szolgálatában áll, kötelessége a falakon belül laknia.

— Készen állanak már a legmodernebb gyártmányú villanyerőre berendezett nyomógépek és befejezték a nyomda külön villamos központjának szerelési munkálatait.

Obradovics mérnök ezután így folytatta nyilatkozatát:

— A bankjegyek nyomására szolgáló papír, festék és kliséanyag is utban van már Franciaországból. A bankjegynyomdának külön iparvasútja lesz, amelyen a gyártáshoz szükséges anyagokat a topcsideri állomásról a telep területére fogják szállítani.

— A gyártelep külső képét a városépítési szempontok figyelembevételével próbáltuk kialakítani. Az épületek előtt levő területet több holdnyi terjedelemben parkirozzuk, úgyhogy esztétikailag is kellemes látványt fog nyújtani a bankjegynyomda épületesoportja.

Obradovics mérnök nyilatkozata végén kijelentette, hogy az eddigi tervek szerint az október közepén megtartandó ünnepélyes megnyitás után néhány héttel már meg is kezdhetik a bankjegyek nyomását, mert a gyár minden tekintetben teljesen készen áll. A munkásfelvételeket a napokban fogják megkezdeni és a nyomdászok felvételénél a fiatal munkaerőket részesítik előnyben, akiket könnyen he lehet tanítani a speciális bankjegynyomási munkákra.

Hétfőn kezdődnek Pirothban a jugoszláv-bolgár tárgyalások

Jovanovics Milorád bácskai főispán is tagja a jugoszláv delegációnak

Az Avala jelenti Beogradból: E hó 23-ikán kezdődik Pirothban a konferencia a jugoszláv és a bolgár kormány megbízottai között, amely konferencián tárgyalják a jugoszláv és bolgár tervezetek összeegyeztetésének kérdését a piroti jegyzőkönyv szellemében. A jugoszláv delegáció, amely 22-ikén este utazik Pirothba, a következő: Elnök: Vintrovics Rajkó, a külügyminisztérium jogi osztályának igazgatója, ta-

gok: Jovanovics Milorád főispán és Ilic Bogoljub dandártábornok. A delegáció titkára Suica Nikola külügyminisztériumi titkár. A bolgár delegáció 23-ikán reggel érkezik Pirothba.

Mint Szomborból jelenti, Jovanovics K. Milorád bácskai tartományi főispán szombaton Beogradba utazott, hogy csatlakozzék a Pirothba induló jugoszláv delegációhoz.

Ahol a pénz készül...

Október végén nyitják meg Beogradban Európa legmodernebb bankjegynyomdáját

Beogradból jelenti: A főváros lüktető életü, forgalmas centrumától néhány percrenyire a legnagyobb csöndben hatalmas új épületesoport építési munkálatai fejeződtek be a napokban. A beogradiak legkedveltebb kirándulóhelyén a Topcsideren elkészültek a jugoszláv bankjegynyomda épületei. Az épületek külső munkálatai már hetekkel ezelőtt véget értek és most fejezték be a berendezési munkálatokat, úgyhogy az eddigi tervek szerint ez a nagyfontosságú intézmény már a legközelebbi hetekben megkezdheti működését.

A bankjegynyomda felszerelése a lehető legmodernebb. A biztonsági berendezések a technika legújabb vívmányainak felhasználásával készültek, úgyhogy a beogradi bankjegynyomda Európa legmodernebb ilyen intézete lett. Az egyik beogradi lap munkatársa a napokban látogatást akart tenni a megnyitás előtt álló pénzverdében és impresszióiról a következő érdekes riport keretében számolt be.

A topcsideri bankjegynyomda épületei egész kis város benyomását keltik. Szilárd és biztos alapokon nyugvó dekoratív épületkomplekszum, amelyet minden oldalról magas betonfalak vesznek körül. A szemlélőnek az épületesoport megpillantásakor az az első benyomása, hogy egy erődöt lát maga előtt.

— Ha az ember megkísérli a betonfal mögé való bejutást, méginkább megerősödik ez az impressziója, a kapun bejutni ugyanis még sokkal nehezebb, mint egy erődbe tenni látogatást. A gazdagon díszített, masszív vaskapu előtt udvarias portás áll, aki a Narodna Banka egyenruháját viseli. A belépni szándékozóval rendkívül udvariasan, de határozott hangon beszél.

— Végtelenül sajnálom, uram, de ennek a kapunak csak egyetlen kulcsa van: a Narodna Banka kormányzójának írásos engedélye. Enélkül teremtetni lélek nem léphet be ide.

Minden kéréselés, igazolás és kilátásba helyezett jutalom hiábavalónak bizonyul.

— A kapu előtt kell várni mindaddig, amíg a látogató nevét és személyi adatait be nem jegyzik az erre a célra szolgáló könyvhöz. Bejelentettem magam az új intézmény igazgatójánál és a névjegyre ráírtam, hogy a nyilvánosságnak akarok beszámolni a nagyfontosságú új intézményről.

Obradovics mérnök, a bankjegynyomda igazgatója néhány perc múlva jelentkezik.

— Csalódtam, amikor azt hittem, hogy ilyen módon végre sikerül a titokzatos betonfalakon belül kerülni. Az igazgató jön ki hozzám és nagyon szíves hangon találkozás ismét csak a kapun kívül folyik le.

Obradovics mérnök rendkívül udvarias ember, kedves mosollyal hallgat végig, de amikor kifejezem azt a kívánságomat, hogy szeretném megtekinteni a helyiségeket, változatlan udvariassággal, de határozottan tagadja meg kérésém teljesítését. Mintegy kétszáz méternyire a bejárattól a szabad ég alatt áll rendelkezésemre. Az egyes épületek berendezéséről, elrendezéséről, a titokzatos trezorokról és egyéb részletekről érdeklődöm, de választ nem kapok.

Az igazgató mosolyog:

— Ez minden bankjegynyomdának a legelemibb elve: csak azok ismerhetik meg, akik dolgoznak benne.

Katasztrófák a tengeren

Elsülyedt egy mexikói kirándulóhajó és egy olasz halászbárka

Párisból jelenti: A Rádió-ügynökség jelenti Mexikóból: Egy kiránduló hajó Wallersa közelében heves viharban elsülyedt. A hajón mintegy harminc munkás volt, akik a közeli banánültetvényen dolgoztak és hajókirándulással akarták megülni Mexikó függetlenségének ünnepét. Valamennyien a tengerbe fulltak.

Milanói jelentés szerint eddig még ki nem derített okból péntek este Mandacchio kikötő torkolatánál elsülyedt egy bárka egy négytagú családdal. Valamennyien a tengerbe veszttek. Egy halász vette észre a szerencsétlenséget, de mire odaért, már mentésről szó sem lehetett. Az eset annyira titokzatos, hogy megindult a vizsgálat, mert nem lehetetlen, hogy gyilkos merényletnek esett áldozatul a négytagú család.

Athénből jelenti, hogy egy ottani rádióállomás feljogta a Zoujorg angol gőzös vészjelzését Kréta szigetének partvidékéről. A hajó jelentette, hogy fedélzeten tűz támadt és a legnagyobb veszedelemben van. Az athéni kikötőből több gőzös indult az angol hajó segítségére.

Befejeződött a vizsgálat a palesztinai hullacsonkítások ügyében

A vizsgálat szerint az arabok nem csonkították meg a holttesteket

Jeruzsálemből jelenti: Az a bizottság, amely hivatalos volt megvizsgálni, hogy csakugyan megcsonkították-e Hebronban a véres uccai zavargások halottait, előterjesztette első jelentését, amely úgy szól, hogy a bizottság exhumáltatott husz holttestet, de egyetlenegy esetben sem találta megcsonkításnak nyomát.

A holttestek már erősen oszlásnak indultak. A kísértet koporsók egyikében két levágott kart találtak törzs nélkül. A bizottság úgy találta, hogy ezeket a kezeket karddal vágták le, de ez még nem bizonyítja a holttestek megcsonkításának vádját.

A zsidók ennek következtében lemondtak további holttestek kiásáról, a bizottság tehát azon a véleményen van, hogy az arabok ellen emelt vádak nem helytállóak.

A zavargások óta a jeruzsálemit zsidók csüörtökön először imádkoztak a Panaszok Falánál. Erős rendőresapat vonult ki védelmükre, de az arabok nem zavarták meg az ájtatoskodást.

Régi rádiók!

Régi vevőink!

Nincs többé elavult rádió és nem kell többé akkumulátor, ha van villany a lakásban

Megkezdjük az általunk forgalomba hozott és már régebben eladott

SABA

négylámpás és egyéb készülékeink modernizálását.

Alapos és beható tanulmányozás után most abban a helyzetben vagyunk, hogy a már régebben eladott

SABA

négylámpás és egyéb készülékeinket

garancia mellett átalakíthatjuk villanyrádióvá

Az átépítéseket először a mi vevőink készülékein eszközöljük, csoportokban a jelentkezés sorrendje szerint

A nyilvántartás céljából kérjük alanti szelvényt kitöltve hozzánk beküldeni. A helybeliek készülékét 48 órán belül átalkatva visszaküldjük. A vidékiek készülékeit kérjük fiókjaink vagy képviselőink útján hozzánk juttatni, melyeket soron kívül elkészítünk

Az átépítésért teljes garanciát vállalunk

A mi vevőink készülékeinek átépítését rendkívül olcsón eszközöljük

Ha van villanya, használja ki a villanyáram nyújtotta előnyöket

Konrath d. d. Szubotica
összes fiókjai és képviselői

Itt levágandó

Név: _____
Lakhely: _____
Kitől vette készülékét? _____
Milyen típusu a készüléke? _____
Van-e anódpótlója és milyen? _____
Milyen villanyára van (110, 220 vagy 150 voltos váltóáram)? _____

Megszűnik a kövezetvám Szuboticán

Az új fogyasztási szabályrendelet szerint a városba behozott minden áru után városi fogyasztási adót kell fizetni

A szuboticiai városi tanács a szeptember 28-iki rendes közgyűlés elé terjeszti a javadalmi hivatal új szabályrendeletét, amely, mint jelentették, teljesen új alapokra fekteti a városnak ezt a főbevételi forrását a biztosító ügyosztályt. Eredetileg úgy tervezték, hogy a szabályrendeletben a zártváros elvét domborítják ki, de ettől elálltak és úgy határoztak, hogy a szuboticiai tanyákon termelt mezőgazdasági termékek után nem kell fizetni behozatali vámot, csupán fuvarilletéket, ami egy kocsi rakomány után néhány dinárt tesz ki.

A szabályrendelet egyik újítása, hogy teljesen eltörlő a kövezetvámot és a behozatali vámot

és ehelyett fogyasztási adót kell majd fizetni. Általában arra törekedett a városi tanács, hogy biztosítsa a költségvetésben előirányzott bevételek behajtását anélkül, hogy ez újabb megerhelést jelentene a lakosságra nézve. A szabályrendelet igen sok áruinak a fogyasztási adóját lényegesen leszállította és így

a bor fogyasztási adója az eddigi egy dinár helyett literenként mindössze hatvan para lesz.

A szőlősgazdáknak és a szesznyagkereskedőknek eddigi egy összegben kellett befizetni a fogyasztási adót a termés után, míg az új szabályrendelet megengedi, hogy azt negyedévi részletekben fizessék be.

Fontos könnyítés és újítás az is, hogy a kivételnél és a tranzitnál semmiféle fogyasztási adót nem kell fizetni.

A szabályrendelet elrendeli, hogy a városba csak a városi kapunál szabad behozni az árut. Aki rejtett utakon hozná be az árut, csempészést követ el és szí-

goruan megbüntetik. A csempészésért a büntetés a fogyasztási adónak tízenkétszerese, de visszaesés esetén ötven százalékkal több.

A szabályrendelet 9. szakasza szerint nem szabad semmilyen tárgyat behozni a városba és forgalomba hozni anélkül, hogy a fogyasztási adóhivatal közgei nem néznék át az árut. A behozott áru után az adót, illetve illetéket a városi kapunál azonnal ki kell fizetni. A városi tanács azért határozta el a javadalmi hivatal átszervezését, mert az adót eddig túlag fizették be és megförtézt az is, hogy azt három-négy évig nem fizették, közben a hátralekös fizető tönkrement vagy meghalt és a város így nem tudott hozzájutni költségvetésileg előírt bevételéhez. Hogy a költségvetés egvensúlyát biztosítsák, kénytelenek voltak bevezetni ezt a rendszert, amely egyébként már minden nagyobb városban érvényben van.

A szabályrendelet öt csoportba osztja a fogyasztási adó alá eső tárgyakat.

Az első csoportba a mezőgazdasági, állati és erdei termékek tartoznak. Ezek után száz kilónként a következő összeget kell fizetni: Rizs 10 dinár, komló 50 dinár, kukorica 20 dinár, mák 10 dinár, fűzelékűek 5 és 10 dinár, őrölt paprika 100 dinár, friss gyümölcs 10 dinár, száras gyümölcs 40 dinár, narancs, banán 100 dinár, más déli gyümölcsök 200 dinár, citrom 20 dinár, narancs 30 dinár, tengeri fű 20 dinár, nyers kávé 50, pörkölt kávé 100, őrölt kávé 1000 dinár, csomagolt kakaó és tea 50 dinár, vaj kakaó 200 dinár, por és táblakakaó 100 dinár, vanília, safrán, fahéj és dió 200 dinár, bors, majoranna, babérlevél és más fűszer 50 dinár, különféle mag 5 dinártól 30 dinárig. A virág

100 dinár, palma ágak st. 300 dinár.

Állatok után: egy ló 20 dinár, öszvér és szamar 10 dinár, egy hizott sertés 20 dinár, sovány sertés 5 dinár, bárány, kecske, juh, borjú 15 kilóig 3 dinár, apró szárnyas állatok fél dinár, nagyobb szárnyas állatok darabonként egy dinár ötven para, száz kiló méh után 50 dinár, száz kiló selyemhernyó 50 dinár. Nyers hus és szalonna, kolbász és feldolgozott hus métermázsánként 50 dinár. A vágóhidon levágott állatok után a következő fogyasztási adót kell fizetni: egy ló vagy szarvasmarha után 50 dinár, sertés 25 dinár, borjú 15 dinár, apró állatok 5 dinár, száraz hus, sonka vagy vadhus métermázsája 50 dinár. Száz kiló tej 20 dinár, kondenzált tej métermázsája után 200 dinár, száz kiló tojás 20 dinár, méz 50 dinár, liba vagy sertés zsír 50 dinár, vaj 60 dinár, nyers vagy szárított bőr métermázsája 30 dinártól 100-ig. Különböző halak után száz kilónként 50 dinártól 500 dinárig. Tüzelőfa métermázsája után 1 dinár, fa és kőszén után százkilónként 1 dinár, épületfa után 2 dinár, mahagóni és finom butorfa után 5 dinár, karácsonyfa után 10 dinár. Keményítő után métermázsánként 20 dinár, cukor 20 dinár, rum, konyak, pálinka, likőr hektoliter százaléka 5 dinár, tiszta szesz hektoliter százaléka 5 dinár, denaturált szesz (hektoliter) 50 dinár, must hektoliterenként 50 dinár, 14 százalékos bor 60 dinár, tízennégy százalékon felül hektoliterenként 200 dinár, palackos cseseze bor száz kilogramm után 400 és 500 dinár. Gyógybor 500 dinár, pezsgő 3000 dinár, sör 80 dinár, ecet 10 dinár, élesztő 20 és 40 dinár, ásványvíz 10 dinár, limonádé és szódavíz 20 dinár. Mézeskalács 2000 dinár. Csokoládé 200 dinár, gyümölcslevesrel töltött cukorka 400 dinár, tefel 100 dinár. Konzervek: 100 dinár, szardínia 100 dinár, sajtfelek 20 dinártól 100 dinárig. Vlasz 20 dinár, különböző parafintermek 500 dinár, mosó szappan 20 dinár, mosó szappan 300 dinár, glicerin 30 dinár, parafin zsír, vatin 20 dinár, kocsikenőcs 10 dinár, cipőkrém 20 dinár, szappanpótló cikkek 100 dinár, szappanból, parafinból készült cikkek 500 dinár.

A második csoportba az olajtermékek, bányatermékek tartoznak. Száz kiló cement vagy mész forgalmi adója egy dinár. Petróleum, kátrány, kátrányolaj, benzol 10 dinár. Aszfalt 3 dinár, karbid 5 dinár. Egy kiló arany rud 300 dinár, arany és platina cikkek 300 dinár, arany és platina cikkek drágakövel kilogrammonként 500 dinár, nyers ezüst száz kilónként 100 dinár, megmunkált ezüst 200 dinár, drágakövel 500 dinár métermázsánként. Száz kiló vasrud, vagy drót fogyasztási adója 3 dinár. A harmadik csoportba tartoznak a különböző gyapjú és pamuk cikkek, selymek és más textilárúk, míg az ötödik csoportba a vegyeszeti termékek és gyógyszerek tartoznak.

Mit tárgyal

Noviszd város közgyűlése?

A város pénzügyi és gazdasági bizottságának ülése

Noviszadról jelentik: Noviszad város képviselő-testülete hétfőn délután tartja szeptemberi közgyűlését, amelynek napirendjén több fontos tárgy szerepel. A városi gazdasági és pénzügyi bizottság péntek este megtartott ülésén tárgyalta a közgyűlés napirendjére kerülő kérdéseket. A gazdasági és pénzügyi bizottság ülésén dr. Borota Braniszláv polgármester elnökölt és az ülésen a bizottságok tagjai nagy számban jelentek meg.

A bizottság tudomásul vette, hogy a belügyminiszter jóváhagyta a városi kataszteri nyilvántartói állás beszüntetését, mert ezeket a teendőket az állami kataszteri hivatalok vették át. A belügy-, kereskedelmi- és a pénzügyminiszterek jóváhagyták a közgyűlés határozatát, amely módosítja a Városi Takarékpénztár alapszabályainak huszadik szakaszát, úgyhogy ezentul csak azok lehetnek a Városi Takarékpénztár igazgatósági tagjai, akiknek meghatározott összegű betétjeik vannak, amelyeket igazgatósági tagságuk tartamára nem vehetnek ki.

A városi tisztviselők azzal a kérelemmel fordul a városi közgyűléshez, hogy a háborus éveket nekik a nyugdíjba tudják be, hanem a szolgálati idő tartalma alatt előmenetel szempontjából is számítsák be. A gazdasági bizottság javasolja a közgyűlésnek a kérelem teljesítését.

A gazdasági bizottság hozzájárult ahhoz, hogy a noviszadi légszuszgyár részére negyven vagyon gázcső beszerzésére árlejáts irjanak ki. Tudomásul vette, hogy az Arsze Pajevics-ucca lakói aszfaltjárda létesítését kérelmezték, továbbá tudomásul vette a Kraljica Mária-ut utburkolatának elkészítéséről felvett jegyzőkönyvet. Dr. Frank Mihály vállalkozó mérnök, aki az utat elkészítette, szerződésileg kötelezettséget vállalt, hogy évi 68.000 dinár ellenében gondoskodik az ut fenntartásáról. Dr. Frank Mihály beadványban arra kérte most a várost, hogy vagy térítsék meg a 90.000 dinár fenntartási költségpótlékat, mert ennyivel többre kerül az ut javítása, vagy menessék fel az ut további fenntartási kötelezettsége alól. A kérelemről külön szakértői bizottság fog tárgyalni. Több uca uttestének és járdájának burkolását határozta még el a bizottság.

Tárgyalták még dr. Grubay Rezső noviszadi orvos felebbezését is, mert doktori címének az illetőségi lajstromba való bejegyzéséért 500 dinár városi illetéket kértek. A két bizottság elutasította a felebbezést.

A budapesti Altruista Bank visszacapott kétezer hold földet az agrárreformtól A birtokot a bank felparcellázza és eladja jugoszláv állampolgároknak

Beckerekéről jelentik: Annakidején az agrárreform zárlat alá vette a budapesti Altruista Bank bánáti földbirtokát. Az Altruista Banknak Banatszki-Dusanovac község határában körülbelül kétezer hold földje volt, amelyre az agrárreform alá vétel után több ezer dobrovoljacot és telepest telepítettek, akik a részükre kiosztott egyenként nyolc és háromnegyed hold földön házakat építettek maguknak. Azonkívül a telepen két iskola is épült. Időközben a beogradi kormány és az Altruista Bank megbízottai között tárgyalások indultak meg Beogradban. Ezek a tárgyalások nemrég végetértek és a tárgyalófelek között teljes megegyezés jött létre. Az Altruista Bank visszacapta földjét, de köteles azt felparcellálni és jugoszláv állampolgároknak eladni.

A megegyezés a napokban került végrehajtásra és egy bizottság szállt ki Banatszki Dusanovára a föld átadása végett. A bizottság tagjai voltak *Atanacković Jován* földművelésügyi miniszteri inspektor, dr. *Szofolovics Jozsif*, a beckereki agrárhivatal főnöke és *Gr-*

leunov Zsárkó, a beckereki agrárhivatal felügyelője. Az Altruista Bank képviselőjében megjelent dr. *Cselebovics Jakov* beogradi ügyvéd, *Loch Jakab*, az Altruista Bank bánáti birtokainak igazgatója és *Ninkov Pája* méltók.

A bizottság az 1889 hold földet a bank képviselőinek hivatalosan átadta és ezzel az Altruista Bank évek óta huzódó pöre véget ért. Az átadott földterületen elő dobrovoljacok és telpek részére máshol jelöltek ki földeket. A legnagyobb részüket Beodra és Gornjamuzsja község határában kaptak földet, a többi pedig a Bánát különböző községeiben helyezték el.

Az Altruista Bank az átadást azonnal megkezdte a föld parcellázását és eladását. A földnek mintegy a felét máris eladták kikindai, itebjii, haifeldi és környékbeli gazdáknak. Miután az érdeklődés a földek iránt igen nagy, valószínű, hogy rövidesen az egészet sikerül eladni és ezzel a pesti Altruista Bank bánáti föld érdekeltsége teljesen megszűnik.

Egy szentai mérnök levele Haifából a palesztinai zsidóüldözés okairól

A palesztinai zsidóság rendületlenül bizik a jövőben

Zohar l'hezkel szentai származású mérnök öt évvel ezelőtt kivándorolt Palesztinába. A fiatal mérnök, akinek apja gőzmalomtulajdonos volt Szentán és aki már itthon is szép sikereket ért el, mint építész, Haifában telepedett meg és kiváló tudásával és képzettségével előkelő pozíciót vívott ki magának. A Ruttenberg-műveknél kapott alkalmazást, ahol szak tudásánál fogva megbízták a palesztinai nagy villamos központi művek tervezési munkáival, amely művek a Jordán vízének felhasználásával hatalmas villamos központot építenek.

Zohar mérnök szeptember 7-iki kelettel levelet írt Szentán lakó szüleinek. A levélben kimerítően foglalkozik az utóbbi hetek ismeretes szomorú eseményivel és érdekesen yilágítja meg a palesztinai események indító okait. A levélből kitűnik, hogy a hiradások nagyrészt erősen túlzottak voltak, amikor az eseményeket pogromjellegűeknek tüntették fel, mert Zohar mérnök szerint azoknak egyáltalán nem volt pogromjellegük, noha az arab támadásoknak 124 halálos áldozata is volt.

Az érdekes levél különben eredeti szövegezésében így szól:

— Most, amikor a kedélyek többé-kevésbé lecsillapodtak, megpróbálom objektíven leírni a történet eseményeket. Előre szeretném bocsátani: azt az előítéletet, hogy itt Erez Jisroelben Galut értelemben vett pogromról lett volna szó, semmisen igazolva. Ami itt történt, az vallási, illetve politikai lázadás volt. Az arab parasztságot, az úgynevezett *seleah*-okat, hamis információk alapján és nevétség ígéretek ellenében bele uszították ebbe a lázadásba.

— De mielőtt magukról az eseményekről írnék, ismertetnem kell az itt élő arabok különböző osztályrétét, mert csak ezek ismeretében lehet tőkéletesen megismerni az itteni viszonyokat.

— A palesztinai arabság legnagyobb része falvakban élő parasztságból áll. A felahok igénytelen, primitív emberek, akik egész életükben földesuráknak: az előndiknek dolgoztak, mert ezeknek birtokában volt a föld, a falu és ezek voltak a felahok korlátlan urai. Ha az előndik egyik-másikának jó kedve támadt, eladta a földet, a falut, az ott élő felahokkal együtt, vagy eladta a földet, a falut, a felahok nélkül — a zsidóknak. Ilyen esetben a falu elhurcolkodott a városba.

— Már most el tudjuk képzelni, hogy ilyen nép mennyire alkalmas harcias eszelekedetekre. Az ilyen körülmények között élő felahok inkább hasonlítanak az igaz állatokhoz és az egész külfölség közöttük és az állatok között csak annyi, hogy a felahok beszélni tudnak, de az állatok tisztábbak, mint a felahok. Ezek a felahok Erez Jisroelben.

— Az arab fajnak van azonban egy másik csoportja, amely szintén itt él közöttünk, ezek a beduinok. Ezek a beduinok, piszkos emberi lakásra alkalmatlan házak helyett, kovésbé piszkos sátrakkban tanyáznak és állattenyésztéssel foglalkoznak. A beduinok szabad, kalandor életmódjuknál fogva is, más természetű faj. Jónövésűek és meglehetősen büszkek, akik különbeknek tartják magukat a felahnál. Tradíciókkal és a régi faj kulturájával bírnak. A lopás, rablás, gyilkolás a vérékben van. Különbben minden arab, ha csak arra módja kínálkozik és alkalma van rá, lop. E tekintetben sokban hasonlítanak a vándor cigányokhoz.

— Az arabok harmadik válfaja: a városi arabok, akik között vannak mohamedánok és keresztények. Ezek már civilizáltabbak, de annál kevésbé jellemesek.

Pénzért mindenüket eladják. Meg lehet venni újságjajkát, politikusaikat, csak az összeg nagyságától függ minden. Ezeknek megismerése után tiszta képet lehet alkotni az itt élő arabok mentalitásáról.

— Fontos még megismerni a mi angol kormányunkat és annak politikáját. Az általános angol gyarmati politika ismeretes. Ami azonban itt történt, az talán nem is az igazi angol politika. Ez inkább a palesztinai főbb tisztviselők szomorú antiszemita vak-sága és a vezető arabok bosszúja volt. Utóbbiak azért haragudtak, mert mégsem szedhettek a zsidóktól elég bakstist.

— Az egész lázadásnak vallási jelleget adtak. A mozgalmat a *Cótel morovivai*, a síralommal kezdődött. A síralommal kérdésre most ebben a levélben nem akarok kitérni. Ez külön fejezet. A bujdosatók elhitették a felahokkal, hogy a zsidók el akarják tolni venni Omár mecsetjét és az aranyaikat. Hogy mi fűfát ígérték nekik, azt még nem tudjuk, de bizonyos, hogy dolgukat ügyesen csinálták. Eddig még sohasem sikerült hordát ilyen ügyesen megszervezni. A zsidók mitsem tudtak a felahok nagyarányú megszervezéséről, jó lehet az előkészítés munkája már régóta folyamatban volt.

— Hebróban, amikor néhány arab rendőrtől elszedték a fegyvereket, hatvanhárom védetlen embert, úgyszólván csupa aggasztóan aszonyt és gyermeket lelődöstek. A mi százhuszonnyegyháromunk közül a legtöbb ilyen módon pusztult el. Száznál többet úgy gyilkoltak le, hiszzen a saját elővigyázatlanságuk áldozatai és legfeljebb négyen estek el nyílt harcban. A gyarmatokon hat-nyolc emberünk ezer arabot pisztolyokkal visszatarított és megöltünk. A mi helyzetünket nagyon megnövelte, az a körülmény, hogy nekünk attól is kellett tartanunk, hogy a rendőrség elszedi a fegyvereinket. Ahol csak értük a támadóinkat, vertük őket, mint a répit. Az ország semmilyen védelemre sem volt berendezve. Az állami és a városi rendőrök legnagyobb része arab, akik teljesen megbízhatatlannak bizonyultak. Az a néhány zsidó rendőr, aki itt alkalmazva van, attól tarthatott, hogy arab kollégáitól kap golyót. Az egyedül megbízható angol rendőrség nagyon csököny. El lehet tehát képzelni, hogy az első órákban, sőt az első napokban milyen felzúdulás volt az országban. De bátor fiaink megőrizték lélekjelenlétüket és feltartóztatták az előnyomulni készülő hordákat az ország minden részében, míg Egyiptomból, majd később Maltából a hadihajókkal küldött angol segítség megérkezett.

— Tel-Avivban, minden ellenkező európai híradással szemben, senkinek még a haja szála sem görbült meg. Az a hat halott, akikről a sajtó, mint telavívi halottakról számolt be, nem Tel-Avivban esett el. A hat áldozat telavívi volt, csupa ismert ember. Autón indultak utra, noha a nyomatékosan figyelmeztették őket, hogy ne menjenek utra, mert ez veszedelmes vállalkozás. Ők harcra is bocsátkoztak a tulerővel, lelőttek hat arabot, de végül elesetek.

— Tel-Avivban annyira nem volt komoly veszedelem, hogy onnan több, mint százötnyi segítséget lehetett Jeruzsálembe küldeni. A harcok részletes leírására most nem térhetek ki, de annyit ismételt mondhatok, hogy az arab lázadásnak semmiesetre sem volt pogromjellege.

— Amikor megjöttek az angol katonák, hadihajókon és repülőgépeken, kihirdették az ostromállapotot. Közben lelőttek egy csomó arab lázadót.

— A lázadás hetedik-nyolcadik napján érkezett vissza szabadságáról az angol fő kormányzó. Nyomban erőlyes proklamációt adott ki, ami kezdetnek nagy elg-tétel volt a zsidóság számára. A kiáltványt nyilvánosan kifüggesztették.

— A fő kormányzó, mielőtt szabadságára ment, íg-retet tett az araboknak, hogy az angol gyarmatügyi miniszternél közben fog járni, hogy a parlamenti rendszer meghonosíttassék, de mielőtt visszaérkezett, azonnal kijelentette, hogy megkezdte tárgyalásait megszakítja és arabokkal ebben a kérdésben több szóba nem áll. A fő kormányzó ugyanakkor ígértet tett, hogy a síralommal kérdését azonnal el fogja intézni. Sajnos ezért kellett 124 halottat veszítenünk, de ennek ellenére megnyertük a csatát és reméljük, hogy most már hamarosan más irányt kap az angolok palesztinai politikája.

— A külföld véleményét nem tudjuk, külföldi lap rem jön be, de annyit mégis tudunk, hogy Amerika nem hagyja, hogy az ügyek úgy folyjanak mint eddig. Az arabok szétkürtölik Egyiptomban, Szíriában, hogy mi kezdjük a támadást, mi támadtuk meg őket és mi leromboljuk az ő szent Omár mecsetjüket. Ez természetesen mind hazugság.

Az egyiptomi kormány hivatalos kommunikét tett közzé, amelyben elítéli a palesztinai eseményeket és azt írja, hogy az egész lázadást felelőtlen elemek idézték elő. Most az arab esküvőre fegyvereket kér a kormánytól, hogy védekezzenek a zsidó támadásokkal szemben. Eddig is féltek a zsidóktól, de bizonyos, hogy ezek után még jobban fogják respektálni.

Azt hiszem, hogy most mégis nagylépéssel haladtunk előre, mégha — amit lelkünkben fájlalunk és siratunk — százhusznegy zsidó testvérünk vérbe is került ez.

Szuboticai házaspár autóbalesete Oszijek mellett

Az autó az országoton felborult és maga alá temette a vendéglőt és feleségét

Oszijekről jelentik: Sulyos autószerencsétlenség történt Oszijek közelében az országoton. A szerencsétlenségnek két súlyos sebesültje van, mindketten szuboticaiak.

Matijevics Nikola szuboticaai vendéglős, akinek a Barátok-temploma során van az üzlete pénteken felesége társaságában Oszijekre utazott. A szuboticaai vendéglős, Oszijek közelében egy felbuktatót akart megtekinteni, amit vétre ajánlottak neki. Matijevics Oszijeken autót fogadott és kiment az Oszijekről néhány kilométernyire fekvő Ernestinová határában levő birtokra.

Amikor az autó, amelyet Lazarevics Ranta oszijekeli sofőr vezetett, a délutáni órákban visszafelé jött, szerencsétlenség érte. Ernestinová és Antunová községek között az országoton a sofőr nekijáratott egy kőrakásnak. A géphoszi felborult és maga alá temette két utast: Matijevics Nikolt és feleségét.

Matijevics az arcon és törzsén szenvedett súlyos zúzódásokat, Garics Juljának pedig a lába tört el a rehez kocsai alatt. Mindkettőjüket beszállították az oszijek-i közkórházba, ahol ápolás alá vették őket. Megindult a nyomozás annak kiderítésére, hogy a sofőrt mennyiben terheli felelősség a szerencsétlenségért.

Zephir kályhával fűt már a makkász is
Ha jó kályhát akar, szerezz be Ön is

A ZEPHIR-KÁLYHA

10 kg fűt 24 órán
fával egy szobát át

Kérjen ingyen árjegyzéket!

ZEPHIR

kályhagyár r. t. Szubotica

Képviselek minden nagyobb helyen

Régi rádióvevőink!

Viszonzásul eddigi támogatásukért
olcsón átépítjük készülékét

villanyrádióvá

Uj rádióvevőink!

Okuljanak ebből és Önök is csak
nálunk vásároljanak

KONRATH D. D. SUBOTICA

összes fiókjai és képviselők

10870

A Népszövetség főbizottsága befejezte a leszerelési vitát

A Népszövetség jövő szerdán akarja megtartani záróülését

Anglia és Amerika a másik három tengeri hatalom meg- kérdése nélkül nem dönt a flottaeszerelésről

Genéből jelentik: A leszerelési vita a Népszövetség
harmadik főbizottságában szombat délelőtt véget ért.

A leszerelési vitát olyan határozati javaslat
zárta be, amely továbbra is nyitva hagy min-
den lehetőséget a jövőre nézve.

Politisz görög delegátus határozati javaslata annak a
reménynek ad kifejezést, hogy

a küszöbönálló flottaeszerelési tárgyalások
lehetővé fogják tenni a leszerelési konferenciát
előkészítő bizottságnak, hogy általános megál-
lapodást létesítsen azokra az eszközökre néz-
ve, amelyeknek segítségével a fegyverkezé-
sek korlátozhatóak és csökkenthetőek lesznek.

Jaspar belga miniszterelnök, a Népszövetségi Tanács
elnöke a bizottságokhoz figyelemztetést juttatott
el, hogy lehetőleg sietessék munkájukat, mert a de-
legátusok szeretnék, ha az ülészek minél előbb bevé-
gődnek. A terv az, hogy

a Népszövetség a jövő szerdán vagy csütörtök-
kén a tanácsal egyidejűleg tartja meg záró-
ülését.

Henderson angol külügyminiszter szombaton elutazott
Genéből.

Mint Londonból jelentik, a Daily Telegraph közli,
hogy Macdonald miniszterelnök Dawes tábornok amerikai
nagykövettel legutóbb megbeszélte az öt tengeri
hatalom leszerelési konferenciájára szétküldendő meg-
hívásokat, de még nincs eldöntve, hogy a meghívók
mikor menjenek el, most vagy Macdonald amerikai
látogatása után.

Stimson amerikai külügyi államtitkár pénteken a
Washingtoni francia nagykövettel tanácskozott a londoni
leszerelési konferenciáról. A tanácskozás után
Stimson kijelentette, hogy Hoover elnök még nem
döntött, kik legyenek Londonba küldendő amerikai de-
legáció tagjai.

Kijelentette Stimson, hogy Anglia és Amerika
között a leszerelési kérdésben semmiféle dön-
tést nem fognak hozni a másik három hatalom
megkérdése nélkül.

Borah szenátor nem ért egyet Hooverrel és Mac-
donalddal az angol-amerikai tengerészeti egyezmény
kérdésében és ezért nem vesz részt a londoni lesze-
elési konferencián.

A szociálpolitikai minisztérium részletes pro- gramot dolgozott ki a kórházkérdés rendezésére Modernizálják a szerbiai kórházakat és háromszáz férőhellyel magnagyobbítják a kovini elmeógyógyintézetet

Az Avala jelenté Beogradból: A szociálpolitikai
és népegészségügyi minisztériumban nagyjában befe-
jezték az összes kórházak átvizsgálását. Megvizsgál-
ták azok gazdálkodását és megállapították, hogy ed-
dig a hitelek elosztása nem volt egyenlő és a kórházak
gazdálkodása nem volt úgy berendezve, ahogy kellett
volna. A havonkénti szigorú ellenőrzés által most már
a betegápolási költségeket az összes kórházaknál ki-
egyenlítették és a hiteleket igazságszerűen osztották el,
ilyen módon jelentékeny megtakarítás lesz elérhető,
amelyekből ebben az évben a következő munkálatokat
fogják elvégezni:

1. A szkopljai kórház átrendezésére, a vízvezeték
és a csatornázás berendezésére összesen 1.200.000 di-
nárt fordítanak.

2. A leskováci, csuprijai, sabáci, valjevói, jago-
dina, pozareváci és uzsiceai kórházak renoválására,
továbbá mindentűt a vízvezeték és csatornázás be-
rendezésére; a szobákban pedig parkett vagy linoleum
alkalmazására összesen 1.500.000 dinárt.

3. Az összes szerbiai kórházak megfelelő hite-
ket kapnak fehérműk és ágyasműk, valamint orvosi
műszerek beszerzésére, úgyhogy ebben a tekintetben
többé ne legyen panasz. Erre a célra kétféle dinárt
hagytak jóvá.

4. A topovical elmeógyógyintézet részére 1.500.000
dínár hitelt szavaztak meg, annak jobb berendezésére
és kiterjesztésére. A munkálatok már előkészületi stá-
diumban vannak.

5. A kovini elmeógyógyintézet részére 800.000 di-
nár hitelt hagytak jóvá az intézet kiterjesztésére,

úgyhogy még háromszáz beteg legyen felvehető. A
munkálatok előkészületi stádiumban vannak.

6. Négy millió dinár hitelt hagytak jóvá a szkop-
dji kórház új modern sebészeti pavillonjának építé-
sére. Az árlejtést erre már megtartották.

7. Három millió 400.000 dinárt hagytak jóvá a
beogradi állami kórház tuberkulotikus, sebészeti és
urologiai osztályának befejezésére.

8. Kilencszázezer dinár hitelt kap a beogradi ál-
lami kórház az új modern konyha befejezésére.

9. 3.500.000 dinárt hagytak jóvá az oszjeki kór-
ház sebészeti pavillonjának építésére.

10. Az oszjeki tartománnyal együtt tervezet
dolgoztak ki és hat millió dinár hitelt hagytak jóvá
a pakraci, novogradiskai és oszjeki kórházak kibő-
vítésére.

11. Törvényjavaslat készült a zagrebi új alapítvá-
nyi kórház felépítéséről 56 millió dinár költséggel,
amely célja az állam négy éven át évi tíz milliót fog
adni, a többi pedig a város, az alapítvány és a tar-
tomány és a központi munkásbiztosító hivatal.

12. Tartományi községi és magánkórházaknak kö-
rülbelül 12 millió dinárt hagytak jóvá betegápolási di-
jak kifizetésére, amelyeket az államnak kell megfizet-
ni. Ezeknek az összegeknek felhasználása az állam
ellenőrzése mellett fog megtörténni és ezekkel az ösz-
szeggekkel ezek a kórházak jelentékenyen rendezhetik
anyagi viszonyukat.

13. Fokozatosan redukálják az egyes kórházak
felesleges személyzetét és az ily módon nyert összege-
ket a kórházak jobb technikai és higiéniai berendezé-
sére fordítják.

14. A beogradi állami kórházban első és második
osztályu betegápolási osztályokat vezettek be és ebből
évenként legalább egy millió dinár új jóvedelmet biz-
tosítottak a kórháznak.

15. Törvényt dolgoztak ki az egészségügyi közsé-
gekről és a kórházakról, amelyek a kórházkérdést je-
lentékenyen előre fogják vinni, sőt valószínűleg telje-
sen meg fogják oldani. Elkészült a községek egész-
ségügyi berendezkedéséről szóló törvényjavaslat is.

Beszélőfilm készült Szarajevóról

A Fox-gyár érdekes kísérlete

Szarajevóból jelentik: Ritka érdekességű esemé-
nye volt pénteken Sarajevónak. A Fox filmgyár be-
szélőfilmexpedíciója látogatott el a városba, hogy ott
a filmújságok számára beszélőfilmfelvételeket ké-
szítsen.

Az operatőr legelőször Sarajevó egyik legér-
dekesebb városnegyedét a Gazi-Huszretbegova dzsa-
miját vették filmre. A mozgalmas mohamedán negyed
pezsgő életének filmrevüje különösen sikerült és a
filmberek elragadtatással nyilatkoztak az exotikus
uccák és terek szépségeiről, valamint a mohamedán
lakosság színpompás öltözeteiről.

Több mint félóra hosszat dolgozott két felvevő-
gép a hazárokkal és sátrakkal zsúfolt szűk uccákban,
a mecsetek környékén, továbbá a tereken, ahol nagy-
ban folyt a mindennapos élelmiszerpiac.

Ezután a beszélőfilmoperatőr lépett akcióba és
észrevétlenül mikrofonba vette két öreg bosnyák be-
szélgetését az egyik uccasarkon. A rendkívül érdekes
beszélgetés az ötven év előtti Sarajevóról folyt. Az
öregek zamatos boszniai dialektushan a drágaságról
beszélgettek és felelevenítették az ötven évvel ezelőtti
időket, amikor kis pénzért sok mindent lehetett vá-
sárolni.

Az operatőrök néhány érdekes bazar belsét is le-
fotografáltak, továbbá filmre vették a modern városne-
gyed néhány forgalmas pontját.

A sarajevói dalkör tagjai énekeltek még szláv
nópdalokat a mikrofonba, majd az expedíció tagjai
autókon a város környékére rándultak ki, ahol szintén
több érdekes felvételt készítettek. A képeket a nemso-
kára forgalomba kerülő beszélőfilm híradók keretében
fogják a világ minden tájékán bemutatni.

A clevelandi muzeumban is van egy hamis diptichon

Az a gyanu, hogy a bostoni és a cleve-
landi diptichon is hamis

Zagreből jelentik: A zagrebi törvényszék három
vizsgálóbírája pénteken délelőtt megbeszélést tartott
a zagrebi székesegyház kincstárából ellopott diptichon
ügyében. A vizsgálóbírák elfogadták az ügyészségnek
azt a javaslatát, hogy a súlyos gyanúokkal terhelt
Pyelik-Inna Mirkó gróf ellen körözőlevelet adnak ki.
Dr. Gubanij törvényszéki elnök pénteken délelőtt alá-
írta a körözőlevelet, amelyet megküldtek az összes bel-
földi rendőrhatalomok kívül az európai államok fő-
városi rendőrigazgatóságainak. A körözőlevél szerint
Maratovic-Pyelik 1897-ben született és szeptember
7-ikéig Párisban tartózkodott.

A zagrebi rendőrség pénteken táviratot intézett a
párisi jugoszláv követséghez és közölte, hogy ellent-
mondó hírek vannak arról, hogy Pyelik gróftól Páris-
ban letartóztatták. A rendőrség kérte a párisi jugs-
zláv követséget, hogy távirati uton értesítse a zagrebi
rendőrséget, mennyiben felelnek meg a valóságnak a
letartóztatásról szóló hírek.

Pénteken egy zagrebi műkereskedő levelet kapott
Hackenbroch frankfurti műkereskedőtől, amelyben azt
írta, hogy a napokban egy amerikai szaklapot kapott,
amelyben benne van a zagrebi diptichon képe és egy
tudósítás, amely szerint a diptichon a clevelandi mu-
zeumban van. Nincs tehát kizárva, hogy a clevelandi és
a bostoni muzeumokban is csak a diptichon ügyes
hamisítványa van meg, az eredetit pedig egy negyedik
helyen őrzik.

A zagrebi székesegyház kincstárában pénteken
déltűn egyébként újabb felidézést tettek. A kincstár-
ban egy rejtett helyen két láda van, amelyekben a
szinyi püspökség mikincsei vannak elhelyezve. A ládák
eredetileg le voltak pecsételve, de most észrevet-
ték, hogy az összes pecsétek középen vékonyan fel-
vannak törve. Eddig még nem tudták megállapítani,
hogy a ládákhol hiányzik-e valami, mert az értékek
lettára a szinyi püspökség irodájában van. Értesítették
a szinyi püspökséget, hogy haladéktalanul küldjék el
az értékek jegyzékét, hogy megállapíthassák, hiány-
zik-e valami a ládákból. A zagrebi rendőrség a leg-
nagyobb erővel és körültekintéssel vezeti az egész
Európára kiterjedő nyomozást és a legközelebbi napok-
ban egy főtisztviselőjét külföldre küldi a nyomozás
folytatására.

Szombaton megérkezett Zagrobba a párisi jugs-
zláv követség értesítése, amely szerint Pyelik-Inna
gróftól nem tartóztatták le, mert szeptember 7-ikén el-
tűnt Párisból és azóta nem találják.

Milyen lesz az őszi divat? A legújabb kosztüm- és köpenyanyag a tweed

A párisi és londoni divatanyag tervezők az idei őszi szezon újdonságainak megalkotásánál nemcsak az anyag szépségére, hanem ennek praktikus oldalára is nagy helyeztek. Ez a szempont hozta létre az őszi slágerét: a *tweed*-et. A gondolat tulajdonképpen nem új, mert a *tweed* az angoloknak már évek óta általánosan kedvelt kosztüm- és köpenyanyaga, a párisi divatmesterek azonban az erős és praktikus anyagba a francia izlést jellemző könnyedséget, lágyaságot és finom színezést vitték bele. A *tweed* anyaga selymes, lágy tapintású, puha esésű gyapjú; színezése két-három szálalban festett, harmonikus — legtöbbször barna — színárnyalatok vegyülke. Kabátokra a *tweed*en kívül bolyhos, barkás bársonyszerű gyapjúszöveteket használnak, amelyek lágy esésűvel, melírt melegényükkel rendkívül finom hatást keltenek. Hasonlóképpen kedvelt anyag köpenyekre a posztó és ennek különböző változata, valamint az aprómintás kamgarn szövetek.

Ruhákra nagyon elegánsak az *onda moussé*-hoz hasonló, de új kötésű gyapjúcrep anyagok. Ilyen az *ondalin*, de különösen a *crepsiral*, melynek kötése teljesen olyan, mint a jersey, előnye azonban, hogy nem nyúlik. Hasonlóképpen divatos a laza szövésű *tuslikasha* és a *ruha-tweed*. Ez utóbbi a köpeny-tweedhez hasonló mintába szőtt, finom szálú, könnyű gyapjúszövet.

A köpeny és ruhaszövetek domináló színe a barna minden árnyalata: a dió, arany, csokoládé, gesztenye és négerbarna. A barnán kívül divatos színek: a fekete, üvegzöld és a patonkékhez hasonló mélykék.

Délutáni ruhákra legújabb a *sima* és *mintás moire* és *panbárony*. Ezek mellett azonban ép úgy divatosak a *crep satin*, *crep mongol*, *crep maroken*. Estélyi ruhák anyaga: *crep faille*, *taft georgett*, *safinerep*, *lamé*, *tüll*.

A selyemanyagok színei tekintetében a divat tágabb teret enged az egyéni ízlésnek. Itt is a barna dominál, de ép úgy divatos a fekete, az üvegzöld, bordó, borvörös, tüzipiros és a kéknek különböző árnyalatai.

Közvetlen szezonnyitást előlthozott a nyilvánosság elé *Patou* két új divatszint: a püspök lilát és a sötét orgonailiát. Ezeknek a színeknek sorsa csak később fog eldőlni, amikor modellkészítők és a közönség állásfoglalása kialakul.

A mintás selymekben különösen a levélmintáknak nagy kereset.

A *Sár Sándorné* cég tulajdonosa külföldi bevásárló utján személyesen tanulmányozta a divatot és a fent felsorolt divatanyagokat legnagyobb választékban hozta raktárába.

A kíváncsi mozgópostás

A becskerekai törvényszék felmentett egy postást, akit levéltitok megsértésével vádoltak

Becskerekről jelentik: Érdekes elvi jelentőségű ítéletet hozott csütörtökön a becskerekai törvényszékben *Bunics* Iván törvényszéki elnök büntetőtanácsa. *Ravics* Marinko becskerekai lakos, volt postai segédfőnök a vádlottak padján. A vád szerint *Ravics*, aki 1926. június havában a mozgópostán teljesített szolgálatot Becskereken és Noviszádról, az állomásokról neki átadott levelek közül mintegy ötven darabot felbontott.

Ravics Marinko vádlott az elnök kérdésére kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek, a vád teljesen alaptalan, semmiféle levelet nem bontott fel.

— Ha olyan elvetemült lettem volna — mondotta — hogy a rám bízott leveleket felbontom, akkor bizonyára nem a közönséges leveleket bontottam volna fel, hanem a pénzesleveleket. Nem vagyok kíváncsi az emberek magánlevelezésére, még kevésbé annyira, hogy ezért hivatali kötelességem megszegjem.

Ezután a bíróság áttért a tanúk kihallgatására. Először *Grlic* Szteván becskerekai postafőnököt hallgatták ki, aki elmondta, hogy egy napon hivatalos táviratot kapott a mozgópostán másik tisztviselőjétől, hogy este jöjjön ki a vonatra a kovini vonat elé. Ki is ment *Marioncu* Gyura főnökhelyettesével együtt és a távirat küldője felhívta figyelmét a másik kocsiában lévő levelek állapotára. Abban a postakocsiban, amelyet *Ravics* kezelt, vagy negyven-ötven olyan levelet talált, amelynek borítékai meg voltak sértve. Egy levél sem volt teljesen felnyitva, csak az egyik sarkán egy kicsit, úgy hogy a leveleket nem vehették ki belőlük, csupán akkora volt a nyílás, hogy a tettes bejelenézhetett a levélbe, valószínűleg azzal a céllal, hogy megnézze, nincs-e bennük pénzküldemény. Kizárólag közönséges levelek voltak ezek, az ajánlott és pénzes levelek sértetlenek voltak. Levéltitok megsértéséről a postafőnök szerint szó sem lehet, mert a tettes egyetlen levelet sem olvashatott el. Miután a leveleket *Ravics* Marinko kezelte, csak ő lehetett a tettes, ami annál is valószínűbb, mert máskülönben jelentést tett volna a felszakított levelekről, de ezt nem tette.

Marioncu Gyura postafőnökhelyettes kijelentette, hogy a feltételek levelek nagyrésze külföldre szolgált, vagy katonáknak és köztudomású, hogy az ilyen leve-

lekbe szoktak többnyire pénzt beletenni. *Legolcs* Veszelin postás azt vallotta, hogy őt a vádlott rá akarta beszélni arra, hogy a fegyelmi eljárás során tegyen a javára hamis vallomást, de ő a kérést elutasította. Ezekután dr. *Perkovics* József államügyész kijelentette, hogy nem lát levéltitoksértést fennforogni és ezért módosítja a vádat és lopás kísérletével vádolja *Radicot*. Dr. *Mihaljovics* József védőbeszéde után a bíróság felmentette *Radics* Marinkót a vád alól. Az ítélet indoklásában kimondta a bíróság, hogy bizonyítottan veszi ugyan, hogy a leveleket a vádlott bontotta fel, de levéltitok megsértéséről nem lehet szó, mivel a leveleket nem olvasta el, lopási kísérlet esete sem forog fenn, mert nincs bizonyítva, hogy pénzt keresett a levelekben. Az eset a tisztviselő visszaélésekről szóló új törvénybe ütközik ugyan, de a törvénynek éppen ez az egy szakasza nincs még életbeléptetve, amely idevonatkozik. Így a bíróság megállapítása szerint kizárólag fegyelmi vétség történt.

Mikor a vádlott a felmentő ítéletet megértette, lelkes éljenzésben tört ki.

— *Éljen az igazság! Éljen a bírály!* — kiáltotta. Az ügyész megnyugodott az ítéletben és így az jogerőssé vált.

Megszökött az ir álfelkelő

Stevard Angelinót egy zagrebi detektív hónapos szobájába kísérte, ahonnan megszökött

Zagreből jelentik: A zagrebi rendőrség néhány nappal ezeőtt, mint jelentettük, letartóztatta *Angelino Stevard* nemzetközi szélhámost, aki azzal a mesével állt elő, hogy ő híres ir szabadsághős, aki megszökött a ciprus szigeti fegyházából. *Stevard* ellen a budapesti rendőrség körözöveletet adott ki és a beogradi rendőrség is kereste különböző hírcselekmények miatt.

A zagrebi rendőrség csütörtökön tartóztatta le az állítólagos *Stevardot*, aki kihallgatása folyamán elmondta, hogy 1892-ben született egy délirországi városban, ahol apja az angol hadsereg ezredese volt. Technikai főiskolát végzett, majd Bostonba ment. 1919-ben hányamérnök lett és később a brit hadseregben szolgált Kalkuttában. 1920-ban kitérték őt is és apját is a hadseregből, mert résztvettek az ir mozgalomban. Ekkor hozatért és Londonban lakott, ahol 1922-ben letartóztották és halálraítélték, de megkegyelmezték neki és büntetését életfogytiglani fegyházra változtatták át.

Stevard a Maszlenka utcában vett ki hónapos szobát. Zagrebban pár nap alatt több visszaélést követett el és amikor a zagrebi rendőrség tudomást szerzett *Stevard* beogradi, budapesti és zagrebi szerepléséről, letartóztatta. Kihallgatása után pénteken a rendőrség megengedte, hogy Meszlenka ucai lakásába menjen egy detektív kíséretében. A detektív a lakásába kísérte az álfelkelővezért, aki egy alkalmas pillanatban megszökött a hónapos szobából.

A zagrebi rendőrség megindította a nyomozást a megszökött nemzetközi szélhámos közrekerítésére és a detektív ellen megindították a fegyelmet megelőző eljárást.

TÖZSDE

Zürich, szept. 21. (Zürli.) Beograd 9.1275, Páris 20.31, Newyork 519, Brüsszel 72.075, Milánó 27.145, Madrid 76.65, Amszterdam 208.105, Berlin 123.55, Bécs 73, Szófia 3.755, Prága 15.36, Varsó 55.20, Budapest 90.545, Bukarest 3.08.

Budapesti gabonátözsde, szept. 21. Határidőzlet: Buza októberre 21.50—21.62, zárlat 21.61—21.62, márciusra 23.00—24.08, zárlat 24.01—24.02, májusra 24.68—24.78, zárlat 24.75—24.76. Rozs októberre 16.53—16.80, zárlat 16.77—16.78, márciusra 18.80—18.94, zárlat 18.93—18.94. Tengeri májusra 17.75—17.90, zárlat 17.78—17.79. Készárúpiac: buza 21.10—22.85, takarmányra 15.75—17.25, köles 12—12.50, tengeri 19.50—20, korpa 11.60—11.80, rozs 15.80—15.90, sórárpa 19—23.50, repce 52—53, zab 13.50—16.

Chicago terménytözsde, szept. 21. Középfolyamok (zárójelben az előző napi zárlat): Buza szeptember (129.25) 128 egyenylcad, december (137) 130 háromnegyed, március (143.25) 142. Tengeri szeptember (101.625) 100 és fél, december (98) 98 egynegyed, március (102.375) 101 háromnegyed. Zab szeptember (50.375), december (53.375). Rozs szeptember (101.25), december (106.25).

Winnipeg terménytözsde, szept. 21. Középfolyamok: Buza október (148.50) 147 és fél, december (149.25) 148 háromnegyed, március (155.125) 154 egynegyed.

Liverpool terménytözsde, szept. 21. (Zürli.) Buza október (9 sh 4 egynegyed d) 9 sh 2 és fél d, december (9 sh 9 d) 9 sh 7 és fél d, március (10 sh 3 d) 10 sh 1 háromnegyed d, május (10 sh 6 háromnegyed d) 10 sh 4 héténegyed d.

HIREK

— Jugoszláv delegáció a Népszövetségi Unió gyűlésén. Az Avala jelenti Beogradból: Szeptember 20-ika és 30-ika között tartják meg Zürichben. A Népszövetségi Uniók nemzetközi szövetségének gyűlését. Ezen a gyűlésen a szövetség állandó bizottsága le fogja tárgyalni az aktuális politikai és gazdasági kérdéseket, különös figyelemmel a népszövetségi közgyűlés ez évi határozataira. A Szerb Horvát Szlovén Királyság részéről, mint a jugoszláv népszövetségi liga tagjai *Grizogono* Prviszláv volt miniszter, továbbá dr. *Szavkovic* és dr. *Corovic* egyetemi tanárok vesznek részt a gyűlésen.

— A topolai főszo/gabiró visszatért szabadságáról. Topoláról jelentik: Topavica Braniszláv topolai főszo/gabiró visszatért szabadságáról és átvette hivatalát.

— Visszatért szabadságáról a sztaribecseji főszo/gabiró. Sztaribecsejről jelentik: Vujić Milán, a sztaribecseji járás főszo/gabirója visszatért több neti szabadságáról és újból átvette hivatalát.

— Áthelyezések. Beogradból jelenti az Avala: A miniszterelnökkel egyetértően a következő áthelyezéseket foganatosították a posta és távirat szolgálatában: *Crbobran* Milán, *Kovacic* Milos, *Milojkovic* Ljubomir beogradi postatisztviselőket a noviszadi I. számú postahivatalhoz, *Vukovic* Xénia postatisztviselőnőt *Pancevóvól* Beogradba, *Bogoszavljevics* Milutin Noviszadról Beogradba, *Sikopária* Olgát Beogradból Noviszadra, *Petrovics* Nikolát Oszijszkról Murska Szubátára, *Petrovics* Boriszlávot Noviszadról Beogradba helyezték át.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelenti: Változó, szeles, hűvös idő, később az eső szűnése várható.

Kis kutya, nagy kutya

Nem ugat hiába.

Ne vegyen rádiót

A gőzmosódba.

A rádió is szakma,

Ép úgy mint a carga,

Ki a cipőt varrja.

Csak a KONRATH-hoz menjél

Rádiót ott vegyél.

Tehát: Rádiót csak régi, jövevű szaküzletben szabad vásárolni!

— A Narodna Banka szubotical fiókja megkezdte az aranypénzek vásárlását. A Narodna Banka szubotical fiókja közli, hogy megkezdte mindenféle aranypénz vásárlását. A Narodna Banka maximális árat fizet az aranypénzekért.

— A rogaszkaszlatinal sakkverseny második fordulója. Zagreből jelentik: Pénteken játszottak le Rogaszkaszlatinal a nemzetközi sakkverseny második fordulóját. *Gligor* győzött *Brinckmann*, *Rubinstein*—*Rozics* ellen. Remissel végződtek a következő játszmák: *Hönlinger*—*Maróczy*, *Canal*—*Grünfeld*, *Takács*—*König*, *Singer*—*Sámsich*, *Przeziorka*—*Pirc* és *Jovanovics*—*Flohr*. Az első fordulóból függőben maradt játszmákat még nem játszották le.

— Egy magasállású szovjetfunkcionárius bukása. Moszkvából jelentik: A szovjetunió pénzügyi népbiztosának helyettesét *Frumkin* és a szovjetunió központi végrehajtóbizottsága felmentette állásától. *Frumkins*, aki a jobboldali ellenzékhez tartozik, az agrárreform kérdésében a népbiztosok tanácsával ellentétes véleményen volt és ezért kell távoznia állásából.

— Szimultán sakkverseny — repülőgépen. Budapestről jelentik: Dr. *Tartakower* nagymester, aki résztvevett a budapesti nemzetközi sakkversenyen. Budapestről repülőgépen a barcelonai nagymesterversenyre utazik. *Tartakower* az uton a repülőgép három utasa ellen egyszerre fog játszani és ez lesz az első szimultán verseny, amelyet repülőgépen 1500 méter magasságban bonyolítanak le.

— Október elsején jön az adóbélyeg. A pénzügyi törvény rendelkezései értelmében lényeges változás áll be az alkalmazott-adó fizetése körül. A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok, szervezetek, részvénytársaságok és azok a munkaadók, akiknek huszánál több alkalmazottjuk van, mint eddig, ezután is készpénzben fizetik be az állami adóhivatalban alkalmazotti adójukat. Azok ellenben, akiknek huszánál kevesebb alkalmazottjuk van, adóbélyeggel röjják le az új adókönnyveszkéiben az alkalmazotti adót. Az eddigi könnyveszkék október elsejével érvényüket veszítik és október elsején lép életbe az új rendszer is. A pénzügyi törvény szigorú és gyakori ellenőrzést rendel el és kimondja, hogy azok, akik a könyvekbe a megjelölt bélyegeket nem ragasztják be, vagy a könyveiket hibásan vezetik, pénzbírsággal sújthatók.

Elbocsátott tanítók és tanítónők. Az Ávala je-
 lentí Beogradból: A közoktatásügyi miniszter 72.139.
 számú rendeletével az állami szolgálatból elbocsátotta
 a következő tanítókat és tanítónőket: Szűcs Erzsébet
 Szubotica, Jeges Károly Sztarmoravica, Kecskés Ter-
 ez Ludaspuszta, Hidas Mária Ludaspuszta, Jankovics
 Mirocska Maligyas, Kelemen Ferenc Maligyas, Csa-
 bafi Jolán Malidjcs, Bukámi László Csantavir, Otter-
 hein Henrik Ludaspuszta, Schwell Szilárd Kővágószál-
 lás, Kelemen Emma Maligyas, Karnisch Frigyes Sze-
 kies, Binszka Valentin Temerin, Bramberger Anna Te-
 merin, Györfői Balázs Kotlín, Schim Lujza Petrovac,
 Schmidt György Petrovac, Székes Mária Izg, Ud-
 vardi Ferenc Popovác, Portó Anna Kolut, Holzer Mar-
 git Sztanisics, Györfői János Vardarac, Dalai István
 Temerin, Kóbov Mária Sztanisics, Wirtner Márton
 Telecska, Schley Barbara Csonoplja, Rausch Klára
 Csonoplja, Dickmann Katarina Kula, Ferch Ferenc
 Pribicsvicsévó, Metz Pálóv Crvenka, Presnyák Ven-
 del Apatin, Gauder Lajos Apatin, Zobelmann Lajos
 Apatin, Majlán Adám Apatin, Gauss Fülöp Crvenka,
 Kent Mária Bács, Eichinger Róbert Bács, Berli Mária
 Bács, Stark Eufrozina Odszaci, Kimener Edít Odszaci,
 Ziegler Katica Odszaci, Peresi Éva Filipovó, Kerubin
 Mária Filipovó, Willmann Mária óvónő Filipovó, Un-
 terreiner Anna Filipovó, Helfert Mára Filipovó, Isz-
 kum Mária Filipovó, Stefán Lujza Gákovó, Polch Do-
 leres Bács, Mészáros Fusimia Bács, Tóth Antal Te-
 merin, Straut József Crvenka, Wolf János Torzsa,
 Freckstein Engelbert Odszaci, Laubert Mária Bukin,
 Schwendner Mária Filipovó, Habram Katica Szentá-
 Cornyibreg, Fehérvári Sándor Szentá-Binszállás,
 Henrik Vera gunaras szállás, Bella Jeanetta Majdan,
 Baumgärtner Elvira Sztarakanizsa, András Elfrid Sztar-
 akanizsa, Szegő Mihály Sztarakanizsa, Kovács Pi-
 roska Sztarakanizsa, Bakot Anatól Sztarakanizsa-
 nagyszállás, Zadocki Gábor Sztarakanizsa, Juhász
 Nándor Sztarakanizsa, Paskics Julia Ada, Török Má-
 ria Ada, Szabó Erzsébet Mol, Hodik István Horgos,
 Szegeci Dóra Horgos, Mirka Péter Sztara-Česka, Pet-
 rik Ferdinánd Aradac, Schneider Anna Banatszki
 Deszpotovác, Gál Jelena Novácrnja, Adám Barbara
 Mol, Hoffmann János Ninesicsévó, Sauter Margit Ja-
 sa-Tomics, Wagenhofer Mária Jabuka, Scheid József
 Gajdics, Hermann Sándor Stanisics, Brkics Bozsa Ve-
 likoszrediste, Szencicki Alekszandar Luk és Békás Nán-
 dor Szentá. Nyugdíjazták Habranka Gizella szentái ta-
 nitónót.

— **Házasságok. Bozsó Terikét, Bozsó János szentái**
 földbirtokos leányát szeptember 23-án hétfőn, dél-
 után 4 órakor vezeti okárhoz a szentái Szent-Szivi-
 templomban Mészáros Géza fődráznésztet. (Minden
 külön értesítés helyett.)

— **Lederer Klári és Grün Lajos** folyó hó 24-ikén
 délután 1 órakor házasságot kötnek lakásukon, Jugo-
 viceva 21. (Minden külön értesítés helyett.)

— **A „Radiowelt” legújabb száma az érdekes cikkek**
 és ismeretések egész sorozatát közli, amelyek közül
 elsősorban megemlítendő a következők: „Az irodalmi
 munkatervezet az új esztendőre”, „Ujabb utak a
 vándorló mikrofonnal”, a Berliini Funkmesse részletes
 és érdekes ismertetése, továbbá „Lehet-e a zenét és
 a beszédet tökéletesen leadni” című mindenkit érdeklő
 szakképek; azonkívül tartalmazza a 2 S 5x legmoder-
 nebb árnyékolt rácsu készülék legpontosabb műszaki
 leírását hozzávaló építési leírással együtt és Elavult
 detektoros készülékek modernizálása címen a rá-
 dókészítők legnagyobb érdeklő és könnyen megérthető is-
 meretést. A gazdag tartalmat a következő állandó
 rovatok egészítik ki: „Leadó kurzus”, „Q.S.T.c.”, „La-
 boratórium”, „Rádió és gramofonlemez”, „Szerkesztői
 híretek” és az összes európai állomások legérdekelte-
 sebb és legpontosabb programja. A „Radiowelt” min-
 den háziállásnál kapható és a lap kiadóbiztosa,
 Wien I. Postalozzige 6., kívánatra a legnagyobb
 készséggel küld bárkinek mutatványszámot.

— **Fizetésképtelen lett egy régi budapesti bank,**
 Budapestről jelentik: A Róth-bánk, amely a Vilmos
 császár-ut 45. szám alatt már huszonöt éve áll fenn,
 szombaton beszüntette fizetéseit és kényszeregyezsé-
 get kért maga ellen.

LAUSANNE
„L'AMAZON” Penzionatus
 Piatal uri lányok részére.
 Az intézet fásított hatalmas kertben levő villá-
 ban van elhelyezve és rendelkezik mindazokkal
 a kellekkel, amelyekre egy a mai kornak meg-
 felelő penzionát szükség van. Nyelvek, zene,
 valamint egyéb iskolai tananyagok. A penzioná-
 tus előkelő nevelési tónusával, lelkiismeretes fel-
 ügyelettel, családias jelleggel, valamint elismerten
 kiváló ellátásával egy a növendékeknek, mint
 azck családianak teljes biztonságot nyújt cél-
 jaik elérésében.
 A nevelőintézet tulajdonosnője SUBOTICÁRA
 ÉRKEZIK és a BARÁNY-SZÁLLÓDÁBAN kész-
 séggel nyújt felvilágosítást folyó hó 24-én dél-
 előtt 10—12-ig és délután 3—6-ig.
 A felvett növendékek felügyelet mellett utaznak
 Lausannébe.

RÁDIÓ

Konrath közlemények
A telepeket igénylő
legjobb
készülékek ismertetése

(Polytatólagos közlemény.)

Horny NEUTROVOX A2S

Arnyékolt rácsu, négycsöves készülék,
 mely a Philips „csodaszéria” lámpákkal együtt
 tökéletes és szilárd alkot és teljesítménye semmi
 kivánai valót nem hagy maga után.

A Horny gyár
 preciz gyártmányai révén már eddig is ismert
 volt, de ezzel a készülékével
világhírnévre
 tett szert.

Maga a készülék teljesen alumíniumban van,
 elszigetelve a környező zavarforrásoktól és
 annyira érzékeny, hogy az európai állomások
 legtöbbjét

keretantennával, hangszóróban
 veszi.

Mikor mondjuk egy rádiókészülékről,
 hogy jó?

HA hangos
HA selektív
HA könnyen kezehető
 tehát

NEUTROVOX!

Mielőtt rádiót vesz, győződjék meg fenti
 tulajdonságokról.

**Garantált Amerika-
 vétel!**

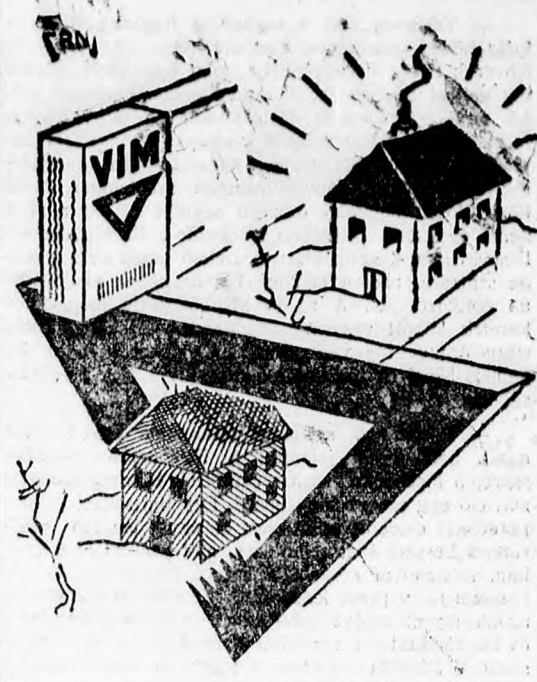
Hatvan oldalas illusztrált prospektus ingyen
 és bérmentve

Konrath D. D. Subotica

valamint összes fiókjai és képviselői.

— **Csalárd bukás miatt letartóztattak egy buda-**
 pesti textilnagykereskedőt. Budapestről jelentik: A
 rendőrség letartóztatta Bernann Ferenc negyvenkilenc
 éves textilnagykereskedőt, akinek a Wekerle Sándor-
 utca 12. szám alatt volt az üzlete. Bernann egymillió
 pengős fizetési képtelenséget jelentett be. A hitelezők
 gyanút fogtak és feljelentést tettek ellene. A nyomozás
 során 220.000 pengő értékű áruhiányt állapítottak meg,
 mire a kereskedőt hamis bukás miatt letartóztatták.

— **Budapesti sporteredmények.** Budapestről je-
 lentik: Szombaton két bajnoki mérkőzés volt Buda-
 pesten az első ligában. Eredmények: Ujpest—Attila
 4:0 (3:0), Nemzeti—Boeskey 2:2 (2:0).

VIM

TISZTÍT MINDENT A LAKÁSBAN

— **Alkoholesempészek bosszúból gyújtották fel a**
 detroiti mulató-csarnokot. Newyorkból jelentik: A le-
 éggett Study Club mulatóhely tulajdonosát letartóztat-
 ták. Első kihallgatása alkalmával azt mondta, hogy
 gyújtogatás történt és biztosra veszi, hogy egy csem-
 pészbanda okozta a tűzvészt bosszúból azért, mert nem
 tőle szerezte be a szeszitalokat, hanem egy konkurs-
 rens cempészbandától.

Gerber-féle Góllát barna sör zamatos, tápláló, iz-
 letes és pótolhatatlan.

— **Felakasztotta magát egy kikindai földműves.**
 Kikindáról jelentik: Kragics Vlada ötvenkilenc éves
 földműves pénteken reggel lakásán felakasztotta magát
 és mire orvos érkezett már halott volt.

**MODERN FOGASZATI LABORA-
 TÓRIUM VELIKI BECSKEREKEN!**

Tel. 240 Tel. 240

Értesítem a tisztelt fogorvos urakat, hogy hosszabb ideig folytatott bel-
 és külföldi gyakorlatral rendelkező
fogászati laboratóriumomban
 végezek minden e szakba vágó munkálatokat a legszakosabb kivitelben
 és legmesszebbmenő igényeket kielégítve.

JELLINEK MIHÁLY
 VELIKI BECSKEREK, OBALA PRINZESA JELENA 4. SZÁM
 (A hajóállomással szemben)
Tessék árajánlatot kérni!

LEGUJABB
Rendzavarás nélkül mult el
a Heimvehr gyűlése

Bécsből jelentik: A Heimvehr szombat délutáni
 gyűlése, amelyet egész Ausztriában rendkívül nagy
 aggodalommal vártak, minden rendzavarás nélkül
 mult el.
 A gyűlés délután fél ötkor kezdődött a Helden-
 platzon, ahol a rossz idő miatt mindössze mintegy
 tízezer ember jelent meg, legnagyobb részt egyenruhás
 Heimvehr osztagok. A rendőrség már kora délután
 megtett minden előkészületet az esetleges zavargások
 megakadályozására és a környező utcákat nagy ké-
 szíttséggel szállta meg, a rendőrség közbelépésére azon-
 ban nem volt szükség.
 A gyűlésen Steidle, a Heimvehr ismert vezetője
 tartott beszédet és ismertette a Heimwehrnek a poli-
 tikai és gazdasági helyzetre vonatkozó kívánásait.
 A beszédet hangerősítőken közvetítették.
 A gyűlés után a tömeg minden rendzavarás nélkül
 oszlott szét és a sötétség beálltáig nem történt semmi
 rendzavarás Bécsben, mindössze a kommunista ifju-
 munkások egy száziányi csoportja rendezett tüntetést
 a Hofburg előtt. A kommunisták a Heimvehr gyűlé-
 sére akartak vonulni, de a rendőrség megakadályozta
 őket és közben egy kommunista kemény tárggyal meg-
 ütött egy rendőrt, aki eszméletlenül esett össze. A
 kommunistát letartóztatták és a gyűlés résztvevőit a
 rendőrség szétzavarta.

— Vasárnap lesz a szubotical Irgalmas Növérök Intézetének ünnepélyes alapünnepélye. Az Irgalmas Növérök Szent Ferenc rendje, mint jelentették, zárdát fog építeni Szubotican. A rend főnöknője néhány héttel ezelőtt Szubotican tartózkodott és tárgyalásokat folytatott a polgármesterrel, valamint az egyházi hatóságokkal, amelyek minden támogatásukat megígérték és a városi képviselőtestület szeptember 28-iki közgyűlésén nagyobb összegű segítyt is fog adni a zárda építésére. Az intézet főnöknője a III. kör, Szkerlicseva ucca 4. szám alatt megfelelő telket vett a zárda számára, ahol a legközelebbi napokban megkezdik az építkezéseket. A zárda alapkövetélete ünnepélyes keretek között vasárnap, szeptember 22-ikén délután négy órakor fog végbemenni. Az ünnepségre az Irgalmas Növérök főnöknője ezután hívja meg a polgárságot.

— Pánik egy salzburgi cirkusban egy leopárd miatt. Salzburgból jelentik: A Salzburgban vendégszereplő Fischer-cirkuszban csütörtök este pánikot idézett elő egy megvadult leopárd. Egy tigrissel és leopárdokkal előadott szám alatt az egyik leopárd nekirontott Lessiak állatszeliidőnek, akit letepert és a nyakán, valamint az arcán több helyen megharapta. A cirkusban nagy pánik keletkezett, az elősiető személyzet azonban pisztolylövéssekkel megfélemlítette a leopárdot és kiszabadította a szelidítő karma közül. Az állatszeliidő állapota válságos. A pánikot előidéző leopárd már öt ízben súlyosan megsebesített embereket.

RADIO „LUMOPHON“ WELTMEISTER

— Ujból visszaküldték Noviszadra a vámpalota terveit. Noviszadról jelentik: Az építésügyi minisztérium a Noviszadon építendő új vámpalota terveit újabb kizigazítás végett visszaküldötte a városnak. A terveket hétfőn ismét visszaküldik a minisztériumhoz.

— A Matica Szrpszka október 20-ikán tartja meg újabb közgyűlését. Noviszadról jelentik: A Matica Szrpszka igazgatósága és irodalmi bizottsága pénteken este Vrhovac Radivoj elnökletével ülést tartott, amelynek napirendjén az adminisztratív titkár megválasztása szerepelt. Popovics Bora titkár helyére a Matica pályázatot irt ki és a határidő leteltéig tizenhárom pályázót jelentkezett. Mivel az ülés nem volt határozatképes, a megjelentek úgy döntöttek, hogy az új titkárt majd az új vezetőség fogja megválasztani. Addig az adminisztratív teendőket Jegorov Nikola, a Matica tisztviselője fogja intézni. A Matica igazgatósága végül elhatározta, hogy az új közgyűlést október 20-ikára hívja össze.

— Szentán megszűnt a vörhenyjárvány. Szentáról jelentik: Mintegy tíz hónapon keresztül vörhenyjárvány dühöngött Szentán és több halálos áldozata is volt. Legutóbb három héttel ezelőtt történt újabb haláleset vörheny következtében; egy bogarasi gazda hároméves kisleánya lett a járvány áldozata. Az egészségügyi hatóságok minden óvintézkedést megtettek a járvány leküzdésére, ami most sikerült is. A vörhenyjárvány már teljesen megszűntnek tekinthető Szentán.

— A sakkvilág bajnoksági meccs nyolcadik játszmáját is Aljechin nyerte meg. Wiesbadenből jelentik: A világbajnokságért dr. Aljechin világbajnok és Bogoljubov nagymester között folyó küzdelem nyolcadik fordulójában Aljechin ismét nyert és most már két egységgel vezet Bogoljubov előtt. A hetedik forduló után Aljechinnek 3, Bogoljubovnak 2 nyert egysége volt. A nyolcadik játszmában Bogoljubov erősen nyeresre játszott, hogy kiegyenlítsse az eredményt, de Aljechin zseniális ellenakciója lerombolta Bogoljubov pozícióját és a világbajnok, akinek végleges győzelme most már nem vitás — megnyerte a nyolcadik fordulóját is. Aljechinnek most 4, Bogoljubovnak 2 nyert egysége van, 2 játszma pedig eldöntetlen. A páros versenyt most Hédelbergben folytatják, ahol 9 fordulót játszanak.

— Megnyílt a noviszadi állatorvos-kongresszus. Noviszadról jelentik: Szombaton délelőtt nyílt meg Noviszadon az országos állatorvoskongresszus, amelyen a kormányt és Jovanovics K. Milorad tartományi főispánt dr. Popovics Lázár járási főszolgabíró, a hadsereget Mitrovics Cseba tábornok, Noviszad városát dr. Borota Branislav polgármester és dr. Adamovics Péter városi tiszt főorvos, a noviszadi egészségügyi intézményeket dr. Hempt Adolf, a Pasteur intézet vezetője, a noviszadi terményfőzsédt dr. Petrovics Brankó főzsédei főtitkár képviselték. A kongresszuson még megjelentek Dungyerczi György nagybirtokos, dr. Petzy-Popovics Emil, a Poljoprivredni Glasnik szerkesztője és mások. A kongresszust délelőtt tíz órakor a városháza közgyűlési termében dr. Kondics Koszta, az országos állatorvos szövetség elnöke nyitotta meg. Indítványára Alekszandar király Ófelségének hódoló táviratot küldtek, majd az elnök üdvözölte a kormányt, a hadsereget, a különböző intézményeket és a sajtó képviselőit. Az elnök ezután statisztikai adatok alapján ismertette a vajdasági állatállomány helyzetét és összehasonlítva az ország többi tartományainak állatállományával, megállapította, hogy a Vajdaságra az egész ország állományából egyharmadrész, a sertésállományból egynegyedrész, a baromfiállományból egyötöd rész, a kecskeállományból pedig egy háromszadrész jut. Az elnök megnyitó után dr. Popovics Lázár noviszadi főszolgabíró a kormány nevében, dr. Borota Branislav polgármester pedig Noviszad város nevében üdvözölte a kongresszust. A szövetség titkára ezután beterjesztette a szövetség múlt évi működéséről szóló jelentését, majd a pénztárnok ismertette a szövetség anyagi helyzetét. Délben a kongresszus megszakitotta tanácskozásait, melyeket délután három órakor folytattak. Ekkor az egyes kiküldöttek szóltak hozzá a jelentéshez, majd felsorolták sérelmeiket, amelyeknek sürgős orvoslást kértek. A kongresszust a késő esti órákban megszakitották és folytatását vasárnap délelőtt kilenc órára tűzték ki.

— Be kell fizetni az alkalmazottadót. A szubotical pénzügyigazgatóság közli, hogy az alkalmazottadót a július, augusztus és szeptember hónapokra, valamint a nagy alkalmazotti adófizetőknek szeptember hónapra október elsejétől tizenötödikéig kell befizetni. A pénzügyigazgatóság értesíti az érdekeltet, hogy az adót már most elfogadják, mert októberben kevés idő áll rendelkezésre. Ajánlatos, hogy az alkalmazotti adót szeptember 21-től kezdve fizessék be.

Agnes krémtől gyönyörű lesz

— Olaszországból kiltították Remarque-ot. Milánóból jelentik: Remarque híres regényét a »Nyugaton a helyzet változatlan«-t most fordították le olasz nyelvre és egy nagy milánói kiadó vállalat most készítette elő a regény olasz kiadását. Az olasz hatóságok azonban a háborúellenes regény megjelenését betiltották.

Oszijek szabad és királyi város Városi Takarékpénztára Oszijek, Trg Kralja Petra 7. Minden ember célja jövőjének minél teljesebb biztosítása, ezt azonban csak ésszerű takarékoskossággal érheti el. Ne költés többet, mint amennyire az élethez feltétlenül szükséges, a többit tedd félre: az öregségre, betegségre stb. szemelőtt tartva a közmondást: Bő napokon takarékoskodj a fekete napokra. Takarékoskodni nem azt jelenti, hogy minden élvezetet és mulatságot megvonni magunktól, hanem a túlságos és luxusos kiadásoktól őrizkedni. Az, aki takarékos, nemcsak magának használ, hanem jót tesz még a köznek is. A takarékoság szép erkölcsi és anyagi céljának elérésére lehetőséget nyújt az oszijeki Városi Takarékpénztár, mely elfogad betétek kölnyvecskére, melyre méltányos kamatot ad, s a kamatot is kamatoztatja s szükség esetén kölcsönöket is nyújt olcsó kamattal. Hogy a polgároknak a takarékoskosságot felkeltsük és a takarékoskodók kis számát minél inkább megnöveljük, elhatároztuk a kis betétesek takarékoskodásának organizálását betét-csoportok bevezetésével, mellyel minden betétesnek módot nyújtunk, hogy alig érezhető heti befizetéssel egy vagy több személy heti 10 dináros befizetésével 4 év alatt jelentékeny tőkét gyűjthet, mely még nagyobbodik a kamatok hozzáírásával, úgyhogy mindenki 10 dináros betétjével a négyéves takarékoskossági csoport befejezésével Din. 2347 tőkét kitevő összeget gyűjt. Szükség esetén minden betétesnek még a csoport befejezése előtt, az oszijeki Városi Takarékpénztár ad a betétösszeg 70%-ig. Amennyiben egy-egy betétesnek nem áll módjában befizetni a rendes heti betétet, abból sem lesz kára, mert a csoport befejezése után visszakapja mindazt, amit addig befizetett az időközi kamatokkal együtt. Halálesetén törvényes örökösök vagy az utódok folytathatják a befizetést, vagy felvehetik a befizetett összeget. Az első csoport ezévi október 1-én kezdődik. A befizetések az Oszijek szabad és királyi város Városi Takarékpénztárának pénztáránál. Oszijek eszközlelődek személyesen, vagy postatakarékpénztári csekk-befizetési lap után, amelyet kívánságra bárkinek küldünk. Ilyen módon bárki költségmentesen véggezheti a befizetéseket. Felhívjuk azokat, akiknek halamuk van a takarékoskodásra, hogy gyűjtsenek minél több betétet, ezzel magukon, hozzátartozóikon és az összes polgártársaikon is segít. Oszijek szabad és királyi város Városi Takarékpénztára.

— A vizsgálóbíró elrendelte a csalással vádolt noviszadi gabonaügynök előzetes letartóztatását. Noviszadról jelentik: Dr. Papricsics Milán, a noviszadi törvényszék vizsgálóbírája szombaton délelőtt kihallgatta Kalcics Ivánt, a csalással és sikkasztással vádolt noviszadi gabonaügynököt, akit mint ismeretes, néhány nappal ezelőtt őrizetbe vett a rendőrség. A vizsgálóbíró a kihallgatás után elrendelte Kalcics Iván előzetes letartóztatását. A vizsgálóbírónak ez a végzése október 5-ikéig marad érvényben.

— A beteg méheket ingyen gyógyítják. A zagrebi állatorvosi egyetem közli a méhészekkel, hogy a gyanus körülmények közt elpusztult, vagy megbetegedett méheket és álcákat az állatorvosi egyetemen ingyen megvizsgálják s a gyógykezelésre és a méhek mentésére tanácsot adnak. A vizsgálat megejtésére a méheket be lehet küldeni az állatorvosi főiskolára.

— Öngyilkos cselédlány. Topoláról jelentik: Turcsányi Margit tizennyolcéves topolai cselédlány szombaton felakasztotta magát. Tettének oka ismeretlen.

— Sikkasztásért elítélték Alibunár volt aljegyzőjét. Noviszadról jelentik: A felebbviteli bíróság szombaton tárgyalta Kehl Péter alibunári volt községi aljegyző büntnyűvét. Kehl Péter 860 dinárt elikkasztott. A panecevoi törvényszék egyhavi fogságra és kétszáz dinár pénzbüntetésre ítélte. A felebbviteli bíróság az ítéletet helybenhagyta.

RADIO „LUMOPHON“ ELECTRA

— Rubinstein Artur zongoraművész noviszadi hangversenye. Noviszadról jelentik: A noviszadi zenekedvelő közönségnek október 3-ikán nagy művészi eseménye lesz. Rubinstein Artur, a világhírű zongoraművész az Ingenykerény egyesület rendezésében a Szloboda nagytermében hangversenyt rendez. A hangverseny iránt nagy érdeklődés nyilvánult meg.

— Női adótsízt a szentai állami adóhivatalban. Szentáról jelentik: A pénzügyminiszter Knezsevics Darinkát a szentai állami adóhivatalhoz adótsíznek nevezte ki. Ez az első eset, hogy a szentai állami adóhivatalban nő működik mint adótsíz.

— Tűz egy sztaribecseji tanyán. Sztaribecsejéről jelentik: Sárvári György sztaribecseji gazdálkodó tanyáján tűz keletkezett. A tűz következtében leégett egy tanyai lakóház és egy istálló.

Oszijek szab. kir. város takarékpénztára a több oldalról hozzáérkező kérdézőkódésekre a következőkben közli a takaréki-üzletrészek befizetésének módját: Aki a fenti intézetnél takaréki-üzletrészeket akar elhelyezni, közzölje az intézet vezetőségével személyesen vagy írásban nevét, pontos címét, valamint azt is, hogy hány üzletrészt akar jegyezni. A bejelentés alapján az oszijeki Városi Takarékpénztár a jelentkezőknek megfelelő mennyiségű befizetési lapot bocsát rendelkezésre. Az első részlet befizetése után megküldjük a betétkönyvecskét, amelyet azonban nem kell minden befizetés alkalmával nekünk beküldeni a befizetések beírása végett, hanem elegendő a betétkönyvecskét évenként egyszer hozzánk juttatni. Végül figyelemztetjük az üzletrészek tulajdonosait, hogy a postal befizetési lapokat legyenek szivesek megőrizni, mert ezek szolgálnak a befizetés igazolásául.

Szörmet saját érdekében csakis 9940

jól képzett és megbízható szűcsnél

vásároljon

Spitzer

szörmemodelljei jók, olcsók, elegánsak

Subotica, Sokolska ul. 3.

BAYER

A makacs köhögés gyakran súlyos betegségeknek az oka. Ne fogja fel a dolgot könnyelműen, hanem gyógyítsa ki köhögését gyorsan és alaposan Kresivál-lal

Nem okoz gondot

az okos gazdasszonynak, hogy ősszel nem ejt-e a gyümölcs foltot a drága ruhán. Hisz tudja, hogy a RADION játszva tünteti el azokat. Amellett magától mos s kíméli a ruhát.

— Hathavi fogházra ítelték a noviszadi gimnázium volt igazgatóját. Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényszéken pénteken folytatták Danilovics Vászta volt noviszadi gimnáziumi igazgató büntügyében a főtárgyalást. Danilovicsot — mint ismeretes — az ügyészség 20.000 dinár elikkasztásával vádolta. A bizonyítási eljárás befejezése után Danilovicsot a bíróság hathavi fogházra ítélte. Az elítélt felebbezett az ítélet ellen.

Orvosi hír. Dr. Vidaković Franjo betegségéből felgyógyult és rendelését újból megkezdte.

— Odzsacin megalakult a járási utbizottság. Noviszadról jelentik: Odzsacin a napokban megalakult a járási utbizottság, amelynek elnökévé Popovics Milán karavukovói községi bírót, helyettesévé Kalics Panta deronjai gazdálkodót választották meg.

— A vrbászi ipartestület szüreti mulatsága. Vasárnap a vrbászi ipartestület nagy szüreti mulatságot rendez. A község fő utvonala felvonulás lesz.

— Öt betörés történt egy éjjel Sztáriszivacon. Noviszadról jelentik: Csütörtökre virradó éjjel Sztáriszivacon öt betörést követek el. A betörők 20.000 dinár értékű értéktárgyat loptak el. A csendőrségnek sikerült Petrov Jován személyében az egyik tettest kézrekeríteni, a betörőtársaság másik két tagja megszökött. Az ellopott értéktárgyak egy részét a kukoricásban megtalálták. A szökésben levő tetteseket keresi a csendőrség.

Ügyvédi hír. Pilies György ügyvéd, volt járás- és törvényszéki bíró, kinek sokévi bírói gyakorlata van, ügyvédi irodát nyitott saját házában Suboticán, III. kör, Beogradski put 9. szám alatt.

Elrontott gyomor, bélzavarok, emélgés, kellemetlen szájjal, homlokfájás, láz, székszorulás, hányás vagy hasmenés eseteinél már egy pohár természetes »Ferenc József« keserűviz gyorsan, biztosan és kellemesen hat. A gyakorlati orvostudomány igazolja, hogy a Ferenc József víz használata a sok evés és ivás káros következményeinél igazi jótéteménynek bizonyul. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben. 3

Szülők és diákok figyelmébe! Saját érdekében olvassa el a Vig könyvkereskedés mai hirdetését.

— A szovjet elrekvírálja a gabonafelesleget. Moszkvából jelentik: A szovjetunió élelmiszeri népbiztosa szemleuton volt Klevben és megszervezte a gabonarekvírálást. Az élelmiszeri népbiztos tapasztalatairól úgy nyilatkozott, hogy a gazdag parasztok nem adják ki termésfeleslegeiket és ezért nincs kenyér a nagyvárosokban. A szovjethatóságok most fegyveres erővel kényszerítik a parasztnepet a termésfelesleg kiadására. A népbiztosok tanácsa elhatározta, hogy Leningrádban és Moszkvában hetenkint egy hustalan napot rendelnek el és behozták a tea és cukorjegyeket is. A nagyvárosokban a kenyérjegyek már régebben érvényben vannak és most be akariák hozni a tolasjegyeket is.

RÁDIÓ

Dániában ezer ember közül hétszáznak van rádiója

Az északi államokban sokkal jobban elterjedt a rádió, mint a déli államokban

Az egyik angol rádiószaklap érdekes statisztikát állított össze Európa rádióhallgatóinak számáról. A legutóbbi rádiókonferencián és az egyes államokból beszerzett adatok alapján összeállítottak egy statisztikát, amely az angol szaklap szerint eddig a legpontosabb.

A statisztika meglepő adatokkal szolgál. Kiderül először, hogy a lakosság számarányához képest nem Angliában és nem Németországban a legteljesebb a rádió, hanem Dánia erősen vezet. Dániában ezer lakos közül több, mint hétszáz rádióelőfizető. Dánia után sem következnek az a két állam, ahol a legfejlettebb a rádiótechnika. Angliát és Németországot megelőzi Svédország, ahol ezer lakosra több mint hatszáz rádióelőfizető esik. Különösen látszik, hogy az északi államokban sokkal jobban el van terjedve a rádió, mint a déli államokban. Ennek egyik oka a legköri viszonyokban keresendő, a másik oka pedig az, hogy az északi államokban a rádiótechnika jóval fejlettebb, mint Európa déli részén. A legfejlettebb a rádiótechnika Angliában és Németországban, ebben a két államban van a legtöbb teleadállomás is. Angliában körülbelül hatszáz rádióelőfizető van ezer lakos közül, de Németországban már aránytalanul kevesebb és a sorrendben még Ausztria is megelőzi. Jugoszláviában mindössze egy pár éve terjedt el a rádió, de már is nagy népszerűségnek örvend. Különösen az ország északi és a nyugati részén van sok híve a rádióknak, míg a tengerparton és Bosznia déli részén csak azért nem tudott még elterjedni, mert a kedvezőtlen légköri viszonyok csaknem teljesen lehetetlenné teszik a rádiózást. Ezért van az, hogy míg Bosznia északi részén a legkisebb falusi házak zsupfedeléből is ágaskodik már antenna, addig Dalmáciában alig lehet látni rádiót. Dubrovnikban mindössze egy-két palotán látni kifeszített antennát. Mindennek az oka a kedvez-

zőtlen légköri viszonyokban keresendő. A statisztika legnagyobb meglepetése az olasz kimutatás. Olaszor-

szágban ezer lakosra alig jut tíz rádióelőfizető. Olaszországban szintén nem kedvezőek a vételi viszonyok és ebben keresendő az oka annak, hogy olyan kevés híve van a rádióknak Olaszországban. Minél délebb fekszik valamelyik ország, annál kevesebb rádióelőfizetője van. Ezért van az, hogy Spanyolország, Görögország, Románia, Bulgária és Törökország a kimutatásban nem is tudott helyet kapni, mert olyan csekély még a rádióhallgatók száma.

SPORT

Öt bajnoki mérkőzés lesz vasárnap Szuboticán a városligeti pályán

Délután a Bácska—Ferrum és SzAND—ZsAK, délelőtt IB és II. osztályu mérkőzések lesznek

Szubotica vasárnapi sportprogramja a városligeti pályára koncentrálódik. Ugy az elsőosztályu bajnoki mérkőzéseket, mint a délelőtti IB és II. osztályu mérkőzéseket a városligeti pályán bonyolítják le, úgy hogy ezen a sporttelepen reggel háromnegyed nyolc:ól egészen késő délutánig állandóan lesz bajnoki mérkőzés vasárnap.

A legnagyobb érdeklődés természetesen a délutáni I. osztályu mérkőzések iránt nyilvánul meg, annál is inkább, mert a vasárnapi mérkőzésekkel lesz csak teljes a bajnoki start. Nagy várakozás előzi meg a Bácska reorganizált csapatának indulását. A csapatban újból játszik Copkó I. és Rudics II. és egészen új ember a Szomborból ideköltözött Deffressvill és a Bácska új összeállításában a bajnokság egyik legjogosabb várományosának tekinthető. A többi egyesület csapata nagyobb változásban nem ment keresztül.

Délután az első mérkőzés a Bácska—Ferrum lesz, amely negyed háromkor kezdődik és dr. Padjen vezeti. A favorit a Bácska és a Ferrum legfeljebb tisztes vereségre, esetleg öldöntetlenre számíthat. A két csapat felállítására a következő:

Bácska: Virág — Poljácovics, Gubics — Copkó II.,

A vrbászi Dulcis Sztabecsejen. A vrbászi Dulcis vasárnap délelőtt bajnoki mérkőzést játszik Sztabecsejen a Szoko ellen.

A Szombori TK Apatinban. Apatinból jelentik: Az apatini Tri Zvezda vasárnap barátságos mérkőzést játszik a szombori Torna Klub csapatával.

Poduje belépet a zagrebi Gradjanskiba. Zagrebtól jelentik: Poduje, a szpliti Hajduk kiváló jobbszélsője átigazololta magát a zagrebi Gradjanskiba. Poduje zagrebi szereplése nagy nyereség a zagrebi sportnak, de főleg a Gradjanskinak, amely Poduje átlépésével egyszeriben megoldotta a jobb szélső kérdését, amely gyenge pontja volt a csapatnak.

Birközverseny Zagrebben. Zagrebből jelentik: Vasárnap professzionista verseny lesz Zagrebben. A versenyen résztvesz Kopp Péter jugoszláv, Equatore Tino olasz, Halubin Ferenc magyar és Benold Rudolf osztrák bajnok,

Copkó I., Kujundzsics II. — Sárcevic, Deffressvill, Rudics II., Marcikics, Cvijin.

Ferrum: Mahalik — Pajtin, Ceglédi — Mesman, Bogdán, Kulifai — Volasek, Dudás, Sztojánovics, Zvekan, Taskovics.

Négy óraker kezdődik a SzAND—ZsAK és tekintettel arra, hogy mindkét csapat ki akarja köszörülni a mult vasárnapi csorbát, elkeseredett küzdelem várható, amelynek kimenetele nyílt. Bíró Kujundzsics lesz. A csapatösszeállítások a következők:

SzAND: Ambrus — Bali, Beleszlin — Fischer, Held, Rengei — Inotay, Kovács, Rajeskcovics, Horvát, Gabrics.

ZsAK: Gál — Cvetkovics, Steszna — Zvekan, Budanovics, Csisztay — Takács I., Kenyeres, Ruszimo- vics, Katrinka, Mijatovics.

A délelőtti program: Háromnegyed nyolckor: Ferrum I/b.—Bácska I/b. Bíró Pofuk.

Negyed tízkor: SzAND I/b.—ZsAK I/b. Bíró Mitrovics.

Háromnegyed tizenegykor: Radnicski—Konobár VII. kör, másodosztályu bajnoki. Bíró Sonnenberg.

A JUGOSZLÁV SPORTÉLET hétfőn reggel már mindenütt kapható. Részletes tudósítások a mérkőzésekről. Riportok. Hírek. Eredménypályázat díjakkal minden számban. A Jugoszláv Sportélet az ország leg- tartalmasabb és legnépszerűbb sportlapja.

A zagrebi HASK női atlétikai versenye. Zagrebtól jelentik: A Hask szombaton és vasárnap női könnyű atlétikai versenyt rendez, amelyre eddig harminc nevezés érkezett.

BEOGRAD

Beograd—Zagreb 4:0 (1:0). Városközi mérkőzés. Beograd pompás játékkal szép győzelmet aratott.

Horvátország—Vajdaság teniszversenye Zagreban. Zagrebből jelentik: Szeptember 29-ikén, vasárnap Zagrebben megrendezik a Vajdaság—Horvátország teniszversenyt, amelyen a Vajdaságból következő hölgy- és férfijátékosok vesznek részt: Bokorné, Schröger Lili, Balás, Csernojarov, Konyovics, Müller,

A „Pyram-paszta“ sok dobozában bádoglap van elhelyezve „Chap in“ és „Pat i Patachon“ felirattal, melyek ellenében

egy igen érdekes gyermekjátékot szolgáltat ki az eladó

Flamann. Horvátországot Schäffer Friedrich, Handolkovics, Podvinec, Malansec, Joone, továbbá Wirthné, dr. Gosztisánné, Schweighardtne fogják képviselni.

Jugoszláv atléták az athéni »Balkánjátékok«-on. Zagrebból jelentik: Csütörtökön éjjel a jugoszláv atlétikai szövetség husz atlétája utazott Athénbe, ahol szeptember 22-ikétől 29-ikéig tartanak a Balkán-államok atlétáinak versenyét az ugynevezett »Balkánjátékok«.

Oszijek—Vinkovci. Az elmaradt Oszijek—Szplitt mérkőzés helyett vasárnap Oszijek válogatott csapata Vinkovci város válogatottjával játszik. Tekintettel arra, hogy az Oszijeki Gradjanski Sport Klub vasárnap Noviszadon a Juda Makkabi vendége lesz és így nem bocsájt egy játékost se a válogatott rendelkezésére az oszjeki válogatottból hiányozni fognak a Gradjanski játékosai és Vinkovcira a következő összeállítású válogatott megy el. Kohnrad (Szlavija) — Feld (Hajduk), Opravics (Hajduk) — Glatz II. (Hajduk), Fundelics (Szlavija), Leclner (Szlavija) — Bartovszki (Hajduk), Pichler (Hajduk), Szivek (Hajduk), Dragovics (Szlavija), Andusics (Szlavija), Tartalék: Steirerac (Hajduk), Kiszics (Szlavija). A vinkovci válogatott legnagyobb részét a Cibaliya játékosai alkotják.

Vrbászi SC—OSC. Vasárnap délután 4 órakor elsőosztályú bajnoki futballmérkőzés lesz a VSC—OSC között Odzsacin, bíró Perl Sándor. A két rivális találkozására nagy érdeklődést kelt és ezt különösen az fokozza, hogy az OSC jelenleg a tabella élén áll és eddig lejátszott két mérkőzését a Szombori Szoko ellen 8:0 és a Szentai AK ellen pedig 1:0-ra megnyerte. Az OSC most sem akar hátra maradni eddigi szép teljesítménye mögött. A két rivális a következő felállásban startol: OSC: Katona, Szutter, Horváth, Knöbl, Hügl, Weisz, Kanyó, Leszmeister II, Pellner, Schuy I, Barany. VSC: Korell, Hermetz, Hilkene I, Schmidt II, Schmidt I, Kovács, Elszász, Erlmann (Buer), Jaksics, Pett, Hilkene II.

Jövő vasárnap játszik le Odzsacin az Ertl-serleg-mérkőzést. Az Ertl-serleg döntőmérkőzését vasárnap szeptember 22-ikén kellett volna lejátszani Odzsacin Odzsaci és Palics teniszmezőin. A mérkőzés megtartását Palics kérelmére egy héttel elhalasztották és jövő vasárnap, szeptember 29-ikén tartják meg.

Vasárnapi sport a noviszadi kerületben. Noviszadról jelentik: Vasárnap mozgalmas napja lesz a noviszadi sportéletnek. A kitünő képességű oszjeki Gradjanski a Karagyorgye-pályán a Juda Makkabival mérkőzik, előtte a karloveci Szloga a Vojvodina IB csapatával találkozik, a NAK-pályán a szalonkai Makedonikok játszik a NAK-kal és ezt megelőzőleg a noviszadi horbélyok csapata az ékszerészek és óráskor futballcsapatával találkozik. A kamenicai Fruskogorac a petrovaradini Hajdukkal játszik bajnoki mérkőzést, a Szloga Petrovácon az ottani Szlovácskival, a petrovaradini Gradjanski Petrovaradiuban a noviszadi Pakkal és Indián az ottani Radnicski a rumai Spártával játsza le másodosztályú bajnoki mérkőzését.

FILM

A szubotici mozik új műsora

Az „Altona gyöngye“ a Lifkában
A Városi-Mozi kettős műsora

A kikötővárosok tarka élete, apró és nagy tragédiái mindig hálás filmtémául szolgálnak. Ebben a környezetben mindenfajta ember megfordul és minden típus felvonul, a komédiát a tragédiától sokszor csak egy hajszál választja el és ebben a milieuban minden megtörténhet és minden elhíhet. Pár napra összevisszázó halálképesség a kikötőmenti sikátorok gyanus lakáiban molibólban élvezzi az életet másoknál és közben könnyen megszületik a bűn, gyorsan szövődik a szerelmem és hamarabb megy a felejtés is.

Ilyen kikötővárosban lejátszódó történetet dolgoz fel érdekesen és fordulatosan az *Altona gyöngye*, amely hétfőtől kezdve kerül vetítésre a Lifka-moziban. Egy csempész- és betörőtársaság tagjai között van egy leány is, aki egy éjszakai »vállalkozás« közben egy hajón a fiatal kormányos kabinjába kerül. A férfi megmenti a leányt a rendőrök elől és ez a veszte. A könnyelmű leány csábításának engedve elhagyja egy éjjel örökéletét és ezért elveszti állását. A szenvedélyes szerelmem egyre mélyebbre taszítja a bocsúletes hűt,

amíg végül gyilkosság gyanújába is keveredik, amikor azonban a banda tagjai rendőrkékre kerülnek, a szerelmeinek felszabadultan, boldogan térnek jobb utra.

Az ügyes meseszövési film női főszerepében Jenny Jugo szép, temperamentumos és kedves és méltán részvevő arra a sikerre, amely rövid idő alatt a legnépszerűbb szatórok közé emelte. Kitiünő partnere a közvetlen Willy Fritsch, aki minden szerepében komoly színészi kvalitásokról tesz tanúságot. A jól rendezett Ufa-film, amelynek epizódjereleit is kitiünően vannak összeválogatva bizonyosan sikert fog aratni Szuboticián is.

*

A Városi Mozi hétfőtől kezdve színrekerülő kettős műsorának főfilmje *A csirkelógó naplója* bűnügyi történet. Egy rossz utra tévedt fiatalember naplójegyzeteit dolgozza fel a film a gyerekkortól kezdve a rossz társaság káros befolyásának rajzával a különböző gonoszítottakig. Betöréseken, szélhámoságokon és rablásokon keresztül vezet ez az ut a fegyházban át egész a megjavulásig, amelyben nagy szerepe van egy fiatal lány szerelmének is. Az izgalmas mese furesán keveri a legsötétebb gonoszúságot és erkölcselenséget a nemesebb érzésekkel, míg végül küssé erőltetett erkölcsi tanúsággal fejeződik be a film. A rendezés Raoul Walsh szakavatott kezére vall, a főszerepekben pedig Don Terry és June Collyer keltenek teljes illúziót.

A műsor másik filmje *A leánytábor* kedves cowboy-vígjáték. Egy leánynevelőintézet a vadyugaton üt tábor és itt fejlődik szerelem egy fiatal leány és egy cowboy között, aki izgalmas bujdosalmak után ártalmatlanná tesz egy tolvajbandát, amely a lányokat megkárosította. A fordulatok film főszerepében Rex Bell, a népszerű cowboy-színész mutatja be ügyességét.

(I. f.)

KÖZGAZDASÁG

Megindult a földeladás. Mint budapesti tudósítónk jelenti, a Földhitelbank Részvénytársaság a szemestermények learatása után újból megkezdte birtokainak eladását. A Földhitelbank birtokain nemcsak a kiváló művelés, hanem a földek rendkívül jó minőségéről fogva az idén újból kitiünő termés volt. A parcellavevők mindenütt a legnagyobb meglepéssel nyilatkoznak a megvásárolt földek jó minőségéről és kitiünő terméshozamáról, miáltal a jövőbeni biztos és nyugodt megélhetésüket látják megalapozhatni. Felhívjuk tehát az alább ismertetett parcellázásokra azoknak figyelmét, akik Magyarországon birtokot óhajtanak vásárolni és ajánljuk, hogy a kiváló vételi szándéka van, ne szalassza el ezt a földvásárlási alkalmat. A venni szándékozóknak ne mulasszák el a birtokokat megtekinteni és mindenki fog előjainak megfelelően találni. Az eladásra kerülő birtokok közös előnye, hogy valamennyi vasútvonal mentén, az illető vidék központjához közel fekszik és így a birtokok terményének jó értékesítése és a gyermekek iskoláztatása tekintetében minden kívánalomnak megfelel. A birtokokon, amelyekből már 2-holdtól kezdve lehet vásárolni, bőven történt gondoskodás vetőmagvagyól, takarmányról és általában mindennemű gazdasági felszerelés bőven kapható, épületekkel vagy anélkül. A birtokok kerüti gazdálkodásra és tehenészet folytatására is kiválóan alkalmasak. Az eladásra kerülő birtokok a következők: A *Baranya-megyében* fekvő birtokok közül első helyen említjük a Harkány-fürdő mellett fekvőt, amely Pécsőtől 25—30 km-re fekszik és amely Dázsony — Czun- és Lanka-pusztákból áll. Dázsony-puszta vasutállomása Drávaszabolcs, a birtoktól 1/2 km-re Czun vasutállomása Kémes, a birtoktól 3 km-re ugyancsak Kémes a vasutállomása Lanka-pusztának is. Ennek a Harkány-fürdői birtoktestnek talaja elsőosztályú televénydus Dráva-iszapu föld. A parcellázási iroda Harkány-fürdőn van. Ugyancsak Baranya-megyében fekszik a vaskapui birtok is, amely Pécsőtől kocsival 14 km-re, vasuton 18—20 km-re fekszik. Vasutállomása Ocsárd—Vaskapu-puszta 1/2 km-re a birtoktól. Földje könnyen művelhető agyag, nagy terméshozammal, mindennemű kultúrnövény termesztésére kiválóan alkalmas. Épületekkel bőven fel van szerelve, melyek a legjobb karban vannak. Parcellázási iroda a helyszínen van. A harmadik birtok Baranyában a Szentkeri birtok, mely Szemely és Kiskozár határában, Pécsőtől 5 km-re, az őszi vasutállomástól 2 1/2 km-re, a mohácsi vasutállomás mentén fekszik, ahova háromszor napjában autóbussz jár. A birtok az őszi birtokból lett kihasítva és a legjobb rész volt. Elsőrendű talaja, sik fekvésű televényes földek, rendkívül jó legelővel és jó épületekkel. Parcellázási iroda Pusztamalom vas-

utállomás Ata, posta Szalánta. A negyedik Baranya-megyei birtok a Pusztamalom-i, mely Ata állomástól 1 km-re, Pécsőtől 15 km-re fekszik. Elsőrendű barna agyagos talaja, kitiünő művelési állapot. Öreg takarmány és herefélék termesztésére kiváló alkalmas. Az ötödik baranyai birtok a Danicz-pusztal, Pécsőtől 1 km-re, a pécsvárad országút mentén, vasutállomása Meesekszabolcs. Parcellázási iroda Pusztamalom, melynek vasutállomása Ata, u. p. Szalánta. A talaj minősége agyagos homok, épületei igen jókarban vannak. Ennek a birtoknak fekvése kitiünő, mert a Pécs — mohácsi autóbusszjárat központjában fekszik. Ezen a birtokon kívül a banknak Komárom-megyében Dadon van birtoka, Bánhidától 17, Budapesttől 85 km-re, Győr-megyében Gézaháza-pusztán, Győrtől 18 km-re, Pest-megyében Törökbalint község határában, Budapesttől 14 km-re. Pehér-megyében Szár község határában, Budapesttől 40 km-re és Zala-megyében Ormándlak község határában, Zalacgerszegtől 18 km-re. Ezek a birtokok mind vasutállomás közelében, országút mentén fekszenek. Mindezekről a birtokokról a bank központja, Budapest, V., Hold uca 1., valamint a helyszínen lévő parcellázási irodák készséggel szolgálnak felvilágosítással. A fentiekben ismertetjük a Földhitelbank parcellázandó birtokait. Tekintettel a nagy érdeklődésre, mely egy magyarországi, mint az utódállamokbeli gazdaközösség körében a birtokok iránt megnyilvánul, vételi szándék esetén ajánlatos mielőbb a bank központjához, vagy egyenesen a parcellázási irodákhoz fordulni, ahol mindenre nézve pontos adatokkal szolgálnak és a birtokokat szívesen bemutatják.

A noviszadi terménytözsde szeptember 22-én a pravoszláv ünnep miatt nem volt hivatalos tözsdeforgalom.

A vajdasági komlótermelők szövetségének vezetői a kormány tagjainál. Noviszadról jelentik: A vajdasági komlótermelők szövetségének vezetősége csütörtökön tisztelettel a földművelésügyi és a kereskedelmi minisztereknél, valamint a Nemzeti Bank kormányzójánál. Ez alkalommal a komlótermelés több fontos kérdése került megbeszélésre és szóba került a komlótermelőknek nyújtandó hitel kérdése is.

A vajdasági komlótermelők szövetségének igazgatóságai ülése. Noviszadról jelentik: A vajdasági komlótermelők szövetségének igazgatósága pénteken ülést tartott, amelyen a folyóéveken kívül az ideli komlótermelés helyzetével foglalkoztak behatóan. Hosszabb vita után az igazgatóság elhatározta, hogy újabb felszólítást intéz a komlótermelőkhöz, hogy valamennyien a legrövidebb időn belül lépjenek be a szövetségbe. Az igazgatóság elhatározta, hogy felírathat arra kéri a földművelésügyi minisztert, hogy sürgősen készíttesse el a kivétel ellenőrzéséről szóló törvényt és felhívást intézzenek az összes hazai sörgyárakhoz, hogy komlószükségleteiket kizárólag a hazai komlótermelőktől szerezzék be. Végül arra kéri az igazgatóság a pénzügyminisztert, hogy tekintettel az ideli kedvezőtlen komlótermésre, a komlótermelők özidei adóját engedje el.

Gazdát cserélt az apatinói villanytelep. Apatinból jelentik: Az apatinói villanytelep, amely néhai Speizer Ferdinánd örököseinek a tulajdona volt, gazdát cserélt. A villanytelepet Zwirschitz Károly szombori nagyiparos vásárolta meg és az üzemben nagy átalakításokat fog végezteni, amelyek nagy mértékben meg fogják javítani az áramszolgáltatást.

Poolszervezkedés az Egyesült Államokban. Newyorkból jelentik: A Farmboard megalakulása óta az Unió farmerai egyre intenzívebben szervezkednek terményeik értékesítésére. A legutóbbi hírek szerint különböző gabonaértékesítő szervezetek jöttek össze Newyorkban abból a célból, hogy egy közös központi gabonaértékesítő szervezet állítsanak fel. Ebben az akcióban résztvevő szervezetek tagjai a gabonaterület 40%-át tartják kezükben, ami leginkább igazolja a szervezkedés óriási jelentőségét.

A kanadai farmerek a mal olcsó árak mellett nem exportolják a búzát. Londonból jelentik: Ramsay, a kanadai gabonaértékesítő központ elnöke, nyilatkozatában figyelmeztette a kanadai farmereket, hogy ne exportolják gabonájukat mindaddig, amíg nem kapnak érte megfelelő árakat. A vevők ugyanis egyelőre nem akarják megfizetni az igazi árat. Biztosította a farmereket, hogy Kanada raktárai elegendőek az ideli termés, mint a múlt évi felesleg tárolására. Az ideli termés minőség tekintetében rekordot jelent, mert majdnem kizárólag első- és másodosztályú gabonából áll; silányabb gabona az idén nem is termelt.

Legjobb hirdetési orgánom
a „BÁCSMEGYEI NAPLO“

A „PETKUS”-nál

egyszerűbb, tökéletesebb és elterjedtebb vetőmagtisztító-gép nincs az egész világon! Mit igazol a gyakorlat!

Čantavir, 1929 aug. 29.

Tek. Bárδος és Brachfeld cégnek, Novisad

Értesítjük Önöket, hogy folyó évi június hóban Önöknél vett PETKUS vetőmagtisztító-gép a beszerelés napjától állandóan dolgozik és a gazdaközönség tetszését teljesen megnyerte.

A PETKUS vetőmagtisztító-gépet a beszerelés előtt csak hírből ismertük, de mióta üzemben van nálunk azóta valóban meggyőződöttünk arról, hogy a PETKUS vetőmagtisztító-gép az első helyet foglalja el a többi vetőmagtisztító-gépek között. — A gép teljesítőképessége óránként 850—900 kilogramm tisztított gabona, mely mennyiséget száraz csúvázószerral a fenti idő alatt be is pácolja.

Kijelentjük, ha a jövőben választani kellene, hogy melyik vetőmagtisztító-gépet szereljük be, választásunk ismét a PETKUS vetőmagtisztítóóra esne.

Teljes tisztelettel

Csantavéri „József” Gőzmalom
Dér és Társai s. k.

Vezérképviselőt:

Bárδος és Brachfeld, Novisad, Željeznička ulica

Somborban díjmentes felvilágosítással szolgál és üzemben bemutatja Toma Gromilović, Sentán pedig Zentai János

FIAT

TORPEDO

520-as MODELL, HATHENGERES

új ára 79.500 dinár

frankó képviselőink székhelyén

JUGOSLAVENSKO FIAT AUTOMOBILNO PROMETNO D. D., ZAGREB

Telefon 35-45

Samostanska 2a

Telegramme: Jugofiat

MISS VILÁGSZÉPE

DEBRECZENI JÓZSEF ÉS LÁSZLÓ FERENC REGÉNYE

Copyright by Bácsmegyei Napló
1929

(A filmgyár estélye)

Margit előtt ködösen rémlett a jövő. Az otthoni hírek, a fogytán levő pénz, a bizonytalan filmszerződés és a még bizonytalanabb siker kaotikusan kavardott össze gondolataiban, egy pillanatra Vignier is eszébe jutott, aztán furcsa mosollyal, kacéran nézett a férfire.

— Nem bánom... Hadd lássuk hát a maga oroszlánbarlangját.

Ez az »oroslánbarlang« egy független, gazdag ember pazar eleganciával berendezett és felbecsülhetetlen értékű műkincsekkel megtöltött palotája volt. A vastag, puha perzsa szőnyegen nesztelenül suhant a livrés inas, amint a vacsora fogásait felszolgált, fényes kristályoktól és ragyogó ezüstöktől csillogott a kis kerek ebédlőasztal és az egész hangulatnak a jólét és biztonság adta meg a jellegét. Balting figyelmes volt, vacsora után végigvezette Margitot néhány szobán, megmutatta a képeit, a mesés értékű gobelinjeit, majd dolgozószobájába kísérté és a könyvtárának ritka értékeiről magyarázott valaimit. Margit ép egy drága könyvrégiséget tartott a kezében, amikor a férfi váratlanul vadul megölelte.

— Margit... elég a komédiából — mondta rekedten és megváltozott arccal — azt akarom, hogy az anyém legyen...

A lány megdöbbenve ejtette el a drága foliánsot és ösztönszerűen védekező mozdulatot tett.

— Ne kinozzon tovább — mondta Balting — lát nem látja, hogy megőrülök magáért?

Margit behunyta a szemét és némán tűrte a férfi csókjait. És ezen az éjszakán öröm nélkül, hidegen és majdnem józanul Balting szeretője lett.

Másnap, amikor a Westminster Hotelbeli lakosztályának fürdőszobájában, a langyos vízben kényelmesen kinyújtzkodott, majdnem közömbösen gondolt az elmúlt éjszakára, de egy kicsit megvetette önmagát. Rég sejtette, hogy ez lesz a vége, hiszen, ha nem akarja mindezt így a tudata alatt, akkor módjában lett volna kerülni Baltingot. Egy szenvedély és szerelem nélküli viszony megalázó rabságába került, gondolta keserűen, most már »barátja« volt, mint annyi nőnek, egy közömbös, nem épen ellenszenves férfié lett, akit — érezte — sohasem tud szerelemmel szeretni. Talán jobb is így, próbálta megnyugtanni önmagát, talán így nyugodtabb, emócióktól mentesebb lesz az élete.

A szobalány zavarta meg gondolatait. Bekopogott a fürdőszobába és egy levelet adott be. A British Film néhány soros értesítése volt, Kingston igazgató kérte, fáradjon fel hozzá, hogy a szerződést aláírja.

Ennek a levélnek az elküldését a filmgyár irodájában hosszas tanácskozás előzte meg. A próbafelvétel nem sikerült jól, mindenesetre csalódást keltett, amikor a próbateremben levetítették. Margit arca nem érvényesült teljes szépségében a fényképen, a mozdulatai sem voltak olyan kerekék és biztosak, mint a valóságban és Cooldon, a rendező határozottan a szerződöttség ellen volt. Kingston azonban az üzletember kockázatokat is vállaló megfontolásával azon a nézetet volt, hogy a világszépségverseny győztese még mindig nagyobb vonzóerő, tehetségesebb, de ismeretlen színésznőknél és ezért erősködött amellett, hogy egy filmben meg kell próbálkozni Mary Wagnerrel, ahogy a filmgyárban elnevezték, ha nem is annak neki főszerepet. Jobb reklámmot a British Film el sem képzelhetett ennél a világszépségversenyénél egy kezdő filmszínész nő részére és sokkal erőteljesebb propaganda is százezrekbe került volna. Ez a megfontolás végül is győzött és a British Film leszerződöttte Margitot.

Kingston előre kitöltött szerződés-blankettát tett Margit elé, amikor felkereste az igazgató irodájában. A szám, amely a szerződésben állt nem tartozott a legmagasabb sztár-gázsik közé, de mégis meglepte és teljesen kielégítette a lányt. És az első szerep, amelyet el kellett játszania egy új filmben, ha nem is volt főszerep, de a hő-

nő mellett mégis a film legfontosabb nőalakja volt, hálás és kedves szerep.

Igy lett Margit filmszínész nő és a British Film reklámfőnökeinek jóvoltából megint egyre gyakrabban szerepelt a neve az újságokban. A gyár ügyesen kihasználta Miss Világszépe népszerűségét és megkezdte a készülő új film propagandáját, amelynek központjában Margit személye állt. A londoni társaság Baltinggal kapcsolatban beszélt Margitról, a közönség szélesebb rétegei pedig a készülő új film kapcsán emlegették a nevét. És így Margit egyik napról a másikra Londonban is népszerű lett, beszélgetett magáról, ismerték.

Legnagyobb sikere az volt, amikor a British Film nagy estélyt rendezett a tiszteletére. Ez is ügyes üzleti fogás volt csak, a készülő új film reklámjának egyik eszköze, de olyan ügyesen leplezték az igazi célt, hogy Margit maga is azt hitte, hogy a hetek óta tartó ünnepeletetés folytatása és új stációja ez a díszes vacsora. A filmgyár minden irányban kiterjedő nagyszerű összehangoltetésait nagyszerűen kamatoztatta ezen az estélyen, amelyen nemcsak a film híres művészei voltak hivatalosak, hanem a legnagyobb angol írók is. London legelőkelőbb szállodájában rendezték a vacsorát, amelyen Mary Wagnert bemutatták az angol főváros legjelentékenyebb embereinek. Margit ezen az estén különösen szép volt. Az ünnepeletetés fénye mindig megsokszorozta szépségét, amely ezen az estén ismét teljes pompájában ragyogott. Új, fehér estélyi ruhája már szeszélyesebb és fantasztikusabb vonalú volt, mint eddigi tolettjei, ez a mélyen dekoltált, gyönyörű hátát egész meztelenül hagyó, szorosan testéhez simuló ruha már átmenet volt Miss Világszépe decens eleganciájú lányos ruhái és a nagy nő, a filmsztár feltűnő pompájú, valószínűleg elgondolt grande toiletteje között.

A British Film ügyességének és tekintélyének volt köszönhető, hogy a vacsorán Bernard Shaw, Wells és Galsworthy, az élő angol irodalom három legnagyobb alakja is megjelent minden számottevő londoni író, festő, szobrász, színművész és újságíró mellett. Margit alig tudta leküzdeni elfogódottságát, amikor Shawnak bemutatták. A magas, szikár öreg író mosolyogva nézett rá.

— Most, hogy magával kezet szoritottam — mondotta Shaw fiatalos élénkséggel — tulajdonképp már haza is mehetnék. Ami ezután jön, az valószínűleg már csak felkészöntök elviselhetetlen sora lesz, már pedig Isten óvjon az ékes-szólástól.

— Nagy megtiszteltetésnek tartom — felelte Margit — hogy ön eljött.

— Ne örüljön ennek túlságosan. Nem tudom még lesz-e sikere nálam. Mert ha mégis itt maradok és végigszenvedem a beszédek áradatát, akkor magát fogom figyelni, az új, modern istenséget, a szépség bálványát. És csak akkor fogom elismerni, hogy jogos ez az imádat, ha engem is meggyőz arról, hogy maguk, szépségkirálynők a haladást szolgálják.

— A haladást? — kérdezte Margit meglepődve. — Oh, ahhoz nem tartom elég erősnek sem a szépségemet, még kevésbé magamat.

— Ép a szépségről van szó. Az emancipáció és a női szavazati jog már a női nem dekadenciáját jelenti. Maguk, a testiség szépségének kultuszával talán öntudatlanul is a haladást szolgálják és visszaállítják a nőt oda, ahova való.

Margit mohón itta megába a szellemóriás szavait és azok annyira belevésődtek az emlékezetébe, hogy soha sem felede el őket.

Az előkelő, diplomata külsejű Galsworthy finoman, elegánsan hangsúlyozta a szavakat.

— Miss, ön rendkívül rokonszenves nekem, mert nagy regényemnek a Forsyte Saganak egyik nőalakjára emlékeztet.

— Kire? — kérdezte Margit mohó kíváncsisággal.

A regényíró mosolygott.

(Folyt. köv.)

NYILT-TÉR

Mesni Školski Odbor u Starom Bečeju.

br. 717/1929

Objava

Mesni Školski Odbor u Starom Bečeju doneo je odluku 12. o. m., da nabavi za osnovnu školu 99 dječjih klupa sa po dva sedišta.

Pozivaju se svi oni, koji bi hteli liferovati dječke klupe, da podnesu potpisanom svoje pismene ponude najdalje do 1. oktobra, kada će odbor otvoriti ponude. Stari Bečej, 19. septembra 1929.

Predsednik

11011

Mesnog Školskog Odbora

Ofertualna licitacija

Srp. Pravosl. Crkvena Opština u Subotici održava u svojoj kancelariji 26. IX. o. g. u 2 sata posle podne ofertualnu licitaciju na radove za razne opravke na kući pok. Dušana Radića. Svi radovi će se jednom preduzimaču izdati. Opis radova i uslovi mogu se kod potpisanoza doznati. Rok podnošanja pismene ponude ističe 25. IX. u 6 sati uveče.

PETAR OGNJANOVIĆ

(VII. Usporedna 4.)

11053

Alulirott értesitem, hogy Senta-Keviben levő Kecskés Nedaj János üzletét és vendéglőjét megvettem, felhívom a hitelezőket, hogy követeléseiket nálam 8 napon belül jelentsék be, mert a később jelentkezőket nem veszem figyelembe.

Senta, 1929. szept. 22.

Bózsó Pál Kereskedő,

11050

Beogradska ul. 26.

Önkéntes árverés

Közhirre teszem, hogy irodámban 1. évl szeptember hó 24-én, (kedden) d. e. 10 órákor egy zárt automobil (Citroen gyártmány) önkéntes árverésen eladatik.

Kikiáltási ár 12.000 dinár, amelyen alul az automobil el nem adatik.

Bánatpénzül 1200 dinár teendő le.

A vevő a vételárat azonnal tartozik lefizetni.

Sombor, 1929. szeptember 18.

Mandits J. Stevan

kir. közjegyző.

11021

Izraelitička Bogoštovna Opština u Slav. Požezi.

Broj 26—1929.

Konkurs

Ovoj općini potreban je za visoke praznike (Rođ-Hašono i Jom-Kipur) predmolitelj (Schachrit-Baltefila). Kompetentni sa ugodnim glasom neka izvole svoje ponude zajedno sa naznakom uvjeta u pogledu honorara odmah ovoj općini predložiti.

10945

Predstojništvo općine.

Meghívó

Folyó hó 24. és 25-ikén d. u. 6 órákor a Beograd

szálloda kis termében ingyenes bemutató előadás lesz a

praktikus főzésről különféle gázparátusokon, amelyre

t. közönséget tisztelettel meghívja

a Városi Gázgyár

10965

Subotica

Dr. Biró Károly volt polgármester házában (I. k. P. Kujundžića ul. 7.) 2 uccai (8 m. × 6.5 m. és 4 m. × 6.5 m.) 2 udvari (8 m. × 8 m. és 5 m. × 5 m.) szoba, egy terras és megfelelő mellékhelyiségekkel (fürdőszoba, konyha, cselédszoba, éléskamra stb.) álló igen jól tűhető

uri lakás

a földszinten

1929 évi nov. 1-től, esetleg azonnal is kiadó.

A lakás kényelmes 5 szobás lakássá könnyen átalakítható, amely esetben ügyvédi vagy más irodai céljaira, vagy orvosi rendelőnek megfelelő helyiség és azzal összefüggő 3 szobás lakás nyerhető.

1 uccai és 2 udvari szoba a mellékhelyiségekkel esetleg külön is kiadó.

A lakás terve a kiadóhivatalban megtekinthető. Kívánatra Žednik 3. telefon számra előre jelezve, bármikor meg is szemlélhető.

10660

Farkas Andrásné
kárpitó üzemet
átvettem
s azt saját nevem alatt vezetem.
Szolid és pontos kiszolgálást, első-
rendű munkát garantálok.

Konrad Mihály
kárpitós
Subotica, Zmaj Jovina ul. 5

Bence Antal és Fia műbutorgyára
Gyár és központ: Veliki Beckerek — Fikóli ut.: Beograd, Ko arčeva 8
Alapították 1861

Az összes stibutorok elsőrangú előállítású. Kiváló minőség. Legnagyobb válasszék
Szolid árak!
Saját tervező műterem!
Szállid árak!
Állandó butor. állítás Vel. Beckerekben, függönyökkel, szőnyegekkel és terítővel és
teljesen berendezett, a kiállítás céljára épített helyiségekben 1928

CSANTAVIREN
A
BÁCSMEGYEI NAPLÓ
RÉSZE
HIRDETESEKET
eredeti díjazás szerint
FELVESZ.
DÉR ANTAL
a Bács megyei Napló
bizománya

Életerős aggkort...

csak úgy ér el az ember, ha egészséges ifjkorra tekinthet vissza. Ezért félti On gyermekét a betegségekől és veszélyektől és igyekszik életkörülményein javítani.

Am traktorával hasonlóképpen kellene eljárnia, mert annak teljesítőképessége és élettartama is a legnagyobb mértékben a használatbavétel első idejében kapott helyes kezeléstől függ.

Mindenekelőtt a kenésre fordítsa a legnagyobb figyelmet. Az olaj a motor vérkeringése és csak a jó vér őrzi meg ifjuságát. Ha On kizárólag a helyes Gargoyle Mobiloil fajtát használja, traktora még akkor is teljes mértékben üzemképes lesz, midőn a másoké már rég ócskavas közt hever.

VACUUM OIL COMPANY D.D.

Krauser Károly cég üvegkereskedő
Szubotica, Főter, ajánlja dusan felszerelt modern villamos csillárjait, a mai viszonyoknak megfelelően igen olcsó árakon.

Házhelyek eladása
Vermes Béla X. kör szegedi szőlőkbeli ingatlanai a Budanovičeva ulica és a Radičeva ulica, továbbá a Kopunovičeva ulica és az Evetovičeva ulica közti részen a Szubotica város Tanácsa által jóváhagyott parcellázási terv szerint 200 négyszögletes parcellákban kedvező fizetési feltételek mellett ház helyekül eladotnak.
A parcellázási tervek és eladási feltételek megtekinthetők, valamint bővebb felvilágosítások nyerhetők raponta d. e. 9-11 óráig a Szuboticei Gazdasági Egyesület helyiségében levő parcellázási irodában (VIII. Knyaza Mihajla ulica 2. sz.) és a helyszínén özv. Pertics Ernesztinnél X. kör, Kopunovičeva ulica 66. szám alatt. Közvetítők kizárva.
Szubotica, 1929 augusztus 7.
Vermes Imre,
mint Vermes Béla meghatalmazottja.

Pályázati hirdetmény
A Francia-óvoda céljaira szükség van 50 kis asztalkára és ugyanannyi székre. Asztalosok nyújtsák be ajánlataikat 1. hó 26-ig a szülői bizottság megbízottához, dr. Loránt Zoltán ügyvédhez.
Ugyancsak oda és ugyanaddig az ideig nyújtsák be pályázataikat azok az asszonyok, akik az iskola-szolgái teendőik ellátására vállalkoznak. Előnyben részesülnek azok, akiknek felnőtt lányuk van, aki a munkában segédkeznék. A szerb és magyar nyelv tudása feltétlenül megkívánatik.

Szállodamegnyitás
Sztaribecsejen a Hotel Central nevű szállodámat átadtam és szeptember 25-ikén saját házamban megnyitom új szállodámat

Hotel Imperial
név alatt. Szállodám központi vízfűtéssel, meleg és hideg vizet szolgáltató vízvezetékkel, fürdőszobákkal, autógarázssal van felszerelve, úgy hogy minden igényt kielégítő kényelmet nyújt. Az utazó uraknak napi penzió háromszori étkezéssel 80 dinár vagy 20 százalék az étel-árakból. Ugy a kávéház, mint a szálloda berendezése vadonat új.
A közönség szives pártfogását kéri
Sima Nikolić
a Hotel Imperial tulajdonosa.

Feingold hal konzervgyár Novisad, keres jókarban levő
irodabutort, irógépet, fakádat
300 litertől felfelé. Ugyancsak keres központi fekvésű, kétágyas szobát fürdőszobahessznáttal. — Ajánlatok Schmolka hirdetőirodába, Novisad, Jevrejska 7. küldendők

Gépészmérnököt
keresünk. Csakis fiatalabb, kiválóan képzett erőre referálunk. Feltételek: S. H. S. állampolgárság, a szerb, horvát és német nyelv teljes bírása. Az ajánlatok, melyekhez a mérnöki ötlevel és az eddigi működést igazoló bizonyítványok másolata is melléklendő
Novosadska Fabrika Kabela d. d.
100.0 címre küldendők

25 éve
fennálló jóforgalmu
finom cipészüzlet
gazdag vidéken berendezéssel és áruval együtt betegség miatt eladó. Az üzem 8-10 munkást foglalkoztat állandóan. Úgyes szakembernek biztos jövő. Cim a kiadóhivatalban.

Amerikában és Európában is elismerten a legkiválóbb a
STANDARD-ELECTRIC
(TUNGSRAM) **„CONUS”** HANGSZÓRÓJA
Gyári főlerakat
„VOLTA” R.-T. VEL.-BECSKEREK

Dákók, billiárdgolyók,
ma dine-gumni, bilhardo: (1. rtoz) összes felszerelések, erenyök nagy választékban, bor-esapok nagyban és kicsinyben kaphatók
özv. Gerber Jakabné műszertisztító üzemban Subotica, B. ne Sudara lčeva u. 32
Stara Moravicán
a **BÁCSMEGYEI NAPLÓ** részére hirdetéseket felvesz
Lovas Mihály
bizományos

LEVELEZÉS

Szépnek nem mondható, fiatalágán régen tullevő, cseppet sem jókedvű a csinossgot, szellemességet / hírből sem ismerő, intelligenciával nem tulterhelt, vékony, szinte légies pénzü, de legalább dolgozni nem szerető, kártyát imádó és vízzel hadilábon álló szerencsétlen flótás vagyok. Borzasztóan érdekel, hogy van-e olyan vállalkozó szellemű hölgy, aki nem rendelkezik a fenti tulajdonságokkal és mégis hajlandó lenne velem levelezésbe bocsátkozni, azzal a

tudattal, hogy a megismerkedésre vonatkozó reménye is nehezen fog teljesülni. Leveleket »Kesernyos« jellegre a kiadóba kérek.

Frígyes. Again an operation. The new motif of my life 10957

HÁZASSÁG

Házasság, biztos jó-vedelmű magántisztviselő házasság céljából megismerkedne hozzáillő orlóánnnyal. Leveleket »Őszi-róza« jellegre a kiadóba kérek. 11019

APRO HIRDETÉSEK

Férjhezmenőknek, nősűőknek biztos siker. Cim a kiadóban. 9896

Házasságot urikörökben úgy bel- mint külállamokból is, létrehozok a legnagyobb diszkrétcióval. Marie Fejes, Vel, Kikinda, Nikole Pašića ul. 1591 10709

FOGLALKOZÁS

Értecsbb kifutófiu és fiatal kereskedősegéd felvétetik. Weisz József, Strossmajerova 20. 10985

Házvezetőnői állást keres intelligens, szorgalmas, a finom főzéshez értő özvegyasszony. Vidéki gazdaságba is elmegy özv. Dohm Jakabné, Feketié (Bácska). 11034

Répaszedésre szakmány-munkásokat keresek. Irásból ajánlatokat Benőcz Mihály, Zednik címre kérek. 11030

Rádiószerelet, aki a szakmát teljesen érti, vidékre keresünk. Ajánlatokat »Rádiószakértő« jelleggel a kiadóhivatal továbbít.

Kulcsári, munkafelügyelő, gépészi vagy más hasonló állást keresek Bácska vagy Bánát bármely gazdaságban. Leveleket »Szorgalom« jellegre a kiadóhivatal továbbít. 10734

Apolónének ajánlkozok középkori, jó megjelenésű özvegyasszony. Ajánlatokat »Kélemen« címre kérek Bačko Petrovoselora. 11014

A'mo'nárt keresünk azonnali belépésre. Fizetési igény megjelölésével önálló munkaerők jelentkezzenek Matija Sakač i Drugovi, umjetni mlin, Stara Moravica.

Intelligentes Fräulein, mit Näh- und Handarbeitkenntnissen. spricht serbisch, deutsch, ungarisch, sucht Stelle zu Kindern. Zuschriften unter »Jahreszeugnis« an die Administration erbeten. 10960

Kulcsári vagy ellenőri állást keres hosszabb gazdasági gyakorlattal rendelkező megbízható egyén. Cim a kiadóhivatalban. 11051

Irodakiszasszony, kinek némi gyakorlata van, azonnali belépésre kerestetik. — Ajánlatok a kiadóhivatalba küldendők. 11050

Őszi és téli

szöve-

és selyemkülönlegességeim

minden eddigi választékot felülmúló mértékben

megérkeztek

a legujabb barna, sötét éjkék és üveg- d színekben és azok árnyalataiban.

Egyes kabátokra

himalája és angol tweed, gyapjubársony, jersey szövésben, breitschwanz és ratine zibelinek.

Szövetruhákra

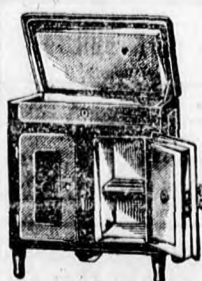
Ondamussa, crepe spiral, gyapju crep de chine és még egyéb lágy és omlós anyagok.

Selyemruhákra

Sima és chine taffetok, sima és imprime moirek, crepe satinok, csipkék, crepe romain és crepe meteor kelmék az összes divatszínárnyalatokban

Sekkelj
divataruházában
Subotica

Párisi divatalbumjaim a t. vásárlóközönség rendelkezésére állanak

Szabadalmazott

jégszekrényeink

árait leszállítottuk!

Mielőtt jégszekrényt vásárol, kérjen árjegyzéket és ajánlatot

BRAĆA GOLDNER jégszekrény-, fabu- tor- és rézáru gyártói
SUBOTICA, Jugovića ulica 20. — Telefon 1-34

Hegyi Fülöp

női konfekció-

és szőrmenagyáruháza Suboticán

ezuton értesíti a tisztelt hölgyközönséget, hogy az őszi és téli divatujdonságok

megérkeztek és azok árusítása megkezdődött. Raktáram felőleli a legkülönbözőbb minőségek és fazonok hatalmas tömegét a legegyszerűbb köpenytől a legfinomabb eredeti párisi és bécsi modellig.

Fővárosi nivón álló

szőrmeosztályomban

pazar választék van eredeti bécsi és saját készítésű mindennemű szőrmebundákból!

Különlegességek finom kikészítésű bárányszőrökben!

Kötött áruim

minőség és izlés tekintetében vezetnek.

Külön mértékosztályomban

női köpenyeket eredeti párisi és bécsi modellek után felelősség mellett készítek!

Hitelképes egyéneknek részletfizetési kedvezmény!

A nagy szenzáció még mindig tart!

A hatóságilag engedélyezett

végeladáson

mélyen leszállított áron kiárusítom óriási választékban összes cikkeimet, ugymint:

férfi fehérnemű, kalapok, nyakkendők, sétabotok, férfi és női selyem- és flórharisnyák, nyári és téli kötött és szövött Jäger-áruk, keztyűk

Azonkívül az őszi idényre rendelt új árukat is, melyek a gyárakból most érkeznek és amelyeket még át kell vennem.

Az ujonnan érkező cikkeket is gyári áron alul árusítom

Vuković Gerő, Szubotica, Fötér

Üzletfelosztás folytán a teljes berendezés portállal együtt eladó

Butorok
gyermekkoszik
gyári áron Szuboticán

a legnagyobb választékban és legolcsóbban

ERDÉLYI A.

lakásberendezési vállalatnál szerethetőek be.
Bona Sudarovičeva ul. 4.

Kötő(nő)k, varrónők felvétetek. Beck Jenő kötőműhelyében. 11051

Hölgyfodrász, vagy fodrásznőt, aki teljes szakutadással tudná vezetni a hölgyosztályt, keres Jalgin fodrásztermet, Noviszad, Trandafil-palota. 11048

Két damasztiszővőt, ügyes munkásokat állandó munkára azonnal felvesz Konrad Poszpischil, Indija. 11046

Jó fiu tanoncnak és szerbül beszélő kiszolgálóleány felvétetik. Mignon cukrászda, Halpiac. Egy-szobás uccai lakás kiadó. Érdeklődni ugyanott 11043

Magános öreg urmó mellé középkorú szegény zsidónő keresetetik. Cím a kiadóban. 11045

Elhelyezős irodám keres azonnalra pincérleányokat, és ajánl magánházaikhoz szakácsnőket, háztartási lányokat, azonkívül keres és ajánl zenészlányokat. Lang agentúra, Subotica. 11036

Jobb családból való, lehetőleg zsidó vallású, középkorú nő keresek házvezetőnőnek, aki a főzést is önállóan vállalja. Ajánlatot „Jó bánásmód” jellegre a kiadóba kérek. 11049

20%-os koronabónók eladását és vételét legelőnyösebben közvetítjük Szubotica Kereskedelmi és Iparbank. (Vasúti parkkal szemben). 10701

Ügynököket (nőket) keresünk minden községben jó cikk eladására. Kereset B.-4000 dinár. Trg. Poduzecze, Beograd, Kr. Milana 36. 10855

Kádársegédet, fiatal, jó munkást felvesz Mór Mihály, Noviszad, Kamenička 28. 10890

Fehérneműt izlésesen, olcsón varrom, javítom. Házhöz is megyek. Crnojevićeva ulica 38. 10921

Társat

keresek műszaki képviselőt és bizományi raktár átvételre. Szükséges tőke 50.000 dinár. Ajánlatok „Technika P-1681” jellegre az Interreklam Zagreb 1 — 78 címre küldendők. 10879

Anyahelyettesnek elmenne gyermekszertető, szolid urinő. Szives megkereséseket „Anyahelyettes” jellegre a kiadóba kérek. 11026

Cyónyszerészyakornok szerb, magyar nyelvtudással állást keres. Szives megkeresést „Törökvs.” jelleggel kiadóba kér. 11035

Felkészítést keresek a közfőg központjában levő, artézsi kúttal, üvegázzal és melegágyakkal felszerelt kertésztelemben. Schreier Sándor, Sztaramoravica. 10849

Szerb, német levelezős keresünk mielőbbi belépésre. Ajánlatok Sever d. d. motorgyár, Daničićev put küldendők. 11099

Tőkelegényt, kimondott szakértőt, józan életűt keresek szerb és magyar nyelvtudással. Faragó Béla, népszáras és hentes, Subotica. Ugyanott fiatal beles-legény is felvétetik. 10928

Keresek azonnali belépésre fiatal, de csakis elsőrendű borbélysegédet, aki a borbélyágásban is teljesen jártas. Kovács Gyula, Sombor, Kapetanova ulica 11. 10810

Helyi ügynök kerestetik új találmány terjesztésére városokban. Bővebbet Gondala L.-nél Pancsevó, Carra Dušana 146. 10938

Gyógyszerész-magistert rövid kisegítésre keres Török Árpád gyógyszerész Kovin. 10940

500.000 dinár készpénzzel oly vállalatba társulnók, ahol pénzem első helyen való bekebeleztetése mellett legalább 15%-ot jövedelmezne. Cím a kiadóban.

Főmolnárt keres azonnali belépésre háromvagonos exportmalom. Csakis elsőrangú szakemberek jöhetnek tekintetbe. Írásbeli ajánlatok Güzgij Zósef, Opovo (Bánát) címre küldendők.

Soffőr, egyuttal villany- és motorszereelő is, mielőbbi belépésre állást keres. — Nyerges István Feketilő.

Keresek utazókat és utazónőket külföldi gyár konkurrencianélküli cikkének terjesztésére. Fixfizetést és magas jutalékat adok. Mindenki személyesen meggyőződhetik. Levélbeli ajánlatokhoz 1 dinár melléklendő. M. Rajačić, Novi Vrbas, Kralja Petra ul. 339. 9333

Korosunk korszakalkotó találmány terjesztéséhez az ország minden helységében képviselőt nagy kereseti lehetőséggel. Ajánlatok La Planchetp, Szubotica, Mokrančeva ul. 13 alá küldendők. 10454

Provizíósutazót, aki a Vojvodinában, Bácska és Bánátban jól be van vezetve, keres beogradi ügynöki cég. Cím a kiadóhivatalban. 10746

Okleveles gyógyszerész, szerb, német, magyar nyelvtudással állást keres. — Magister Ludwig, Bela Crkva. 10747

Solides Kinderfräulein, wenn möglich mit Nähkenntnis wird auf eine Pustzta gesucht zu 7- und 8-jährigem Kinde. Adresse: Frau Stefan Birkás, Subotica, Zrinjski trg 18. 10772

Szűcssegéd, az összes munkában jártas, állandó alkalmazást nyerhet Reiter József szűcsmesternél, Bačka Palánkán. 10784

Suche Erzieherin zu meinen 7 und 9 jährigen Kindern, aufs Land, zur Vorbereitung der II. und IV. Normalklassen durch Privatunterricht. Deutsche und serbische Sprachkenntnisse erforderlich. Klavierkenntnis bevorzucht. Adresse in der Administration. 10790

Pirnitzer-szalón jutányos áron készit kosztumókat, kabátokat és francia ruhákat. Ugyanott munkások és tanulólányok felvéteteknek. 10738

Főmolnárt keresünk október 1-i belépésre kétvagonos várn- és kereskedelmi malmunkba. Csakis elsőrendű referenciákkal és nagy tapasztalattal bíró szakemberek jöhetnek számításba. Ajánlatok a fizetési feltételek, eddigi alkalmaztatási helyek és nyelvismeretek megjelölésével Gőzfűrés, Novibecsej címre küldendők. 10902

Börkereskedőség, szerb, magyar, német nyelvtudással, állását változtatná. Cím a kiadóban. 10832

Licénapravos icést, esetleg borbélyt keres megjelölhet. Biztosító vendéglobba „Vardar” iroda, Bačka Topola. 10849

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címező kézzel írtak számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felvetteltől jelölt leveleket továbbítunk. Kérdésfeltevésekhez válaszlevegőt mellékelünk.

Helyet az új árunak

Balog Lina műkereskedő ez év október 15-ig a tavaszi szezonból visszamaradt eredeti olajfestményekre, perzsaszőnyegekre és iparművészeti cikkekre nagyobb engedményt ad. Miután a cégnek ezen újítása a m. t. vezetőinek egy tényleges megakarítását jelent, ajánlatos egy későbbi dátumon esedékes ajándék tárgyat vagy lakása részére egy művészi kivitelű kiegészítést a fent jelzett időn belül megszerezni

Csak rövid ideig

295 dinárért: 14 karátos fémjelzett arany karóra,

10 rubis,

69 dinárért: eredeti svájci nikkel zsebóra

Mindkettő svájci pontosan járó szerkezettel. Postai utánvért 12 dinár **GOLDBERG** ékszerésznél, Noviszad Kr. Petra 23 8373

VÉTEL-ELADÁS

Kézipég 30 pár tengellyel bonbonkijelölgőzásra olcsón eladó. — Ajánlatokat „Reklam” hirdetőiroda, Noviszad továbbít. 10934

Olcsón kedvező fizetési feltételek mellett eladók a következő, elsőrendű birtokok: **Subopoljen** 204 hold urasági birtok kastéllyal, felszereléssel, terménykészlettel és 54 holdas tanyásbirtok. **Dárdón** 87 hold, felszereléssel, téglapületekkel. **Viroviticán** 260 holdas urasági birtok, gazdag felszereléssel. **Vrbánján** 100 hold, szép téglapületekkel, felszereléssel. **Novogradicán** 170 hold, szép nagy szállással, többévi lefizetésre. **Bajsa** alatt 43 hold, szép téglapületekkel. **Bögmches** ügynöksége, Bačka Topola. 11017

Exisztencia. Könnyen előállható vegyszeti cikk gyártására és receptje csak hateres dinárért gyors elhatározású vonéknak eladó. A cikkre a butorgyártásnál van szükség és az Szlavóniában, a Vajdaságban, Bácskában, Boszniában, Szerbiában már meglehetősen be van vezetve. Havi kereset legalább tízezer dinár. — Érdeklődők leveleit „Exisztencia” jelleg alatt a kiadóba kérem. 11054

Jólmentő kávéház felerésze betegség miatt eladó vagy 12.000 dinár tökével rendelkezésű hűvös szakemberekkel társulnók. Cím a kiadóban. 11081

Koronabónokat minden mennyiségben vásárol a legmagasabb árrban. Rádió Reklam, Subotica, Pašičeva 7. 11056

Eladó villatelkek Daničićev fronta és beljebb. Tálassykert Menhelynél. 11013

FORDSON TRAKTOR

teljesen jó karban, teljes felszereléssel, két- és hárombarázdas ékevel, kedvező áron eladó. Ugyanott középnyagyságu Wertheim-kassza is eladó. — Írásbeli kérdézősküldések „378” jelleg alatt Jugomosse, Zagreb, Zrinjevac 20 címre intézendők. 10919

Eladó háztelek „Szanti-palya” mellett. Érdeklődni a szemben lévő iskolában.

Vendéglo, jóforgalmu, vasutállomás közelében, mely gabonarakárnak is alkalmas, házzal együtt eladó. — Érdeklődni Darnai Lajos vendégloznál, Potiski Svetinikolán. 11010

Családi ház a kertvárosban eladó. Vidovanska ul. 25.

Megvételre keresek jókarban lévő százezer dinár értékig 6-8 HP csepőgarnitúrát. Kojč V. gépész, Banatsko Novoselo. 10843

Női-bicikli, csaknem új, eladó. Paje Dobanovackog ul. 3, a házasternél. 11028

Eladó 1 db Hart-Parr traktor, 14-24 HP, 1 darab Massey Harris 4 HP benzolmotor, 1 darab Oberländer 7 HP magánjáró szivóógymotoros morzsoló. Téliyvesi Lajos, Mali Idjós. 11008

GT 20 MÁV compound gőzmagánjáró a legjobb karban, új nyomással, ujonnan összeveze, kedvező árrban és fizetési feltételek mellett eladó. Fehér Miklós Gépgyár, Budapest V., Váci ut 80.

Hofherr 8 HP eredeti cypress gőzmagánjáró, kitünő állapotban, olcsón vásárolható Fehér Miklós Gépgyárban, Budapest V., Váci ut 80.

Umrath 6 HP, 48"-os gőzgarnitúra, kitünő karban, meglepő olcsó árrban eladó. Fehér Miklós Gépgyár, Budapest V., Váci ut 80. 11095

Hofherr 8 HP, 54"-os gőzgarnitúra, gazdag felszereléssel, kedvező árrban és feltételek mellett vásárolható Fehér Miklós Gépgyárban Budapest V., Váci ut 80. 11095

Haláleset miatt jókarban lévő fogorvosi berendezés azonnal eladó. Dr. Kassovitz Rudolf, Noviszad. 11006

Villanymotor, lassu, 600-700 fordulattal, 42 per (50 per) 110 V. 3-4 HP megvételre kerestetik. Adler, Noviszad, Ustavska 36. 11047

Félteher Ford-automó, jó karban, eladó. Török cukrász-nál, Szombor. 11022

Emeletes ház, város központjában eladó. Egyik legmodernebb lakás november 1-én beköltözhető. Cím a kiadóban. 11024

Borbélyüzlet-berendezés, 3 fűkőrrel, székkel, felszereléssel együtt eladó. Zádori fodrász, Horgós. 10988

Modern kézműauüzlet egy bácskai község centrumában, más vállalkozás miatt áruaktárral vagy anélkül kiadó vagy eladó. Cím a kiadóban. 10962

Villaház Paličon, két lánccal, gyümölcsfákkal, épületekkel, azonnal kiadó, vagy eladó. Földes ruhaüzlet. 10976

Modern családi ház, 3 szobás, adómentes, a posta közelében, beköltözhető azonnal, eladó. Földes ruhaüzlet. 10976

Két darab Zephir, egy darab cserépkályha, két pár csinos függöny eladó. Merkler, Kralj Petra 9. 10981

Eladó őszi és tavaszi szállításra nagyobb mennyiségű nemes gyümölcsfa vadonc, diszfa és diszcserje báró Tallian Tibor máriatelepi faiskolájában Nova Kanjiža, Bánát, Árjegyzéket kívánatra díjmentesen küld Nagymihály Antal faiskola-kezelő. 10939

Pérfiak örök ifjusága!

10 dinár ellenében diszkrétan kap a szakorvosi leírását egy szenzációs találmánynak. Azonnali eredményért garancia. **A. Mayerhof** ortoped szaküzlet. Uel. Bacsarhegyi

Étező burgonyát és jószágetelésre saját termelést szállit, Daniló Ivkov, Stapar Bačka. 10049

Műszaki cikkek, Wolfnergőpszi, S. K. F. golyóscsapágyak, rez-, vas-armatúrák, viz-, gőz-, gázvezetékcsövek kaphatók. Barzel vaskereskedés, Subotica. 10445

Jó állapotban lévő használt Fordson-traktorok, Olivier-cékek, Ford-automók, Ford és Fordson-alkatrészek — azonnali szállításra a legolcsóbb áron kaphatók — Földvári Béla cégnél Sztari-Becej és Szenta. 5886

20%-os koronabónokat veszünk. Pucka stédiona i zalozni zavod d. d. Osijek. Desatičina ulica 27. 10589

Mulábak

műkarok, gyógyfűzök, lámpák és betegelő-kocsik, Schönbrunnál, Szubotica. Paje Kujundžićeva 20.

Cukrászda bácskai nagy városban, teljes felszereléssel, kezdőknek különösen alkalmas, azonnal eladó. Cím a kiadóhivatalban. 9858

Róka

Károly divatcipész, Szubotica (Rudičeva ul.) Zrinjski trg 2. 9883

Villaház Paličon két lánccal, gyümölcsfákkal, több épületekkel eladó. Földes ruhaüzlet. 10190

Eirtok 14 hold szántóföld, belőle egy hold közepes növésű erdő tölgy és kőris, egyhold legelő földközösséggel háromnegyed hold fiatal, jó és termő szilvaoltvány, a bródi járásban, Slavonija, lakóház, melléképületek egy lakásra, mint vendégloek, vagy üzletnek alkalmas, a Beograd—zagrebi főtvonalon, eladó. **Selna községben,** opčina Garčin, 120.000 dinárért eladó. A vételár fizetése megkezdés szerint, átírás ingyenes. Közélebbit Djordja Veselinović kereskedő, Vinkovci. 10845

Fűszerüzlet Szubotican, forgalmas uton, házzal együtt eladó. Biztos megélhetést nyújt. Cím a kiadóban. 10298

Vasestergapadot, könnyebbet, vennék. Leveleket ármegjelöléssel Janković Svetozar mechanicar, Smederevo címre. 10481

Budai és sárospataki malomkövek gyári áron kaphatók a vezérképviselelnél. Reiss Dezsőnél Szubotican. 10540

Komplett gyapjufonoda helyszűke miatt eladó. — Varga Florian, Subotica, Trumbićeva ul. 8. 10750

Emdeni gunár, egy darab 1928. évi és 20 darab idei Plymouth kakas eladó. — Ramsch Edéné, Odžaci, Bačka. 10761

KIRAKATÚVEGEK VITRUMNÁL, NOVISAD, FUTOŠKI PUT 137 9987

Olcsó kitűnő kikindai horonyolt vörös

tetőcserép

kicsinyben és vagontételekben kapható Daničićev (Palič) put 29. sz. alatti új tetőcserép telepen. Rendeleteket felvesz **Kemény banküzlet,** Szubotica, Manojlovićeva ul. 3. 8365

Jóforgalmu fehérsütődémet házzal együtt kedvező fizetési feltételek mellett eladom. Schenk Béla, Stari Becej. 10803

Használt boros hordók

minden mennyiségben azonnal tölthető 50 literől 7000 literig kaphatók Krix Lajosnál, Subotica, Mazuraničeva ul. 19. 7112

160 dinár

10.000 kg durvaszemcsés dunai homok, 120 dinár finomszemcsés, ab vagón Bogojvo. Nagymennyiségű Száva-sóttérrel is rendelkezem. **Johann Mešić, Senta**

LIFKA-MOZI

Vasárnap utoljára a dal, szerelem és vidámság filmje

Két piros róza

LIANE HAID, OSKAR MARION, HARRY HALM

EDDY POLO kalandor filmje Lótolvajok

Előadások kezdete vasárnaptól 4, 6 és fél 9 órakor

AIDA

műhímező, kézimunka- és tehénneműszalon, I. Alibina u. 1. Zenede mellett

Dr. CARICSEVICs magán foglínikája

Beograd 7830 Kralja Milana u. 10. sz. m. (A prágai Kredit Bankkal szemben) Terazije. BETEGEKET FOGAD 8-1 és 2-7 óráig

Remington 9-es magyar-német-horvát írógép jó állapotban olcsón eladó. Kramer Sokolska ul. 10920

Sarokház eladó, mely áll 2-2 szobás és két egy szobás lakásból a belterületen. Érdeklődni lehet Lagner fodrásznál, Pašičeva ul. 6. 10.130

4 darab perzsaszőnyeg nagyon kedvező áron eladó. Gizella-terület Subotica, Rudič-ucca, Labor-palota. 10910

Csészlőgarnitúra Döslér 8-as magánjáró, Umrath 54 colos csészlővel, szept. 22-ikén (vasárnap) délután 3 órakor önkéntes árverésen Szentán, Felsőkertek 159. sz. házámnál eladatik. Varga Imre mézárós. 10912

Könyvkötészet jömenetelű, 25 éve fenálló, kiadó, esetleg eladó azonnal átvehető. Cím: Szentá, Jovana Gyorgyevitya 1. szám. 10914

Autó 4 üléses, csukott Citroen jókarban, jutányosan eladó. Habram Ferenc Stara Kanjiža, Cara Dušana 41. 10916

Tanulónak felvétetik intelligens fiu vagy leány Pertic művész-fényképésznél, csirkepiac, a gimnázium mellett. 10844

Eladó egy 20 hl-es kád és több boroshordó. Ugyanott házmaster felvétetik. VII. Usporedna 4. 10899

14 lánco föld az adai határban, (Szügyi-féle föld) gazdasági épületekkel 24 darab nagy jószágának való istálló és lakóház eladó. Érdeklődni Rác Vincénél, Backa Topola. 10408

Zászlók

tiszta gyapjú tengerész-zászlószövetből, garantált fény-, eső- és viharmentes. Nagyan és kicsinyben. Winkler József, Subotica, Madjarska ul. 9. Kérjen árajánlatot. 10079

Fűszerüzlet, jóforgalmu, kenyérsütővel egybekötve, piactérrel szemben sarokházban 5 évi részletfizetésre eladó. Fehér Mihály, Senta-Gornjibreg. 10085

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy má 1 diár, vasatgötölés és olcsón költségesen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felhívogott jelzés leveleket továbbítunk. Kérőnkérőidőnkben válasszátog mellőlkimél.

KOHAJDA

Első Suboticai Általános Ócskaság- és Régiség-kereskedése és Ingatlan Közvetítési Vállalata, I. Vilzonova u. 28.

FOGLALKOZIK;

ruha, bútor, háztartási felszerelés, konyhaberendezés és felszerelés, üveg, porcellán és mindenfajta edények, stb. cikkekkel. Mindenágu kereskedelmi berendezések és felszerelések, ipari számszámok, gazdasági felszerelések és számszámok, ugymint kocsik, eke, vetőgép és minden egyéb gépek, valamint használt épületanyagok, tetők, ajtók, ablakok és minden itt fel nem említett használt ingóságok adásával és vételével.

Adás-vétel, bizomány és ingatlanközvetítés. Hirdetéseim minden vasárnap e helyen jelenk meg.

„Magdolna” állati tápliszit,

mindenre jó, étvágyat csinál, hizlal, csontosít, vér-és gyomortisztító, a szájat fertőtleníti és ezáltal véssmentesít és minden jószág szívesen eszi. Naponta elég az abrakhoz egy evőkanállal. Egy jószág tartó se mulassza el, hogy gazdaságában ne tartson állatorvosi feügyelet alatt készített tápliszit.

„Magdolna” Állati Tápliszitipar Subotica, Marlbovska u. 7

Ajándék óra

Ismételten figyelmeztetjük a t. fogyasztó közönséget, hogy minden

IDOL CIPŐKRÉM

dobozban van egy betű. Ha a betűkből az

IDOLKREM

szót összeállítja, vagy 120 darab egyes betűt beküld, kap ezért jutalmul egy szép órát

Prva Jugoslavenka Venična Fabrika d. d. Novisad

Egyenáramu dinamó, 120 voltos, 14 amperos, használt állapotban, olcsón eladó. Megtekinthető a Proizvodnja A. D.-nél, Stari Bečen. 10830

28 kis hold jól kezelt szőlő terméssel együtt Kraljev Bregben az Állomástól 1 km-re kedvező fizetési feltételek mellett eladó. Érdeklődni Kazi Mátyásnál, Kraljev Breg. 10836

Haskötő gyomor- és méhsüllyedés ellen, fűzők, melltartók legolcsóbban Steinánál, a kiskápolnánál.

Renault 6 HP autó kifogástalan állapotban családi okok miatt eladó. Érdeklődni Bata garage, Subotica. 10821

KÜLÖNFÉLE

U. S. A.

állampolgár rövidesen az Egyesült Államokba utazik Mindennemű megbízásokat, valamint áruk elhelyezését kivételre jutányos feltételek mellett elvállal teljes biztositékkal. Szerb, német, magyar és angol megkeresések e lap kiadója továbbit »American Citizen» jellegre. 10765

Zagrebben az egyetlen és az egyetlen könyvtár közelében két szép butorozott szoba főiskolai hallgatók részére kiadó. Cím: Rudolf Loidl, Zagreb, Maruličev trg 12/II. balra. 10902

VÁROSI MOZI

Szerda-Vasárnap

Ujabb nagy s áger! Kettős műsor!

A vihar után

Sorell and son

Az újval szoretol és befeláldozás filmje

Főszereplők: H. B. Warner, aki a »Királyok Királyá»-ban Krisztus alakította, Anna Nilsson, Nils Asther, Carmel Myers

Generális Ur

Csalilóg humoro vigjáték.

Főszereplő: Buster Keaton. Avalafilm

Előadások kezdete 4, 6 és este fél 9 órakor

Üzlethelyiség Zrinjski trg 37. szám alatt kiadó. 11054

Egy szoba-konyhás lakás azonnalra kiadó. Novisad, Zrinjskog Petra ul. 49. 10999

Magános urinó keres szobát, lehetőleg konyhával vagy előszobával. Cím a kiadóban. 11013

Kiadó két szép uccai szoba előszoba, konyha és kamra. V. Gajeva ul. 63. 11032

Szülők figyelmébe! Gondtalanul neveltethetik Beogradban gyermeküket intelligens családnál. Teljes penziót adok, zongora- és fűrdőszobahasználattal, mérsékelt áron. Több nyelven beszélünk, közel lakunk az összes iskolához. E. L. Beograd, Drinčičeva 27 — parter. 11007

Elveszett Wertheim-kasszakules két kisebb kulcsal, Karadjordjev trgtől Paja Dobanovacki u. 11-ig. Megtaláló jutalom ellenében adja le Kaufmann börke. reskedésben. 11042

Két uriember teljes ellátást kaphat Sudaevičeva u. 63. 11041

Elegáns butorozott uccai szoba kiadó. Pašičeva ul. 5. I. em. 11037

Beogradban butorozt szoba egy-két diák részére gyermektelen családnál kiadó. Szóráth Pál, Beograd, Skadarska 35. I. emelet. 11044

3 szoba, konyha, éléskamrából álló lakás a SAND-pálya mögött október 1-re kiadó. Srpska u. 42. 11040

Kétszobás lakás villanyvilágítással kiadó. VII. Jugovičeva u. 31. 11038

Kétszobás urilakás mellék-helyiséggel cementgyár mellett, Palicsi ut, azonnalra kiadó. Markovičeva 12. 10989

Mérnök keres különbéjratu elegáns butorozott szobát lehetőleg fűrdő- és előszobával. Ajánlatokat a kiadóba kér. 10997

Zsidoesakálnál 16 éves kőrüli diákny teljes ellátás felvétetik. Zongora használat. Cím a kiadóban. 10966

Becskerekli Hotel Srpska Krunában 50 dízinos napi panzió! 10730

Kölcson rádió! Irja meg pontos címét és küldjön Önnek ajánlatot kölcson rádióra. A készülékek teljesen újak, csinos kivitelben. Hibátlan működés. Megkeresések »Rádió» jellegre a lap kiadóhivatalába küllendők. 10925

Női templomfilés, első-első, kiadó. Bővebbet Bergi János ügyvezetőben. 10924

50 h. használt jókarban levő

boroshordó (500-700 l) eladó

Cím: Vidákovič Beno vendéglős, V. Gajeva u. 16

Pertics

művészfényképész Csirkepiac, Gimnázium mellett. Ujdonság: mesterséges nap-sugarak, ragyogó frizurák! 10810

Lakás kiadó november elsejétől két szoba, előszoba, konyha, éléskamra és nagy fűskamrával. Paja Kujundžičeva u. 104. 10922

Keressék a beltéren november 1-re vagy előbbre is 3 szobás földszinti lakást, lehetőleg fűrdőszobával. Cím a kiadóban. 10799

»Lukutate» kiváló fiatalító szer, megint kapható minden gyógyszerárban és drogeriában. Postai szétküldés Blum gyógyszerár a fűpostával szemben. Leírást Din. 2.— ellenében küldünk.

A lüccán egy ujonnan épült emeletes épületben lévő két uccai szoba s vízvezetékkel felszerelt mosdószoba, nagy uccai erkéllyel butorozva vagy butor nélkül augusztus elsejére kiadó. Felvilágosítást nyújt »Dunav« biztosító Vissnova u. 11. 7821

Nagy száraz és magas pinchehelyiség, a Paja Dobanovacki uccában azonnal bérbeadandó. Dr. Fischer Jakó ügyvéd. 10232

Erstklassige deutsche Lehrerin sucht Wohnung gegen deutschen Unterricht. Adresse in der Administration. 10669

»Palma« cipők kiválóságát minden vedöm dicseri. »Palma« cipőáruház Huspiac, volt Mácskovics-ház. Gyermek iskolai cipők nagy választékban. 10706

November 1-re 2 szobás fűrdőszobás lakást — esetleg konyha nélkül is — keres gyermektelen házaspár. Cím a kiadóban. 10749

Butorozott szoba, irodának igen alkalmas, kiadó. Kralja Aleksandra ul. 9. emelet. 10162

Uccai 3, esetleg 4 szobás lakás fűrdőszobával mellék-helyiségekkel november 1-re kiadó. VIII., Boška Vujičeva u. 14. 10819

Nagy raktár mellék-helyiségekkel november 1-re kiadó. Cím a kiadóban. 10826

Motormalom, kitűnő helyen, más vállalkozás miatt haszonbérbe kiadó. Tóth József, Mol-Gunaras, Mali Idios. 10937

Ady versek amelyek kimaradtak Ady Endre versköteteiből

A Bácsme gyei Napló egyik olvasója nagyon érdekes ajándékkal lepte meg lapunk szerkesztőségét. Huszonkét Ady-verset kaptunk, amely huszonkét verset hiába keressük Ady Endrének bármelyik gyűjteményes kiadásában, mert ezeket a verseket már régóta a feledés homálya borítja. A most hozzánk került versek nagyrészt a budapesti Népszavában, a Budapesti Naplóban és a Pesti Naplóban jelentek meg, amelyek ugylátszik — akarva, nem akarva — elkerülték Ady Endre kiadóinak a figyelmét. A huszonkét versből itt most tizenkilencet leközölünk. Az az olvasó, aki ezeket a verseket egybegyűjtötte Ady Endrét már a megindulása pillanatától kezdve figyelemmel kísérte és most az irodalomtörténetnek akar szolgálatot tenni az által, hogy ezeket a verseket átadja a nyilvánosságnak.

Utazás a multban

Hadd idézzék ök a Multat
Mulassanak a nyomorultak.

Ahol a föld mi vérünk issza,
Szekerezzünk a multba vissza.

Fussunk velük targoncán ülve
Bus emlékekre felkészülve.

Mióta ök éltek és voltak
Mindig minket üztek, gyilkoltak.

Csak menjünk, hogyha ök akarják,
Járjuk a mult vén birodalmát.

Gyalázott pór szűzek holttestén
Százszor elszántott koldusmesgynén.

Fájdalom-csucson, bánat-völgyön,
A föllatolt Dózsa Györgyön.

Jobbágyi ijjen vagy banyán által
Menjünk, urak, minket nem által.

Fölmutatjuk — sirjuktól intnek —
Szomorú mártír-öseinket.

Mióta csak éltünk és lettünk,
Ti éltetek és mi szenvedtünk.

Menjünk urak, vissza a Multba,
Ti akarjátok újra, újra.

Mi késni a Multban se késünk
Egy biztos: a mi nagy ütésünk.
Népszava, 1907. szept. 22.

A papok istene

En véreim, busak, szegények,
Tudom én azt, hogy kell az ének,
Kell a zsoltár, kell a fohász,
Kell a hit, de ne higgyetek
Soha a papok istenének.

Töle jött minden kénes átkunk,
Sok meg nem hallott imádságunk,
Földi poklunk, ós kárhozás,
Szolga voltunk, szegény sorunk
És hogy mi még mindig csak — várunk!

Ne döljünk a szent Kába-kőre,
Várjon égi csodát a dőre.
Nekünk az élet a malaszt,
A mi üdvünk a változás,
A mi imánk: mindig előre.

En véreim, busak, szegények,
Tudom én azt, hogy kell az ének,
Kell a zsoltár, kell a fohász,
Kell a hit, de ne higgyetek
Soha a papok istenének.
Népszava, 1907. április 24.

Az Élet völegényei

Ki nem vagyunk újak, se vének:
Az Élet völegényei vagyunk.
Oda se nézünk ezer évek,
Dacos és keserű völegények.

Tudjuk, hogy nem hiába várunk:
Az Élet völegényei vagyunk.
Keblet, hitet, nyíltan kitérünk:
Mienk lesz a mi szép mátká-párunk.

Es ha ezerszer meg kell halnunk!
Az Élet völegényei vagyunk.
Es ha ezerszer kell hitet vállnunk,
Mégis meglesz a mi lakodalmunk.
Pesti Napló, 1908. vagy 1909.

A Pénz

I.

UJ HELÉNA.

Cécile, ballagj csak velem:
Börtön vár és szerelem.

Bus szived másért eped:
Mindégy. Én megvettelek.

Kalitkád ékes csoda
Másé nem leszel soha.

Inog minden s én botorkálón
Lépek a ködbe, hóba, fagyba,
S valaki menekül előlem
S mintha néha visszacakagna.

Jaj, hiszen ez szent-maga Páris,
Mely most előlem kacagva fut, száll
S amit én kapkodva elérek:
Hideg zsvaj és fagyos uccák.

Zsibbadt sokáig olvasatlanul
(Inni, vadászni, sokkal könnyebb
Magyar kastélyban) s végül kidobták
Bűnöknek bűnösét: a könyvet.

Jó könyv volt: elmés, szép Voltaire-kötet:
Nagy rombolások szent harcevéje.
(Egykoron volt még a magyar urnák
Tisztessége és agyvelője).

Ma már a kastély unja a betűt,
Retteg a könyvtől s hunn trágyadombok

Kacag a Föld

Nagyot kacag tavaszkor a Föld,
Ha kitelelt, földetlen gazdák,
Gazdagok gazdái, magyarok,
Ekéiket beleakasztják.

Nagyot kacag tavaszkor a Föld,
Nagyurtól, paptól így tanulta:
Milyen jó bolond a paraszt,
Uj tavaszkor robotol újra.

Nagyot kacag tavaszkor a Föld:
Ezer urnak kell a kincs télre
S ezer éve ezért robotol
Sok-sok millió cseléd-féle.
Népszava, 1908 március 8.

Az új hitvallás

Ahogy az kevesen járják,
En megjártam becsületesen,
Tarkult eszmék Kálváriájt.

S már ott tartok, ahol elhagynak
Önző utas, bolond ideák
S nem kívánok semmit — magamnak.

Már nem sugom, immár kitértem:
Uj táborok jöjve jöjjetek.
Győzelmetek hallva: megáldom.
Népszava, 1908 május 10.

Az elüztött könny

Dacos arccal, száraz szemekkel
Nézni be a világba könnyebb
Nekünk volt egy hazug bardtunk
S elüztük: a könnyet.

Ugy-e jó volt amíg sirtunk?
Nyugodt volt a nagyuri asztal.
Minket pedig tápláltak szépen
Pappal és malaszttal.

Bérenc a könny, és mi elüztük

Nem csókol meg soha más:
Való leszek s látomás.

Cécile, ballagj csak velem:
Börtön vár és szerelem.

II.

LÁBÁN HIVASA.

Óhajt az álom s eltűr a testem,
Sok juhu Lábán,
Lipótvárosnak leánya Pesten.

Külömb vagyok én sok hín másnál:
Gyere rut Lábán,
Melegem úgyán sohse tázndl.

Es megbocsátom csunya növéseid:
Sok juhu Lábán,
Mert sok a jukod, mert sok a pénzed
Nagy, uj szerelmi tüzekkel vártak:
Gyere rut Lábán,
Sok a te pénzed: nagyon kívánlak.
Budapesti Napló, 1906. március 25.

Páris menekül előlem

S a kacagás is egyre halkabb
És én egyre gyávábban lépek:
Elöttem nagy srok tárulnak,
Vörös öllek, szörnyű mélyek.

Már lábaimnak nincs hol állni,
Már fejemet senki se fogja,
Már nem tudom, hogy melyik percben
Zuhanok te megtántorodva.

1910.

Egy megtalált könyv

Várják Voltaitretől egészen máig,
Aki könyvekben nagyot mondott.

S a trágyadombnál elment valaki
Egy szennyes zubbony, egy éhes elme
S Isten bárányát, Voltaire ó könyvét
A trágyadombról fölemelte.

Belenézett és megdörögött az ég,
Dühtől gyulltak föl bus, izzadt orcák,
Hejh, lázni fog még e könyvtől, tüztől
A papos, uri Magyarország.
Népszava, 1907 december 22.

S, hogy elüztük, azóta látunk,
Óh, Könnny, te emberdüh-sikkasztó
Áruló barátunk.

Nem akarunk olesón enyhülni,
Nem akarunk mi elcsitulni,
Könnnyel a vér százszor, ezerszer
Szébben tud halni.

Nagy idők érkeznek fölöttünk
Készülő nagy harcok dörognék.
Nem kell a könny. Ugye testvérek
Mi nem sirunk többet?

Népszava, 1907 november 3.

Zikcene, zakcene stb.

Rossz szívem és százszor rossz vérem,
Dobog, zuhog, mindig teherem.

Dobog, zuhog, egy kicsit kába
És vár valakit mindhidba.

Várja a nagy, nagy, nagy idöket
Várja az új, királyi nőket.

Ami szépség van, ami álom,
Azt mind, azt mind náluk taládom.

Zikcene, zakcene, félek,
Övék a sors, a nő, az élet.

Budapesti Napló, 1907 augusztus 25.

Háborog a sir

Háborog az ezer éves sir,
Hunnia, ez a sóhaj-bánya,
Háborog és bus halottjait
Kihányja.

Millió teher csont meséi,
Mit tettek a pdrucos ösök,
Hogy itt mennyi kin, bu, mennyi vér
Esözött.

Ebben a szomorú országban
Minden tisztos gondolat-átok
S hulljon véresen, bűnös urak,
Reátok.

Vakulatok meg, ne lássátok
A bosszút és a temetőket,
A Dávid szent parittyáival
Jövöket.

Szolgasereget, advarnépet
Gyűjtsetek koncra, uri hitben.
Kit ámtítottok, az síncs veletek,
Az Isten.

Az Isten, akihez szegődtek
S a levegő: bosszúra válhat.
Sorsotok: epe, vad gyűlölet,
Utálat.

Urrá ütött, betelt a mérték,
Most kezdjük az új ezer évet:
Grótok, latrok, már ezertong a sir
Felétek.

Népszava, 1907 július 7.

A legjobb csókok

Nem busulok én Ilka után,
Ucca adta és visszavette.
Emlékezem: csóknál az uccdát
Ilka mindig jobban szerette.

Ilka az ucca lednya volt,
Aki gyorsan, szívesen hódolt,
De régi, csókos korszakunkban
Ilka még legjobban csókolat.

Csók és élet nem komoly dolog,
De én lázom mindig miatta.
Csók és élet: mikor pénzem volt,
Legjobban csókjait akkor adta.
Páris, május 3.

Budapesti Napló, 1907 május 5.

Farsang a Duna-tájon

Brahma, Jézus, Allah, Mózes
S az egész szentséges holmi
Lepottyan a Siónról
És eljöttek Hunniába farsangolni.

A Tatra is csörgő sapkát
Csapott jme, vén fejére
S a külön magyar Teremtő
Pojácának kiöltözve áll az élre.

Minden móka. S egye fene,
Kit busitnak csalla gondok.
Igy van ez jól. Hunniában
Farsangolnak az istenek s a bolondok.

Hunniának láj a tréla?
Kedves ország, sohse tájjon,
Éljen, éljen a boldogság.
Farsang van most, nagy farsang a Duna-táji.
(Páris.)

Budapesti Napló, 1907 január 20.

Zuboly emléktáblájára

Zuboly, nézz bennünket!
Te szabad hajduságod
S halálos nagypénteked
El tovább és lüktet
Ereinkben, valónkban
S miképp te mondtad: Jól van.

EMLÉKSOROK.

Boldog, kinek az asszonya jó,
Boldog, kinek rossz asszonya van.
Csak az, akinek asszonya nincs:
Bal és boldogtalan.

1909 június.

A kuruc halála

Ha a vitéz megkopik,
És ha rongyos rajta a ködmön,
Vitézzé válik legott,
Hogyha megint a régi köd jön,
Be szép ködök, be szép idők
Valának akkor
S a béna aggkor
Milyen vidáman emlékezik.

Ha labanc lesz a kuruc,
Hogy tud mosolyogni magában,
Igy szól: kuruc a karom,
Hát hadd legyen labanc a lábam.
Be szép ködök, be szép idők
Valának akkor
S a béna aggkor
Milyen vidáman emlékezik.

Ha rokkant már a vitéz
S készülget a csunya halálra,
Megdörzsöli szemét
S hunyorgat ravaszul a bárla:
Be szép ködök, be szép idők
Valának akkor
S a béna aggkor
Milyen vidáman emlékezik.

1913.

Engem félig szerettek

Még egy kis feledni valóm van
S csak addig foglak tudni rólam,
Mig ezt az egyet is lerzdom:
Engem mindig félig szerettek.

Nekem nincs semmi tartozásom,
Könnyű lehet az elmuldásom,
Engem mindig félig szerettek
S ezért nem jár se emlék, se hála.

Engem mindig félig szerettek,
Van jogom, hogy gonosz lehessek
S úgy haljak meg, hogy nagyon tájjon,
Kik szívüket úgy óvták tőlem.

Ez az egyetlen tartozásom
S ezt az egyet játszva lerzdom.
Engem mindig félig szerettek
S én nem szerettem senkit, senkit.

1910.

Be gyönyörű tavasz-éjjel

Akár erre, akár arra
(Be gyönyörű tavasz-éjjel)
Csak szívünkben tőkavarva
Mehetünk
Akár erre, akár arra.

Vagy ezt mondd, vagy azt mondd
(Be gyönyörű tavasz-éjjel)
Be tájnak most a gondok.
Jól vigyázz.
Vagy ezt mondd, vagy azt mondd.

Ha szeretsz, ha nem szeretsz még
(Be gyönyörű tavasz-éjjel)
Én szeretnéd úgy szeretnék
Valakit,
Ha szeretsz, ha nem szeretsz még.

Talán igen, vagy talán nem.
(Be gyönyörű tavasz-éjjel)
Reszkette szölok, hogy: amen,
Legyen ugy,
Talán igen, vagy talán nem.

1913.

Henrik ur lovagol

Heine sirjánál ma éjfélok
Fehér paripa nyihog,
Zörgő csontos gazdáját várja:
Henrik ur lovagolni fog.

Páris felett száll. Csörgő sapkás
Szent Páris kacag és mulat,
Mint akkor, amikor temették
Vitéző Henrik urat.

Vágtat némán jó Heine Henrik,
Tetszik neki a dolog,
Rossz gerincével táncokat lejt
És Párisra lemosolyog.

Dalokat hall és könnyeket sejt,
Lány hull ilja karjaiba
S viszi tovább Henrik ur vázát
A hófehér paripa.

Keserű levében a vén Föld
No lám, most is úgy torog,
Miként ezelőt ötven évvel
És Heine Henrik mosolyog.

A nap lemegy és feljön ismét,
A lángész most is nagy számr,
Őz után rendszerint a tél jön
És a tavaszra nyár.

Csalnak a nők ma is, mint máskor
S mi férfiak is csalunk,
És mégis legnagyobb erényünk,
Hogy szeretünk és meghalunk.

A Rang és a Pénz ma is csak bányu,
És hinni ma is bajos,
Parfümöt még Nietzsche sem izzadt
S a tömeg ma sem illatos.

Egész világot benyargalja
Egy óra. Többet nem mehet.

De Germániát elkerülte
S nem látott németeket.

Leszáll a fehér paripáról,
Fáradt szegény Henrik ur,
Attékint a Zola sírjára
És hull a könnye, hullva hull.

Se nem pogány, se nem keresztény,
Ma is csak kerget a világ.
»Szunnyadjunk még vagy ötven évtg.
Aludjunk. Jóéjszakát.«

Üveges szemét veti busan
S átnéz országok feletti:
»Milyen szép lehet Németország,
Milyen nagy és nemes lehet.«

»Várnak reám. Hivnak. Szeretnek
És dalolják minden dalom...«
Egy óra. Ásit koszorútan
És kacag a sírhalom.

Budapesti Napló, 1906 február 16.

Meghalt a szerelem...

Gabriel D'Annunzio hitvallása a szerelem haláláról

Csalódtam benne. A Tűz költője, a szerelem lo-
vagja, a Harc hőse úgy élt bennem, mint egy — köny-
vekből és reklámitú cikkekéből kiszállt emberföltti
ember... Egy angolos, francia szívű, olasz tempera-
mentumu különös férfire vágytam, valakire, aki körött
szállanak a legendák, akiből sugárzik a Külön Ember...

És jött. Először láttam a valóságban. Sajnálom és
félek is, hogy valaki, valahol megharagszik reám az-
ért, hiszen olyan sokan szeretik, de én alig tudom el-
hinni, hogy ez ő: Gabriele D'Annunzio, a sirály az itá-
liai kék egekben...

Látni rajta, hogy ötvenöt esztendő, hiába akar tíz
évvél fiatalabbnak látszani. Nem megy. Megöregedett.
Öregur. Szívélyes, kedves, finom, udvarias, bájos, min-
den, ami jó, — de öreg.

Vártam a pózokat, legalább annyit, amennyit Szom-
ory Dezső megenged magának, ha munkája után ér-
deklődnek. Hogy égre emeli tekintetét és elragadtatva,
átszellemülten suttozga:

— Erről csak állva lehet beszélni...

D'Annunzio azonban ülve maradt. Cigarettafát nyit-
tott élém, mint egy szabályos lipótvárosi szalonban és
olyan közvetlen, hogy éppen ez tünik fel póznak.

— Tessék kérdezni. Majd felelek... ha tudok...

És mosolyog. Gyöngéden, mintha zavarba hozná
az interjú. Mi ez? Biztos, hogy ez D'Annunzio, aki
miatt majdnem kiltítottak minden német filmszínész
Olaszországból, mert egy felvételen fölényesen mertek
beszélni róla? Biztos. Tévedés kizárva. Ez ő. Őriási.

És beszél a munkájáról.

— Morte di Amor.

Nem regény és nem filozofia. A kettő között van.
És benne van mind a kettő. Ne... ne kérdezzék, el-
mondok mindent...

A pupillája kitég, ajkáról eltünik a mosoly, a
jóvalis öregur meghalt. A hatalmas bőrfotelben a költő,
a vátesz, a hős a reklámkirály beszél önmagáról, kez-
dek ráismerni...

— Arról szól, ami a címe. Nincs benne simogatás.
Nem becézek senkit! Rávágok az asztalra (rávág) és
ugy orditom: Meghalt a szerelem!

Mi ma a szerelem? Szó. Bombaszt. Ostoba, hazug
írásis! Semmi!... Igen, meglátunk egy nőt és belesze-
retünk! Hogyne, kívánjuk. A testét. A hangját. A le-
két is talán — ha van neki.

— Csak nézzük: mi hát a szerelem?! Az igazi?!
A lelkek egyesülése minden testiségre vonatkozó utó-
gondolat nélkül. Hát mondja, tud csak egyetlen ilyen
esetet is felmutatni? Tud?... Nem tud. Pedig tudhatna.
Elárulom. Tudja mikor? Ha a nő közpréda lenne. Ha
megyek az utcán, látok egy nőt, megkivánom és ő
azonnal köteles magát nekem adni. Ellenkezés és ellen-
szolgálat nélkül.

Pedig volt valaha szerelem, volt: az ókorban, ami-
kor még nem állították fel a házasság megszentelt in-
tézményét. És a házasságon kívüli anyaság fogalmát
sem ismerték. Akkor egy nő annak a férfinek aján-
dézkozhatta magát, akit szeretett. Ma, ha egy nő »sze-
ret«, ez azt jelenti, hogy feleség akar lenni. Mert ma
az a törvény, hogy csak a házasság épületében lehet
szeretkezni. Éppen ezért a nő is csak azért mutat sze-
relmet, mert feleség akar lenni... Ugye, igazam van?

És már mosolyog, újra kedves, újra öreg.

— Pedig talán nincs is igazam! Ezt is elárulom.
Én nem tudom, talán csak ő hiszi mindezt, hősöm:
Adolfo Manoe, aki költő, 24 éves, hiva az emberi szá-
badságnak és olyan ártatlan, mint az angyalok...

Nevet... bucsuzunk...

— Tudja, kissé restem, hogy így elragadtattam
magamat. Kérni szeretném, hogy ne írja meg... De tu-
dom, ugyis hiába...

Nekem Gabriele D'Annunzio egyszerűnek és em-
bernek mutatkozott. És így érdekes.

A valóság, az irodalom és a lovagló halál

Írta: Debreczeni József

Pazar kiállítású és jótipográfia német magazin került a kezembe néhány nappal ezelőtt. A folyóirat Berlinben jelenik meg *Wahre Geschichte* címen és a publikum ötven pennignert kapja egy-egy példányát. Azaz nem is kapja. Kapkodja Az »igazi történetek, semleges és tárgyilagos statisztikai adatok szerint nem kevesebb, mint ötvenezer példányban kerül kéthetenként a jobb családok sokat emlegetett asztalára, nem csak Németországban, hanem szerte a világon mindennél, ahol csak német szót értenek. Ötven ezer példány egy kéthetenként megjelenő magazinból még német viszonylatban is nagyon sok és, hogy halmozzuk a hasonlatokat: a gembamódra tenyésző, de tisztavirágéletű »testművészeti«, »erotikus«, »vadnyugati« és hasonló jellegű heti vagy havi nyomtatványok közül csak igen kevés éri el ezt a detektív példányszámot.

Az új magazinnak tehát szervi és szerkezeti titka van. A gyorsan elkövetkezett popularitás keresztrefényének megfektetését mindamellett nem kell messze menni. A címben megtaláljuk: *Igaz történetek*. Igen, ez kell ma a legtöbb embernek, aki még nem csukta be végleg a Könyvet. A *Wahre Geschichte* homloklapján közvetlenül az előfizetési árak megjelölése alatt möttél is díszleg, amely a reflektor tévedhetetlen fényével világít rá a célkitűzésre. »Wahrheit ist das beste Dichtert«. Igen, a valóság a legnagyobb költő, ebben tökéletes, megfellebbezhetetlen igaza van a tekintetes szerkesztőségnek. A valóság sohasem szirupos, ritkán valóságintelen, élvezte ponyva és mélységesen megveti a happy endet. Mindezt azonban nem lehet elmondani az *Igaz történetek*ről.

Az első belső oldalon a szerkesztési hitvallás virít: »Mi nem köztünk mást, csak valóban megtörtént dolgokat, amelyekről olvasóink számolnak be a szerkesztőségnek. A szerkesztés munkája mindössze arra szorítkozik, hogy a beküldött kéziratokat stílizáljuk és a valódi neveket költőkkel cseréljük fel; továbbá, hogy az események színhelyét esetleg miljőjét megváltoztatjuk.«

Egy magazin, amelyet az olvasók szerkesztenek. Gondolatnak mindenestire újszerű, sőt időszerű. A helyzet egészséges felismeréséből származik, mert a helyzet, az általános, mondhatni világirodalmi helyzet kétségtelenül új izlőkorszak hajnalhasadását mutatja. Az olvasó, aki egyre kevesebb joggal viseli címében a »nyilvános« epitetont, hiszen morózus, válogatós, nagyigényű és megközelíthetetlen lett, az olvasó ugyilátszik végképen megcsömörült a fantáziáj zelt szakácsművészetét, remekéitől. Nem érdekli a legcsiszolt fordulat, a legprecíziosabb *Deus ex machina* és a legérdekiesztőbb szerelmi história sem, ha annak papírszaga van, illetve, ha ő, az élvező alany, annyira távol van a papírra vetett történet, lehetőségeitől, hogy el sem tudja képzelni önmagát a történet valamelyik szereplőjének helyében és helyzetében. Sokáig nem akarták megérteni az irodalmári elefántcsonttornyokban, hogy a hábrú idegcsokkján és a béke földrendéséin keresztül-vánszorgott mai ember, aki a lövészárokból egyenesen a munkanélküliségbe, a hadifogságból a részletgyűnő-kösködésbe, szóval csöbörből vödörbe csöppent, a legtöbb esetben nem tudja megörizni ágyuszóhoz dresszolt szívében azt a zugot, ahol a százszállalokosan valóságmentes irodalom halk és előkelő csengetyűje rezonálhatna. Tehát: közelebb kell hozni a szituációt Törben és időben.

Most már megértik, sőt túlértik. Erre mutat legálább a memoárok, önéletrajzok, riportregények, kolportázmunkák és egyéb »garantáltan a véres mai életből merített« művek mindent elsöpréssel fenyegető zuhata. Ferenc József lakájától Palologueig és az Ely-sce palota ajtónáljától Juszipov herceig »Vigyzati közérdekű« jeltésű csomagolásban boldog és boldogtalan több kötetben önti ki privát bánatát és még privátabb emlékeit. A valóság görcsös keresése író és olvasó részéről egyaránt fontos határkövet jelöl a világirodalom érdeklődési és hatásterülete számára. Azt lehetne mondani, hogy ez a valóságkonjunktúra, nem: kultusz, értékben és átfomálórben semmivel sem marad a romantícizmus vagy a naturalizmus fellépésének jelentősége mögött. Természetes, hogy mint minden, a múltban és a jövőben, most is az egészségtelen túlprodukción, a szapora dilettantizmus és az angolkoros dekadencia dszkisérétében jelentkezik az új kultusz; mégis lehet, hogy a forma és tartalomrobbantó törekvéseken a kereső izmusokon és agitátorirodalmon túl valahol itt kell keresni az irodalmi továbbfejlődés legközelebbi útját.

A valóság reprodukálásában, a valóság színének és külsőségeinek megtartása mellett. Ahogy a fényképészet a festőművészet formát és lényegbeli kopirózása után tisztán a kamera adottságain alapuló önálló művészeté nőtte ki magát és külön formaterületet annektált magának ugyanúgy az új irodalom, a mindennapi tényközlés irodalma is kinőhet a gyermekcipőből és az érdeklődés széles területét hasíthatja ki a maga számára.

Eppen ezért van az elképzelhetőség határain innen az, hogy fennállhasson egy magazin, amely való-

ságos történeteket szerviroz ötvenezres olvasóközönségének. Eppen ezért forgattuk nagy érdeklődéssel az *Igaz történetek*et és éppen ezért tettük le kiábrándult csalódással, amikor a hangosan biztató szerkesztőségi közlemény után ilyen címeket találtunk az »igazi történetek« fölött: »A lovagló halál«, »Mindent a gyer-

A kísértetkisasszony (Novella érdemes fiatal lelkek számára)

Írta: Tiennot Gay

I.

A Themse partján fekvő Warwick kastély csendjét éjjeltájban heves és rémült kiáltozás verte fel:

— Segítség!

Ajtókat csapkodtak, széküket döntötték fel, a néma és kihaltak látszó épület birtelen meglevénedett, lángok gyultak ki és az agg komornyik hálóköntösben, álmosan, a rémülettel égnek meredő hajjal futkosott fel-alá a folyosókon.

— A kísértetkisasszony — dadogta lila habos szájjal — ismét megjelent!

A fiatalabb komornyik reszketve erősítette meg állítását:

— Magam is láttam... a nagy üvegablak előtt suhant tova... Amikor utána siettem, eltűnt a fordulónál...

A cselédség ijedten figyelt.

— Abban a vén pincében tanyázhat — jegyezte meg az egyik szobalány — a kisasszony mesélte nekem, hogy ott már régóta szellemek járnak...

A kastély dult darázsraja hasonlított. Hálóköntösben, kezében revolverrel megjelent a kastély ura is és a láрма okát tudakolta.

— Már megint az az átkozott kísértethistoria! — bosszankodott, amikor végighallgatta hűséges komornyikjának az előadását — hányszor mondjam már nektek, ostobák, hogy nincsenek kísértetek!

— Kegyelmes lord... —

— A gyávaságtoknál csak a butaságtok nagyobb! Nevetve tette hozzá: —

— A kísértet nem bírja el a világosságot — és a fényárban uszó termekre mutatott — de különben majd én is világosságot fogok deríteni erre az ügyre!

Ezzel visszatért a hálósobájába. A cselédség még egy darabig lecövekelten állt a helyén, sugtak, bugtak, aztán lassan oszolni kezdtek.

II.

— Hogyan, papa, te azt állítod, hogy nincsenek kísértetek? — fordult édesapjához a reggelinél Warwick Éva, a lord tizennyolc éves, szép fekete lánya.

Az apa nyugodtan kavargatta a kávéját:

— Még csak az hiányzik, hogy te is ez el a kísértet-mesével gyere! A legnagyobb számárság. Szent meggyőződésem, hogy valamelyik inasom vagy szobalányom csinálja az egészet, hogy rájesszen társaira! Apa és lány heves vitába kezdtek.

— A legnagyobb államférfiak is hisznek a kísértetekben — makacszkodott Éva — nézz végig a közép-koron, minden öreg kastélyban tanyáztak kísértetek! Conan Doyle is találkozott szellemekkel!

Mr. Wawrick nevetve simította végig lány haját:

— Csacsiság kislányom, agyrem az egész. Az ilyen régi épületekhez rendszerint fűződik valamilyen legenda, de ezek kitalált történetek...

— Már pedig én hiszek a kísértetben — jelentette ki Éva — magam is láttam egyszer este...

— Ugyan — fordult feléje kíváncsian az apja — erről nem s beszéltél nekem!

— Igen, mert ismerem az álláspontodat, gondoltam jobb, ha nem említtem...

— No és hogy folyt le az a találkozás? Rádjesszett a kísértet?

— Egyáltalán nem! — kiáltott fel Éva — bevalom először rettenetesen féltam tőle, de aztán...

— ?

— Amikor rájöttem, hogy milyen barátságos és közvetlen teremtés, megbarátkoztam vele. Képzeld apus, azt mondta, hogy nagyon csinos vagyok.

A lord nevetett.

— Hallatlan, majd adok én annak a kísértetnek! Még elront téged, hiuvá és beképzeltté tesz!

— Tetszettem neki...

— No ez aztán mégis csak sok. Még az kéne, hogy udvarolni kezdjen neked!

A kastély parkjában egy autó állt meg.

— Ugyan ki jöhetett? — tűnődött az apa — ilyen koral vizitre?

— Nézd, ez az utálatos Jimmie van itt lemet — kiáltott fel Éva — mit akar ez tőlünk?

Mr. Wawrick csittítani kezdte:

— Ugyan kislányom, mi kifogásod Jimmie ellen?

mekérti. »Borzalmak útja a vadonban«, »Két asszony közt«, »A Balkezt«, »Rosszul számított«.

Tessék ezekhez a nickkarteri szellemességű címekhez a megfelelően borzalmas illusztrációkat hozzáképezni és megkapjuk az összbenyomást a *Wahre Geschichte*-ről, amellyel kapcsolatban éppen most látom a jegyzeteimben, hogy nemcsak Németországban jelenik meg, hanem Angliában is True Tistory címen. Szintén ötvenezren felüli példányszámban.

Szóval maga a magazin nem érdemelte volna meg ezt a cikket, amely csak a *Wahre Geschichte* látszólagos célkitűzésével kapcsolatos általános érdekességű problémák érintése kedvéért íródott.

Végtelesen kedves, okos fiu. Igaz, ő már az új idők bélyegét hordja magán, a tekintélyeket nem tisztéli, csak a szerzetesi érdemeket respektálja. De talpraesett, eszes férfi, akire még nagy jövő vár a diplomáciai pályán!

A szobánforgó fiatalember akkor már egyetlen hatalmas ugrással a terraszon termett.

— Good morning! — kiáltotta vidáman a reggelizők felé — mi újság?

Az apa feltűnő kedvességgel szorított vele kezét, de a lány hűvös udvariassággal üdvözölte. A fiatalember azonban úgy tett, mintha nem venné észre a barátságatlan fogadtatást. Eldiskurált a lorddal, aki nevetve mesélte a kísértet legendát.

— Hogyan, maguknak eleven kísértetek? — csapta össze a kezét — igazán irigylem érte a vén kastélyt! Jó anyám állandóan panaszkodik, hogy a mi házuk olyan unalmas. Semmi izgalom, semmi vadregényesség. Pedig még a tizenötödik századból való... igazi lovagvár... anyám a felvonóhidat is restauráltatta, újja építtette a lőréskeket, a kis tornyocskákat, csak éppen egy testhezálló kísértet hiányzik...

A lordnak a könnyei hullottak a kacagástól:

— Pompás fickó vagy Jimmie, élvezet hallgatni téged.

— Lord Warwick — fordult a fiu hirtelen az apa felé — egy komoly üzletet ajánlok önnek! Adja el nekem a kísértetet! Jó árat adnék érte!

— Nem eladó! — szót közbe összeráncolt szemöldökkel Éva, aki eddig leplezetlen bosszúsággal hallgatta a férfiak diskurzusát.

— El nem adjuk — mondotta a lord, de ingyen is az öné lehet, egy feltétellel...

— És mi az? — hajolt előre a férfi.

— Ha megtudja fogul. Elvégre mi nem szállíthatjuk házhoz!

— Rendben van! — csapott a kinyújtott kenyérbe Jimmie. Bizza csak rám. Ugy nyakoncsipem én azt a kísértetet, mint a pinty!

— Nono — jegyezte meg gunyosan a lady — csak ne igyék előre a medve bőrére!

És egy pillanatig farkasszemet néztek.

— Megengedi lord Warwick, hogy ma éjszakára az ön vendége maradjak — mondotta komolyan a fiu — szeretnék egy kis kísértetvadászatot rendezni.

— Legyen szerencsém!

És Jimmie, a szomszédos kastély urnőjének a fia, beköltözött a kísértetes házba...

III.

A lovagteremben levő nagy falóra éppen elütötte az éjelet.

— Ej de soká várat magára ez a kísértet — morgogott bosszusan a fiatalember, aki a tágas kandelabó mögött állt méla lesben.

Ásított.

— Igazán szemtelenség ilyen pontatlannak lenni! — dünnyögött — már tíz perccel múlt éjféli!

A folyosó felől halk neszt hallatszott.

— Ahá! — és felfigyelt.

De csak egy macska volt.

Öt perc múlva egy halványan derengő árny suhant végig a termen. Olyan nesztelenül jött, hogy Jimmie csak akkor vette észre, amikor már előtte állott.

— Á, jó estét kedves kísértet, tehát mégis csak megérkezett!

Az árny siri hangon szólalt meg:

— Vigyázzon fiatalember, a mi bosszunk rettetes!

— Ó, kérem, szándékaim a legtisztességesebbek — hajolt meg tréfiás szertartással a legény — szeretném önt megnyerni a mi házuk számára, higgye el, jobb ellátásban és bánásmódban részesülne, mint ebben az ócska házban, modern, komfortos kastélyunk van, higienikus...

A kísértet elindult.

— Hogyan, nem is akar végig hallgatni? — és feléje nyult — ez igazán nem szép öntől!

— Hagyjon utamra! — kiáltotta vérfagyasztó hangon a kísértet — különben a halál fia!

— Huh! Csakugyan? — és átakarta kapni a nőalak derekát. Ebben a pillanatban villámgyors ütést kapott a szemé alá. Elkabult és behunyta a szemét.

Mire ismét magához tért, a kísértet már nem volt sehol...

IV.

— Nos, hogy folyt le a találkozás? — érdeklődött másnap reggel a lord.

Jimmie fájós szemeit nyomogatta.

— Hát nem a legudvariasabban bánt velem, anynyi bizonyos... Öklével az arcomba vágott. Csak azt nem értem, hogy kerül gyűrű a kísértet ujjára. Mert világosan éreztem, hogy egy gyűrű volt az ujján, az sértette így fel a szememet.

A lord közelebb hajolt és megvizsgálta a kék foltot Jimmie szeme alatt.

— Csakugyan! — kiáltott fel meglepetten — hozzá még egy címeres gyűrű lehetett! Világosan kirajzolódna a nyomai!

Az egész kastély izgalomban volt. A személyzet úgy nézett a fiatalemberre, mint egy csudára, a rettenthetlen lovag volt előttük, aki megjárta a pokol tornácait.

— Bizonyára elunta már a kalandot? — érdeklődött a házigazda — elég volt, mi?

— Ön téved lordom — felelte nyugodtan a férfi — most érdekel csak igazán. Elhatároztam, hogy engedelmével, itt maradok és nem is megyek el, amíg csak megzem fogtam azt a kísértetkisasszonyt!

Eva gúnyosan mosolygott és halkán mondotta:

— Sok szerencsét hozzá!

V.

Négy nap telt el hiábavaló várakozással. Az ötödik éjszakán ismét megjelent a kísértet. Jimmie ezuttal taktikát változtatott. Nem bujt elő rejtekhelyéből, csak csendesen figyelt. Amikor a félhomályos terem végére ért a jelenség, hirtelen megrántotta az ajtó elé szerelt hurok zsinórját, a magasból háló hult a kísértetere és hiába igyekezett kibujni belőle, minél kétségbeesettebben kapálózott, annál jobban bele bogozta magát.

— No most végre nyugodtan beszélgethetünk Miss Kisértet — hajolt meg előtte tréfásan Jimmie — lesz kegyes felfedni az inkognitóját?

— Nyomorult — sziszegte az ismerős női hang — ne merjen hozzám nyulni!

De Jimmie nem sokat törődött a tilalommal és a »szellem« kétségbeesett kapálózásával, letépte arcáról a fátyolt.

— Á! — meglepetten hőkölt hátra. Mindenre el volt készülve, csak erre nem.

— Éva!

A lady haragtól szikrázó szemekkel nézett rá. — Szégyelje magát! — és tehetetlen dühében sirva fakadt.

Jimmie csak állt, mintha megbénult volna.

— Nos, mért nem veri fel a házat, maga hős?

Jimmie mély lélegzettel vett.

— Mér tetted? — kérdezte kis idő múlva.

— Szórakoztatott a dolog... meg akartam tréfálni az ijedős cselédeket... és érdekessé tenni a kastélyt... Most már Jimmie is felvidult.

— Micsoda ötletei vannak! És nem félt, hogy egyszer egy ijedt cseléd revolverrel támad magára?

— Nem féltem...

— Hosszan diskuráltak.

— Maga most persze le fog leplezni a papa előtt?

A fiú elkomorodott.

— Mit gondol? Ez a kettőnk titka marad!

És átölelte Évát, aki ezuttal nem tiltakozott...

VI.

Az esküvő napján, míg autóján a vonathoz kísérte a fiatal párt, a lord kicsit maliciózan mondotta újdonsült vejének:

— Elismerem, ügyes fiú vagy Jimmie, de azért azzal a kísértetfogással mégis csak megbuktál. Ugye, hogy nekem volt igazam! Nincsenek kísértetek. Az egész csak a babonás cselédék rémlátomása!

A fiatal pár összemosolygott.

— Valóban, lord el kell ösmernem, ezuttal csöndt mondott a tudományom. Az a kísértet kijátszott velem. De higye el, hogy láttam, a saját két szememmel, hisz itt viselem a nyomát ma is!

A gyorsvonat már indulásra sipolt. A nászutasok kihajoltak az ablakból. Éva beszélt:

— Agyó papa és kérlek hagyj békén a kísértetünket!

Jimmie közbevágott:

— Viseld gondját! Különben légy nyugodt, nem fog többet jelentkezni... elvettem tőle a kedvét...

Éles fütty hallatszott és a gyors kirobogott a pályaudvartól.

RÉGISÉGTÁR

Irja: LUCIA

A romantikus szerelem

A szerelem, amely csak egy kislányt ismer, amely éjjeli zenéket adott, amely térdig koptatta a lábát egy tekintetért, amely virágot préselt és legfőképpen, amely vár, várt, várt kitarotán, türelmetlenül, de rendületlenül.

Talán ezen a ponton van a főkülönbség, a régi, muzeumba került és a mai szerelem közt, amely az ugynevezett »új tárgylagosság« jegyében áll.

Ma a tempó a fő. Akik meg akarják érteni egymást, azoknak nincs szükségük hosszú magyarázatra. Gyorsan és érzélgés nélkül állapodnak meg és ennél a megállapodásnál, bizonyos izlésbeli igényen túl, csaknem mindegy, hogy ki a partnere, mert hisz az egész dolog nem komolyabb, mint egy tennispárti és sokszor nem is tart tovább.

Azelőtt a szerelemben az emberek szinte többet vártak, mint amennyit szerettek.

A legyességek tovább tartottak, mint ma egy házasság. Lányok vártak éveig fiukra, míg elkészültek tanulmányaikkal. Diákok vártak órákig a sarkon, hogy egy tekintetet kapjanak az ideáljuktól, akizhez dehogyan is mertek csatlakozni! Férfiak vártak asszonyokra...

Egy katonatiszt ismerősöm, aki ugy látszik igen progresszív gondolkodású ember volt és megelőzte korát, mondta nekem még a háború alatt: az asszonyoknak legalább két év kell hozzá, hogy rászánják magukat arra, amit már az első napon elhatároztak.

A tempón túl a tartam különbözősége választja el a régi szerelmet a mai szerelemtől.

Hogy történelmi adatokkal támasszam alá ezt a megállapítást, hivatkozom arra a kabardéllra, melynek címe volt: *Wie wird man ein Verhältniss los*. Amiből tisztán látszik, hogy még az is probléma volt, hogy egy viszonytól, hogy lehet megszabadulni. Ma már az sem kérdés, hogy egy házasságból, hogy szabadul az ember.

A harmadik különbség az érzelmességben van. A ma elve, a szerelemben minden komoly kötelezettséget kerülni, az érzésekkel takarékosan és tudatosan bánni. Míg régen — de hiszen ezen a ponton eljutottunk oda, hogy azt mondjuk: Régen a szerelem szerelem volt. Ma pedig — valami egészen más.

De ezt csak azok mondják, akik úgy vannak vele, mint a mai táncossal. Nem táncolhatják, tehát kijelentik, hogy nem is tánc.

Pedig tánc ez is és ha talán kevesebb benne a poézis, viszont több benne a ritmus.

*

Tagadhatatlanul más a mai szerelem, mint a régi volt. Ennek egyik bizonyossága a *Lindsay* bíró pájtásházassága. Ez az új intézmény, amivel tavaly tele voltak a lapok és ami Amerika egyes vidékein csakugyan kezd tért hódítani, megint olyan »új tárgylagosság«. Öszinteség, nyíltság a szerelemben — mondják ök.

A viszonyt többé nem hívjuk viszonyoknak, hanem házasságnak. A szakítást, válásnak. Nincs többé titkos légyott, legénylakásokba nem osonnak fel alkonyatkor szivdobogva kis nők. Nem kell összebujva sétálni sötét kis utcákban és csókolózni homályos lépcsőházakban.

Az ember egyszerűen együtt lakik a habdjával, amíg meg nem unta. Akkor kijelenti, hogy »elvált« és összeköltözik a következővel.

Az őszinteség szép dolog. Hanem azért én ebben a kérdésben *Lindsay* bíróval nagyobb szakértőnek tartom *Dóczy* Lajost, aki nem tanulmányozta ugyan a szerelmet hygieniail, szociológiail, pedagógiail és egyéb »-iai« szempontokból, de ehelyett költő volt és azt tartotta, hogy: *Ó egy arasznyi percben, mennyi kínos! Nem csök az, hidd el, amely tilva nincs!*

Magam is úgy vagyok ezzel a pájtásházassággal... Tudja Isten, de nem tudok bizni benne.

Mikor Gauthama Buddha megalapította a buddhizmust, azon kezdte, hogy eltörölte a paradicsomot és helyébe tette a Nirvanát, a teljes Semmit. Mert — így mondja a Nirvana-filozófia megteremtője — ha már paradicsom, akkor már túlvilági élet. És ha élet, akkor az is csak olyasmi lehet, mint az itteni, mert élet nem lehet más mint — élet.

Hát ez a pájtásházasság is: Ha már egyszer házasság...

*

Legszemléltetőbb a különbség, a régi és az új szerelem közt az irodalomban. Itt van például a *Forsythe* *saga*, mely tükörképét adja egy fél század társadalmi jelenségeinek. Első hősnője, Irén, a századvég nőtipusa.

Irén férjhezment szerelem nélkül mert ártatlanságában sejtette sincs a házasság lényegéről. Később szerelmes lesz másba, de olyan abszolút, olyan őszintősen monogám, hogy amint házasságtörést követ el, nem képes többé elviselni az urát. És mikor szeretője Bossinay meghal — és vele kihal az a típusu szerelmes, mely nem bírja tulélni, hogy barátjának egy aktív férje van — akkor Irén otthagy vagyont, pozíciót, mindent és tizennégy évig egyedül él, ragyogó szépségében, szürke ruhát visel és zongora órákat ad.

Ez az a szerelem, amely csak egy kislányt ismer, amely éjjeli zenéket adott, amely térdig koptatta a lábát egy tekintetért, amely virágot préselt és legfőképpen, amely vár, várt, várt kitarotán, türelmetlenül, de rendületlenül.

nagy nőalakja, egészen a mi korunk gyermeke. Már az az aktivitás, amivel ő intézi és rendezi szerelmi ügyeit, jellemző a mai nőre. Mindig ő a kezdeményező fél, sosem férfi partnere.

Már mint lány is, ő ad Jonnak rendez-vouskat, ő megy be a szobájába. Mikor pedig mint asszony kerül össze vele, akkor szinte paródiaszerű, hogy mennyire ő tesz mindent, amit husz évvel előbb, ugyan ebben az esetben, a férfi tett volna. Ő üti nyélbe a titkos találkozásokat, ő vár a sarkon, ő utazik mérföldeket, hogy láthassa. Ő jön érte autón és talán az, hogy ő ül a volánnál, szimbolizálja ezt az egész felfordult szituációt.

A végén ő csábítja el és mikor a csábítás után, Jon pirulva és szégyenkezve elrohban és Fleur büszke nyugodalomban, erotikus vonzása Biztonságban várja vissza, az kacagtatóan emlékeztet régi regények, hajszálra ilyen, de fordított szereposztású jeleneteire.

És Fleur abban is korának gyermeke, hogy nem csinál tragédiákat. Egész jól felel meg a derék Michelhez, egész jól flirtol jobbra és balra és az, hogy Jont még mindig szereti, csak akkor jut eszébe, mikor Jon visszajön, tehát mikor ezt a szerelmet, hogy is mondjam — realizálni lehet. Amig Jon a tengeren túl volt és ez a szerelem Fleur számára csak epedést és unatkozást jelentett volna, addig szépen kikapcsolta.

De hogy ne csak azt keressük ki a *Forsythe* *saga*-ból, ami a mai szerelmet, a régihez hasonlítva, őrzőnek és ellenszenvesnek mutatja, álljunk meg egy percre Michel Montnak, a Fleur urának, megkapó és izig-vérig modern figurája előtt.

Michel Mont alakja, az ellenszenves Otellók és a nevetséges Menelausok fölé nőtt. Ő a mai ember és a modern házastárs nagystíliú fölényesen intelligens, de minden cinizmustól ment, megértő és mélységesen emberi reprezentánusa.

*

A romantikus szerelem megszűnt. Bevonult összes rekvizitumaival, a hajti, zsebkendő és szalagfétésekkel, az anizskártyákkal és hajfürtökkel a muzeum régiség-tárába.

Anzixáradatok helyett, rövid, de tárgylagos leveleket írnak egymásnak.

Az emléktárgy ma is kedves, de lehetőleg értékes legyen, vagy legalább csinos és használható.

A virágot már nem préselik, nem is nagyon vásárolják és csak annyiban szerepel, hogy megfíltani neki még mindig nem lehet...

Távrolról nem kísérnek senkit, inkább minél közelebről és lehetőleg nem messzire.

Az ismeretlennel való kokettálás, a szerelem ez első, finom próbálkozása megszűnt, minthogy ismerkedés lehetséges.

Az első »Te« nem jelent semmit, mert mindenki mindenkivel tegeződik.

Az első csók — ki emlékszik rá? Egy néhány volt zálogosdi közben. Aztán volt elvesztett fogadásból. Egyik tréfából csattant el, másik pájtáskodó enyelgésből, vagy baráti vigasztalásból. Mire végre bekövetkezik az igazi, az már csak csók, de nem első. Igaz, hogy a csóknál mégis csak ez a fontos.

Borsódi Ferenc:

Jövel, pajtás!...

Ma temetési gúnyát öltök,
Fedőt teszek a ravatalra
Ahol öreg, mogorva társam
A Szomorúság lekszik halva.

Rossz vendég voltál, vén bardom
S én oly soká vártam haldod!
De kegyeletes lesz a holttal
És gyertyát gyújt régi bardod

És rendez díszes temetést is.
Hangos, zenés lesz temetésed
De félek, félek, visszatérsz majd
És tovább kísért bus emléked

De aztán vajjon, gonosz társam
Felejtém-e sápadt orcádat?...
Már új vendég számára vetném
A te elhagyott, kihült ágyad

Kitárnám lopva ajtóm szárnyát,
Az utra állnék nagy reménnyel
Tán erre jár a nótás vándor
Sejtelmés, holdvilágos éjjel

A nótás vándort várom égve
Ki dallal jő egy új világból —
És egyre csak a holtat látom:
A ravatalon gyertya lángol...

**ABÁCSMEGYEI
NAPLÓ - RA**
bármelyik naptól kezdve
lehet előfizetni s az
előfizető részeseül a
könyvkedvezményekben

Harun al Rasid

Irta: BAEDEKER

Az eddigi közlemények tartalma:

A király utazik az országban és ismeretlenül végylve a nép közé, közvetlenül akar érintkezni vele. Udvari orvosának a segítségével kionos palotájából, autotaxin a vasúthoz hajtát, ott másodosztályú jegyet vált s a kupéban agent provocateur-nek nézik. Kisebb városban leszáll a vonatról, a szállodában magántisztviselőnek jelenti be magát, s társaságban mint egyik miniszter privátszekretáriusa mutatkozik be. Az urak, akik közé kerül, gyanút fognak, valaki telefonon kérdést intéz a székvárosba, ahonnan azt felelik, hogy az illető miniszter egyáltalán nem tart magántiktort. Erre persze az idegen még gyanúsabbá válik s a rendőrkapitány detektívet küld hozzá, aki igazolásra szólítja föl. Előtte Öfelsége nem akar nyilatkozni, de némi kis megvesztegetéssel keresztülvisszi, hogy maga a rendőrkapitány hallgatja ki. Ennek négy szemközt elárulja a kitévét, s rendjelet ígér neki, ha a titkot senkinek se árulja el s megkönnyíti a városból való távozását. Újból vasútra ül s ezúttal egy kereskedelmi utazónak a társaságában teszi meg az utat a legközelebbi nagyobb városig, ahol utitársával együtt egy vigécek-től látogatott hotelben telepszik le. Ott a vidám népséggel megvacsoráznak, jól mulat a vicces társaságukon s másnap reggel egy könyvkereskedő boltjába téved be, ahol a városra vonatkozó utmutatót és egyéb könyveket vásárol, s közben beszélgetést folytat a szakértelmes könyvdrussal könyvekről és irodalomról, írókról és a nyúlás olvasókról. Ebben a boltban még egy érdekes férfiúval ismerkedik meg, s e két uriembernek a társaságában ebédel a »Medve« nevezetű restauránsban, ahol továbbá ismeretségeket köt, akikkel aztán elbeszélget a liberalizmusról, a szabadkömmissziónról, az antiszocializmusról s a velük határos kérdésekről. Lassankint mindtöbben veszik észre, hogy mennyire hasonlít a királyhoz s illetve sajátmagához, de egyelőre senki se gyanítja a kitévét. Egyik új barátjával nőtársaságba indul, Oregonné asszonyhoz, aki a városban irányadó szerepet játszik. A Salon Oregonban az utazó kalifa beszélgetést folytat a szellemességről és vicceről, eszméket eszéről a hátylászról és a női kacérságról, emléksorokat jegyez be a háziaszony emlékkönyvébe. Aztán új barátjával a polgári párt gyűlését látogatja meg, ahol reakciós beszédek hall, amelyeket szociális izű közbeszólásokkal zavar. Ezeket az ülése elnöke és a rendőrség végre megsokallja és a kalifa csak a királyhoz való nagy hasonlóságának köszönheti, hogy a rendőrbiztos a teremről ki nem dobálja. Barátai ugyanis elhitetik a közrend kárpótlójával, hogy vendégülkét valószínűleg Öfelségének törvénytelen felfestivére vagy más »természetes« rokona...

*

Megkedveltem ezt az irást, amely egy királyról szól, aki távol van hazulról, vidéken utazgat (vasuton, másodiki osztályon) s turistamódon akarja kitapogítani a népet s megtudni tőle, mi annak a kívánni-meg a panasznívaja. Megkedveltem, valószínűleg jobban mint az olvasó, aki már alighanem unja ezt a belsőleg olyan igaz, de külső látásra bíhetetlennek tetsző históriát, s türelmetlenül várja, hogy Öfelsége megint szerencsésen otthon legyen s a sok évszázad óta tradícióvá lett rendtartás szerint tovább-uralkodjon. Megkedveltem a rövid urlaubját, és sajnálom, hogy az nemsokára letelik, de nem tehetek róla: a történet a vége felé siet, a hősenek muhamarabb megint otthon muszáj lenni, mert a király, a Nagyhatalmu, szegény, nincs egy kedvező helyzetben mint a hivatalnokainak a kegyétől függő tisztviselő, akinek többi szabadság jár, amelyet, ha máskülönbön meg vannak vele elégedve, még meg is hosszabbítanak. Néki helyt kell állni, otthon a helye, s akár mulattatja a dolog, akár nem, kirakában kell állni és ülni mind, s ha az ő szeme nem is eszünghet állandóan a népen, annak a tekintete folytonosan őrá van függesztve... Vége felé közeledik hát az elbeszélés; még csak egyetlen napot tölthet házon kívül és irásnak a hőse; még csak egyszer-huszonnyó óráig tarthat a kalandozása, amelynek befejezését nemsokára ezzel a szóval fogom jelezni: vége.

De előbb még három csillag következnek.

* * *

A kalifa és két barátja elhagyták a polgári párt gyűléstermet, ahol ezzel a jelszóval: szeressétek egymást a szónokok tovább szótolták a »pártközi« gyűlésközlést, s most már zavaró közbeszólások nélkül prédikálhatták türelmes füleknél a »gut'sinn« nyárs-polgármorált az erkölcsös pártvezérek.

— No, uraságod ugyan hebizonyította ma este, — szólította meg kint az uccán Harun al Rasidot a könyvárus, — hebizonyította, hogy csak külső megjelenésben hasonlít Öfelségéhez. Imént elhangzott nyilatkozatai után senki se fogja gyanúsítani, hogy gondolkodásban is alter ego-ja néki.

— Olyan biztos benne? — kérdezte Gunnar, a magánzó. — Annyira ismeri a királyt és a mentalitását? — Sehogy se ismerem, — felelte a tudományok

boltoosa, — de valamelyes képet mindenki alkot magának az állam fejről, én is. Megvallom, alig tudom elképzelni, hogy oly liberális és egyszerűségi szociális elveket vallhasson, mint aminőknek ön az elmúlt órában kifejezést adott.

— Chi lo sa? — sóhajtott a vendég a fővárosból. — A királyok rendszerint komplikáltabb s ennél fogva rojtélyesebb jellemek mint azok, akik föl s Sors és Isten Kezdele helyezte őket. Másképpen tanulnak, más módon dolgoznak és más recept szerint élnek mint a népek, s a helyzetük is — akár irigyléreméltónak akár sajnálhiválnak tartjuk azt — olyan kivételes mint mindössze egy-két tucat halandó a föld egész kerekén. Engem semmi se lep meg fölük, — az se, ha valamelyikük fölvilágosultabb, újított törekvési és szabadabban gondolkozó elmének bizonyul mint a mi Schulweisheit-ünk föltételeznél róla. Gondoljon arra a Fridrikre, akit nem minden ok nélkül neveztek el Nagy-nak! Az elődeihez képest s az utódaihoz viszonyítva minden bizonytalán az volt, s ha Lessinget nem is szerette, s Mendelssohn-t nem is állhatta, azért épp oly fölvilágosult volt mint e jeles kortársai. Ami a 18. században lehetséges volt a huszadikban se lehetetlen.

— A baj az, — jegyezte meg Harold, — hogy a királyokat egyáltalában alig ismerik a kortársaik. A távoltság, amely elválasztja őket egymástól, nagyon is nagy és szerfölött mély. Így aztán vagy jobbaknak vagy rosszabbaknak tartják őket mint amilyenek valójában.

— Ez többé-kevésbé mindenkinél így van, — vitázott a könyvárus. — Hát téged, kedves Harold, nem tartanak sokan gonosz embernek, pedig a legjobbszívú halandó vagy a világon?

— Ha engem félreismernék, — mondotta Harold, — az nem fontos. — Ellenben, ha a királyokat halál itéli meg, az sokat árthat a Történelem hűségének és megbízhatóságának.

— A helyzetük kritikusabb is mint bármely más foglalkozási emberé a világon, — elmélkedett az, aki e kérdésben anélkül hagy a társai sejtették volna, legjobban volt érdekelve. — Minden szavukat millió föl lesi s minden mozdulatukra millió szemet figyel. A szerep, amelyet így betölteni kénytelenek, a képzelhető legnehezebb, Shakespeare se irt nehezebben megjátszhatott. Szinte lehetetlen, hogy egészen nyíltan tárhassák föl a nézeteiket, hangoztassák a vágyaikat, hirdessék az elveiket és árulják el a céljaikat. Ők nemcsak a jelennek ellenőrzése, de a múltnak nyomása alatt s a jövőnek a perspektívája előtt is állnak. Ez az oka, hogy amíg élnek, sokan ferdén ítélik róluk, s amikor már történelmi alakokká lettek, a históriai jellemüket is ritkán festik meg igazán jól. S ez az oka, hogy az ily elhamarkodott vagy fölületes ítélet később revízióra szorul, s a nyomában egészen új irodalom keletkezik, amely rosszul megállapított értekeknél az átbeszélésével kénytelen megalkozni. Tudjuk, hogy minden esztendőben napvilágot lát egy pár tanulmány, amelyek vagy egy régi uralkodó megítélését becsületét állítják helyre vagy az erőnyeibe helyezett hitet rombolják le. Hogy a mi királyunk milyen, azt is csak a történelem fogja eldönteni — die Weltgeschichte ist das Weltgericht! — és kérdés: pártatlan-e vagy pártosan? Az a hisztorikus lesz-e hangosabb, amely az erőnyeiket dicséri, vagy az, aki a fogvatkoszaltat revalálja? Cesare Borgia-t a gonosz-tevőt, már rehabilitálni kezdi a föltisztító történetudomány, Napoleon pedig a hőst, bár egyelőre elég szilárdan áll a szobortalapzatán, erősen bolygatják a világörönelmi pozíciójában (Taine-től máig) a história kritikusai.

— A mi tisztelt barátunknak igaza van, — helyeselt Harold. — Az uralkodó tisztje ugyancsak nehéz hivatal. Nemsok esznek, de — ami sokkal nehezebb — okosnak is kell lennie azon a magaslaton, amelynek vártáján ő intél sok-sok millió embertestvéreinek a sorsát. Példája e hivatal nehéz természetének a világháborúban résztvevő két »nagyhatalom« uralkodója és ezeknek a sorsa. Mind a kettő soká uralkodott, az egyik hihetetlenül, pech-esen, sokáig, a másik is elég hosszan ahhoz, hogy a képességeikkel tisztában lehessenek, akik megfigyelték őket. Nos, az egyik nem volt valami nagy észtehetség, de úgynevezett »okos ember«-nek tartották, mert közel hetven esztendői szereplése alatt csak igen kevésszer szólt el magát, míg a másik, aki sokkal briliánsabb tehetség volt, de jóval kevésbé okos, féltékeny idő alatt igen sokat mondott, amit jobb lett volna elhallgatnia. Az előbbi a birodalom összeomlását csak a történelem kérihetetlenségének tulajdoníthatta, — utóbbi az uralma megdőléséhez némely elhamarkodott ítéletével és kellően meg nem fontolt kiszólásával maga is lényegesen hozzájárult.

— És a mi királyunkról mi a véleménye? — kérdezte Harun al Rasid.

— Könyves barátunk előbbi kijelentésével szemben, — felelte Harold ur, — azt hiszem, nemsok különbségekben hasonlít Uraságához. Ezosob az előbb

említett és okosabb az utóbb jellemzett történelmi egyéniségnél. De miért kérdezi? Ön jobban ismerheti mint én, mert jobban van valakivel azok közül, akik legközelebb állanak hozzá, az orvosával.

— Az igaz, — ismerte be a magánzó ur. — Senki se ismerhet ki valakit olyan alaposan mint a gyógykezelője. Legfeljebb még a komornyikja, akinek szemében Hegel szerint senki se lehet igazán hős. De ennél az alárendelt személyiségnél meg sokszor hiányzik az a magasabb emberismeret, amely a művelt és tudós orvosnak egyik erőssége szokott lenni.

— S ez a tudós és művelt doktor vajjon mit mond az előkelő betegéről?

— Mindenekelőtt azt, hogy sohase beteg. — Ez pompás tulajdonság és rendszeren annak is garanciája vagy legalább komoly ígérete, hogy a lelke harmonikus és a szelleme egyensúlyozott.

— No látja! — mondta Harun al Rasid. — Így hát lehetséges, ugy-e, hogy Öfelsége is oly egészséges elveket vallhat mint ön? Legfeljebb nincs módjában azokat használni nyíltsággal hangoztatni mint az önk alázatos szolgálójának, akit a merészségeért ki-síjítja hogy ki nem dobtak az imént egy gyűlésteremből.

— Elég kár! — sóhajtotta a könyvárus.

— Kár, hogy ki nem dobtak? — nevetett a király. — Isten mentsen! — nevetett amaz is. — Azt kárvalom, hogy Öfelsége is nem hirdetheti hasonló kedvvel az ön nézeteit, kedves uram, mint azt ön cselekedte az ügyhöz méltó halálmegevetéssel a mai gyűlésen...

— Hah, ez a királyok élete és ilyen a hatalmak sorsa, — mondta rá a vendég a székesfővárosból. — S mi hárman ezen aligha fogunk változtatni... Az a körülmény pedig, hogy a természet szeszélye folytán arcan s alakban kissé hasonlít a királyunkhoz, nem jogosít föl arra, hogy úgy beszéljek róla, mintha ismerném őt.

— Mégis, amit keveset elejtett róla, — így szólt Harold, — sejtetteti engedni, hogy fölvilágosult férfiú. — Minden valószínűség szerint az, — hagyta helyben a kalifa, — és úgy gondolom: ha a királyok is úgy szeretnők vezéreiketket írni mint a miniszterek és a voltminiszterek, akkor Öfelsége tollából igen szabadelvű irányú elmefuttatások jelennek meg valamelyik világlap első oldalán. Mit nevetnek?

— Azon a gondlaton, jó uram, — mosolygott tovább a könyvárus, — amelyet most hallottunk öntől. Egy király, aki cikkeket ír az újságokba, szinte elképzelhetetlen. Hiszen néki pártokon kívül és fölül kell állni!

— Hát vajjon a miniszter uraknak nem illenék-e szintén pártokon kívül lenni? — viszonzotta a király. — Vajjon e providenciális férfiak a pártjukért vannak a világon s nem az önsnépért s a népösszeségért?... Együtt maradunk, urak, ma este?

Sajnálkozva jelentette Harold:

— Ma lehetetlen. Este, már percek múlva, festvérű összejövetelt tartunk, amelyről nyomós ok nélkül el nem maradhatunk.

— Így hát vacsorámat a vigéceim társaságában fogom elkölteni.

— Nincs rossz társaság a világon, jegyezte meg Harold, — csak rossz emberek vannak, s a Hattyu utazói esetleg egészen jó fiúk lehetnek.

— Én is úgy hiszem, hogy azok, — erősítette meg Harun al Rasid, — Jók, mert boldogok. S boldogok, mert oly kedves és szórakoztató foglalkozást íznek mint kivüli kevés halandó. Örökké utaznak, s ha nem is virágról-virágra, de hotelből-hotelbe szállnak.

— Szórakoztató foglalkozás, — mondta a könyvárus, — de néha azzal a kellemetlenséggel is jár, hogy udvariatalanul kitesséklik őket a boltból, ahová azért mennek, hogy üzletet kössenek.

— Nos? — nevetett a király. — Mivel rosszabb a sorsuk az irónál, akinek a könyvét nem egy olvasója diühösen a földhöz vágja? A küllömbég csak az, hogy az utazó tud a kiutasításáról, az iró pedig — legalább teljes bizonyossággal — nem tudja, hogy a szellemi mintakofferjét sokan a sarokba dobják s ezzel őt hallgatja a pokolba küldik.

... Bucsut vetek egymástól. Ketten a páholyházba siettek, a kalifa pedig a Hattyu felé tartott.

Épp vacsoráid volt, amikor odaért és tegnapi asztaltársaságához közeledett, amelynek tagjai csodálkozással néztek rá.

— Nem ismer meg? — kérdezte barátságosan az utitársától, amint helyet foglalt mellette.

— A hangjáról igen, — felelte az nem minden zavarodottság nélkül, — de...

— Önnek is a végzetes hasonlóság tűnik föl, nemde, amelyet már annyian bántultak meg?

— Ugy van, s ami még meglepőbb, az a körülmény, hogy azt tegnap észre se vettem.

— Tegnap az nekünk se tűnt föl, — mondták kórusban többen.

— Ebben a furcsaságban épp az a még nagyobb furcsaság, hogy nem hasonlítok állandóan Öfelségére, hanem csak bizonyos napokon. Olyan szimptóma ez mint a febris intermittens, a meghatározott napokon jelentkező láz.

— Különös, föltötte különös, — mondták a nagyasztal lovagjai, de lassankint belenyugodtak s az étlappal kezdték intenzíven foglalkozni, amely olyan

emberekre nézve, akik napról-napra vendéglőben kosztolnak, a legfontosabb okmányok egyike.

Dél óta az asztalnak új vendége is volt, akinek a kalifa sietett bemutatkozni. Nevének hallatára az a füleit hegyezte:

— Gunnar? Gunnar? Jól értettem?

S a szomszédjaihoz fordulva halk hangon elújsá-golt valamit nekik. Pár perc múlva már Harun al Rasid is tudta a történetet. A városban, ahol Ófelsége a tegnapi emlékezetes napot töltötte s ahonnan az új vendég érkezett, mint az egyik ottani kávéházban beszéltek, egy Gunnar nevű urnak a bejelentő lapja nem volt rendben, hamis adatok fordultak benne elő, amiért a rendőrség igazolásra szólította föl.

— S most következett be a botrány, — beszélt a commis voyageur. — Gunnar ur nem tudott vagy nem akart igazoló írást fölmutatni, s ennek ellenére mégis le- és föltartóztatás nélkül utazhatott tovább. Ez aztán általános elégedetlenséget, sőt fölzudulást keltett, a polgárság panamát sejt a homályos ügy hátterében, s panaszt készít elő és tüntetést tervez a rendőrfőkapitány ellen.

Gunnar mosolygott.

— Azt hittem, a név, amelyet viselek, olyan egyéni, hogy az ebben az országban csak az enyém és a családomé. Ugy látszik, akad más is, akit így hívnak.

— És pedig jófajta szélhámos, — mondotta valaki, — ami önnek nem lehet nagyon kellemes.

Egy másik ur pedig nevetve folytatta:

— Nos, ha önnek van joga hasonlítani világrészünk egyik legelőbbkelő férfiához, akkor mért ne volna joga bárkinek is az önéhez hasonló néven élni és utazni?

— Bele is nyugszom, — felelte a kalifa, — ugyanazzal a keresztényi megadással, amellyel Ófelsége kénytelen tűrni, hogy egyik legszerényebb alattvalójának a vonásai hasonlóak az övééhez.

De hát a kereskedelmi utazók tudvalevőleg vicces emberek, s nem kell csodálni, hogy közülük egy (aki az asztalfőn ült s a commis voyageur-ök egyesületének az elnöke volt) ezzel a kérdéssel fordult a király alakmáshoz:

— És mondja, kérem, egészen biztos Uraságod abban, hogy nem ön az a Gunnar, akivel a kérdéses kis eset tegnap történt?

— Olyan biztos, — felelte a kalifa — mint amilyen biztos Uraságod abban, hogy én, bármennyire hasonlítok is hozzá, nem vagyok a király.

A tréfás föltevésért nem is neheztelt. Örült, hogy komolyan senki se gyanakszik rá s hogy a tiszteletreméltó utazók társaságában megőrizheti a pozícióját.

De ez az öröme nem tartott soká, mert másnap reggel kávézás közben, amint vajot kent a kiflijére, az újságokban különös dolgokat volt kénytelen olvasni. Olyanokat, amelyek egy kevéssé őt is érdekelték.

(Folytatása jövő vasárnap.)

Két kis novella

I.

Dráma a plébánián

Írta: Kristály István

Ha a tavaszi ég nem is inceskedett volna olyan furcsán, Dudas Bálint éjjeli örnek akkor is melege lett volna. Mert Dudas Bálint nem volt öreg ember, a korcsmárosné meg: sajna, igen is jóállású személy. Aztán a korcsmája is pont a falu végén van. Kész szerencsétlenségére minden éjjeli örnek. Mert mire a jó Isten ezen őrző anyala a falu át ideig ér, hát egészen biztos, hogy megszállják az ördögök.

Csönd, sötétség a csillagok ég alatt, aztán ez a könnyű melegség a tavasztól a szívben. Mikor minden kertből ömlik a virágok illata. Nem, nem tud az ember szabadulni azoktól a vérlázító gondolatoktól, hogy hát most éjszaka van... aztán mindenhol alusznak...

— Ördögöt alusznak! — dörmög Bálint és keserveset sóhajt. Ennek a sóhajnak perze csak az érzi igazi jelentőségét, aki tud egyet-mást Bálint felől. És az egyet-mások közül is a legfontosabbat, hogy Bálint már igen közel jár annak a fene szőp asszonynak a korcsmájához, akinek ugyan már tíz órákor be kellene zárni a korcsma ajtaját. De hát csak kellene. De hála Isten egy tizenkettő felé is be lehet menni, mert ez az asszony mindig ébren van. Olyanok a szemei mint a nap. Mindig reggel van bennük. Ilyen asszonnyal aztán perze, hogy nem bír a törvény se. Hiszen a törvényre is csak emberek vigyáznak.

— Hej Piros, Piros! — vakarja meg a tarkóját Bálint és lelki szemei előtt igen is testi dolgokat lát... azt a ringó derekat. Hü, kicsoda kemény állású derék és azok az izmos, szép, gömbölyű karok! Akit azok megölelnek! Bálint maga is megjéjdt... Hallott már olyan emberekről, akik a becsukott könyvekből is tudnak olvasni és hogy a szemük átlát a falon. És most az ő szemé is átlát éjszakán, falon és mindenben és csak egyet lát. Igen, ő is mágneses szemű. Huzza a mágnes.

Átkozottul meleg van! Káprázat vagy mi játszik veled?

Bűnös vagy Bálint, suttogja aztán magának. Hiszen van neked feleséged... A zért látsz át a falon. Van feleséged és mást kívánsz!

Gyónjál meg Bálint, gyónjál meg, — reszket fel a szava, talán még megszabadulsz az ördögötől.

Hej, nincs nekem mit meggyónni. Bárcsak volna! Olyan édesen ember meg nem gyónt, mint ő tenné, ha tehetné! Hogy nézne a plébános, ez a szentéletű ember, hogy már őt, Bálintot is elvitte az ördög. Mikor kimondaná, hogy hát izé...

De nem visz az el engem soha, — mondta kétségbeesetten. Nincs mindenkinek ördöge! Hiába festik a falra! Muszáj szentnek lenni. És ebben a pillanatban meg tudott volna ölni minden szentet.

Hüpp!... és majdnem lenyelte a nyelvét. Dermedten állott... Egy ember surrant be a korcsmába. Egy élő ember. Akinek most a természet törvénye szerint aludni kellene. Hát miért örködik ő éjjel, ha mindenki ébren van?

De, aki ördöge van, ez megkeserüli. Ezt megzavarom. Előtte surrant be a nyomorult. Még azt a pohár bort se ihassam meg ma, egyetlen, szép Pirosom kezéből.

Odasomfordált az ajtóhoz... Hát amint benéz az ajtó hasadéka, látja ám, hogy a hosszú kántor már térdel is Piros előtt...

— Piros, édes Pirosom! — zengte a kántor leg-szebb torokhangján. Vége! Ebben a csodás éjszaka-

ban itt lehetek. Megszöktek hazulról. Eljöttem. Elhagytam érted a nőmet és fiatal létemre a kilenc gyermekemet. Ez az éjszaka! Ah, nem bírom! Ugy-e, nem a jegyzőnek kacsintottál? Mert ha annak, akkor... a hangja elcsuklott, mint a jól fizetett temetésekén csuklatta. — Akko...

— Akkor? — kérdezte kacagva a korcsmárosné. — Akkor többet nem iszom! mondta a kántor a legkomolyabban, sirásra hajló hangon.

— De hiszen kántor urnak van felesége. — Hát másnak nincs? Hát igaz volna a feleségem szava, hogy ... hirtelen elhallgatott.

— Nos, miért hallgatott el? — nógatta a korcsmárosné.

A kántor felugrott. — De én most megmutatom, hogy különb vagyok, mint az a jegyző. Piros, csókot, mert különben borzasztót tesztek.

— Jó, jó, kellelte magát a korcsmárosné, aki talán jól ismerte az emberek minednéféle fajtaját és tudta, hogy a kutyaharapást kutyaszőrrel gyógyítják — odatarotta az arcát a felindult embernek. Hiszen az se tehet róla, hogy férfi.

Több se kellett Bálintnak. Összefutott előtte a csillagos égbolt. Az a csók!... Nem, ezt megakadályozza. Ezt már nem enged. Hát mindenkinek ördöge van? Csak ő legyen szent?!

Elfutok a plébánosért! — gondolta. Az későn fekvő ember. Aztán hadd lássa, hogy az ő embere sem szent. Így egy csapásra két legyet ütök: a kántort el-ütöm a csóktól, a plébánost meg a kántortól, akiről olyan fennen hirdette, hogy csak ő a minta férfi a faluban. A kántor, aki a mai istentelen világban is mintálul szolgálhat. A férjek mintájául. Kilenc gyermek bizonyítja és hirdeti, hogy még vannak hü férjek. No, a plébános se fogja többet megmosni a fejüket a vasárnapi prédikációjában.

Egy-ketőre ott állott a plébánia előtt. Amint azonban egy pillanatra megállott, hogy kifújja egy kicsit magát, a plébánia egyik nyitott ablakán át furcsa dolgokat hallott.

— Szeretlek, imádlak! — zugta szenvedélyesen egy merész férfi hang Bálint meg mert volna esküdni hogy ez a plébános hangja.

— Nem, engedj! Hütlén voltál! — sirta egy kedves, lágy női hang. De szép nő lehet az, aki így beszél!

Hü, a Jehezusát! — lopte el a forróság Bálintot. Hát ma mindenki az ördöggel cimborál?... Még a plébános is!

— Megcsókolak, — ordított a férfi. Meg! Ha meg kellene halnom is a csókodért.

— Halj meg hát, nyomorult, sziszegte a nő... És Dudas Bálint éjjeli ör látni vélte, amint a sziszegő nő hosszú, fényes, kétélű tört ránt elő a kebléből és villámgyorsan a plébános felé dő!

— No, aki anygala van! — kiáltott Bálint, azt már aztán még se teszed ám meg, hogy leszurd a plébánosunkat. En előttem legkevésbé, aki jól érzem hogy muszáj szeretni. És beugrott a nyitott ablakon.

— Ki az? És mit akar? — lépett Bálint elé reszketve a plébános.

— Hát nem szurta meg? Ó, hála neked jó Isten!

— Ki hogy nem szurt meg? Miről beszél kend?

— Hát az a nő, vagy asszony, aki az előbb ugy...

A plébános elnevette magát. Bálint, Bálint, hogy miket nem gondol maga! Hiszen azt a rádió hallgattam. Azt a színészek játszották. Az egy dráma! No, majd máskor beteszem az ablakot. De ma olyan szép tavaszi este volt...

— Szép, mondta Bálint. Ugy sajnálom plébános urat!

— Engem? Miért?

— Hát izé... hogy is mondjam?... hogy ezeket a szép szerelmi dolgokat egy ilyen szép estén — csak a rádió át hallgathatja.

II.

Ring a bölcös...

Szomoru János csak nézte a nagy diófát, ami ott állott a csöppnyi udvar közepén. Nem volt még egy ilyen a faluban.

A háza kicsi volt, mint száz más: az édes anyaföldből volt verve a fala. Jó volt benne lakni. Az életük úgy virágzott benne, mint a mag a végtelen mezőben: egyszerűen, csodálatosan. A tavaszuk örültek, a nyár kenyeret adott, az ősz bizony sokszor könnyet is hozott. Csak a kis fehér falu ház volt mindig jó. Nyáron enyhét adó, hűs; télen meleg, védő.

János szemé simogatta a kis házat.

Hej, de most elmegy a védelmező: Kiszáradt a diófa, aki a hideg keleti szél elé tárta a mellét: a vastag törzsét, meg a karjait: az ágait. A záport sem fogja fel, meg még a jégesőt se óriási, puha paplanjával: a koronájával. Nem lehet a kenyeret sem megszegni, az új lisztből valót, Isten dicséret szókkal a hűvösében. Nem ad többé árnyékot, nem hajt többé lombot, nem enyhíti többé az izzadó, fáradt homlokot munka után. A kalács diója is hiányozni fog karácsonykor, husvétkor.

János szemét előnti a könny: hát elmentél édes támogatónk, jóbarátunk: testvérünk. Itthagytál, meghaltál!

Átköszönt a szomszéd a kerítésen:

— Hát elszáradt? — János!

— El... fulladozik János szava.

— Öreg volt?

— A nagyapám ültette. Nehéz az öregtől megválni.

— Igaz, felelte a szomszéd. Igaz. De ha a régi nem él? Aztán az újból is lehet ilyen terebélyes, szép, erős fa.

*

Már ősz volt. De János még mindig nem vágta ki a kiszáradt diófát. Ugy sajnálta. Emlékezett a gyermekiségére, amelyben olyan sok emléket hagyott a diófa. Mint az édes kalács ize — amit régen elment drága emberek adta a kezébe: a nagyszülők — úgy élt az életében az a mult, mit ez az öreg diófa jelent. Ha kivágja, mintha azoknak a messzire ment embereknek az emléket pusztítaná el... akik olyan jók voltak hozzá. Ápolgatták, melengették őt, mint gyermeket!

Milyen árva, magános lesz a kis ház az öreg diófa nélkül. Valami meghal, végleg elmegy vele.

Eh, nem is vágja ki. Lelkében valami döbbenet lobban: hátha még kivirágzik?

Az asszony begyújtott a kemencébe és este oda-bujtak a melege mellé az ősz hideg lehelletű éjszaka-ja elől.

Az asszony tekintete különös melegséget szórt Jánosra...

János megreszketett ebben a mély melegben, a szomorúságot ajkáiig dobta a melege kívánczó szíve. Mintha valami csodát várna, ugy mondta:

— Kiszáradt hát a diófa.

Az asszony szemé kigyulladt megrázó fényel: gyermekünk lesz János!

János az asszony melegéhez bujt: igaz?... mondó igaz?... Szavában reggeli döbbenet dobbant.

Igaz, szólt az asszony. Édes párom... és János mellére ejtette titkokkal teli szívét.

János simogatta az asszony fejét: igaz? mondó, igaz? Gyermeünk lesz... Megujul az életünk? Ó, hát az élet nem hagyja el őket?...

Honnan is tud ilyen öröm jönni?!

— Készítheti kend a bölcösöt! Sugta pirulva az asszony.

János szívében megringott valami... már kicifrázta, megfaragta. Soba nem érzett szeretetből összerakta. Egész élete benne ringott a szavában, amint felelt az asszonynak: megfaragom, ahogy csak tudom. A legpuhább fát keresem hozzá...

És ekkor fölfényllett előtte az árva, elszáradt diófa. — Jaj, mondta megrendülve, jaj!... te drága, te testvéri fa! Hát ezért száradtál te ki?!

— Miről beszél kend?

— Hát a diófáról, mondta János. Akinek a két szemé két csodálatos fákllyaként néz most bele az ősz estébe... láthatatlan ragyogás, ami az asszony arcát beszórja érthetetlen melegséget ölelő borzongásába...

És az asszony sem tudott szólni semmit, csak közelebb bujt Jánoshoz. Hiszen ő érti Jánost, hiszen ez olyan egyszerű: hogy azért száradt ki a diófa, hogy a gyermeknek legyen bölcösje!

És nem tudtak szólni a lelkük fényétől. Nem, nem tudták kimondani azt a csodálatos ringást, amiben most nem csak az ő gyermekük ringott, hanem az egész élet: az ember!

Mert most: megértették magukat: a végtelenséget Uristen! — de szép bölcösöt ajándékoztál Szomorúruknak!

Az anya és a kenyér

Irta: Cankar Iván

Cankar Iván fiatalon elhunyt jugoszláv író. Munkáit hazájában nem igen olvassák. Novellái azonban angol és francia fordításban már régebben megjelentek s most adják ki németül egy kötetet, amelyből közöljük az alábbi szemelvényt.

Öten voltunk. Az asztal körül ültünk és vártunk. Eléinte neveltünk és mulattunk, azután domjót játszottunk, végül azonban ezt is meguntuk és hallgatunk. A legidősebb nővérem tizenhárom esztendő volt, a legkisebb fivérem öt éves; a szívünk azonban idősebb volt, már ismertük a gondot és a félelmet. Ha kint léptek hangzottak el, az ajtó felé fordultunk. Nagy szemekkel és táított szájjal meredtünk az ajtóra és lélegzetet visszafojtva vártunk:

»Jön!»

A léptek eltávoztak, némán meredtünk egymásra, szemünkben könny volt, ájnkul remegtek.

Ehsek voltunk. Már esteledni kezdett és anya nem volt itt. Egy jó órával ezelőtt elment. Tudja isten, hová. Ha visszajön, kenyeret hoz magával, azt tudtuk. Abban nem kételkedtünk. Mert már este volt és este vacsóra kell.

A gyermek követeléseiben kemény és rettenetes! Estére a vacsorának itt kell lenni! És a gyermek bizalma könyörtelen. Anya, estére itt kell lenni a vacsorának, mert és hozd el, ásd ki a föld alól tépd le a felhőköt!

Amikor az anya elment, egészen kicsiny volt és háta görbe volt és homlokán mély barázdák voltak.

»Rövidesen visszajövök» mondotta.

Csak a pékhez megy, gondoltuk alig száz lépés oda. Egy perc oda, egy perc vissza és ott néhány szót fog váltani, lesz öt perc, legfeljebb tíz perc. Az órára néztünk, amely a kályha mellett a falon lógott. Lassan nyomult előre a nagy mutató és bár, hogy utja egyáltalában nem volt sietős, már leírta az egész fekete kört.

»Nem a pékhez ment» — mondotta Hanca.

»A kereskedőhöz ment» — mondotta Francka.

»És ha nem adnak neki semmit sem?» — mondtam.

Rámnéztek, mintha egy megfoghatatlan, egy egészen érthetetlen szót mondtam volna.

»Neki nem adni semmit sem?» — kérdezte Hanca és reám meredt.

»Estére a vacsorának itt kell lennie!» — mondotta Francka.

Kint még homály volt, a szobában már éj volt. Szemeink fiatalok voltak, élesek és a sötétséghez hozzászokva. Egymásra néztünk, egyik arcáról a másikra, minden arc most idősebbnek látszott mint még egy órával előbb.

Nem féltünk semmitől, sem a fehér asszonytól, sem a vámpirtól, sem az éjjeli kísértettől. Sőt egyszer mindnyájan, a kislányokéval együtt, elhaladtunk a szűri mellett. »Ott kísértetek járnak» mondják az emberek. A szűri előtt állott egy odvas fatuskó és olyan különösen fénylött, egy óriás, fényes lepedőben. Egymást kezen fogtuk, tovább mentünk és egyáltalán nem féltünk.

De most a félelem fültségosan megdöregedett, túlságosan fiatalon megpróbáltatott szívünkbe esezett. Ott a távolban valami hatalmas meredt az égig, közelebb jött, nagyobb lett és borzasztóbb, fekete, rémes, nemsokára eltakarta az egész eget. Az élet volt, amelyet magunk előtt láttunk és amelyetől féltünk.

Közel voltunk a síráshoz, de egyetlen egy sóhajtatást sem lehetett hallani. Ha idegen lépések csaltak meg bennünket és ha kint megint olyan csendes lett, mint bent a szobában, akkor kétségbeesés fogta el felkünköt, ez a legutolsó kétségbeesés, amelyet az ember csak akkor ismer, ha elcsigázva az életét, földre rogy. »Nem lesz sohasem vége! Nem lesz sohasem másképpen! Anya nem jön, nem hoz kenyeret, meg kell halunk!»

A kétségbeesés nagy volt, de az, ami most bennünk megmozdult, az még sötétebb, még borzasztóbb volt. Nem én egyedül, mindnyájan, akik a sötétben az asztal körül ültünk, egyszerre keserű, gonosz, ellenséges érzületet éreztünk Anya ellen.

Milyen egyszerű volna minden, ha csak jönne. Tegnap hozott kenyeret, miért nem hoz most is? Ott áll, tudja isten jól, mindenfélét beszerez és nevet és remél gondol reánk! Azt mondta, hogy mindjárt vissza fog jönni, most már egy órája mult el, talán még egy félóra hozzá; szántszándékkal késik, az uccán tartózkodik, fecseg a szomszédokkal; ő maga már elfogyasztotta, ezért nem sürgős neki a mi kenyérünk.

Hallgatva megismertük egymást; egyik tudott a másiktól. »Te is így gondolkozol, nővér! Te is is, fivérke, így ítélte!» És ebben a pillanatban közöttünk nem volt szorítat többé.

Éjjel volt és mégis egymás szemébe tudtunk nézni. A szemek beszélték: »Ismerlek, nővércém, egészen pontosan tudom, miért hallgatsz! A gondolatod halálos bűn, amelyet nem törölhetsz ki sohasem!» — »Ismerlek, fivérkém és egészen pontosan tudom, hogy ittokban mit vészt a szememre! És a bűnöd sem lehet sohasem eltörölve!»

Kint, a szomszéd háza felől felhangzott a kutya szomorú, lasszantartó csaholása.

»Csahol, mert éhes» mondotta nővérem. És ekkor a kis fivérem egyszerre hangosan elkezdett sírni. Sírása hasonlított a kutya csaholásához.

»Hagyd abba!» kiáltotta a nővér haragosan, de az ő hangja is elnyomott sóhaj volt; magunk elé tekintettük az asztalra és reszkettünk.

Az uccára akarok nézni» mondtam.

»Minek?» Nem jön azért korábban, ha egyáltalában jön!»

Lassan, zajtalanul nyílt az ajtó. Anya állott a kü-

szőben. Olyan jól láttuk az arcát, mintha világos nappal lett volna. Egészen keskeny és egyórn sápadt volt ez az arc, a szeme kisült, tekintete fényes; ilyen szemekkel tekint a bűnös kegyetlen bírójára.

Anya félt tőlünk...

»Sokáig vártatok?» kérdezte lassu, kéré hanggal. »Nem tudtam előbb... nem akartak semmit sem adni...»

Egy kenyeret tartott magához szorítva; már láttuk, hogy a héja szép barna volt...

Ó, anya, ma tudom; a husodból ettünk, a véredből ittunk. Ezért nincsen vidámság szívünkben, ezért nincsen szerencse tevéünkben...

Dezső és János

Irta: Magister

(Vázlatkönyvből.)

— Esküdj meg velem, de csak úgy, ha gondold, hogy valóban olyan értékes leszel az együttéléstől, mint amilyennek a szerelmed elgondolja.

Ezek a szavak nemesek azokat a közhelyeket jelentették, mint az ilyen meghatározások: *hű élet pár, megértő asszony*... Dezső mindent megmért a maga élethöleletei serpenyőében, gondolatait, szavait felhát tükröképei voltak a maga filozófiájának. Erzsit nem ismerte még, csupán János előadásából kísérte meg elképzelni portréját, János pedig rajongva beszélt szerelméről, romantikus lelkületének tanított melegével és hűtőn nyugtalanította, amiért Dezső higgadtan mérlegelte szavait, amiért nem volt képes fellelkesíteni őt annyira, hogy azt válaszolta volna: »Igazad van, ha emyire szereted, akárhogy is ellenzi mindenki, vedd el.» Ehelyett jöttek még higgadtabb intelmek:

— ...és — de egészen nyíltan mondd meg!

— úgy érzed, hogy Erzsit minden problémát feleslegessé tesz?

— Igen.

— Biztos?

— ...nem értelek jól...

— Hát hogy is mondjam csak?! Példát az ezer közül... például a szexus...! Valóban ő kell neked? — Mindent meg kell fontolnod, nehogy ha már megesküdtél, visszaszeretnél...

— Óh barátom, erre vártam mindig, gyerek korom óta ismerem...

— Mutasd a fényképét, de lehetőleg amatőr képet, nem retusáltat.

És, hosszasan tanulmányozta. Az arcból, az alakból szokta az emberek általánosan és ha következtetései nem is csúszkáltak, mint az a német bíró és nem is elfogadott formulákból lett, néha csalihatatlannul hirtelen olvasott ki a képekből.

János felve nyújtotta át Erzsit képét. Mit mond hozzá? Erzsit életében volt egy törés, amelyre ő is fájva gondolt, de ezt elrejtette vele végtelen szeretete. Dezső Rönghanszeme képes meg ezt is megérteni. Tudta ugyan, hogy Dezső nem fog mondani olyat, ami fájna neki. Még csak nem is udvariaságából, hanem mert Dezső akármilyen szigorú kritikusa is az önmaga körülményeinek és gesztusainak, Jánossal szemben nemesek élénkö, hanem annyira tapintatos is volt, hogy kijelentései már-már szinte meggyőződésként tüntek fel.

— Helyes, érdekes arc. Értékes vonások. Szeretném megismerni.

Dezső így is gondolta, amint mondta, de ha történetesen Erzsit az ő menyasszonya, talán — nincs kizárva, — talált volna valami kontrasztot.

Pedig Dezsőt most nagyon nyugtalanította a nő... Egy nő! János nem tudott erről a nyugtalanságról. Igaz, mikor először látta őket együtt, érezte, sejtette, van valami köztük egymáshoz. Dezső rendelésében volt ez a találkozás. Mikor Juci bejött, János legalább a konvencionális mosolyt várta tőle, de ez a mosoly nem érkezett vele s Dezső is firkászva nézett a szemébe, mintha rögtön egy pillantásból meg akarta volna tudni, hogy állandóan izgalmas helyzetben történt-e valami változás? Valami van köztük! — De mintha ez az arc tulajdonképpen csak itt venné fel, a küszöbön, — ezt a komoly, szenvedő kifejezést. — egyébként ezek az ajkak mindig mosolyra készültek és csak itt csukódnak össze fáradt komolysággal! De miért? — Valami van köztük!

Pünkösdre János levélben megírta Dezsőnek, hogy sikerült minden akadályt legyőznie és néhány nap múlva megesküszik Erzsivel. Dezső melegen üdvözölte Jánost és azzal lepte meg, hogy *elfogyzte* — *Jucit*. Pedig János mindig azt hitte, Dezső sohasem fog megőszülni. Dezső a rendelésének őt, a pácienseivel nem szüntette meg az összeköttetést, ha már ki is gyógyította őket, azok még azután is odavitték hozzá minden lelki fájdalmukat, mikor apró válságaik, szenvedélyek összetűzése jutottak az emberekkel, vagy önmagukkal. Dezsőnek mindenki számára volt utmutatója a nyugalomhoz, a fájdalomtól, feszültségtől megszabaduláshoz. Önmagától viszont megvont minden pihenést, felesleges olvasmányt, ami netalántán megakadályozhatná munkájában. Szinte lehetetlen volt ehhez az életéhez egy asszonyt elképzelni — feleségül. Anya! mindent követelt is az — ő asszonyától! — És ha csak parányi hiányt is érezne ezekből a követelésekből, kizökkenne abból az egyensúlyból, amelyet az élete, az életének, munkájának közt szerencsésen állandósított.

Dezső tudatosan élvezte ezt a nagyszerű harmóniát, amelyet csakis, egyedül a nőktől féltett, akik pedig szerették.

És Juci? Mit tudhatott ez a nő, hogy megfelelt a qualitív szintézis mindama próbájának, amelyen Dezső végigvezetett mindenkit, akit magához engedett, — elfogadott.

Gazdag kereskedőnek a leánya. Pedig hát Dezső gyűlölte a »merkantil» világot. Nem a szocialista osztálygyűlölete volt ez, hanem — saját bevallása szerint — »panthelista világnézetének ellenkezése». De Juci, he nem is állt volna messzi családjának üzleti kétélyekkel, évi mélegekkel és raktárakkal körülbástyázott világtól. — Dezső kedvéért, hogy neki tessék, minden megtagadott, ami ehhez a millióhoz fűzte. No meg aztán Juci zongoraművésznő volt, Dezső pedig »a zenében élt». A zene volt neki a felfrissülés, az életető erő. Ha olykor azt a — bizonyos harmóniát diszsonanciák zavarták meg, — mostanában sűrűn voltak kétélyeim: — irta egyszer Jánosnak — igazam van-e az élet-akarásomban? A csellóm nagyon kibékített. Órákig játszottam, improvizáltam.» — Juci gyönyörűen játszott zongorán. Ugy látszott, kitérően érti kísérni a csellót! —

— János meglátogatta Dezsőt.

— ...és úgy érzed Dezső, hogy Juci minden problémát feleslegessé tesz?

— Igen.

— Biztos? ... Tudod, mit mondtál nekem? Mindent meg kell fontolnod, nehogy ha már megesküdtél, visszaszeretnél...

— Igen.

Dezső nem szólt semmit, csak mosolygott...

Dezső a pályaudvaron várta a kereszül utazó nászutasokat, Jánost és Erzsit. János attól félt, hogy Erzsit elfogult lesz, de ép ellenkezőleg volt, mintha Erzsit féltette volna az — urát Dezsőt kritikájától. — törölgette az arcát, igazította a nyakkendőjét: »Szegény Ján, mostanában annyit dolgoz volt, fáradt.»

Dezső szomorúan mosolygott

— Milyen jó Jánosnak, látja asszonyom, azt hittem hamarosan nekem is részem lesz ebben az anyáskodó, meleg dédelgetésben...

— Hogy, hogy? Mi történt? Juci...

— Juci nem lesz a feleségem... Majd ha visszajöttetek...

— Hadd János az én esküvőmet... Az én házasságom hajója zátonyra futott... vége! — Miért firtatsz? Ha megmondom, kinevetsz, nem értesz meg... — Juci elvált asszony... Ez az, ami eltávolított tőle. Annak a másik férfinak a esküje, szerelme tolakodó közénk és hosszú, rémes napokba kerülne, amíg megszoknám ezt a, hogy is mondjam csak...

János pillanatig habozott, de aztán mégis ki-mondta:

— Ha valóban szereted, ha valóban az az — érték — Juci...

— Nem, nem igaz, önmagunkkal szemben nem lehetünk humánusak. Az érünk, a nyugalmunk másra kell és nem szabad engednünk vágyainknak, amikor tudjuk, hogy a teljesítésük fájdalmat...

— ...már megint nem értelek.

Dezső hosszasan felett:

— Nem érted! Triviális példákra van szükséged,

hogy megértésd? Ha reájöttél, hogy megárt az, amit nagyon szeretsz...

— Hadd Dezső! az a haj, hogy nagyon a mélyre tekintesz mindig a dolgoknak. Nekem nincsenek ilyen skrupulusaim...

— Igazad van, ezért vagy boldog.

„JUGOTRAVIT“

Nemzetközi „Jugotravit“ és elvámóási iroda
Gyűjtőforgalom Európa összes államaiból.
Olcsó vámkezelés. Tarifiroda.

„POVRACAJ“

Első jugoszláv nyelvi felüvizsgáló iroda
Saját érdekében küldje be fuvarleveleit.
Talált többletet azonnal kifizetjük
Subotica, Manojlovićeva ul. 3. Telefon 801

Az amerikai nagybácsi

Irta: Farkas Frigyes

(Folytatás.)

IV.

Az öröm megvolt; Péter végre elérte, amire két évtizede hiába várt: a valódi hivatalnokai státuszba került.

Kelemenné másnap kidobta a bejárónőt, mert még mindig csak ténsasszonynak szolgáltatta és nem nagyságának.

Berta asszony valóban nagysága lett és cselédt tartott. Mert, amióta Gáspár bácsi megérkezett, nem győzte a munkát. Az állandó vendéglátás is erősen lefoglalta az idejét és most már nem állhatott mazsatos kötényben a konyhatázhely mellé, hanem udivatú pongyolában fogadta a látogatókat. És a viziteteket divatos toalettekben kellett visszaadnia, munkától érdes kezeit pedig a manikűrösnek kellett rendben tartania. Az előkelőség: a férje hivatalával járó tekintély, de különösen az amerikai nagybácsi, meg a várható milliós örökség kötelezettségekkel is járt.

Kelemenék divatba jöttek, — az egész város figyelt rájuk. Az egyszerű térszta ebédek már a szomorú mult emlékeivé váltak; mit szólna a cseléd és mit mondanának a szomszédok, ha az ételben garaszkodnának. Gáspár bácsinak sem lehet mákos-nudlit adni, csak úgy, minden nélkül, mikor annyira szereti a jó zsíros hazai kosztot, amiben a messzi idegenben oly sokáig nem volt része.

Gáspár bácsi kívánságait pedig respektálni kell! Pénzt ugyan nem láttak még tőle, de nem hozott már ideig is szerencsét? A polgármester barátsága, az előléptetés, a népszerűség... És nem fog az öreg örökké élni, a dollárokat nem viszi a sirba... csak kérni nem szabad tőle, mert hátha megharagszik és másra teszi a vagyonot...

Péter és a felesége aggódva lesték a nagybácsi minden kívánságát és szinte versengve udvaroltak neki. Még egy szobát építettek számára és azt kényelmes berendezték. Az egész lakást újra burkolozták, a régi lim-lomokat a padlásra rejtették, hogy ne kelljen egyre növekvő baráti körükben korábbi kopottságuk miatt szégyenkezniük. A helyettes-számvevő ur nem lakhat olyan szegényesen, mint az irnok lakott. És nem járhat a régi lyukaskönyökű kabátban sem.

Dolga akadt Péter szobájának is és Berta asszony valóságos haditanácsot tartott a varrónővel, amikor életében először párisi divat szerint vártatott magának estélyi toaletteket a város legelőkelőbb házára: a Kaszinó-mulatságra. Mert végre elérte, hogy ide is meghívták, ami pedig Berekváron a teljes arriálást jelentette.

Kelemenék befutottak: a főorvosok, gyógyszerészek, városi főjegyzők egyenrangúknak ismerték el őket.

Gáspár bácsi előtt meg egyenesen meghajolt az egész város. Kitiintetésnek vette mindenki, akivel szóba állt, — még a polgármester is kedvét kereste. És az öreg sütkérezett a hódolathoz, élte a világot, mint egy kis fejedelem. Az emberek husz lépésről megcsüvegelték, úgy tekintettek, mintha az egész város amerikai nagybácsija lenne! Hja, aki olyan gazdag, hogy minden uccát arannyal kövezthetné ki...

És mindenki várta a helyi sajtóban bejelentett nagy városfejlesztési program megvalósítását, amiről a Berekvár és Vidéke hétről-hétre vezércikkhez.

Az újszülött fiukat Berekváron mind Gáspárnak keresztelték és az amerikus lett a keresztapjuk; remélhetőleg nem fog a keresztfiáról megfélemedezni a testamentumában?

A nagybácsi pedig barátságos leereszkedéssel fogadta a város udvarlását. Sugárzó szemekkel járkált az uccákon, mellét kidüllesztette és mindenki számára volt egy-két jó szava. Most már senki sem ismerte volna fel benne azt a hajlotthátú, sápadt aggastyánt, aki egy évvel ezelőtt Kelemenékhez Ficsor konflisán beállított, hogy itthon várja a csendes elmúlást. Gáspár kiegyenesedett, meghízott, arca megtelt, rózsás pirt kapott, — ki gondol most már a halálra?

Hacsak az örökségvárók nem... Akik nem gonoszok, de azért belül mégis aggodalommal töltötte el őket az amerikai nagybácsi megfiatalodása, — de ezt még önmaguk előtt is szégyelték volna bevallani.

Hiszen Pétereknek is jutott az öreg sikereiből és ez a siker még fokozódott: Kelemen Pétert, a számvevő mellőzésével városi főpénztárosnak választották. A polgármester a közgyűlésen kifejtette, hogy mégis az a legmúltóbb a város nagy vagyonának a kezelése, aki soha a pénztől meg nem szédülhet, mert hiszen tudvalevően milliók ura lesz idővel.

V.

A megválasztást követő éjszakán az örömtől még aludni sem tudtak Kelemenék. Péter fölöttébe lett a számvevőnek! Berta a nagyságos asszony titulusra tart igényt! Kimondhatatlan szerencsét hozott Gáspár bácsi a házhoz!

És a községi banknál most már semmi akadály sem lesz annak, hogy Péter az újabb kölcsönt megkapja.

Mert erre már nagy szükség volt. A főpénztárosoknak a dícsőség éjszakáján nagy gondokban főtt a fejük, honnan teremessék elő a jómóddal járó kiad-

sokat. Hiszen az a kis megtakarított pénz, amit huszestendős szegénységük alatt fillérenként gyűjtöttek, már eluszott az előkelőség egy esztendeje alatt. A vendéglátások, a dus ebédek, a ruházkodás, az új butorok, mind-mind sok pénzbe kerülnek. És most már nem lehet megretírálni. Ki kell tartani, — hiszen ott az örökség. Majd abból kifizetnek minden adósságot: a banknak, a fűszeresnek, a szabónak, a varrónőnek, fűnek és fának, ahol mostanában tartozást halmoztak fel.

Másnap bankett volt az új főpénztáros tiszteletére, amelyen a polgármester is szónokolt. Gáspár bácsit köszöntötte fel. Péter szinte féltékeny lett, hogy mindenki inkább a nagybácsit ünnepelte.

A díszvacsora számláját Péternek prezentálták. A Községi Bank nem szavazta meg az újabb kölcsönt. Kétségtelen, hogy ez a pénztárosválasztásnál mellőzött számvevő bosszúja volt, aki igazgatósági tagja a helyi pénzügyintézetnek.

Kelemenék a rossz hírre keserű szájjal fogyasztották el az ebédet. Délután Péter és Berta asszony gondoktól ráncos homlokkal bujtak össze, hogy a helyzetről tanácskoznak. A bankett-számlát ki kell iktetni, mert mi lesz, ha a vendéglős szól a polgármesternek? Ezt a hotrányt el kell kerülni!

Nincs más mód: szólni kell Gáspár bácsinak! Hiszen ő sem veheti rossz néven, ha egy év után kérnek tőle valamit.

A vacsoránál még fokozódott a siralomházi hangulat. Péter torkát valami úgy markolta, mintha gombócot nyelt volna. Drukkolt, mint a kisdíák a vizsgán.

Étkész után az asszony diszkrétén félrevonult és Péter verejtékezve, dadogva rukkolt ekő a nagy kéressel.

— Nem sokról van szó, kedves Gáspár bácsi. És higgye el, hogy nem fordultam volna magához, ha más módon tudnék magamon segíteni...

Gáspár feltolta a pápaszemét a homlokára, szemöldökét összeráncolta, szemét szúrósan szegezte szorongó öccsére és ridegen kérdezte:

— Mennyi az a nem sok?
— A hangja nem sok biztatást árult el. A delikvens csaknem síró hangon nyögte ki:

— Háromezer...
Eredetileg ötöt akart kérni, de máris csökkentette az igényt.

Az öreg nevetni kezdett. Keserű, gunyos hangon.

— Háromezer! És ez nekem nem sok. Hallatlan! Hát mit gondolsz tulajdonképpen? Lopom a pénzt? Arannyal van talán teli a kofferom? Azért verejtékeztem harminc évig Amerikában, hogy nektek elherdálni hozzam haza a pénzemet?

— De bácsi! — csuklotta közbe reszketve Péter, de az öreg könyörtelenül folytatta:

— Nem elég, hogy az irnokságból kirántottalak, — most még én pénzeljem a pazarlásokat is? Azt hiszed, nem látok mindent? Azelőtt jó volt nektek a kopott ruha, meg a térsztaebéd, — most nagyságos asszony a feleséged, párisi divat szerint öltözködik és nem elég a két szoba! Hiszen nekem is pénzembe került a ti jómódotok; miért engedtem volna a polgármestert mindennap nyerni a preferanszban? Miért öltöztetem volna én is mindig urisan, ha nem azért, hogy benneteket respektáljanak? És mindezt a saját pénzemből!

— De bácsi! — kérlelte Péter, aki már megbánta, hogy pénzt kért. Szerette volna visszacsinalni az egészet, — majd csak lesz valahogy. De most már tovább folyt a szóöözön az amerikus szájból:

— Nem elég, hogy telekürtöltétek az egész várost a milliós örökséggel, előkelősédek, kitudtátok az arra érdemes számvevőt is a jó állásból, most velem akarjátok megfizetni a pazarlások számláját! Talán haljak is meg azonnal, hogy a még megmaradt pár garasomat öröklőjétek! Nem, öcsém, ebből nem esztek!

Most már mennydörgött az öreg szava. Péter sápadtan hallgatta. Nem tudta szó nélkül megállni a méltatlan támadást.

— Hallgasson! — kiáltotta Gáspárra, — maga ette fel a pénzünket és még magának áll feljebb! Vén ügyengő!

Azután sápadtan tántorgott ki a szobából. Berta asszony, aki az ajtónál hallgatózott, félájultan, sírva fogadta.

— Reggel kirugom a gazembert! — mondta Péter. Azután nem beszéltek többet az ügyről.

A reggelinél Gáspár nem jelent meg. Péter a cselédrel felüzent a városházára, hogy ma nem megy be a hivatalba, mert beteg. Azután kissé remegve, de szilárd elhatározással bement a nagybácsi szobájába. Ez éppen csomagolt.

— Megyek, — mondotta köszöntés nélkül, szigorú hangon az öreg. — Nem hagyom magam kirugni; halottam, mit mondtál a feleségednek. Elutazom, ti pedig boldoguljatok nélkülüm főpénztáros ur, meg a nagyságos asszony felesége. Majd meglátjátok, mi lesz a ranggal és mit szól a polgármester, meg a város! Röhhögni fognak rajtatok; nincs amerikai nagybácsi!

Péter megdöbben. Ő maga is azt akarta, hogy az öreg elmenjen, azért jött, hogy kiutasítsa a házból, — de most hirtelen végigillant az agyán, hogy mi lesz

ezután. Valóban, nem gondolt erre. Ha Gáspár elutazik, vége a tekintélynek, a polgármester barátságának, a kaszinó-életnek és mindenki kineveti. Még talán szélhámósnak is elnevezik és ráfogják, hogy ő költötte a milliós örökség híreit. Talán az állásból is kiteszik.

Nem, ennek nem szabad bekövetkeznie, akármilyen történik is.

Összeroppant és megalázkodott Gáspár bácsi előtt. — De bácsikám, — szölt alázatosan, szinte könyörgő hangon, — nem szabad haragudnia. Azért jöttem éppen, hogy megmagyarázzam a tegnapi félreértést. Jól tudja, hogy eddig sem az érdek vezetett, nem az örökségvárás...

Beszélt, kért, könyörgött. Meg kell engesztelni az öreget; szeszélyesek ezek az amerikusok. Jó, ha most nem is ad pénzt, azért az örökséget nem szabad kockáztatni. Lássá meg, hogy nem haszonlesésből tartják.

Végre megenyhült az öreg. A csomagolást abbahagyta és behozta a reggelt.

— Jól van öcsém, — mondotta, — maradok.

Péter megkönnyebbült. Berta asszony duzzogva fogadta az ura magyarázatát, de azután ő is jobb belátásra jutott. Minden marad a régiben; a mostani jómódot nem szabad kockáztatni, ne örvendhessenek a számvevőék. És a pénzt is megszerzik valahogy.

Ebéd után, csak úgy mellékesen, Gáspár bácsi aprópénzt kért Péterrel a délutáni kártyapartizhoz. Péter adott neki.

VI.

Ettől kezdve Gáspár zsarnok lett. Az incidensről nem esett szó, de az öreg eltávózása mindig Damokles kardjaként nehezedett a ház fölé. Ennek pedig nem szabad soha bekövetkeznie.

Az amerikus elkezdett aprópénz-hiányban szenvedni és Gáspárral elvezette a pipadohányt is, meg a kaszinói zsebpénzt, ami a preferansz-partikon az urak zsebébe vándorolt. Vigyázni kell a polgármesterrel való barátságra!

Pénz kellett és újra pénz! A ház előtt a járdát a lakásukig ki kellett aszfaltoztatni, mert a közvélemény a Berekvár és Vidéke hasábján sürgetni kezdte a reformokat. Péter fizette a flaszterozást, de már nem lehetett elkerülni — és az újság újabb vezércikkben magasztalta az amerikai nábob bőkezűségét. Ime: az első jele a nagy városfejlesztési program megvalósulásának.

Kelemen Péter pedig egyre idegesebb lett. A gondok emésztették, a hitelezők sürgetni kezdték a fizetést. Hisz ott van az amerikai nagybácsi, aki a mellényzsebéből kifizethet mindent.

És Péter fizetett. Arca sápadtabb színt kapott napról-napra, háta meggöngyedt, izgatottan kószált órkon át egyedül az uccákon, allg fogadta az ismerősök köszönését. De ezek megbocsátották neki: a milliók leendő örökösenek ezt is szabad.

A polgármester pedig elhatározta, hogy a város legközelebbi közgyűlésén köszönetet fog szavaztatni Gáspár bácsinak az aszfaltozásért. Megkérte Pétert, hogy az öreget erre az ünnepélyes alkalomra hívja meg.

Amint a nagy nap közeledett, Péter mind izgatottabb lett. A városi hivatalnokok ezt a nagy megtisztetésnek tulajdonították, ami a nagybácsira vár. Gáspár bácsi az ünnepélyes alkalomra elegáns ruhát varratott — Péter kontójára.

A közgyűlés reggelén Péter nem jelent meg a hivatalában és Gáspár bácsi sem mutatkozott. A polgármester értük küldött, de a rendőr azal jött vissza, hogy a főpénztáros ur nincs otthon, a nagyságos asszony pedig sir és nem lehet vele beszélni.

A polgármester kocsira ült, hogy legalább Gáspár bácsit magával vigye, — Kelemen pedig majd csak elkerül addigra.

A lakásban csak Kelemenét találta, félig ájult állapotban.

— Jaj, csak ne bántsák az uramat! — sikoltotta, amikor a polgármestert meglátta. — Mindennek az az öreg csaló az oka. Nekünk jó lett volna szegényen is...

A polgármester nem értette, hogy miről van szó. Csak akkor tudta meg, mi történt, amikor Kelemené egy levelet adott át neki. A levelet Péter írta a feleségének és az a következőképpen szólt:

— A városi pénztárból 50.000 forint hiányzik. Amerikába megyek, európai nagybácsinak. Gáspár bácsi és az örökséget kárpótlásul a városra tesztelom.

Péter humorizált — de az asszony kétségbeesetten tördelte a kezeit, a polgármester pedig sápadtan dörmögte:

— Szélhámósok! De mit is lehet várni egy sikasztó nagybácsi unokaöccsétől?

(Vége.)

Előfizetőink és olvasóink figyelmébe!

Ajándékkönyveink kiadását egyelőre kénytelenek vagyunk felfüggeszteni, minthogy készleteink teljesen kifogytak. Kérjük néhány hétig szíves türelmüket. Az új könyvek megérkezését közölni fogjuk

Az ispán ur megmutatta...

Irta: Karlócaj

Éles fütyű sikolt a derengő bajnal kékes kódében s a sárka kazalok tövében megmozdul az élet. Kéjesen duruzsol a nagy lendítő kerék, körötte vadul víháncol a sziljabroncs. Szurtos már a gépmestere is, könyökig vájkál az olajos gépállat acél karjai közt s versenyre izzad a forró kazánjával.

— Gyerünk, gyerünk emberek. Hívősből jobban megy a munka — kiált a kövér ispán az ébredő munkások felé. Borsám, ne simítsd a szoknyád ráncát, a Miska anélkül is szépnél.

A leány frissen mosdott arca kemény pillantással lövelt a jól táplált emberre, míg a többiek hangos röhej kísérték a szavakat. Borsát már napok óta szemézi, figyel a ispán. Ezen nem is csodálkoztak a lányok, hiszen tudták, hogy minden évben volt egy »ki-szemelt«. És ha kezes bárányként viselte magát az, úgy még a »része« is megkettőződött, kövérebb, nehezebb gabonás zsákok fordultak háza tájára. Csak a legények mordultak fel néha dühösen, de elcsitította őket a kenyér pergő üzenete.

Miska is befelé nyomott el egy kacskaringós káromlást s makacsul lépett el a kazalok mellől, hogy még elszivjon egy pipatömlést s mérgesen köpött ki a fogai közt, ahogy elhaladt a hangosan rendelkező ispán mellett.

— Mit sonfordálsz mellettem hékás? Hej! Nem arra van az etető — kiáltott ő rá is az ispán.

— Nem én volnék a soron — morgott mélyet Miska s tovább ment. Nem vette észre Borsca simogató tekintetét. Két nagy fekete leányszem melegen, megbocsátásért esdően csüngött a legényen. Érzékeny lelke megérezte legényének indulatos benső viharát. Nézésében remegett a holnap aggó gondolata. Mind a ketten ettől a nyártól várják a jövőt, az őszi mátkaság beteljesedését, az esküvőt.

Az ispánban felforr a gőg, a büszke legény szűk szavu vágására s szinte rikácsolva dobta a távozó után parancsait:

— Halld-e hé, ha rögtön nem állasz a gépre, kihajlítlak a »bandából.«

A banda gazda, az öreg Galambos bá' szép szóval szól most Miskához. Feltette a fiút, ismerte azt. Pendelyes gyermek korától szeme előtt serdült pelyhedző állu legény. Különben is egyik legjobb komájának a fia. Csendes hangjával körülöleli a legény vérben forogó tekintetét.

— Ejnye, ejnye Miska fiam, miért keresed a sorost ha az ispán ur neked szól. Tudod jól, hogy a hajnali munka a legiramosabb. Emberré van szükség az etető mellett. Izsos, erős karok kelljenek oda. Éredj csak fel édes fiam. A munka egyformán munka, akár villázol, akár zsákolás, akár az etető mellett dolgozol.

A szűk szavu öregnek nagyon nehezen esett ez a hosszú beszéd, de időt akart adni a kirobbanó szenvedélyek áthidalására. S a legénynek lecsukódtak gyülölettel kerekre nyílt szempillái. Kiverte félig szitt pipájából az illatosan parázsló szüzdohányt. Kérges sarkával eltaposta a lehulló tüzet s lassan megindult a gép felé.

Boriskája ott állt a gép mellett s le nem vette tekintetét a legényről, az ő legényéről. Szemük összevilant egy rövidke pillanatra. A leány ajkai halkan susogták:

— Miskám bizzál bennem s gondolj...

Zakatolt, zugott a gép s a legény nem birt többet elfogni a meleg szavakból. Nem értette meg fülével az utolsó szavakat, de lelke megérezte, hogy mire kell gondolnia, miért kell bilincsbe tartania gyülöletét. Belerengett a hatalmas géptest az erős lépései alatt, a hogy felfutott rája.

Repült a nehéz kéve. Szorgalmas karok hajtották az etető legényt. A munka zsongó bizsergése vibrált a feszülő izmokban. Nótás leány ajkak csengtek a kazalok között. Munka himnuszát zengve, szállt a kelő napkorong elé a mező zajgyelege.

Egyszer csak, mint egy gyilkos villanása csapott le az ispán hangja:

— Borsca... Borsca! — Te átlóssz velem a réti majorba...

Az öreg Galambos ezüstös fejét hirtelen ellepte a kibuggyanó verejték. A munka sohasem glóriázta homlokát vízecseppekkel, de lekének megriadására kiütözött arcára s gyöngyösen pergett végig a poros ráncbarázák.

Hogy az a fekete menyők fittolt volna bele — gondolta szorongva — nem nyughatik a leánytól, még a vért nem veszi valamelyik legénygyerek.

Fenn az etetőnél is történhetett valami. Elcsuszott a kéve és az etető szájánál szerte repültek a rosszul helyeztet kéve kalászos szalmái.

Az ispán szeme észrevette ezt. Hiszen leste a legényt, kajánsága érezte, hogy most nagyon megbüntett valakit. Arra azonban nem is gondolt, hogy többen is lehetnek azok, akik büntetésül veszik elejtett szavait.

— Vigyázz jobban ott fenn te maria — ordította túl a gép zaját, majd mérgesen fellépett a legény mellé — Takarodj innen te mihaszna s nézd meg, hogyan kell dolgozni. Vörösen izzó arcáról leritt a kevelység öntelt grimasza. Elhízott karján felgyürte az ingujját s körül nézett a munkások között.

Befelé mindenki mosolygott az ispán hetvenkedésén. A legények megvető, a leányok kíváncsi pillantása kísérté a cselekményt. Borsára különösen az asszonyok figyeltek. Némelyiknek a szája szélén kiütözött

egy-egy gunyos vonás, mintha csak a saját multjába tekintene vissza s azt gondolná: Engem is elhivott az ispán s nem csinált senki ilyen port ezért. Nem hogy örülne ez a gömbölyű béka. — De kimondani egy se metre volna a gondolatát.

Borsca tanácstalanul állott az ispán kocsija mellett. Tudta jól, hogy a fiatalágának, egészséges szépségének szült az ispán iménti parancsa. Önmagáért nem is aggódott, mert megvédte volna egyedül is a becsületét. De feltette Miskát, akiben a gyanu, a féltés gyökeret ver s fájón marcangolhatja. Szerette volna oda kiáltani legénynek:

— Miskám, ne féltsd a nyájad a farkastól, érintetlenül a tied marad az. Legfeljebb a vén ordas hájas bordái törnek be miattok. De messze volt a legény és csak a szemével üzenté feléje gondolatait.

Galambos bá' a polyvahalom mellől figyelte a fiút. Pénne szorongó félelem viharzott, ahogy egymás mellett látta az ispánt és Miskát a gép tetején. Egy indulatos megfélemezés és emberhalál keletkezik ebből az átkozott komédiából. Áldotta is az Isten bölcseségét, amikor látta, hogy a legény illetlenül, makacság nélkül hagyja ott a berzenkedő »kis istent.«

Miskára ismét féket rakott egy könyörgő pillantás, emberéért aggó szerelmes szempár s a legény lehajtott fejjel ugrott le a gépről.

— Ispán uram — szóló látszólag nyugodt hangon — van úgy néha, hogy elvétí az ember. — Engedi Fercsi, majd én villázom a kéréket az ispán urnak. S azal már ott is volt a kazal tetején. Kezébe kapta a

könnyű favillát s a szeme különösen nevetett.

— Hajtod már azt a kévét hé! Mordul Miskára az ispán.

Miska kedélyesen válaszolt:

— Vártam, hogy jól megvesse a lábát az ispán ur.

A durva feleletet elnyomta a kéve. Miska adogatása mind gyorsabbá vált s az ispán nyagokat szuszogva ülelte a kövér kalász köteget. Homlokán kidagadtak az erek. Az agya különösen zugott — vére versenyre kelt a sístergő gőz zajával s dohogott, dübörgött, zakatolt. Egy-egy erősebb dobásnál megingott az ispán. — De nem hagyta el helyét — Majd ő megmutatja annak a vigyorgó legénynek, hogyan kell dolgozni... no meg az a kisleány is hadd lássa: ki legény az ispán ur.

Az erdők mögül vakító arancsóva kerekedett fölfelé az égen s előtötte a mezőt izzó sugarival.

Az ispán szeme előtt elsötétült minden.

A munka nótás kacagásában egy test zuhan erőlen élettelenéggel. Gurult le, le az etető padkájáról s mint egy tömött gabonaszák huppant el a tarlón.

— Az ispán ur... morajlott szerte a hír.

Ijedt szemek tekintete, asszonyi sikolyok és éles fütyű követte az emberi gomolyag zuhanását. S mint egy felszakadt béklyó, úgy jött az önkénytelen sóhaj az emberek ajkára:

— Megbűntette a Jóságos.

És két meleg tekintetű fiatal szempár boldogan összenevetett.

TÖRTÉNELEM APRÓ TÖRTÉNETEK BEN

Jean-Jacques Rousseau

(1712—1778)

Nagy Frigyes porosz király egyike volt kétségtelenül a legfölvilágosultabb és legműveltebb kulturfejedelmeknek, de saját nemzetének az irodalma meglehetősen közömbös volt előtte. Lessingnek (1729—1781) és Klopstocknak (1724—1803) még a nevét se ősmerte ellenben Voltaire-rel (1694—1778) benső barátságban élt, sőt Rousseau iránt is érdeklődött.

A skót lord Marischall látogatást tett egyszer a nagy királynál Potsdamban, s ezen alkalommal szóba került a genfi »természettudós«, Rousseau is, akinek a nemes lord nagy híve, követője, ma azt mondanák: csaesenerja is volt. Elmondotta a királynak, hogy e barátja merész tanai miatt üldöztetésnek s néha bizony nélkülözéseknek is ki van téve.

— Jó, hát közölje vele, — így szóló Frdrík a lordhoz, — hogy nálam minden percben menedéket talál és ötszáz tallér évi fizetés is kaphat, azonkívül pedig rendelkezésére áll itt a közelben, Berlintől egyórányra szép ház kerttel és réttel, úgy hogy telenet és szárnnyasokat tarthat és fözelékeket természetbe.

A lord nyomban meg is írta a levelet, s a király sejtákezű utóiratot csatolt hozzá, amely így szólt:

— Jöjjön, jöjjön, kedves Rousseau. Fölajánlok önnek házat, penziót és szabadságot.

Jean Jacques felelete így hangzott:

— Sire, Ön kegyeret akar nekem adni? Mi jutott eszébe? Hiszen nem tettem Önnek semmi szolgálatot. Nincsen az Ön alattvalói közt senki, aki valamiben hiányt szenved? Oldja le inkább a kardját, amelynek hűnye rosszul esik a tekintetemnek és vakítja szememet!

Ennek a levélnek a vétele után mondotta a nagy porosz király:

— A hatalmas szellem, amely nincs kellően kiművelve, hasonlít a nyers gyémánthoz, amely csak az ügyes köszörűsnek a keze alatt válik nagy értékűvé.

Ilyen gyémántköszörűs szeretett volna lenni Frdrík Rousseau mellett, aki azonban nem óhajtotta Voltaire-t utánozni. Ezt a gyémántot szintén próbálta a nagy király köszörűlni. Természetesen — hiába.

Honoré de Balzac

(1799—1850)

minden idők egyik legnagyobb regényírója mint drámaíró nem tartozott sem a kiválóan tehetségesek, sem a kiválóan szerencsések közé. Még *Vautrin* című drámája a legkevésbé rossz, de az se aratott sikert. Ha nem is bukkott meg formálisan, hamarosan le kellett venni a műsorról. A nagynevű író az igazsághoz hű meg, hogy alapjában igen kevés köze volt e drámához s alig lehetett őt igazán a szerzőjének tekinteni. A darabnak nem egészen érdektelen története a következő:

1839 végén Harel urnak, a Porte-Saint-Martin igazgatójának az az ötlete támadt, hogy drámát kérjen Balzactól, akinek régi vágya volt színpadi babérokat is aratni. Az író, akinek épp oly kevés volt kész drámája a fiókjában mint Suez-csatorna részvénye (mert a csatorna akkor még nem is létezett) az ő szokott fantáziájával azt felelte:

— Bravó! Van egy színművem az ön részére.

— Hogyan? A mű már kész is?

— Az utolsó jelenetig, — állította Balzac. — A jövő héten fölolvashatom a színháza művészeinek.

Megállapodtak a napban is, amikor a fölolvásás

meg fog történni.

Balzac haazsietett s irt néhány sort egyik legjobb barátjának a *Mademoiselle de Manpin* írójának Théróphile Gautier-nek (1811—1872), amelyben arra kéri, hogy másnap reggel hat órakor (!) nála fontos ügyek megheszélése végett (!) okvetetlenül jelenjen meg.

Gautier fogcsikorgatva jelent meg a randevun s kérdezte:

— Megbolondultál, hogy ily korai órákban rendtél magadhoz?

— Nem bolondultam meg, de megígértam a Porte-Saint-Martin igazgatójának, hogy holnap drámát olvasok föl a színészeinek.

— S előbb velem akarod azt megismertetni? Halljuk hát!

Mondta Gautier és belesüppedt egy fotóbe.

— Oh, — sóhajtott a *Comédie Humaine* írója, — a színművem még nem is kész.

— Nos, hát mit akarsz tőlem ily körülmények között? — kérdezte a vendége.

— Társasmukára gondolok, — világosította fel őt Balzac. — Nemcsak téged hívtalak meg a tanácskozásra, hanem Laurent Jan-t, de Belloy-t, Édouard Ourliac-ot (1813—1848) és Lassailly-t. Tervem az, hogy a nap folyamán (azért hívtalak benneteket ily korán) mindegyiktek megír egy felvonást, estére elhozzátok nekem a kész darabot s azt holnap ígéretemhez képest fölolvashatom.

Gautier, aki nem szokott gőzerővel dolgozni, nagyot nézett s csodálkozva kérdezte:

— Egy egész felvonást egy-nap alatt? Nem lesz az sok?

— Ugyan kérlek, — mondta ajkbiggyeszve Balzac. — Mi az: egy felvonás? Legfőljebb 4—500 sor. Te azt megírod játszva, s többi barátaink is minden nehézség nélkül meg fogják csinálni.

— Jó legyen hát, — nyugodott bele a kikerülhetetlenbe Gautier. — Halljuk hát a drámád tárgyát!

— Sokat is kívánsz. — jegyezte meg szemrehányó hangon Balzac. — Hát azt is én adjam? Így sohase leszünk készen.

— Igazán, nem akartam szerénytelen lenni, — védekezett Gautier.

Végre aztán ő is, a többi urak is, belementek a dologba, jól-rosszul (s inkább rosszul mint jól) összeszkábálták a drámát, amely nem készült el ugyan egy-nap alatt, de 7—8 nap alatt az öt társszerző nyelbe ütötte valahogyan *Vautrin*-t. Persze elég gyöngö lett a darab, de nem a gyarlósa miatt vették le már második előadása után a műsorról, hanem Frédéric Lemaitre-nek (1800—1876), a nagy színésznek egy szerencsétlen ötlete miatt. Ő játszotta a címszerepet (címeres gonosztevőt) s azt Louis Philippe királynak (1773—1850) a maszkjában ábrázolta.

Balzacnak talán ez volt a szerencséje. Mert, ha a Lemaitre csinálja miatt nem is tűnik el a repertoárról, pár nappal később lesöpörte volna onnan a szerkezet lazasága s a jellemzés teljes hiánya. A regényírás egyik legnagyobb mestere abszolút tehetségtelen színműrő volt.

— Sokat is kívánsz. — jegyezte meg szemrehányó hangon Balzac. — Hát azt is én adjam? Így sohase leszünk készen.

— Igazán, nem akartam szerénytelen lenni, — védekezett Gautier.

Végre aztán ő is, a többi urak is, belementek a dologba, jól-rosszul (s inkább rosszul mint jól) összeszkábálták a drámát, amely nem készült el ugyan egy-nap alatt, de 7—8 nap alatt az öt társszerző nyelbe ütötte valahogyan *Vautrin*-t. Persze elég gyöngö lett a darab, de nem a gyarlósa miatt vették le már második előadása után a műsorról, hanem Frédéric Lemaitre-nek (1800—1876), a nagy színésznek egy szerencsétlen ötlete miatt. Ő játszotta a címszerepet (címeres gonosztevőt) s azt Louis Philippe királynak (1773—1850) a maszkjában ábrázolta.

Balzacnak talán ez volt a szerencséje. Mert, ha a Lemaitre csinálja miatt nem is tűnik el a repertoárról, pár nappal később lesöpörte volna onnan a szerkezet lazasága s a jellemzés teljes hiánya. A regényírás egyik legnagyobb mestere abszolút tehetségtelen színműrő volt.

— Sokat is kívánsz. — jegyezte meg szemrehányó hangon Balzac. — Hát azt is én adjam? Így sohase leszünk készen.

— Igazán, nem akartam szerénytelen lenni, — védekezett Gautier.

Végre aztán ő is, a többi urak is, belementek a dologba, jól-rosszul (s inkább rosszul mint jól) összeszkábálták a drámát, amely nem készült el ugyan egy-nap alatt, de 7—8 nap alatt az öt társszerző nyelbe ütötte valahogyan *Vautrin*-t. Persze elég gyöngö lett a darab, de nem a gyarlósa miatt vették le már második előadása után a műsorról, hanem Frédéric Lemaitre-nek (1800—1876), a nagy színésznek egy szerencsétlen ötlete miatt. Ő játszotta a címszerepet (címeres gonosztevőt) s azt Louis Philippe királynak (1773—1850) a maszkjában ábrázolta.

Balzacnak talán ez volt a szerencséje. Mert, ha a Lemaitre csinálja miatt nem is tűnik el a repertoárról, pár nappal később lesöpörte volna onnan a szerkezet lazasága s a jellemzés teljes hiánya. A regényírás egyik legnagyobb mestere abszolút tehetségtelen színműrő volt.

— Sokat is kívánsz. — jegyezte meg szemrehányó hangon Balzac. — Hát azt is én adjam? Így sohase leszünk készen.

— Igazán, nem akartam szerénytelen lenni, — védekezett Gautier.

Végre aztán ő is, a többi urak is, belementek a dologba, jól-rosszul (s inkább rosszul mint jól) összeszkábálták a drámát, amely nem készült el ugyan egy-nap alatt, de 7—8 nap alatt az öt társszerző nyelbe ütötte valahogyan *Vautrin*-t. Persze elég gyöngö lett a darab, de nem a gyarlósa miatt vették le már második előadása után a műsorról, hanem Frédéric Lemaitre-nek (1800—1876), a nagy színésznek egy szerencsétlen ötlete miatt. Ő játszotta a címszerepet (címeres gonosztevőt) s azt Louis Philippe királynak (1773—1850) a maszkjában ábrázolta.

Balzacnak talán ez volt a szerencséje. Mert, ha a Lemaitre csinálja miatt nem is tűnik el a repertoárról, pár nappal később lesöpörte volna onnan a szerkezet lazasága s a jellemzés teljes hiánya. A regényírás egyik legnagyobb mestere abszolút tehetségtelen színműrő volt.

— Sokat is kívánsz. — jegyezte meg szemrehányó hangon Balzac. — Hát azt is én adjam? Így sohase leszünk készen.

— Igazán, nem akartam szerénytelen lenni, — védekezett Gautier.

Végre aztán ő is, a többi urak is, belementek a dologba, jól-rosszul (s inkább rosszul mint jól) összeszkábálták a drámát, amely nem készült el ugyan egy-nap alatt, de 7—8 nap alatt az öt társszerző nyelbe ütötte valahogyan *Vautrin*-t. Persze elég gyöngö lett a darab, de nem a gyarlósa miatt vették le már második előadása után a műsorról, hanem Frédéric Lemaitre-nek (1800—1876), a nagy színésznek egy szerencsétlen ötlete miatt. Ő játszotta a címszerepet (címeres gonosztevőt) s azt Louis Philippe királynak (1773—1850) a maszkjában ábrázolta.

Balzacnak talán ez volt a szerencséje. Mert, ha a Lemaitre csinálja miatt nem is tűnik el a repertoárról, pár nappal később lesöpörte volna onnan a szerkezet lazasága s a jellemzés teljes hiánya. A regényírás egyik legnagyobb mestere abszolút tehetségtelen színműrő volt.

BÁCSMÉGYEI
A NAPLÓ-ra
bármelyik naptól kezdve lehet elő-
fizetni s az előfizető részesül a
könyvkedvezményekben

TERE-FERE

Levél az új Berlinből. Hova tűntek az egykori német élclapok jellegzetes figurái, melyeket háboru előtt lépten-nyomon láttunk? A bakfis kurta szoknyájával és szépen befotott farkocskával, mely vállát verte, a süldőlány, ki szemérmesen lesütötte szemét és azonnal elpirult, mielőtt megszólították az utcán? A szivdög-lesző és ellenállhatatlan hadnagyocska? Az örökösön szórakozott tanár ur, hosszú, tozontos hajjal, kopott ruhájával és még kopottabb malaclopójával? A táncosnő, akinek hódolói virágcsokrokat nyújtottak át? Az öreg gazdag nagynéni, unokaöccsének réme és reménye? Mnd eltűntek, visszahozhatatlanul elmúltak. **A Fliegende Blätter**, meg a Meggerdorffer lapjaiban hiába keresünk másikat. A hadnagy hegyesre pödört bajuszával, nyakig begombolt feszes formaruhájával a mult lomtarába került, mielőtt a békeszerződés megkötötték. A tanár immár félsüli haját s ha csak teheti, angol felöltőt hord, többé nem szórakozott, mint **Monksen**, aki egy este találkozott egy síró gyermekkel a homályos utcán, hazáig kísérte őt és ott vette észre, hogy az a tulajdon fia.

A modern táncosnőnek legalább van egy villájuk meg egy gépkocsijuk s igazán nevétséges volna hűkétával hódolni nekik. A régi vágású grófok és bárók helyébe az ujjazdagok léptek. Az öreg nénikét hullámai alá temette az infúció, most szükecskén él s megjelenése semmiféle lelkesedést nem kelt unokaöccsei körében. A nagybácsi követte a sorsát s az amerikai nagybácsi itt is vajmi ritkák. Nincs többé anyó, sem anyósó. A diák nem pipázik, hanem cigarettázik, nem ül éjjel-nappal a korcsmában, hanem sportol, a háztulajdonos régi típusa, aki hálókabátot és himzett mellényt visel, csak vidéki városokban található. A nagyvárosban se hűre, se hánnya. Pusztán a bakfis maradt meg, a tizenégy-tizenhatesztendő leány, aki kurtább szoknyát hord, mint annakelőtte a tizenkét esztendőskök, nem süti le többé a szemét, s pirulni egyáltalán nem tud.

*

Francia humor. Völégény és menyasszony közvetlen az esküvő előtt beszélget.

— Holnap azonnal Biarritzba megyünk — szól a völégény, mingyárt koránreggel indulnk.

— Helyes — szól a menyasszony.

— Aztán — mondja a völégény — azonnal ki fogod dobni a zongoratanárodat, ezt az émeletyő szépeket,

— Helyes.

— Mondd — sug oda a menyasszony anyja — mit rendelkezik a völégényed?

— Hagyd kérlek — mondja a menyasszony főlényesen — most diktálja — utolsó akaratát.

*

Bajos szöke lány lép be egy boltba, a nagyanyjával.

Egy segédhez fordul, aki hanyagul könyököl oda az asztalra.

— Mennyibe kerül ez a szövet? — kérdi tőle a lány.

A segéd mélyen a szemébe tekint, aztán a száját szívatáskura csúcsorítva így szól:

— Méterje egy csók. — kisasszony.

— Jó — válaszol a lány — adjon belőle tíz métert. A nagymamám majd kifizeti.

*

A kocsmárosné vízkórságha esett. Rettenetes nyavalya, főképp olyan asszonyoknak, aki egész életében bort ivott.

A férj orvosot hivat hozzá.

— Kérem, doktor ur, tegyen meg mindent, amit lehet. Akár megöli, akár megmenti, én önnek ezer frankot fizetek.

Az orvos kezelése ellenére is meghal az asszony. De aztá az orvos kéri a tiszteletdíját.

— Hát megmentette? — főmed rá a kocsmáros.

— Sajnos, nem.

— Vagy megölte?

— Ugyan, hogy képzel ilyet?

— Akkor rendben vagyunk. Se nem mentette meg, se nem ölte meg: semmivel sem tartozom.

*

Növények, barátaink. Egy belga orvosi lapban, **Demade**, a híres orvos a növényekről beszél, melyek az emberiség igaz barátai. Legfontosabb gyógyszereinket, a chinint, a digitalist, az opiumot, a ricinus olajat növényekből kapjuk. Ha kinyitunk egy gyógyszer-könyvet, lépten-nyomon növények, füvek nevével találkozunk. Főszörölni mind lehetetlenség. Legalább hatisz növény és fő elsorangu, nélkülözhetetlen gyógyszerünket szolgáltatja. A férgeket a páfrány hajtja ki a betegből, a Santonin pedig a gyermekek jöttevéje.

Érdekes azonban, hogy a növények gyógyhatását a tapasztalat alapján a nép ismerie előbb, csak aztán fogadta el az orvostudomány.

A látnő tudós elmeséli, hogy egy napon, gyermekkorában, a mezőn bolvorgott s találkozott egy öreg nénikével, aki rámutatott egy jelentéktelen növényre ezt mondván:

— Ez a palánta jó a vérzés ellen. Ha vesz belőle egy marokkal s megfőzi, naponta iszik a főzetből, nem vérzik többé az orra.

— Mosolyogtam rajta — írja **Demade**. De azért nem feledtem el a palánta nevét. A jó öreg néniké azóta elment oda, ahova elmennek az öreg nénikék, az akkori gyermek felszedte, orvos lett s egy napon husz, harminc év múltán, mikor kinyitott egy komoly orvosi folyóiratot, meglelte a kis növény nevét. Ezuttal nem az öreg néniké beszélt róla, hanem két komoly tudós, Metz és Oetole, akik a vérzés előállítására ajánlották — pásztoráskát.

*

Monaco, a való házastársak Eldorádója. Az amerikaiak derűre-horura válnak. Házassági ügyeket Európában hanyolóják le. Egy darabig Páriszt kegyelték a válófélon lévő házastársak, de miután a francia főváros sok ilyen botránytól lett hangos, Monaco lett a valói készülő Paradicsoma.

Monte Carloban a nagy szirtok alatt kitűnően katog a válás gépezet. A francia törvények a válást mindenha gyermekjártéknak tekintették. De a szerencsésjárték fővárosában a dolog még könnyebben megy. Monaco nemcsak elismeri azokat a törvényeket, melyeket Franciaország, hanem még könnyítést is ad. Itten a bosszus férjnek elegendő egy éles megjegyzést tennie, egy kis váfát megereszteni a felesége ellen s a felség azonnal jelentkezhet Monte Carlo bírái előtt s kérheti a válás kimondását.

Aztán minden úgy megy, mint a karikacsapás, de nagy-nagy csöndben. Van egy törvény arra is, hogy ha valamelyik újságíró hirhajlászásban ludas s bármit is megír a házassági botrányokról, azonnal hirtőntőbe kerül. A magánügynek, a családi életnek itt semmiféle sérelme sem lehet.

Mind ebből pedig jelentékeny hasznot huz a játékhanrlang igazgatósága, mert a való házastársaknak legalább egy hónapot kell tölteni Monte Carloban.

Mit lehet csinálni ezalatt? Férj és feleség beül a játékbarlangba és játszik. A nászutasok hajdani Eldorádója az elváltak Eldorádójává lett.

A párisi ügyvédek, (a házassági nyavalyák kitűnő szakorvosai) utabban tömegesen költöznek le Monte Carloba. Itt több dolguk akad, mint otthon.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Lia de Vóra. Köszönöm szíves elismerő scrait. Örülök, hogy úgy tetszenek az írásaim. Ne busuljon a mai társaság hibáin. Csak maradjon olyan, amilyen eddig volt, hiszen maga is mondja, hogy a férfiak a szabad modort csak azoknál a lányoknál kedvelik, akikhez semmi közük nincs. Felenegül azokat veszik, akik olyanok, mint Maga, kedves Lia. Szíves üdvözlöt. (L.)

Kivánsi. Sztarakanizsa, Legyen türellemmel, még nincs befejezve.

Cs. L. Szrbóbrán. Vakondokok ellen egresgallyat apróznuk fel és ássuk be a trágyával a palántaágyak és uborkasorok alá. Vagy tegyük minden turásra egy döglött halat. Ezzel megmérgezzük a bent tanyázó vakondokat és az oszlásnak induló állat szaga hosszú időre elriasztja a többi is a környékről.

Fekete kakas, Szentá. Biztosan bekenik.

Via. Sajnos nem áll módunkban az Amerikai Egyesült Államok Vöröskeresztének címét közölni. Talán valamelyik Vöröskereszt egyesületnél megtudhatja.

Egy olvasó. Bőlgiliszta többféle van. Petéik vagy lárvák az étellel kerülnek a béibe, ahol kikelnek és giliszták fejlődnek belőlük.

Porcellán. Fabrika porcellana i majolike d. d. Noviszad, Beogradski kej.

N. N. Sztaribecsei. A végrehajtási törvény 236. §-a szerint az, aki valótan követelés fedezetére biztosítási végrehajtást eszközölt, minden ezáltal okozott kárért felelős. Amennyiben az ön ellenéle ilyen valótan követelésre végrehajtást vezetett, megfizetni tartozik az ön kárát, még ha azt a zárgondnok okozta is, mert a zárgondnokért is az a felelős, aki kirendeltette.

Sdi, F. A dupla cleandert dugványozás után szaporítják.

Szomszéd. Saját ingatlanát senki sem használhatja úgy, hogy ezzel szomszédját az ingatlan birtokában zavarja. Önnek joga van az ablakot a saját oldalán befalaztatni, de joga van ahhoz is, hogy birtokháborítás miatt a járásbírságnál pert indíttson, amely esetben a járásbírság kötelezi a szomszédot az ablak befalazására és a költségek megfizetésére.

D. P. A férj tékekamatadójárát a feleség semmiféle anyagi felelősséggel sem tartozik. A szavatosság kérdését a törvény 70-73. és 146. §-ai szabályozzák, de ezek arról nem intézkednek, hogy a házastársak egymásért szavatolnának a járadékadó szempontjából.

K. B., régi meseíró. A beküldött mese nincs befejezve, azonban így töredékben is annyira natul és primitívül van megírva, hogy nem bízathatjuk a további működésre.

Hü olvasó, Vranjevo. Az amnesziarendeletet annakelőtte egész terjedelmében leközöltük. Most csak

annyt, hogy a testi sértésért járó fogházbüntetés nem esik amneszia alá, azonban a büntetésből valamit elengednek. Az illető ügyész, amely a büntetést nyilvántartja, fog értesítést adni.

Kerekes, Beograd. A loudresi víz csodahatásáról és magáról Loudresről egész irodalom van. Csodák nincsenek, a loudresi víz gyógyhatása eespeet sem nagyobb, mint az egyéb, kevésbé szerencsésen reklámozott buesujáróhelyeké és fűrdéké. 2. A pápai konzisztórium által indexre tett könyvek jegyzékét nem szökták revizió alá venni és így meglehet, hogy még Molière is indexen van, bár a Tartuffe című művét ma már a legvallásosabb egyházi körök is olvassák. Zola összes könyvei indexen vannak. 3. A Shakespeare-irodalom Shakespeare munkásságát három korszakra osztja, az utolsó korszakban irt munkái között a VIII. Henriket, a Vihart és a Téli regét említi. 4. Voltaire nem álnév, Voltairt Francois Marie Arouet de Voltaire-nek hívták. Molière valódi neve; Jean Baptiste Poquelin. 5. Szabó Dező válaszol a levelekre. 6. A németek nem kapták és nem kaphatják vissza a békeszerződés értelmében afrikai gyarmataikat.

Annak az ismeretlen hölgynek figyelméért, aki egy könyvet küldött címére, ez uton mond hálás köszönetet Magister.

L. Batina. Sajnálatos véletlen folytán az ön kérdésére olyan feleletet adtunk, amely nem állja meg a helyét és ezért azt rektifikálnunk kell. Özevgyt jog csak a feleséget illeti meg özvegyiségnek tartamára. A férjet csak a használatára szolgáló ingóságokra illeti meg az özvegyi jog, miként ez a magánjogi Döntvénytár XVI. kötetében közölt 3265/1922. számú kuriai határozatban foglaltatik.

A m. polgári törvénykönyv törvényjavaslatának 1561. §-a szerint az özvegyen maradt férjet a feleség hagyatékával szemben csak az eltartás kötelezettsége illeti, ha a férj nem képes a saját eltartásáról gondoskodni.

Az itt előadottak alapján a nagykoru gyermekek az anyjuk hagyatékából reájuk hárult ingatlanra nézve, amely ingatlanok másik fele az apa tulajdonságban és birtokában van, jogközösségbe jutottak, amely jogközösség megszüntetésére azok a szabályok irányadók, amelyek a jogközösség megszüntetése tekintetében általában fennállanak. Amennyiben az egyik tulajdonos a másikat a közös békés birtoklásban megháborította, a megháborított sommás visszahelyezést pert indíthat a megháborító ellen.

Örökség. Már több ízben közöltük, hogy az örökösödési illetéket az örökösnek akkor is le kell fizetnie, ha a hagyaték hasznélvezettel van terhelve. Azelőtt úgynevezett N-s-jegyzékbe vették az ilyen hasznélvezettel terhelt hagyatékoknak az örökösödési illetéket, ami azt jelentette, hogy csak a hasznélvezet megszűnése után vált esedékessé a kincstár járandósága. Most ez a járandóság, azonnal esedékessé vályán, kamatokat is kell fizetni, sőt addig a hagyatékot át nem adják és át nem telegkönyvezik, amíg az illetéket lefizette nincs, miután egy hatóság sem vehet elintézés alá olyan ügyet, amelynél az illeték kiifizetve nincsen.

Medikus. A beiratások a zagrebi egyetem összes fakultásain, tehát az orvosin és az állatorvosin is szeptember 25-ikén kezdődnek és október 5-ig bezárólag tartanak. 2. Az orvosi fakultás első évében kötelező hallgatni anatómiát, kémiát, biológiát, fiziológiát, szövettant és fizikát. 3. Zagreb városának térképét bármely ottani könyvkereskedésben megrendelheti. Forduljon Knjižara St. Kugli céghez, Ilica 30. 4. Egy központi menzán kívül van több nagyobb egyetemi menza (horvát, katolikus, zsidó, stb.) Az idén nyílt meg a beogradi érsekség, illetőleg a becskeréki apostoli adminisztratura által létesített főiskola otthon, amelyre felveznek felekezeti különbség nélkül egyetem hallgatókat az ország minden vidékéről. Prospektusokat küld prof. dr. Ivan Hutelić, Zagreb, Martičeva 7. Ebben az otthonban (Konvikl bl. Krizina) már 1500 diánért lehet lakást és teljes ellátást kapni.

L. L. A gyámi törvény felhatalmazza a gyámat, hogy gyámoltjának vagyonát számadási kötelezettség mellett kezelje, sőt ennek érdekében pereket is indíttson. Arra azonban, hogy a gyámoltja nevében becsületsértést és rágalmozási pereket indíttson, a törvény nem intézkedik, hanem azt írja elő, hogy a gyám a jó családapa gondosságával köteles eljárni. Már pedig a gyám nem járt el a kellő gondossággal, ha olyan büntető pert indított a kiskoru nevében, amely nem volt kellően megalapozva és ezáltal a kiskoru a perköltésgekben elmarasztaltatott. Ilyen esetben a gyám nem követheti a gyámoltjától, hogy az általa kifizetett költségek megtéríttessenek, sőt ellenkezőleg ő köteles megtéríteni azokat a károkat, amelyeket megfontolatlan lépésével okozott.

Tanácstalan. Idült csalánkiütése valószínűleg azon alapszik, hogy bizonyos táplálékkal szemben szervezete túlérzékeny. Mivel igen nehéz eldönteni, hogy mi az az anyag, amelyet okolhatunk és így a kiváltó okot nem áll módunkban kiküszöbölni, azt tanácsoljuk, hogy szedjen olyan gyógyszereket, amelyek a szervezet érzékenységét lefokozzák. Itt első helyen áll a kalcium, amit akár a Calcium-Sandoz, akár injekció formájában használhat. Legjobb, ha orvosához fordul és annak felügyelete alatt végzi a kezelést, mert ilyen makacs és kényes dolog szakszerű felügyeletet igényel.

A napbarnítás ellen ne használjon semmit sem.

THERMAL-PARKSTRAND-FÜRDO
BAD VÖSLAU
Európa legnagyobb fürdője
Rádióaktív Akváthotermál 24 C°
Gyermekgyógyhely, kád- és ményavas fürdők. - Forrás- és teniszterek a fürdőben
4233

1929 november

pén. ek

Megnyílik Suboticán

Vojvoda Putnik trg 18—S. roe ul. 21
a vasu. I. öze ében az elő s u ottai

panzió

Kényelm. s p n berendezett szobák, központi fűtés, víz, tük, fürdőszoba, t i fon. rad ó

Jutányos árak

A landó lakók m r most árkedvezményvel reze. válhatna r szobát

A diadalmas győző:

TELEFUNKEN 40

a legközelebb
villanyrádió
folytatja hódító útját
az egész világon!

Kapható Suboticán

a **Centralna Banka**

rádióvállalatánál

Kaszinó épület

941

Iskolatáskák,
mappák és bőröndök

bőrből és vászonból o'csón csakis **SCHLAGER** bőröndösnél a készítőnél szerezhetők be. Dívtos ridikü-
lökben nagy választék. Subotica, Aleksandrova ul. 1
2278

EUPHOSIL

PARAFFIN THERAPIA

A legújabb s eredményeiben felülmúlhatatlan gyógymód reuma, köszvény, ischias, lumbago, fagyott végtagok és neuralgikus fájdalmak eseteiben. Legbiztosabb sikerü paraffinos pakolásos fogvasztás az egész testre, vagy annak egyes részeire berlini módszer szerint. Számos köszönőirat. Vidéki betegek részére lakás és ellátás. Kívánatra prospektust vagy szóbeli felvilágosítást ad Dr. Vécsei Jenő orvos, Subotica, Ciril i Metod trg 5. Tel. 539
83)

KORONA
BÓNOKAT

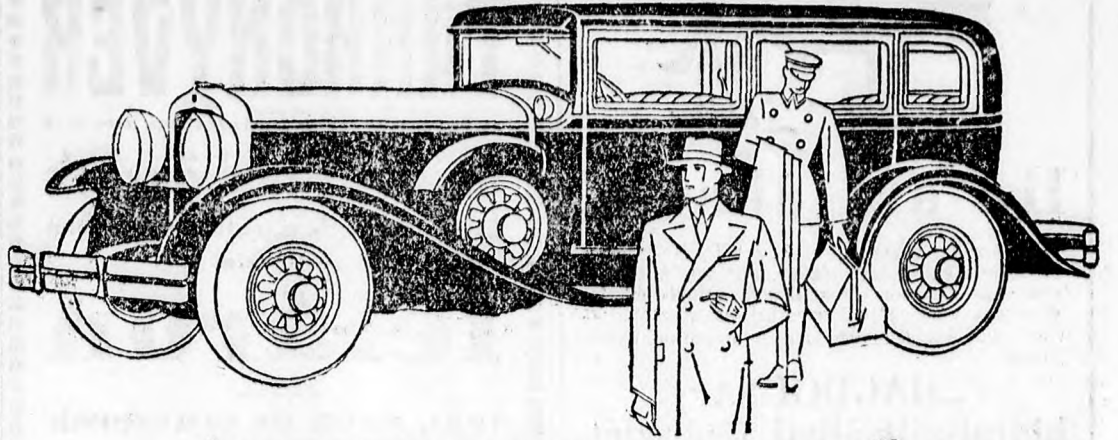
minden mennyi:égben

vásírol a le ma asabb árban

Rádió Reklám, Subotica
Pašičeva 7.

9701

HATALMAS KOCSI

ÉVTIZEDÉS LEGERŐSEBB HASZNÁLATRA ÉPITVE

Hatalmas motora — annak elpusztíthatatlan magától értetődő nagy ereje közbeszéd tárgya. Dicsérik bámulatos fékerezét — amely hidraulikus, lágy, csuszásmentes. De csak egy próbauton ismerheti meg egy tovaszáguldó 'Seniornak' sima járását, zajtalanságát, fényüzését teljes egészében. Egy hatalmas kocsí — a Dodge Brothers stílusában építve. Szilárdsága, a felhasznált anyagok minősége révén ellenáll akármilyen rossz ut rázásának és feszültségének. Vezesse egyszer a kocsit — könnyörtelenül kényszerítse teljesen gondozatlan utakon keresztül. Még ezer és ezer kilométer után sem fog semmit sima, nyugodt járásából veszíteni.

DODGE BROTHERS SENIOR SIX

Vezérképviselet: „VELAUTO“ Automobilkereskedés Sekula Zečević
BEOGRAD, D.čanska ulica 23 ZAGREB, Gunduličeva ulica 7
SKOPLJE, kej 13. oktobra br. 5

DODGE BROTHERS' MOTOR CARS, DIVISION OF CHRYSLER MOTORS, DETROIT, MICHIGAN

Északamerikába: Canadába, Délamerikába: Argentiniába, Braziliába stb. utazni szándékozónak
ingyenes felvilágosítást nyújt a
FRANCUSZKA LINIJA
Zagreb Beograd Sombor
Vel-Bečkerek, Obala Princeza Jelena 3

Elektro és
autogén-heggesztő műhely

Darabos Lajos Beograd
Kralja Aleksandra ul. 69

11052

Mezőgazdák figyelmébe!

A világhírű „Pracner“-féle kanalas és tolókeres egyszerű és kombinált vetőgépek, West-
falia rendszerű láncos műtrágyaszórók a legmodernebb kivitelben, leszállított áron,
hosszulejratu hitelre kaphatók a vezérképviselőnél

Szenes Kálmán
gépraktárában, Suboticán

10690

Ha azt akarja,

hogyan hizója, tehene, ökre, lova baromfia, malac-állománya egészséges legyen, könnyen hozzájusson a jó hizáshoz, csontállománya fejlődjék, tegyen egy hónapig próbát és használja az állatorvosi tudomány legújabb vívmányai szerint összeállított

„MAGDOLNA“ hidralizált állati táplisztet.

Ez a kiváló gyártmány, amelynek csomagolása és plombálása állandó állatorvosi felügyelet mellett történik, tartalmazza mindazokat az ásványi anyagokat és savakat, amelyekre az állatnak szüksége van s amelyek a természetes takarmányból hiányoznak.

Elégendő, ha nagy állatnál naponta egy kanál MAGDOLNA hidralizált állati táplisztet kever a táplálékba, baromfinál és egyéb apró állatnál pedig fél kanállal és egy hónapi használat után az eredmény meglepő lesz: az állatok jobban hiznak, jobban fejlődnek és jobb étvágyuk van.

A MAGDOLNA állati táplisztet olyan olesó, hogy minden jószág tartónak alkalma van beszerezni és állandóan készletben tartani. Minden csomaghoz az adagolásra nézve használati utasítás és minden zsákban az adagoláshoz szükséges kanál van mellékelve.

Gyártja és szállítja:

„MAGDOLNA“
hidralizált állati tápliszteipar Subotica,
Mariborska ulica 7.

10228

GALGÓCZY

magántanfolyam

Budapest, VIII. Mária Terézia tér 3.
Előkészít polgári, középiskolai magánvizsgákra, érettségi-re. 8073

SZANATÓRIUM FARKIĆ

BEOGRAD, Knez Mihajlovac 23.
TELEFON 5-39.

DEGBAJOK: Neuraszténia, hisztéria, epilepszia, ideg zifilisz, bennulások, iskiás.
SEBESZETI-ORTOPÉDIAI MEGBETEGEDÉSEK: Csont- és izületi bajok, hátgerincferdülés, lábajok, csípőferdülés és egyéb tetőhiábák gyógyítására.
Ortopéd készülékek. — Vizgyógyintézet.
Elektrotherápia.

Klinikai laboratórium (Dr. Lemešić vezetése alatt)
Teljes röntgenintézet. Bőrfürdők (Enterocleaner)
MÉRSEKELT ÁRAK
Vezető orvosok: Dr. E. Klein és Dr. Kajan

Kitűnő minőség! Olesó árak!

GYERMEKKOCSIK

Sáto 400 dinártól Sport 220 dinártól

Nyugagyak 130 din.

Reformszékek

Gyermekjátékok Disztárgyak

STERN BAZAR-ban

SUBOTICA, GYÜMÖLCSPIAC 6882

Malomtulajdonosok figyelmébe!

SZALLITUNK Gebrüder Bühler A. G. Uzwil svájci gyártmányu minden modern malomgépet.

VALLALUNK malomszerelést, rekonstrukciót, gépek átszerelését.

KÉSZITÜNK saját műhelyünkben minden mintájú elevátort, csigákat, exhausztorokat, köburkolatokat, filtereket, stb.

Eppler és Mihók malomszerelők

Vel. Bečkerek, Bajzina ul. 22 2459

Előírással új TANKÖNYVEK

az összes iskolák és tanintézetek részére és

használt tankönyvek

kitűnő állapotban, új, tartós kötésben

még a készlet tart

féláron

Előírások

író-, rajz- és tanszerek
jutányos áron

A középiskolai magyar tagozatok
növekedésének figyelmébe!

Tankönyvszükségletüket már most rendeljék meg,
mert a könyvek későbbi beszerzése nehézségekbe
ütközik

VIG könyvkereskedés
Subotica, Főter

Állandó körzeti képviselőket

magas jutalékkal, esetleg fix havifizetéssel keres állami értékpapírok és egy új cikk részletfizetésre való eladására rendkívül szolid és tökéletes nagy vállalat azonnalra. Agilis képviselők küldjék részletes ajánlataikat „Solid 20-549” jellegre a Publicitas d. d. Zagreb, Gundulićeva 11 címre

Olesó árak

Olesó árak

Divatós

Izléses

Tartós

Elegáns

Stressburger
DIVA CIPO KÜLÖNLEGESSEGEI

Állandó nagy raktár a
legmodernebb saját készítésű cipőkből

Külön mértékosztály

Subotica,

Aleksandrova ulica 5. — Bárányszálló mellett

Kozmetikai szalon

Tulajdonos: Dr. VÉCSEI JENONÉ

Különleges arc- és bőrápolás, az összes arc- és szépséghibák gyógyítása villany és kvarcfénykezelés, paraffintherápia

Szeplők legújabb módszer szerint teljesen fájdalommentesen eltüntetése villannyal, hámlassztás, kenőcsök alkalmazása nélkül.

Subotica, Ciril i Metod trg 5. Tel. 539

A vajdaságiak kedvelt találkozóhelye

BUDAPESTEN a

KÖZPONTI SZÁLLODA

VII, Baross-tér 23

a Keleti pályaudvarnál

Teljesen újonnan berendezett
kényelmes családi ház.

Központi fűtés, hideg-meleg víz.

Mérsékelt polgári árak.

A Bácsmegeyi Naplóra való hivatkozással

20% engedményt kap

Testvérvállalat

OSTENDE KÁVÉHAZ

Tulajdonos: GROSZ ÖDÖN

Gyümölcsöt és főzeléket

csak eredeti

WECK-üvegekben

főzzen be. Ez! kérje minden üveg- és vaskereskedésben

Főlerakat: FRUCTUS, LJUBLJANA
Zagrebi egyedüli elosztás: R. PASARIĆ üvegkereskedő, Illica 37.

Olesó, elsőrendű kivitelű

STYLBUTOROK

kivételes árak, fizetési kedvezmények
az 50 éve fennálló

Hoffman Mihály özvegye

lakásberendezési vállalatnál Subotica Aleksandrova ul.
2 valódi masszív sárgaréz templomi csillár
és 16 falikar alkalmi áron eladó

Gyógyíthatatlannak látás

viszketegséggel járó
nedvező bőrgyulladást

gyorsan és biztosan gyógyítja

„NEO-DERMA“ kivonat

Forgalomba hozza

NADA LABORATORIUM, SUBOTICA

Érdeklődőknek 10 dinár előzetes beküldése mellett küldünk prospektust

5690

ELŐNYOMDÁT

legmodernebb stílus rajzokkal és
kellékekkel legolcsóbban szállít

LEOPOLD SÁMUEL, SENTA

modern előnyomdaberendezési gyára

Relief-festéshez való festékek, porok és
kellékek kaphatók

OLCSÓBBAN VESZ

nagyobb választékból, ha szőrme-
szükségletét még az ősz szezon előtt szerzi
be! — Nagy raktár! Kedvező feltételek!

Zsulyevics szücs, Subotica

Sokolska ulica 15

10390

Jégszekrények

Mészárosok, hentesek,
vendéglősök, magánháztartások legolcsóbb
beszerzési forrásán.

Minden nagyságban
kapható!

Elsőrendű kivitel!

Kérjen árjegyzéket!

MILOŠEVIĆ, SOMBOR, Zlatna Greda 2.

Elsőrangú hangszerek direkt a
gyárból,
illetve gyári raktárról szállítva.
Nagy képes
árjegyzék
ingyen! Kérje Jugoszlávia legnagyobb hangszergyártótól
Meinel és Herold
hegedű-, gramofon-, harmonikagyár
fiókja, MARIBOR 150-B.

Hegedűk	95 dinártól
Tamburák	98 "
Mandolinok	136 "
Kürtők	515 "
Gramofonok	345 "
Kéziharmonika feljebb	85 "

Iskolai ruhák fiuk, leányok
részére nagy választékban kaphatók

FACSTAR

üzletében, Kralja
Aleksandra ulica 13.
Korzó cukrászda mellett

Ugyanott pliszé, ajour és himzőmunkákat vállalok

Dohányosok!!
„NICOTLESS“
zsebaparátus a cigaretta, szivar és dohány nikotinmentessé tételére. Megőrzi az egészséget Dohányozzon csakis „Nicotless“-el.
Kérje bármely gyógyszerárban, drogériában vagy trafikban, vagy a jugoszláviai főképviseletnél

KURALT gyógyszertár
I jubljana, Go posvetska cesta.
A készülék ára Din. 20— 1 kis üveg folyadék hozzá Din. 10—

Fiatalság,
üdeség,
szépség

Crème-Daruváru

Megőrző és tisztító krém a bőrtől a hajig. Modern és tudományos készítmény. Már az első használatnál a bőr finom, puha és üdül. Eltávolítja az összes pattanásokat, szepőket és foltokat, valamint az orvosi vörösdest is. Szépség és egészség. Szépség és egészség. Szépség és egészség.

BLUM gyógyszerár, Subotica 11

NŐI
szőrmebundák
egy világcég lerakata
Reklámárak! Reklámárak!
Eisler Izsó
ruháruházban, Szubotica
A BARÁTOK TEMPLOMA SORÁN

ORION
normalizált rádiocsövek
minden fokban a legkiválóbbak!
HANGSZÓRÓK
minden kivitelben
Anódpótlók
minden hálózati feszültségre
TÖLTŐKÉSZÜLÉKEK
Alacsony frekvencia
Transzformátor
Egyenirányítók
és egyéb

ORION

rádiocikkek
Képviselet:
Zwirschitz Károly
Sombor, Pariška ul. 10

KOMLÓZSÁKOK

prima cseh anyagból, liszt-gabonaszákok, úgy új, mint használt, vízmentes ponyvák olcsón kaphatók

SCHOTTEN I DRUG, ZAGREB
noviszdai főképviseletnél és lerakatnál
MILAN BERL, NOVISAD
Jovana Subotića 9

Ponyva- és zsákkölesző vállalat
Telefon 23—30. Távirati cím: „Jute“

Becskereki hölgyek figyelmébe!
Külföldi tanulmányutamból visszatértem és megérkezett

„DAUER WELLEN“

villamos ondolólógépem. Hattavi garancia az ondolás tartosságaért. Haifestés eredeti HENNA-pasztával minden színnyaliban. — Szíves partfogást kér

PALI HÖLGYFODRÁSZ
Vel. Becskerek, Grünbaum-udvar
10347

VESE, HÓLYAG, RHEUMA
LEGHATÁSOSABB GYÓGYVÍZ
A SAVOLDÓ, VIZELETHAJTÓ
SALVATORFORRÁS

Vezérképviselet
Horvátország, Szerémség és a Vojvodina területére
Braća Čeliković, Novisad

Ne gondolkozzék
ha ruhaneműre van szüksége, hanem kérje még ma a Stermecki nagykereskedéstől a legújabb és legmodernebb mintákat, ahol rendkívül nagy választékban talál férfiruha-szöveteket, sejtököket, kamarnokat, gyönyörű és modern női köpenyanyagokat, selymeket, bársonyokat, barchendokat és mindennemű más kézműart ruhákra, kabátokra és felöltőkre. 500 dináron felüli rendeléseket bérmentve szállítunk. Több ezer ábrás nagy képesárjegyzék ingyen.

Veletszgovina R. Stermecki, Celje Slov. broj 27
843

MULTOR ROTARY

A legolcsóbb és legmodernebb sokszorosító-készülék,
mely a legjobb eredménnyel dolgozik és megfelel a legdrágább készülékeknek.

„MULTOR Co“ Beograd, Obiljež venac 25.

WEITZENFELD
i DRUG SUBOTICA
INTERURBAN TELEFON 192.

**Komló-, gabonás-, lisztes-
zsákok**
vízmentes ponyvák
Kerti és tüztöltő tömlők, mindennemű zsinagárak olcsó beszerzési forrása.
Kérjen árajánlatot!

A szentai Szent István
plébánia javadalmát
képező popovicsi

SZŐLŐTERMÉS

7 holdról

eladó

Értekezni lehet a szent-
tai Plébánia Hivatalnál
10 91

**Orvosi
műszerek**
jutányosan
eladók

Özvegy Dr. Czibur Ká-
rolynénál, Buljkes, Bačica

HERSON

Subotica, Aleksandrova ul. 15

**Speciális bőr-
KEZTYÜ**

női és gyermek-
FEHÉRNEMŰ

Szűrt, Bőrkestyűk eladás és
szakszerű javítása, tisztítása.
Mindennemű fehérnemű ké-
szítés és rendelése. - Varrás
hosszú anyagból is. Nagy vá-
laszték, mérsékelt árak. 10378

**Iskola-
és akta-
táskák**

valamint ridikülök nagy
választékban kaphatók
Andrássynál
Subotica, Csirkepiac

Kétszobás

**modern lakás
kiadó**

Sugár Manónál
Telefon 47.

Ujburgonya

teljesen érett raktárképes
„JULIUS GYÖNGYE“
étkezésre legkifináltabb németországi
típusú. Kapható vagonkéntben meg-
csiszolt szarint. Műszáma va-
súton utánvéttel 130 dinárért szá-
kal, brutto netto árt. 100 ab Cervenka
Állomás
DIENER NÁNDOR gazdasága
Cervenda 10301

BENCE JÁNOS
irógép-mechanikus Subotica
Ciril Metod trg 20.

SOMBORBAN
a BÁCSMEGYEI
NAPLÓ részére

hirdetéseket

**Dr. Szántó
Miklós**

Kralja Petra ulica
(Bajal ut) 45. vessz fel
Telefonszám 341

Jutafonalat

ajánlunk nagyban és kicsinyben
kedvező feltételek mellett

Fonó- és kötélverőgyár Rt.

Odžaci (Vojvodina)

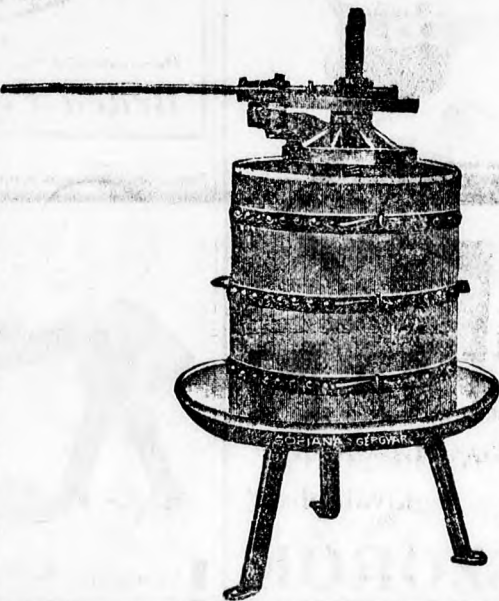
Ujjonnan berendezett **JUTAFONODA**

Kérjen mintát és árajánlatot

9778

BUTOROK, hálók, ebédlők, uri szobák,
szalón- és angol garnitúrák, teljes lakásberen-
dezések **Éder Kálmán**
dús választékban raktáron. Irodaberende-
zések és hajlított asztalok. Vas- és rézbutorok
gyermekkocsik legújabb különleges-
ségei gyári árban
olcsón beszerezhetők. Telefon 6-82
Subotica, V. sonova ul. 40

11000

Borprések
Szöllődarálók
Borpumpák

a legjobb kivitelben és leg-
olcsóbb áron kaphatók:

Szenes Kálmán

gépraktárában Suboticán.

Kisebb birtok Vajszkában (Bácska)

gazdasági épületekkel és pedig: 1-3 szobás és
melléktelekkel álló lakás, 30 vagon gabona
befogadóképességű raktárral, 35 vagon befoga-
dóképességű góréval, 2 cselédlakással, nagy is-
tállóval, 4 hold 423 négyzetfölddel, a község
közepében, gabonakereskedésnek vagy kender-
gyárnak igen alkalmas, **azonnal eladó.**

Bővebbet a tulajdonosnál:
S vin Zárkórá, Pašičevo (Bačica)

53 éve Csillag Anna kenőcs
(„Én Csillag Anna“)

Milliók (Asszonyok, férfiak és gyermekek) meg-
mentették hajukat Csillag Anna kenőccsel. Ami
53 éven belül a legjobbnak bizonyult, az Önnek is
használni fog! Ne várjon azonban míg a haja ro-
hamosan hull, vagy természetes szépségét ves-
zíti, hanem rendeljen meg még ma egy készle-
tet (kenőcs és hozzávaló) dinár 85-125 vagy
200. Az 53 éves világhírű Csillagkenőcs eltávolítja
az alkalmatlan korpát 48 órán belül, megakadályozza
a további hajhullást és új erős hajnövést
idéz elő ott, ahol még életképes hajgyökér van.
Természetes fényt, selyemlágyságot ad és meg-
őrzi a haját a korai őszüléstől.

Rendeljen még ma és címezze pontosan:

„AURORA“ Sekt. 1.

Noviszad, Zeljeznicka 38. 10636

Figyelem!

Ha olcsón akarja borát, boralját, cepréjét, törkölyt pálinká-
kifőzni, úgy forduljon bizalommal

Frank Pál pálinkafőzde telepéhez

II. kőr, Oslobodjenja ul. (Senta ut) 34. szám alá, ahol azt 7-10-
és várnál foghat ki.

Vezesse ő-bort, új bort, szőlőt, mustot, ceprét
és törkölyt.

Ugyanott használt boroshordók, 100-800 l., összesen 200 III., eladók

DOHÁNYOZNI MÉREG!

Mindenki játszva leszokhatja az egészségnek ár-
talmas dohányzást »EX« tablettáinkkal. 14 nap
lefolyása alatt a legszenvédélyesebb dohányzó-
ból is nemdohányzó válhat, ha naponta három-
szor az »EX« tablettát használja.

Feltétlenül ártalmatlan!

Egy csomagolás 30 dinár és portó, egész gyógy-
mód ötesomagolás 145 dinár. Franko szétküldés:
„AURORA“ Sekt. 1. Noviszad, Zeljeznicka 38

Vasiljević uriszabósága

Subotica, Aleksandrova ul. 13.

Megérkeztek a legújabb őszi angol
szövetujdonságok. A legelegánsabb
öltönyök, felöltők, télikabátok, mér-
tékutáni készítése. Tekintse meg őríási
raktáromat vételkényszer nélkül!

Ügynökök

aktív, intelligenciával
és jó beszélőképességgel
rendekeznek, igen nagy és
állandó keresetre tehetnek
szert

GERMANIA A.G.

TIMISOARA

IV. Strada Bonatz 14
11004

HENTESEK

részére

Konzenyso salétromso

nyári árban, továbbá
pácoláshoz minden-
féle fűszerek

Kőrösi Géza cégnél

Folyó hó 23-án

nyilvános árverés

utján eladásra kerül egy
6 üléses nyitott

Berliet luxusautó

Bövelb Schmolka hird-
etőirodájánál. Noviszad

**Iskolatáskák,
mappák**

és divatos női táskák nagy vála-
stékban kaphatók

Andrássynál

Subotica, Csirkepiac 1083

**Bőröngy, időkü-
lök, pénztárcák, katonai
és civil nyergek, az ösz-
szes bőrárak és löszerszám-
ok előnyös áron kaphatók**

Fazekas Mátyás

bőráru-műhelyben
IV., Vilsonova ulica 44.
Rendeléseket és javításokat
olcsón vállal 80

Előnyomdát

legújabb rajokkal, I-a papíron
legolcsóbban szállít

Bleier Armin

előnyomda-berendezési gyára
Senta, Sokolska ulica 5

Bajmokon

a Bácsmegyei Napló
részére

hirdetéseket

Gyertyay József
bizományos vesz tel

Sütemény 2 din.

Haboskavé

süteménnyel 5 din.

Teasütemény

kg-ja 60 din.

Alkalmas és lakod ímas

Torták

olcsón kaphatók 5408

„MIGNON“

Institorisz Sándor

ujjonnan megnyitott ukrásrdájában

SUBOTICA, Strossmajerova ul 22

Hajplac, Faragó mészáros melétt

PALICSON

és környékén

hirdetéseket

a Bácsmegyei Napló
részére felvesz

Gulassa László
Horgoski put 90

RENAULT

mindenütt elismert
márka.

Vezérképviselő:

Krausz Ede
Novisad

**Kibontjuk
mi is
zászlónkat**

jugoszláviai vállalatunk megalapításával, amely azt a célt tűzte ki maga elé, hogy a rádióknak, ennek a csodás találmánynak fejlődését minden tekintetben előmozdítsa és azt nálunk is a tökéletesség legmagasabb színvonalára emelje

Több ezer, a legmagasabb képesítéssel ellátott technikus és mérnök-feltaláló áll rendelkezésünkre, akik állandóan buvárnak és kísérleteznek legújabb és legmodernebb gyárainkban és laboratóriumainkban és így állandóan és mindazt nyújthatjuk, ami a rádió terén új.

A jugoszláviai hallgatók előtt mi nem vagyunk idegenek, mindössze az egész világon ismert P. C. J. rövid hullámhosszu leadóállomásaink nagy sikerét akarjuk a rádiók emlékezetébe idézni.

Bizonyosra vesszük, hogy régi barátaink segítségével kitűzött célunkat hamar és a rádiók legnagyobb meglepedésére fogjuk megvalósítani.

PHILIPS

Jugoslavensko Trgovačko A. D.

10/52

Az összes PHILIPS gyártmányok
állandóan raktáron

Viszontelárusítóknak gyári engedménnyel szállítunk

KONRATH D. D. SZUBOTICA

PARAFFININTÉZET

ALEKSANDROVA UL. VEL. BECSKEREKEN LUKINICH-HÁZ

Terápia

Rheuma, köszvény, ischias, neuralgiák.
Női bajok, magas vérnyomás stb.
Bámulatos eredmények elhanyagolt idült bajoknál is.
A tudomány mai állása szerint a legbiztosabb hatású hőkezelés.

Kozmetika

Egész testi vagy helyi soványítás biztos eredménnyel és abszolút ártalmatlanul.
Korai ráncok, szeplők, foltok, anyajegyek, valamint szőrszálak végleges eltávolítása villannyal. — Saját készítményü, kitűnően bevált szépítőszerek.

ORVOSI FELÜGYELET!

133

RÉGI SÍSTEM

BENCZE-féle PATENT
ESSLINGENI GÖRDÜLŐ FAREDŐNYÖK
a legjobbak

Minél és árajánlatot díjtalanul küldünk
BENCZE ANTAL és FIA
ESSLINGENI GÖRDÜLŐ FAREDŐNYGYÁR
SZÖVÖTT FAREDŐNYGYÁR
VEL. BECKEREK

PATENT-BENCZE

ROSSUTH-PENZIO

Budapest legjobb és legelőkelőbb penziója

MEGNYILT

V., Kossuth Lajos-tér 10
(Nádor-u. sarok) Telefon: 976-94 és 976-96

A tudomány
Antiszeptikus fog-,

Bakteriológiai vizsgálatok igazolják, hogy ez a víz megöli minden kórokozót, lehétlenné teszi azok elszaporodását, nem árt a szöveteknek, a fogakat, a szájat és a garatokat megtisztítja a ragályt okozó és terjesztő élősköztől, a fogakat tisztán tartja és megőrzi azok szép féhérségét

Kitűnő védekezőszer a fogtájás és a szájbetegségek megakadályozására, — egyedülálló szer bármely ragályos betegségnek, az angina, reuma, szivizomzat megbetegedése, spanyolnátha, influenza, nátha, stb. ba-

uj sikere!
száj- és garatviz!

cilusnak a szájüregbe és ezzel a szervezetbe való behatolása ellen.

Garatmegbetegedések-nél külön hatású öblöszer.

Különösen nélkülözhetetlen az iny- és az állkapocs megbetegedéseinek és az olyan betegségek tartama alatt, amelyeknél a beteg bismutos gyógyszerrel használ.

Kapható minden gyógyszerárban és drogériában.

Ara üvegenként 24 dinár.

54

A legmakaesabb és legelhanyagoltabb
**székszorulást, gyomor-,
vese- és májbajokat**

gyorsan, biztosan és a kiujulás veszélye nélkül gyógyítja a

FIGOL

A FIGOL kiváló gyógyerejű, dalmáciai füge nedv-
ből és tengeri füvekből készül, tehát minden
veszély nélkül alkalmazható még a legérzékenyebb
gyermeknek és idősebb személyeknek is.
Készíti és postán szétküldi Dr. SEMELIC gyógy-
szertára Dubrovnik 2. — Ára üvegenként 40 dinár,
három üveg 105 dinár, nyolc üveg 245 dinár. 7642

Komplet
szövőműhelyemet
8 géppel
eladom vagy szak-
embert, megfelel-
tőkével társnak
keresek
Bérbeadom jömenetlő
korcsmát.
Gillich Ferenc,
Gorjani
11027

Hol vásárol a vidéki Suboticán

Helyi és vidéki
ügynököket
felveszek 1090
S. Ad. Engl
varrógép-, kerékpár
detalíztető
Subotica, Krupcevičeva 3

Billiárd

mandinergumi, zöldposz-
tó, dáko, golyó, sakk, do-
minó, Lignum-Sanktum
tekegolyók, babák és
minden más esztergá-
lyos áru legolcsóbban
beszerezhető

Ehrlich J.

esztergályosnál, SOMBOR
Pariška ulica 1 44

Butor

legjobb — gyári áron

Fister Gusztávnál, Fra Ješe trg 6

Barátok temploma során

Hölgyek és urak figyelmébe!

Kiváló selymen fest!

és vegyileg tisztít

WIHART IMRE

Sokolska ulica 3

Acélrollógyártás

a legjobb kivitelben, olcsón

Vászics Péter

ujjonnan berendezett rollógyártótelepén
Bene Sudarevičeva ulica 41

METROPOL-GARAGE

vállalja az összes rend-
szerű automobilon javi-
tását garancia mellett!

Oslobodjenja (Sentai) ulica 23

A VILÁGHÍRŰ
DEKA autógummi
elismert
német márka

RADIO

KONRATH D. D.

rádiókészülékei
olcsók, jók, megbízhatók

Puskás Ferenc

mechanikal- és gépműhelye, Tolstojeva ul. 7

Vállal: special, fém- és vasesztergamunkákat
gépjavítást, hengerfurást, új konstruk-
ciókat és stancnikat garancia mellett

Butor izléses és jó minőségben, méltányos
árban, részletre is

Épület Mérth Lajos

asztalosnál

Portál

VII., Jugoviča ulica 13.

Szenzációs ujdonság

Minta oltalmassza 14903/1927. sz. a.

Fémkeretes és ovális

kazetta és bőrdob

Főszájtosságai: 1. Pehelkőnyű
2. Tartós, masszív
3. Elegáns, kecses

Andrássynál

Subotica szíjgyártó, nyerges és bőrdobos Cárkeplac

Képviselet
Takács Márton
gummiműhely, Zrinjski trg 24.

Legujabb rendelet szerinti
tankönyvek

valamint az összes előírt
füzetek, rajz- és írószerek
az összes iskolák részére
kaphatók nagyon olcsón.
Füzetek 40 lapos 3— din.
: 60 : 5— :
: 80 : 6— :
Körző-garnitúrák
30—, 20— és 10— .
12 darab festék
ecsettel dobo-
zokban 11— .
Antikvárrium és Kölcsonkönyvtár
Strossmajerova 16. (Halpina)
1021

Lakás

Vasutal szembeni Licht-
neckert palotában nagy-
on szép kisebb lakás
azonnalra kiadó. Érdek-
lődni lehet Dr. Vécset
Samu ügyvédnél, Alek-
sandrova ulica. 472

DIÁKCIPO
Nem bukik meg a tatának a Ploščje
jó cipőjét a
GYÖRSTALPALÓ
ostinálta
Postanska ulica 4.
LUSPAI
Tanácsos és munkások
felvetőinek 246

*Építési
szakemberek
előzetesből alkalmazzák
pincék és lakások
szárazkötésére*

AQUASIT

*szigetelő és
szilárdító
felhárítót*

Próbarendelés mindenkit meg-
győz arról, hogy a
legbiztosabb és legbiztosabb
szigetelő
az **AQUASIT**
Vajdasági vezérkőpincés
Bácskai Cementárnyár, Subotica

Hofherr-Schranz-Clayton-Shuttleworth

M. C. Cormick-traktor

H. S. C. S. nyersolaj-traktor

és mindennemű mezőgazdasági gépek
képviseletét átvettük

Raktáron tartunk:

mindennemű mezőgazdasági gépeket

BARZEL

vasüzlet géposztálya, Subotica, Kunetz ház

Rudić kitérő

Ha gallérját, fényesen,
fehéren és elegánsan
akarja viselni, akkor
küldje 445

PIUKOVIC
gőzmozdóba
Subotica, Vilsonova ulica 16. sz.

1097
↓
Használt autók

Jutányos áron
ELADÓK

Reparacija Autoguma
Sombor, Atanackoviča ul. 8

TIP-TOP arckrém az arcot széppé, üdévé és **fiatallá varázsolja**

AZ OTTHON

Nem akar enni a gyerek!

Igen, igen, ez az — sóhajt fel minden felé egy-egy anya, ha a rosszul evő gyerekekről kerül a szó. Az enyém se — a magáé se? Mindenfelé lehet ezeket a panaszokat hallani. Amellett ezeknek az anyáknak egészséges gyermekeik vannak, akiktől jó, erős, egészséges étvágyat is várna az ember. És kedves anyák leginkább ti magatok vagytok a hibásak, hiszen ti magatok kezdtétek el — persze öntudatlanul a legjobb akarattól vezérelve, arra szoktatni a gyereket, hogy nehezen egyék.

Mikor az egész kis babát elkezdik etetni, az első leveskét, főzeléket főzik neki, milyen gonddal kóstoltatják az ételt a gondos anya, fog-e vajjon a babának ízleni és nem is tudja, hogy evvel, e gondos kóstoltatással tette le az alapját annak, hogy később a gyerek rosszul eszik, válogat, az inye elkényeztetődik. Az izidegeket tulizgatják, különböző fűszerekhez szoktatják a kis gyermek inyét, amelyik minden fajta egyszerű, teljesen sótlan, cukortalan ételt — bár talán csodálkozva — de azért, ha éhes, jó étvágygal megeszik. Persze a gyermek nagyon hamar és könnyen megtanulja, hogy hatalmában van az ételt megédesíteni. És itt kezdődik az első hiba. A baba talán egy előző, tulsok étkezéstől, vagy más okból nem igazán éhes, mikor a következő étkezésre kerül a sor, kedvetlenül eszik és néhány kanál után nem akar többet enni. Gyorsan cukor a grizpapira, vagy spenótra és így próbálkoznak tovább! Milyen hamar megbánja a gyöngye anya az ilyen kényeztetést! Hány-szor előfordul, hogy a kis gyerek azután semmit sem akar cukor nélkül enni! Nem tett az ember a gyerekeknek semmiféle szolgálatot, sőt az inyét már kezdte elrontani. Azonkívül még egy hibát követett el a gyermekét szerető felnőtt, amivel későbbre rosszul evő gyermeket nevelt: kényszerítve, hogy egyék, mikor nem volt éhes! Ezt sohase tegye meg egy anya se! Az egészséges, erős gyermek egyék, amikor éhes és ha nem akar egyszer enni, úgy várjon a mama, vagy a dada, míg a kgyerek maga kér enni. Én ellene is vagyok, hogy az egyszer visszautasított ételt felmelegítve még egyszer a gyermek elé adjuk, így csak az undort neveljük belé, más alkalommal, igazi éhségnél ugyanazt az ételt szívesen meg fogja a gyermek enni. Hogy az egyes étkezések közti időben ne kapja-

nak a gyermekek semmi ennivalót, ennek tulajdonképpen természetesnek kellene lenni. Ez olyan szabály, amit szigorúan be kellene minden szülőnek, nevelőnek tartani. Ez a »semmi« vonatkozik a csokoládéra, a cukorra, tészta, gyümölcsre is, amellyel a jó bácsik és nénik kedveskedni szoktak az aranyos pubnik, vagy médeknek.

Soha sem szabad nagy hűhót csinálni belőle, ha a gyermek egyszer nem akar enni. Sokkal korábban, mint gondoljuk észre veszi a gyermek, hogy róla beszélünk, hogy ő mennyire fontos és mindig el kellene kerülni, hogy a gyerek a saját fontosságának tudatára jusson. A gyermek, ha az érdeklődés középpontjának, fontosnak érzi magát, ha tudja, hogy esetleg sajnálkoznak is felette, igen rövid idő múlva megtanul fontoskodni szinte beleszuggérálja önmagába az étvágytalanságot, csakhogy ismét fontos személyiséggé váljon.

Ha a gyerek nem akar enni, ezt a szülő nyugodtan vegye tudomásul, csak fel ne izgassa magát. Soha, de sohase csábítsuk el magunkat, hogy valami különösen finom vagy kedvelt étellel próbálja meg a kisgyerek étvágyát felcsigázni. Ha ezt a szabályt betartjuk, rövid idő múlva egy darab száraz kenyér, egy alma kitűnően fog ízleni az »étvágytalan« gyermeknek. Egyáltalában kis kortól kezdve minél egyszerűbb ételekkel tápláljuk a gyermeket, annál jobb. Tulcsokat se adjunk egyszerre a gyermeknek. Bőségesen elég egy éves kortól napi négyeszeri táplálkozás, amiből egyik — a délutáni uzsonna csak gyümölcsből álljon.

Egyszerűség, rendszeresség, egyformaság és szerezység — ugy-e anyák nem súlyos program — erre szoktassátok a gyermeket és nem lesznek »rosszul evők«. Gyereknél, akik már többé kevésbé el vannak rontva, azt tanácslom, hogy nyugodtan ki kell őket éhezteni. Nyugalommal és türelemmel várja az ember ki, míg maguk kérnek enni — és ha csak egyszer, vagy kétszer is naponta — és adjunk nekik egész egyszerű kosztot. A gyermeknek nem szabad észrevennie, hogy gondokat csinálunk magunknak miattuk. Ügyeljünk rájuk okosan, de ne úgy, hogy ők is megérezzék, hogy a gyerek étvágya — probléma.

Dr. S. V.

A KONYHA

Mit főzzünk ezen a héten?

- Hétfő:** Gulyásleves, káposztáskocka.
Kedd: Husleves májas gombóccal, kifőtt marhahus, sajtos rizszel, burgonyával és sóska-mártással, gries-schmarrni.
Szerda: Töttöt paprika, cseh fánk (dalkeri) lekvárral.
Csütörtök: Rizsleves, disznópecsenye káposztafőzeléssel hab-kocsi.
Péntek: Paradicsomleves, rakott krumppli salátával, magos vagy diósmetélt.
Szombat: Keménymagosleves pirtott zsemlekockával, vagdalthus, zöldbabfőzelék, turóslépeny.
Vasárnap: Karfiolleves aprólékkal, csirke vagy libasült burgonyával, uborkasaláta, csokoládés rolád.

*

Receptek:

Finom erőleves (bouillon). Körülbelül 12 személyre számítva. Ehhez szükséges 2 kiló jó minőségű marhahus és egy szép kövér tyúk. Hat-nyolc literes fazékba tesszük a jól megmosott, veregetett húst és a megtisztított tyukot körülbelül öt liter vízzel. Jó tűznél, de lassan, egyenletesen hagyjuk főni, ha habzik, a kanállal leszedjük az egy ideig folyton képződő habot és ha a leves a habtól már teljesen megtisztult, akkor tesszük bele az időközben elkészített zöldséget, néhány szem egész borsot, 1½ kanál sót, és kevés zsirban sárgára piritott vékony szeletekre vágott sárgarépát. Ügyeljünk arra, hogy a fazék a tűzrely olyan részén álljon, ahol egyenletesen, de lassan forr. Több-ször megnézzük hosszu kétágu villa segítségével, hogy a tyúk megfőtt-e s akkor kiemeljük a levesből, mert könnyen szétesik s a leves akkor zavaros lesz. Ha a hus is megpuhult, a fazekat egészen félre huzzuk, hogy leülepedhessen. Ezt a levest csészékben szerví-rozzuk, minden csészére egy-egy tojást számítva. Leg-elegánsabb egész üresen, csakis a habart tojással szerví-rozni, de lehet minden csészébe apró velődarabot is bele tenni.

Májas lepény levesbe. Öt deka vaját egy egész tojással és két sárgával jól elkavarni, egy már előbb beáztatott zsemlet és tíz deka szítán áttört borjumáját, finomra vágott zöld petrezselymet, kevés sót és borsot, utoljára pedig a két tojáshéjrének kemény habját keverjük bele. Jól kikent kis tepsibe tesszük és világosbarnára megsütve, kockákra vágjuk és külön adjuk a leveshez.

Sonka pudding. Tíz deka vaját elkeverünk három tojássárgájával és két egész tojással s hozzá teszünk még 28 deka finomra vágott sonkát s ugyanannyi megfőtt és szítán áttört burgonyát. Utoljára a három tojás felvert habját keverjük könnyedén belé, vajjal kikent puddingformába öntjük s gözben egy órahosszat főzzük, felolvasztott forró vaját adhatunk külön hozzá, ugyszintén reszelt pármái sajtot.

Ischlil fánk. 14 deka lisztbe belevagdosunk 14 deka kemény vaját, 7 deka héjastól örölt mandulát, 7 deka vanillás porcukrot. Az egészet jól összegyurjuk, a tésztát vékonyra kinyújtjuk s központoságu fánkokat szurunk ki belőle, melyeket jó tűznél megsütünk. Két-két fánkot ribizli vagy málna lekvárral ózszeragasztunk s azután csokoládé mázzal bevonjuk.

Csokoládémáz, amelyik mindig sima, mindig fényes, 10 deka csokoládé, 10 darab kockacukor, 2 kanál víz, 1 kanál erős fekete kávé, 3 deka vaj. Mindent egy kis lábasa teszünk, mikor a csokoládé és a cukor elolvadt folytonos keverés közben kicsit befőzzük és hirtelen a tortára öntjük.

Sülő vajjal. Egy nagyobb, vagy két kisebb süllőt, ha lepikkelyeztük, fölbontottuk, megtisztítva megmos-tuk, besózzuk és 1—2 órán át állni hagyjuk. Nagyon finomra tört és szítált zsemlemorzsával behintjük, sütőpléhrre helyezük, 15 deka olvasztott vajjal leönt-jük s gyakori öntözgetés közben szép világossárgára sütjük óvatosan forgatva meg a halat. Apró burgo-nyákkal, melyeket zsirban zöld petrezselyem és tej-fellel süttöttük körítjük.

A RUHA

1. Délutáni ruha kék selyem crepből. A gallér fichu-szerű csokorrá van kötve.
 2. A bluzon és szoknyán levő gazdag plissé garnitúra adja meg a ruha elegáns jellegét. (Bármilyen köny-

- nyíl anyagból készíthető ruha.)
 3. és 4. Az új estélyi össtedíltás. Hosszu ruha, rövid kabát. A ruha hátát hosszabb, oldalt slícsett. A kabát szabásban a zsebkönyvvel.

Mari, leszedhet!

A múlt héten elmeséltük, hogy kell az asztalt megteríteni és hogy kell az ételeket felszolgálni. Most, néhány szóval utmutatást akarunk adni arra nézve, hogy kell az asztalt leszedni. Bizony az is tudomány, amit ugyan könnyű megtanulni, de ha hiányzik — rossz fényt vet a háziasszonyra.

Minden ételt kétszer kínálunk körül. Kívétel a leves és az előétel, amit elég egyszer kínálni. A vendég mást is akar enni, nemcsak levest. Mikor az utolsó vendég is letette a kanálát, villáját, jelölül annak, hogy már nem eszik, le kell szedni a tányérokat. Az ügyes szobalány úgy szed le, hogy a bal karjára szalvétát tesz és erre két tányért egymás mellé. Az először, amit a bal kezével tart, az evőeszközöket rakja, a hátulsóra a tányérokat. Így könnyű szerrel lehet hét-nyolc vendég előtt egyszerre elszedni a tányért, anélkül, hogy minden darabbal külön a tálatához kellene szaladni. Tanácsolom a háziasszonyoknak, akiknek nincs »perfekt« szobalányuk, hogy a mindennapi asztal leszedésénél gyakoroltassák a leszedésnek ezt a módját, így akkor, amikor vendégeket lát magánál simán és ami a fő: **zajtalanul** fog menni a leszedés is.

Mikor a menüben az édességnél, sajnál és gyümölcsnél tartunk, az alsó tányért, amelyik eddig a vendég előtt állt s ami már ekkor felesleges, elveszszük. Egyáltalában, ilyenkor mindig leszedhető, ami az asztalnál felesleges, kivéve persze a borospoharakat.

A morzsaseprőt és lapátot csak akkor veszik használatba, amikor már felálltak az asztaltól. Kellemetlenül hat a vendégre, ha, mialatt ő még az asztalnál ül, elkezdik a takarítást, arra kényszeredik, hogy jobbra hajlongjon, majd meg balra, lökdösik, összemorzsalják a ruháját.

A crémnek, parfainak, fagyaltnak való üvegtányér alá porcellántányért teszünk kis terítőcskével. Ha az édesség után sajtót vagy gyümölcsöt adunk, egy a kis tányér mindjárt ott marad erre a célra. Meleg tézshöz mindig porcellántányér való. Szokássá lett egyes ételek között egy-egy cigarettát elszívni. Ma már hiába hadakozunk ez ellen a szokás ellen, inkább alkudjunk meg vele.

Tanácsos erre való tekintettel minden második-harmadik vendég terítéke mellé egy-egy apró hamutálca készíteni, habár — szerintem — a cigarettázás, a hamu és a füst nem az asztalhoz való.

Mikor az ételekkel készen vagyunk, a háziasszony asztalt bont. Szokás ilyenkor a legidősebb hölgytől engedélyt kérni. A vendégek felkelnek az asztaltól és bemennek az uri, lakó vagy egyéb szobákba, mialatt a személyzet gyorsan és nem ismételtet megégszer, **zajtalanul** leszedi az asztalt. A fekete kávé kis, erre a célra szolgáló csészékben adják be, rendszerint készen betöltve egy nagy tálcán, amelyiknek a közepében áll a cukor és tejszín tartó. Ha két szobalány van, úgy az egyik kínálja a kávé, a másik megy a cukor és tejszinnel mögötte. Szokás a fekete kávé kannát csészékkel egy kis külön asztalkára elkészíteni, hogy lehessen utána kínálni, ha valaki annyira szereti a feketét — s ha jó a fekete, ez gyakran előfordul — hogy még egy csészét kér. A szivart, cigarettát, likőrt, cognacot szintén egy asztalkára tesszük. Ezekkel a vendégeket ellátni és kínálni a házigazda feladata. Kell, hogy neki is legyen valami dolga. Nem elég, ha csak megfizeti, kiizadja az ebéd árát.

A praktikus háziasszony

A padló ápolása

Festett padlót legjobb szappanpelyoldattal tisztítani. Ez jó és ártalmatlan szer, amellyel a kezét nem rontja, mint a többi maró anyag.

Lakkozott és festett padló fényének megővésére hetenként egyszer ígleg megszáradt kávéaljjal (kávéscsészével) szórjuk be a padlót. Kis ideig rajta hagyjuk, aztán nedves ronggyal szétörögöljük és összesöpörjük.

Zsírfoltos padló. Ha a padló nincs festve, egyszerűen tisztított terpentint öntünk rá. Így a zsír fel szívódik a felszínre s egy idő múlva késsel levehetjük. Utána azonnal tisztázzuk vízzel mossuk fel a padlót, különben újra folt lesz rajta.

Kőpadlók fagy idején. Ha a meleg felmosó vízbe kevés szalmiákszeszt teszünk, a kőpadló nem fog átfagyni.

Kőlapok tisztítása nagyon szép lesz, ha forró szódavízbe kevés szappant oldotunk fel. Ha olyan foltok vannak a kőpadlón, melyek nem tűntek el, dörzsöljük be a helyeket sósavval. (Vigyázzunk a kezünkkel!)

Cement-padlót 2-4 hetenként szappanos, szódás vízzel fel kell surolni s azután forró vízzel leöblíteni. Ha megszáradt, vékonyan kenjük be lenolajjal, attól szép fényes lesz. Közben csak tiszta vízzel kell mosni.

Parkett tisztítása. Ha a parkettet alaposan meg akarjuk tisztítani, a következő módon járunk el: először forró szappanos vízzel, melyben kevés szalmiák-

szesz is van felsuroljuk, aztán száradni hagyjuk. Nagyon piszkos padlónál száradás után acélforgácsot is használunk és alaposan végig dörzsöljük vele a parkettát. Utána beeresztővel végig kenjük, amit ott-hon is készíthetünk, ha nem akarunk készen vásárolni. A beeresztő így készül: 25 deka sárga viaszt felolvasztunk s 1 liter terpentint teszünk hozzá, miközben a tűzhelyen még egyszer jól felkeverjük az egészet. (Vigyázat, tűzveszélyes!) Hogy az oldat folyékony és meleg maradjon, tegyük az edényt munka közben forró vízbe. Most tiszta rongyot mártunk bele és óvatosan nagyon vékonyan, mindig egy irányba felkenjük a parketre. Ha néhány óra múlva teljesen megszáradt, többször feldörzsöljük puha, tiszta rongyokkal. Mindig más rongyot veszünk elő, míg a parkett fényes nem lesz. Olyan parkettünk lesz így, mint a tükör.

Ha szobafestő van a lakásban, szórjuk be a padlót

mindenütt vastagon fűrészporral. Ez magába vesz minden piszkot, ami különben a padlót érné. Ha aztán a festésnek vége, kispörjük a fűrészport s a padlót a szokott módon tisztítjuk.

Tintaolt a parketten. Addig dörzsöljük egy kettévágott citrommal a foltot, míg el nem tűnik. Közben-közben mosogassuk a foltot forró szappanos vízzel is. Ha utána acélforgáccsal is feldörzsöljük a helyet, eltűnik minden nyoma a foltnak. Utána azonban fel kell mosni a folt helyét.

Zsírfolt a parketten. Friss zsírfoltot minden baj nélkül kivehetünk a parkettából, ha egy darabka fehér istatőspapírt megnedvesítünk benzinnel s ezzel dörzsöljük, míg a folt el nem tűnt. A papírt változtatni kell. Vagy: nedvesítsük be jól a foltot terpentinnel és hagyjuk beivódni. Az így képződő zsírt jól levakarhatjuk késsel s a helyét megkeféljük forró szappanos vízzel. Régebbi foltoknál meg kell az eljárás ismételn.

ÉP TESTBEN ÉP LÉLEK

Napi mérgeink

Száz ember közül legalább kilencvenöt naponta mérget visz a szervezetébe. Ártó anyagot, amiről részben tudja, részben nem is gondolja, hogy az mérge.

Ilyen mérgek, amelyekkel rendszeresen megmérgezzük a szervezetet: az alkohol és a nikotin.

Olyan sokat irtak már az alkohol és a nikotin ellen és mellett, hogy mi sem haladhatunk el figyelem nélkül emellett a fontos probléma mellett és megkérjük már a mult számunkban is, megszólaltatott »doktor bácsit«, mondjon el róluk mindent, amit elmondani érdemesnek tart.

Ime mit mond ő:

Az alkohol a legnépszerűbb mérge. Az ügumieai benzszültt kunyhójától a császár palotájáig mindenütt ottthon van és a XX. század »ész embere« éppen úgy issza, mint évezredekkel ezelőtt az obszidián baltát készítő ősember. Évezredek óta majd minden ember öl vele úgy, hogy vannak, kik felteszik, hogy szervezetük már évtizedes generációkon keresztül megszokta és kezdettől fogva sem mutatja azt az undort és visszautasítást, mellyel a többi mérge reagál. Pedig az alkohol rettenetes mérge. Tiszta állapotban mar s megöl kivétel nélkül minden élő sejtet. Az élvezetre szánt szeszese italok nagyon különböző alkohol tartalmuak, de kivétel nélkül mérgezők. Gyermekek 3-4 évokánál pálinka megöl, felnőt — még ha szokott is inni — 3-4 deci hirtelen felhajtott pálinkától meghalhat.

Nem szabad felednünk azt sem, hogy szeszese italaink nagy részében nemcsak az alkohol (C₂H₅OH) a mérgező, hanem az aromát, illatot adó anyagok is ártalmas mérgek. Az a gyalázatos állapot, melyet másnaposságának (Katzenjammernek) szokunk nevezni, nem egyszer ezeknek a mérgeknek a hatása. A legtöbb ily anyag a pálinkákban és likőrökben van.

A szesztartalmat tekintve mondhatjuk, hogy 1 deciliter cognac 70% 1.3 dl. likőr vagy pálinka 45%, 3.5 dl. Sherry, Madeira, Marsala, 18-20% 4.5 dl. Malaga, Tokaji 15% dl. jó pecsenyebor 10%, 1 liter olcsó bor 6-7%, 2 liter közönséges sör 3.5% szesztartalmu.

Láthatjuk tehát, hogy a pálinka aránytalanul mérgezőbb a bornál és sörnél és sajnos éppen ezek fogyanak legjobban.

No de nézzük közelebbről az alkoholt, mint mérget. Mindnyájan jól tudjuk, hogy van akut és idült alkoholmérgezés.

Helmi kisebbfajta akut mérgezésem átesett mondhatjuk mindenki, vagy ha abszolút antialkoholista, akkor volt alkalma megfigyelni, hogy az alkohol mennyire izgatja a kedélyeket, mint lesz az alkoholfogyasztásnál a gondolkodás könnyebb, fürgébb, mint csinálhatnak gyerekes bolondságokat a néhány óra előtt még komoly, okos emberek, hogyan nő az ingerlékenység, milyen könnyen keletkeznek — társasága változtatja — párbajok, verekedések, késélések, majd jön az elbutulás, a rosszsullét, az ellenállhatatlan álom, a mérgezett összeesik s fekszik mint — tők, a földön, vagy az árcparton.

Ha az elfogyasztott szesz mennyisége nagyobb volt az alvás mély, bódult, az egész test mintegy hűdött, a légzés, a szív működés gyenge, sőt megáll. Ilyen mérgezésnél az első segély: hánytatás, a test felmelegítése (takarók, palackok), fekete kávé.

Az idült mérgezés rendkívül sokféle alakban jelentkezik. A gondolkodó képesség, az erkölcsi érzés romlik, a gyomor az alkohol hatásától idült hurrtot kap: a máj a rajta átment szesztől sorvad, zsugorodik s hosszutartalmu, kínos halálos betegséget kap: ugyanez a sors fenyegeti a vesét. Az alkoholfogyasztás folytán fejlődhetnek elmezavarok, többek között az ismert delirium tremes; létrejöhetnek kínos ideggyulladások és más bajok. Az alkoholista sok fertőző és más betegségre hajamos és vagy magtalanul hal el, vagy utódja is nyomorék, született gonosztevő, alkoholista, öngyilkosjelölt vagy más efféle.

A nikotin méltó párja az alkoholnak. Maga a tiszta nikotin olajszerű, kellemetlen szaga forradék s eb-

hől már egy csöpp is halálos lehet. A különböző dohányfajtákban 0.5-8% nikotin van; a legtöbb a kapadományban, a legkevesebb a havanna-dohányban. A dohányfüst szintén tartalmaz nikotint, de sokkal kevesebbet, mint maga a dohány; a nikotinnak nagy része ugyanis elég, átalakul. Magának a nikotinnak mérgező hatása sokkal jobban fenyegeti azokat, akik a dohányt a szájukba veszik, mint azokat, akik szipkából, pipából szívják a füstöt. A szájnyálban ugyanis kilugozódnak, kiáznak, a veszedelmes alkotórészek. A bagózás tehát a dohányzás legveszélyesebb alakja.

Veszedelemesek a piszkos pipák, pipaszárak is, mert a bennük meggyűlő bagólé igen sok mérget tartalmaz. Eldobott pipaszárral játszó gyermekek nem ritkán kaptak súlyos mérgezést. Leirtak esetet, melyben a virginia szivar szalmájában meggyűlt nedv bezipantása okozott súlyos mérgezést egy dohányzás-hoz szokott erős férfinél is. Pedig az nagy szó, ha a dohányzás-hoz szokott ember lesz a nikotintól beteg, mert kevés mérge van, amit a szervezet annyira meg tudna szokni, mint éppen a nikotint. A gyermekkorban megpróbált első szivar-cigarettát a legtöbb embernek megadta a módot arra, hogy az »aktív nikotinnmérgezést« saját bőrén megismerje.

Ezek a tünetek rendszeren: kaparó ézés a torokban, nyálfolyás, émelygés, hányás, elsápadás, szédülés. Súlyosabb esetekben, elhűdülés, hálfájdalmak, hasmenés, aggdó érzés, ájulás csatlakozik a tünetekhez, az izmok megtagadják a szolgálatot, a légzés és a szív megáll, noha az öntudat csaknem végig tiszta. Ilyen mérgezés ritka, de vannak néhány pillanat alatt lefolyó halálos mérgezések is.

Gyakoribbak az »idült mérgezések«. A mértéketlen dohányzás (a mértéklet nem igen lehet megállapítani) sokféleképpen áll bosszut a szervezetben. Gyakran csak vérszegénység és lesóványodás észlelhető, máskor a szív működés zavarai, idegesség, ütőereményedés, sőt gyógyíthatatlan vakságig fokozódó látászavarok a szomorú jelenségek.

Gyógyszer csak egy van: leszokni az első gyanus tünetnél. Leszokni az ivásról is, az alkoholról is.

*

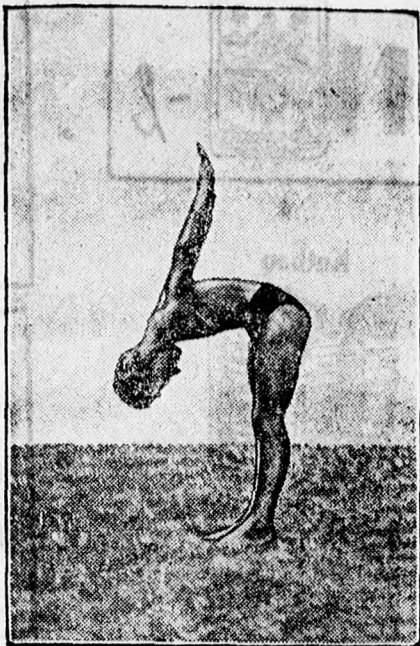
Tornaóra

Második gyakorlat férfiak számára.

I. Alapállás: lábujjhegyre állni, karokat fel. (Lásd kép.)

A medence hátrahúzásával a derekat könnyedén előre ejtjük, úgyhogy a fej majdnem a térdet érinti — egy időben a karok elől le, — hátra fel (lásd kép).

Utánna a karok vissza, a test az alapállásba. A térdék merevek.

A gyakorlat célja: az izmok erősítése és fejlesztése a test hát részén, főleg a hátizmok, a hátgerinc rugalmassága tétele.

*

Második gyakorlat nők számára.

II. Rendes alapállás. Kilélegzéssel. Zárt térdekkel guggoló állásba ejteni a testet — belélegzéssel megint alapállásba.

A gyakorlat célja: az ízületek könnyedsége, a tüdő erőteljes munkájával.

A MI POSTÁNK

Horvátországi olvasó. Természetesen szívesen válaszolok minden kérdésre, s örülök is, ha leveleket kapok. A szerkesztő rám bízta ennek a mellékletnek az összeállítását s én bizony nem tudom, hogy asszonytársaimnak, hogy tetszenek ezek a rovatok. Kérem is, hogy minden háztartáshéli kérdéssel jöjjenek hozzám. Ha magam nem tudok válaszolni, majd kérdést intézek olvasóimhoz s így közös erővel oldunk meg problémákat. Ami a konkrét kérdést illeti, hetenként egyszeri arcápolás bőségesen elegendő. A borogatást sem kell ismételtetni. Ugy amint megírtam, összesen három borogatás kell.

Dr. H. F.-né. Lelki ügyekben is szívesen adok tanácsot, tölem telhetően őszintén és igaz szeretettel. Bár nem ambicionálom, hogy én is *lelkiállás* legyek.

Br. Mancl, Temesvár. Olvassa el a Vécsei-féle Kozmetikai Tanácsadó-ban az erre vonatkozó részt.
F. Ilonka. Feltétlenül azt ajánlom, hogy ha módja van rá, küldje a 17 éves Mancikát egy, esetleg két évre intézetbe. Nagy lánykodni, flirtolni s férjhezmenni is ráér még egy-két évig. Ha itthon marad, akár mit is csinálnak, már nagylány számba veszik, s ha hamarosan férjhez nem megy, fiatalon vénlány lesz belőle.

Dr. H. F.-né. Lelki ügyekben is szívesen adok tanácsot, tölem telhetően őszintén és igaz szeretettel. Bár nem ambicionálom, hogy én is *lelkiállás* legyek.

KOZMETIKAI ÜZENETEK

Aggódó, B.-Topola. Szíveskedjék teljes címét megadni, mert a levél aláírása olvashatatlannak volt. Kérésére a legnagyobb készséggel válaszolok.

B. Vilma 25 Novivrbas. Ha csak alig észrevehetően ráncok vannak az arcán, ettől még nem kell megijednie néha jótékony simító hatással van rájuk bármely toltete-ecet is a bőr rugalmasságának helyreállítása által. Igen el van terjedve a gyantáknak és balszamoknak, főleg a myrhának és a benzoe-nak használata. Az utóbbi a következő recept szerint: Rp. Tinct. benzoes 10, 0. Gynae salaruns 100, 0. Ebből a tejszerű folyadékból egy, esetleg két evőkanálnyit tegyen egy mosdótál vizre. A gyanták és balszamok hatása erőművi uton keletkezik, amennyiben apró, igen finom részecskék lerakodnak a harázdákba és kitöltik ezek mélyedéseit oly formán, hogy a bőrön egészen sima és szín-

te észre sem vehető hártya keletkezik. Ha a ráncok idővel esetleg észrevehetőbbek lesznek, forduljon ismét hozzám, készséggel fogok megfelelő tanáccsal szolgálni.

H. L.-né Secsanj. Olyan szappant, amelynek használata után érdes lesz a bőre és elveszíti szokott fényét és simaságát, ne használjon, akármilyen hangzatos neve van és szépen van kiállítva, vagy illatosítva, mert szabad marolug van benne. Legcélszerűbbek a különböző natronszappanok.

Metaudta, Temerin. Miután amint írja, az arcbőre zsíros, bármily zsiradék, vagy zsíros krém alkalmazása elhibázott dolog volna, mert zsiradékra vagy zsíros krémre csak akkor van szükség, ha a bőr érdes, vagy száraz. Mosakodáshoz használjon káliszappant, használhat az arca ledörzsölésére háromszor vagy négyszer hígított alkoholt is, tömény alkoholt ne használjon, mivel az feloldaná az egész faggyuváladékot és teljesen elvenné a bőrnek fényét, ami éppenséggel nem kívánatos.

L. Hilda Odžaci. A boraxot egész bátran használhatja, főképp az a tulajdonsága teszi ajánlatossá, hogy nagyon enyhe és teljesen ártalmatlan, megenyhíti a bőrnek túlságos zsírosságát és így előnyösen használhatja, miután, amint írja, bőrtrákká, pörsenések és pattanások vannak az arcán.

N. O. 30. Bezdán. A Kummerfeld-féle mosdóvíz receptje a következő: Rp. Sulfur. praecip. 12, 0. Camphor trit. 1, 0. — Gummi arab. 2, 0. — Aquae Calcis Aquae rosar, aa. 150, 0.

Edti. A haját hennával, vagy hydrogenium hyperoxyddal festheti a megkívántató szőke színre. A parafin-kezelést illetőleg, ha teljes címét megadja, készséggel küldök prospektust.

Hiu, Vrsac. Az ajk pirosítására leginkább ajánlom a cold-krémmel kevert alloxant. Ha ebből a kenőcsből egy keveset az ajkára dörzsöl, az nagyon szép piros lesz, de nem kirívóan feltűnő, hanem a természetes élénk pirt helyettesíti.

Rózsa, Baeska-Palanka. A köröm kifényesítésére a következő port ajánlom, amelyet az ottani gyógyszerárban elkészíthet: Rp: Stanni oxyd. Pulver. lapid. smirid. Talcivenet, aa 5, 0. Carmin 0, 20, m. f. p. Ehhez a porhoz egy csepp puder parfümöt is adhat. Belőle egy keveset kölni vízzel vastag masszává kell elődörzsölni és ezzel kell azután a csiszolást végezni. Néhány napi használat után a köröm szép és fényes lesz. Hogy a szép fény meg is maradjon, naponként, vagy esetleg másnaponként lanolinkrémmel kell a körömöt bedörzsölni.

MARADJUNK MA ITTHON

Az e rovatban foglalt rejtvények és talányok megfejtését olyan időben kell beküldeni, hogy legkésőbb csxtörtökig beérkezzenek a szerkesztőségbe. A borítékra feltűnően rá kell írni ezt a két szót: »Marad-

junk otthon». Minden egyes talány megfejtése egy pontot jelent és a megfejtők között könyvjutalmat sorsolunk ki. Mindenki annyiszor vesz részt a sorsolásban, ahány megfejtést beküld.

A múlt vasárnapi számban közölt rejtvények helyes megfejtése.

1. Az urvezető. A megfejtést ezuttal nagyon könnyű. Szabó ur, a kertész és automobilista bekormányozta az autót az erdőbe, úgyhogy a kicserélendő kerék alatt kiáshassa a földet s mikor a megtörtént, minden erőfeszítés nélkül kicserélte a kereket.

Itt írjuk meg, hogy a szeptember 8-iki Két szomszéd halastó problémát az alsó halastó szerzője úgy oldotta meg, hogy vett két hatalmas csukát, ezt bedobta a gonosz felső szomszéd halastavába, amelyek ott felfalták a többi halakat. De nem jöttek-e át a csukák az alsó halastóba? Nem, mert a két halastó között rács volt. A két halász — azt hisszük, — inkább kibékült.

Két pont közt a legrövidebb. A föld gömbölyűségéből önként következik, hogy a vastag vonalon, vagyis a körív irányában megtett út a rövidebb.

Híres emberek: 1. Paganini, 2. Andersen, 3. Donatello, 4. Euler, 5. Ronsard, 6. Efraim, 7. Wycl, 8. Salustius, 9. Kölcsey, 10. Ibsen = Paderewszky.

A múlt heti keresztosor rejtvény megfejtése:

Vízszintes sorok: 1. Parajd, 5. Alj, 8. Scylla, 13. Evő, 14. Odeon, 15. See, 16. Betevő, 18. Los, 19. Rángat, 21. Ida, 22. Sebes, 24. Ave, 25. Kereesztréfeszítés, 28. Zár, 29. Boá, 31. Báron, 33. Terra, 36. Koboz, 38. Mesés, 39. Érsek, 42. Áradat, 43. Uszoda, 44. Marad, 45. Fehér, 47. Kénes, 48. Grill, 50. Solon, 54. Ego, 56. Hám, 59. Ej, ej, garázda Tél apó... 64 Lob, 65. Ammon, 66. Sat, 67. Kering, 69. Bah, 70. Piazza, 72. Iny, 73. Arion, 74. Ági, 75. Mister, 76. Als, 77. Csatló.

Függőleges sorok: 1. Pubika, 2. Retard, 3. Ave, 4. Jövő század regénye, 5. Adler, 6. Loeben, 7. József, 9. Császár és komédiás, 10. Cén, 11. Legato, 12. Attest, 17. Ede, 20. Avé, 22. Strom, 23. Sebes, 26. Zár, 27. Sor, 30. Borax, 31. Bodag, 33. Tépés, 34. Arzén, 35. Veder, 36. Kám, 37. Bar, 40. Son, 41. Kas, 45. Flóra, 46. Rohan, 49. Iga, 51. Lát, 52. Lekem! 53. Tebris, 55. Izmail, 57. Taszit, 58. Pótadó, 60. Joe, 61. Ámbra, 62. Dobos, 63. (La)—Paz, 68. Int, 71. Aga.

A többi rejtvények helyes megfejtése: 2 Balatonaliga.

- 3. Utókura,
- 4. Egyetlen,
- 6. Acél,
- 7. Rendetlen,
- 8. Telt nézőtér,
- 8. Kupaktanács.

Helyes megfejtést küldtek be: Gelbmann Mara Szubotica (keresztrejtvény) 5 egység, Brückner Györgyné Novibecsej 5 egység, Vass Tibor Novakani-za 1 egység, Moravetz Gézané Szubotica 5 egység, Ternovics Dragutin Beograd 4 egység, Hirschler Ferenc Noviszad 5 egység (keresztosor), Riza József gépész Melenci 5 egység, Catry Nelly Szubotica 5 egység, Beer Jenőné Topola 3 egység.

Könyvjutalmakat nyertek:

Dandét Alfonz: A család támasza című kétkötetes regényt Riza József gépész belenci, aki küldjön be postára 10 dinárt. Zsoldos László: Pianinó című regényét Catry Nelly Szubotica.

*

E heti rejtvényeink

1.

Büvös névjegy

A művészno bemegy a nyomdába névjegyet rendelni.

- Kétsoros névjegyre van szükségem, a nevemmel és a foglalkozással. Mibe kerül?
- Hatvan dinár, — mondja a nyomdász.
- És az egysoros?
- Ötven dinár.
- Elég nekem egysoros is, aki ránéz a névjegy-re, tudja, hogy milyen hangszernek vagyok a művésze. Igaza volt-e? Ime a névjegy:

DEUTSCHES STUDENTENHEIM KÖPPEL GRAZ
HERRENGASSE 18. — TELEFON 14-26.
Legrégibb élőkelő nevelőintézet nép- és közbizalmi tanulók részére.
Központi feladás, nagy, napos helyiségek. Jó elidítás, szigorú felügye-
let. Egész ében nyitva. Prospektus 1167

Szalánczi Fera

Képtáviratozás

Berlinből rádióon kaptuk a fenti képet. A két bőrzíáné közül az egyik éppen távozik a borbélytól, a másikat a segéd nyírja. Az eltávozó meghökkenve áll meg. Valamin elesodálhozott. Mi az?

5.

Antalka
Piroska

Kutban

9.

8.

PARK

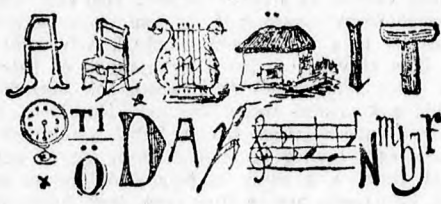
KFFF

Két turista közül az egyik leereszkedett a 4 méter mély száraz kutba, mert kíváncsi volt, hogy mi van a fenékén. Talán kincseket rejtett el ott valaki (?!) Amikor aztán ki akart jönni, akkor vette észre, hogy rövid a kötél, melynek segítségével leugrott a fenékre. Sem kötél, sem más egyéb segédeszköz nem volt közel s távolban található.

Hogyan jöttek ki az egy és fél méter átmérőű kerék kútból?

3.

4.

Keresztsoros rejtvény

(Copyright by Bokor Lajos - Bácsméggyei Napló)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
13									14			
15				16				17		18		
19			20					21		22		
		23				24		25				
26		27							28		29	30
31												
32				32a								33
34			35	36					37	38		
		39								40		
	41		42		43				44	45		46
47		48						49			50	51
52					53			54			55	
56										57		
58					59						60	

- Jókai egy nagy regényének címe
- Dohányos ember teszi
- 32/a A földközi tengernek az Adriától délre eső tengerreze
- A süllyedő hajó vészjele
- Rubens egyik legszebb vallásos tárgyú képének címe
- Három egyforma mássalhangzó
- A szájban van
- Általánosan használt címzésrövidítés betűi fonetikusan kiejtve
- A zászlóról mondjuk
- Népzigató
- »Általában« rövidbb szóval
- A szomjat oltja
- A Floki és Cézár egyaránt büszke rá
- Karthago mondaszerinti megalapítója
- »Gróf Monte Christo« szerzője
- Az egykori pesti Népszínháznak volt igazgatója
- Algiri kikötőváros
- Finom kis műszer
- Ibsen darab címe

Függőleges sorok:

- Utszélien van
- Sebkötözésre való
- A »Rubaiyat« (perzsa bordalok) szerzőjének neve
- Íróad, tollszár
- Szerte a világon híres magyar művészegyüttes
- A szoba falát díszíti
- Csepreghy Ferenc híres népszínműve
- Ismert zsebóramárka
- Női név
- Arcfesték színésznyelven
- Sok törvénynek is ez a lényege
- Kocsi angolul
- Kérdőszócska, latin személyes névmás is
- Erdei állat
- Világos, érthető, — németül — fonetikusan
- A szöllőt is így eszi az ember
- »Nem mindig...« tartja a példaszó
- Tisztirang — a pénzügyőrségnél
- Modern irányu, híres orosz zeneszerző kettős nevének egyike
- A »nagy«-nak éppen ellenkezője
- Felfedezők járnak ilyen »ute-on
- Folyami hajók kikötője
- Összehasonlító kötőszó
- Az Inn festői szépségű völgye
- A »Bánk bán« egyik alakja
- Igen sok latin szó kezdő szótagja
- Önérzetes ember kitart mellette
- Ismert dalszerző
- Lásd az 55. vízszintest
- A tulajdonképeni családó
- Világfürdő
- Lásd a 60. vízszintest
- Mértani test

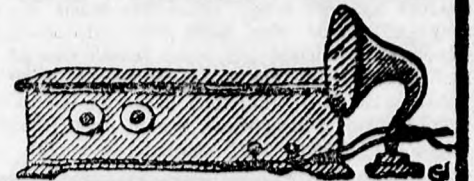
Vízszintes sorok:

- Ezzel a szóval kezdődik Tárkányi »Coriolan«-ja
- A nyelvtan egy ága
- Lusta
- Válogatott magyar futball játékos
- Ingóság szinonimja
- Féldrágakő
- A legnépszerűbb amerikai filmszínész

19. Fa

- Verne-nek az a hőse, aki körülsétálta a Fekete-tengert
- A háboru nyomorékja
- Igy titulálják a cigányok egymást
- Északi állam fővárosa
- Asztalos, lakatos stb. teszi
- Tavaszi hónap rövidítése

KÖNYV · FILM · RÁDIÓ

Hugo Károly irodalmi hagyatéka

Irtta GOVORKOVICH JÁNOS

III. A költő és az asszony.

Ugy látszik, hogy Hugó Károly életében sokkal kisebb szerepet játszott az asszony, mint az rendes körülmények között íróembernél előfordul. Hátrahagyott levelében csak nagyon csekély nyomát találjuk a szerelmeknek. Igaz, hogy ezek a levelek életének legszomorúbb korszakából származnak, abból az időből, amikor már átélte a dicsőség krízisét és ennek a hatása alatt a szellemi átalakulást, amely aztán a tébolyhoz és a nyomorba vitte; az is meglehet, hogy az erre vonatkozó emlékek elkallódtak, vagy tulajdonosa tapintatosságából maga semmisítette meg, amithogy idővel az aggkorban és nehéz küzdelmekben megsemmisülhetett az értékük is a költőre nézve, de akárhogy áll is a dolog ebbe a homályba csak a verskötetébe előtörő szellem derít némi fényt és az egyetlen levél amelynek kelte az elhagyottság szomorú idejére esik és a benne megnyilatkozó nagy érzésnek már csak a hervadását mutatja.

A verskötetet tárgyát a költő leginkább ifjúságából meríti. Fonalát követve elkísérhetjük íróját a lengyel hancrozókön át a férfikorig, ahol megkezdődik az ideálért való küzdelem, a tulajdonképeni élet, az akadálydöntő előretörés. Kevésszámú de értékes hagyatékában talán éppen ebben a kötetben találjuk a legkevesebbet az öt jellemző momentumokból. A versek külső és belső alakja nagyon emlékeztet Heinére, a nagy német költő mélysége nélkül, de ami Hugó Károly természetének jobban megfelel, sokszor annak szatirikus élével. Írói természetességének csak az első gyümölcsei, amelyekkel életrajzírói két okból legkevesebbet foglalkoztak. Először, mert az irodalom történetírők Hugót magyar írónak tartván, leginkább csak azokról a műveiről vettek tudomást, amelyek magyar fordításban jelentek meg, másodsor mert ugylátszik a költő maga is kisebb súlyt fektetett lírai mint drámai költészetére. Költészetének más célja volt, mint az érzelmek megörökítése. A cél után való törekvése könnyedén repült át a szírákon, amelyekben a legfontosabb tényező: a nő. Erről tanuskodik a verskötetéhez írt előszó néhány mondata is.

»A férfit sohasem boldogítja teljesen az asszony, mert ha meg is volnának az asszonyban ideáljának összes sajátosságai, az asszony mégis mindig csak földi, emberi teremtmény marad, hibái és hiányai lehetnek, míg a férfi ideálja az égi éterzománból alkotott angyalkép, a magasztos képzeletet minden szellemi színnel díszítve, mindig tisztán és homály nélkül él a férfikebélben az iskola padjától a sírig.«

»A férfi különben boldogtalanná sem lehet az asszony által teljesen, mert családósoktól átitatott keble a külvilágban talál életet levegőt.«

»A férfi tisztelni akar és azt akarja, hogy tiszteljék, mert alatta vagy felette áll az asszony és ő hozzá lenzállva vagy felemelkedve él és szereti őt.«

»A férfinál a szerelem csak előkészítés az életre, a szerelem tüzeben hasonlóan az izzó vashoz családósok és tapasztalatok által megpuhítva kalapáldóik erőteljes acélja, hogy a bal oldalbördájából észült rugó által hajtva addig mozogjon — míg a rugó el nem törik.«

Ez a rugó lírai költészetében kevés ellenállást gyakorolt és így nem is érhetett el általa jelentős magaslatoakat. Époly kevésbé tudta irányítani szárnyalását a többi a rapszódia felé hajló tényező, a hazaszerelet és egyéb lelkesítő hatások és így lírája meglehetősen ellaposodott. Ellenben drámai erejét a psziché mélységéből merítette ami a *második érzésének* a megítélésénél mesterré avatta. Ez a tehetség felszillan egyik verskötetében foglalt balladájában is és ígéret később érvényre jutó ereinek a gyümölcsösztetésére.

Az említett levél amely az író elég homályos szerelmi életét szeretném megvilágítani, úgy látszik, válasz az íróját illető szemrehányásokra. Keletkezése abba az időbe esik, mikor Hugó Károlyt összeférhetetlen természet miatt barátai már kevésbé szerették és ellenségei támadni és üldözni kezdték. Írója egy előkelő hölgy, akinek a személyéről csak családi hagyomány útján van tudomásom, mert a nevét a költő fekete tintával gondosan kitörölte. Csak a keresztnéve olvasható. Nem akarom fellebbenteni a titok fátyolát

és azért a keresztnévet is elhallgatom. Ha következni akarunk a tartalomtól írójának a jellemére, a levél ekszcentrikus hangja, bursikóz módja olyan személyné a képét tárja elénk, aki tülteszi magát az előkelő társaság korlátaiban. Lángoló érzelmekről beszél amelyek talán már csak a messze múltból elhalványodva lobognak, hiszen az, akiért égnék, már közel van a hetvenedik évéhez.

A levél francia nyelven íródott és néhány német mondattal fejeződik be. Ezeknek a mondatoknak a kicsapongó bohém stílusa, a tulerős kifejezések, amelyek nem tartoznak a finom társaság körébe, ahonnan írója származik, beszélnek legértelmesebben arról a különös lelki állapotról amelyben írójuk volt, ha »ideáljával« érintkezett.

»A helység neve, 17. 8. 75.«

»Tristis est anima mea usque ad mortem.«

»Kedves Mester!«

»Igazán szomorú vagyok. Hideg magaviselete sért és hallatlan gyanakvása felháborít. Mit gondol felelem? Én, akinek a lelke tele van a legnagyobb lelkesedéssel, idealizmussal és jószággal, telve imádással a lángész iránt, én, az erős és vakmerő jellem, aki kész felvenni a harcot a világ, sőt az istenek ellen, én ön előtt esel-szövő vagyok, talán eretnek, aki előfordul az oltártól amelyen mindig imádta az ön képét — ahol ön a végtelen istenség volt.«

»Kedves Mester! Én most nagyon távol vagyok öntől, de annyira lehangolt, hogy nem vagyok képes panaszaimat visszatartani. Meg kell vallanom, hogy vigasztalhatatlan vagyok, mert ön túl kemény, túl igazságatlan ha azt hiszi, hogy hülsen és halátlan vagyok. Nem, ezerszer nem! Talán gondatlan voltam, túlságosan könnyelmű, túlságosan könnyen felejtő (őszintén bevallom a hibámat) de legyen róla meggyőződve drága, édes, nagy Hugóm, hogy érzelmim még mindig változatlanok, csodálatom még mindig forró és ragyogó mint egykor volt, hogy én önt szeretem nemcsak mint elérhetetlen nagyságu költőt, mint a civilizáció profétáját, mint ihletett és misztikus énekest, hanem ennél még sokkal jobban, mint *második atyámat*.«

Azután németül folytatja:

»Ezerszerverfluchte Bagage legyenek, ha valamikor is paktálnék ezzel az átkozott, elvetemült párttal, aki a nagy Hugo ellen olyan szemérmetlenül, olyan gyaláztatosan, olyan vakmerően, olyan becstellenül, olyan nyomorultul járt el.«

»Ezerszer csókolom! Au revoir.«

Abban az időben, mikor ezt a levelet írták a költő már nem volt ép észnél. Tébolyában biztosan vigasztalón hatott rá a régi szeretetnek ez a felülülő gyengédsége, amely a beteg emberben még mindig a régi nagyságot látja és nem tud megalkudni a minden irányból feléje lövellő kárörvendő gunnyal, amellyel különben az ellenség vissza lövöldözött a megbokrosodott támadóra. És hogy ebben a legszomorúbb időszakban éppen a nők voltak azok — amint Tiberini Angela olasz operanékesnő, a mester volt tanítványa a sorai bizonyítják — akik nem tudtak himni a régi dicsőség elmulásában és nem változtatták át gyengédségüket kegyetlenségé, mint a férfibarátok, ez talán arról tanuskodik, hogy a lélekelemző drámaíró még sem itél egészen helyesen, amikor a férfi lékicsinylésével felel a nő odaadására. Az operanékesnő csak pár sort írt válaszul Hugó Károly hozzá intézett levelére és ezáltal feleslegessé tett minden kommentárt. Az olasz nyelven írt levelet Hugó florenci tartózkodása alatt írta a művésznőnek 1875-ben, tehát ugyanabban az évben amikor a fentidézett arisztokrata hölgy levele kelet — a kétségbeesés napjaiban. A levél fordítása így hangzik:

»Nagyrebecsült Asszonyom!«

»Bátorságot veszek magamnak önt jóakaratu ígérethez figyelmeztetni, hogy énekelni fogja nagy fellépésben, mint Edgard. Lucia szerepét és fokozza majd ezt a megüsztelteést nagylelkűsége által, hogy »gratias« énekel. Mint ezt nekem Signor Scalaberni kijelentette tegnap este: »ha én az ő kezéből hozok pár sort, az úgy el van intézve.« Kérem tehát legyen szíves megírni szives közreműködésének a bizonyítékát és maradjon a legkíválóbb tisztelettel

hálás szolgája.«

»Hugo Károly.«

Firenze 7/2 75 via Ceretani utolsó emelet.

A levél alján:

»Ha a nagy tenor Hugo énekel Edgár partitúráját, boldog leszek, ha én lehetek Lucia. (természetesen »gratias«.) Külön okokból kérem az időpont megállapítását.«

»Tiberini Angela«

(Folytatása jövő vasárnap.)

Két világcsavargó Párisban

A világ fővárosa a világ művészeinek kikötője és buvóhelye

Páris, szeptember közepe.

Páris lakossága kettővel szaporodott a múlt héten, olyan személyiségekkel, akik mellett érdemes megállni egy percre. Páris lakosainak száma természetesen több mint kettővel szaporodott a múlt héten és sokkal többen voltak azok, akik — mint ez a két ur — a várost állandó lakóhelyükül választották. A két új bevándorolt egyike *Eugen O'Neil*, az amerikai drámaíró, a másik: *Michel Arlen*, az angol regényíró.

Mindkettő híres csavargó és háboru utáni nagyság. O'Neil — aki a közép-európai színházba járó közönséget legjobban a *Különös köljátek* című darabjával fogta meg — a newyorki *Montparnasse*-ről, a *Greenwich Village*-ből került elő, abból a művész-író csoportból, mely az előbb említett newyorki városrész színházát alakított pajtáiban, istállóiban maga írta, játszotta, diszletezte és színre hozta azokat a színpadi termékeket, melyekből a mai, szerfelett nívós amerikai modern drámai művészet keletkezett.

O'Neil egyfelvonásosokkal kezdte. Ezek a kis darabok nagyon jók voltak, de a *Village* istálló-színházai-ba mindössze két-háromszáz ember fért el, kivüle sokan voltak szerzők, akik színre akartak kerülni, a színen sem volt túlságosan hosszú, így nem csoda, ha az új drámaíró nevét alig ismerté valaki a hétmillió városban. Ekkor megírta az *Emperor Jones* című egész estét betöltő néger drámát, s ezzel új csillag került az amerikai irodalmi horizontra, mely azóta nem sápadó lényességgel ragyog. O'Neil a káprázatos amerikai és

londoni színpadi és könyvsikerek után, melyek sok ezer dollárt jelentettek, otthagya Newyorkot, vidékre ment, a tengerpartra, ahol a sziklák között a legkülönösebben csapkodnak az óceán hullámai, ott építette magának házat, ott írta drámáit s Newyorkba csak próbákra, premierre, vagy jubileári előadásra járt be.

A csavargó révbe ért. Mert O'Neil csavargó volt egész életében, mint két briliáns elődje és honfitársa *Jack London* és *O'Henry*, akik ugyan nem drámát írtak, de hasonlóképen nem volt nyugtuk egy helyen.

O'Neil a tengereket járta, mint Jack London, csak hogy a legrettenesebb formában. *Hajómunkás* volt, a legocsmányabb munkát végezte. Állatszállító hajón dolgozott, melynél durvább, undorítóbb és nehezebb munka nincs a tengeren, azt a munkát végezte, melyet az enberiség nemzetközi söpredéke végez. Kijárta az írt legkeményebb iskoláját és nagyobbbrézt arról is írt. Olvassák el a *Szörös Majom* című drámáját, vagy a *Jones Császár* — utóbbinak hőse egy szökött néger feyenc, akit egy afrikai benszüölt törzs császárként tisztel — de a legtöbb darabjában olyan mélyre nyúl és oly megrázóan és ötletszerűen állítja rettenetes alakjait a néző elé, ahogy arra csak olyan valaki képes, aki maga is ott volt közöttük.

O'Neil az idén megint átkelt az óceánra. Ezuttal nem állatszállító hajón. Megállt Párisban és kijelentette, hogy végleg itt marad. Talált lakást St. Germainban — *Lucheur* is ott lakik, továbbá *Mistinguette*

ÚJ KÖNYVEK

— és onnan fog a próbákra, a premierekre és a jubláris előadásokra bejárni.

A másik nagy csavargó **Michel Arlen**. A legnagyobb háború utáni angol irodalmi karrier. Lengyelországban született (vagy valamelyik másik kis új országban arrafelé, nem tudni biztosan), onnan került Londonba. Keletről jött, mint **Joseph Conrad**, s épügy, mint **Conrad**, Anglia legismertebb írója lett. Ellenében ezekkel, ő szárazföldi csavargó (Conradnak is sok köze volt a tengerhez), s mint ilyen jobban megragad egy helyen. Az ő csavargását inkább **Ponait Istrait**-éhoz lehetne hasonlítani, aki ugyancsak szláv, csak hogy délről való — különösképpen román, akik nem igen szokták a világot irodalmi tekintetben elkönyvezni. (Istrait is itt él Párisban s csak mostanában jár mint szovjet megfigyelő Romániában).

Arlen Londonba került s mint a múlt héten lakáskeresés közben elmesélte elég hosszú időbe telt, míg többet tudott keresni, mint pár fontot hetenkint. 1922-ben tűnt fel, 23-ban ismét, majd 24-ben beérkezett, mégpedig úgy, min kevés író az utóbbi időben. *A The Green Hat* (A zöld kalap) című regényével csinálta meg szerencsésjét. Haivonta átlag három kiadást ért el a Zöld Kalap, míg vagy egymillió példányban fogyott el. Arlen azóta minden évben kiad újabb kötetet — hol regényt, hol novellát — s megtudta tartani a saját nívóját. Amellett Arlen nem is olyan nagyon jó, legalább internacionálisan nem jelent sokat. Ellenben Agliát, az angol társadalmat s különösen az angol nőt nálánál alig ismeri valaki jobban. Sokan azt mondják, hogy éppoly rossz, mint *Dekobra*, de ez ráfogás. A modern angol irodalomban van nála több jobb, sőt sokkal jobb, de olyan, aki példányszámokban vetekedni tudná vele nincs, még *Shaw* vagy *Wells* sem.

Arlen a múlt héten lakáskereső körútra indult fiatal feleségével Párisban. (Ő maga is nagyon fiatal még.) Azt mesélte, hogy Amerikában oly reitentő sok pénzt keres, a dollárok olyan tömegét küldik a tengeren túlról, hogy soha többet nem kell dolgoznia. Mit csinál ilyenkor egy csavargó? Átjön Párisba és itt éli a világát. Az amerikaiak ugyanezt csinálják. Csak hogy a yankee író és művész fél év múlva haza megy és maga ellenőrzi a business, és jövőre megnit visszatér Európába játszani. Pl. **Sinclair Lewis**, vagy **Anita Loos**, de a többiek is, mint pl. **Hurston Wilder**. (Olvasásuk el a *The Bridge of St. Lucies Ray* című könyvét, ugy tudom magyarul is megvan. Viszont Sinclair Lewis inkább németül olvassák, mert a nagyszerű *Babbitt* könyv, mely magyarul is a kezembe került, gyöngé fordítás.)

Lewis és Loos (Szőkék Előnyben) egyébként több éves európai csavargásuk tablójaként, anélkül hogy összeheszeltek volna, vagy közül volna egymáshoz, Wien választották. Az osztrák fővárosban kötöttek ki, ott vettek maguknak házat és ott töltik európai szabadságukat. Lewis sokat mókázik Páris s London felől, (olvassák el a *Dodsworth*-ot) de ha Wien-ről szól, előlvad. Anita Loos nemkevesebb. De a többi angol-szász csavargó Párisba jön. **Michel Arlen** e tekintetben megelőzte **Sommerset Maugham**. Ő állandó franciaországi lakos, Cannes mellett él.

Rajtuk kívül sokan vannak még, akiket itt látunk s akikről azt hisszük, hogy látogatók, pedig itt élnek s haza csak vendégségbe járnak. Az irodalom és képzőművészet elitje (legalább is a nyugatiak) nem pompáznai jönnek Párisba, hanem emberileg élni, elbujni. Itt mást csinálni nem is lehetséges. Itt nem lehet nagyképszerűsödni, itt közép- és keleteurópai manirokon nevetnek, erre nem lehet heneogni, sem irodalmárnak, sem civilnek, mert Párisban a walesi herceg stamm-gast és ő sem imponál s a kaportalai maharadzsról, ha henege vagy feltűnésileg viselkedne, azt kérdezzék, ki az a zsirosképi néger. A pénzével sem henegeghet itt semmiféle keleti »nábó«, mert pl. a **Mr. Melon** is itt van minden évben Newyorkból, aki tavaly harmincöt-millió dollár jövedelmi adót fizetett, továbbá **Sir Basil Zaheroff** állandóan itt lakik, annak pedig, azt mondják, több pénze van, mint **Melon**-nak. De Párisba senki sem jöhet azzal sem, hogy ide nézzetek, itt van az a híres nagy író, akit a hazájában úgy bámulnak illetőleg aki otthon úgy bámultatja magát, mert itt mindenki tudja, hogy köztünk él a **Monsieur André Gide**, aki tényleg a legnagyobb író a világon. S az angolszász írók épp e miatt szeretik Párist, ezért jönnek ide és telepednek le, mert itt nem lehet imponálni s ugyanez okból nem szeretik Párist olyan sok egyéb író, művész és civil. **Damunzio** például sohasem jár erre.

A képzőművészekkel ugyanúgy vagyunk. Itt él például **Picasso**, a spanyol, **Chagall**, az orosz-zsidó, **Van Dougen**, a holland, **Pascin** a cseh, **Gross**, a német, **Fucujita**, a japán. Felsőrehatnák még egy csomó nevet, de ezek az olvasó túlnagy részénél nem jelentenek egyebet ismeretlen, legfeljebb alig hallott neveknek, mert a festők és szobrászok legnagyobb része nem szereti Párist, fél tőle, utálja azt a megvadult csoportot, mely sub titulo modern művészet érthetetlen vad-ságokat produkál s inkább otthon marad.

Wedinger Dezső.

BEUREGARD PENZIONATUS
FIATAL LEÁNYOK RÉSZÉRE
CORSEAUX — Vevey mellett — Suisse
Gyönyörű, egészséges fekvés. Nyelvek. Zene. Sport. Prospektus.

Az Igazi Király
(H. G. Wells regénye).

Ez a könyv egy eredeti és szellemes kísérlet, amely fényesen sikerült. Az ötletes H. G. Wells új műfajt teremtett meg benne, egyesítve az irodalom és a film művészetét. *Regényt írt filmscenárium formájában*. Mindkét művészetnek mások az eszközei, mások a lehetőségei, más a tempója és a perspektívája. A regény mélyreható lelki elemzéssel világítja meg az alakjait, a film egy-két apró vonással adja meg a jellemüket.

A film stílusa régóta csábítja a regényírókat, de az eddigi filmregényekben csak az volt filmszerű, hogy több cselekményt adtak, mint addig. Ellenben H. G. Wells eltele és alkalmazta a film sajátos hatásait. Az ő filmregénye valóban lejátszható és alkalmasint színre is kerül.

A pompásan kidolgozott mesét Wells politikai ideáljainak, elsősorban a pacifizmusnak szolgálatába állította. Képzeltbeli kis államokat rajzol meg, amelyek majd nem harcba keverednek egy nagyon értékes érc, a *kalkomlt* birtoka miatt. A háborút az egyik állam királya akadályozza meg. Mielőtt trónra került, emigráns volt: gyári munkás Amerikában. Más légkörben nevelkedett, mint a többi uralkodó, erősebb kontaktusban volt a polgári élettel és így, amikor trónra jutott, *igazi király* lett, népének lelkiismeretes gondviselője.

Wells hallatlanul mulatságosan dolgozza fel a témáját, amely alkalmat ad neki arra, hogy a világháború előtti balkáni politikát, a diplomaták és udvari kikkék gondolkodását szatíra tárgyává tegye. A regény egy kis tanulmány előzi meg, amelyben Wells kifejti gondolatait a film jövőjéről.

Az *Igazi Király* a Pantheon kiadásában, »A Kiválasztottak« sorozatában jelent meg. Dr. Görög Imre fordításában.

*

Regény a »független« és »dohányzó« nőről.

(Suzanne Normand: Nők a gályán).

Ebben a regényben nincs szó világmozgató eseményekről és mégis történelmi dokumentum. Lírával kevert realizmussal világítja meg korunk életét, egy igen nagy társadalmi osztály, a házasság kikötőjéből kirekedt nők szempontjából.

Őt csinos, intelligens, fiatal nő él együtt egy párisi, olcsó, albérleti lakásban. Az egyik özvegy a másik elvált asszony, a harmadik árvalány, a negyedik vidéki, az ötödiknek vannak szülei — Párisban élő munkásemberek — de a lány nem tud megmaradni a proletár-milőben és inkább elszakad tőlük. Foglalkozása van valamennyinek: *Maguy* egy főzsdésnél dolgozik, *Laure* ríporter-nő, *Gilberte*, egy könyvkiadóvállalat tisztviselője, *Raymonda*, titkárnő ugyanannál a vállalatnál, *Regnie*, pedig fordítási munkából tengeti az életét. Nagyon sok mindennél le kell mondanok, de elsősorban az érzékenységről. A nő munkaerőt nem becsülik, nem fizetik rendesen. Ami meg a jövőt illeti — az teljesen kilátástalan.

Nincsenek, nem lehetnek illúziók, de nem tudnak helynyugodni sorsuk sivárságába: hogy az életük csak robotlástól, vesződségtől és alvástól álljon. Kell egy meleg szó, egy kis gyengédség is, a boldogság illúziója.

25 évvel ezelőtt halt meg
Werne Gyula és megvalósult minden,
amit megálmodott

Rövidesen huszonöt éve lesz annak, hogy ifjúkorunk legkedvesebb írója, Werne Gyula meghalt. Ha kezünkbe vesszük ma bármely könyvét éppoly frissen és meglepően hat, mint amikor először gyönyörködtünk benne, sőt, amit akkor hihetetlen fantáziának éreztünk, ma esetről-esetre igazolva látjuk s ezért a könyv még jobban érdekelt bennünket.

Az elmúlt huszonöt év Verne nagy életművének értékelésében sok tekintetben megváltoztatta szempontjainkat. Ha fiatal korunkban hajlandók voltunk öt fantasztikus meseszövegnek nézni, a lehetetlenségek nagy romantikusának: ma Werne Gyula képe mássá alakult tudtunkban. A huszadik század technikai vívmányainak első irodalmi felismerője volt és bátran mondhatjuk, hogy Werne Gyula a huszadik század egyik legjellegzetesebb és legnagyobb, az irodalom komoly mértékével is alig felmérhető regényírója.

Werne Gyula csodálatos fantáziájának profétai erejét akkor látjuk a maga teljességében, ha meggondoljuk, hogy a legújabb kor nagyszerű találmányait lényegükben már évtizedekkel ezelőtt megsejtette, megpendítette, kitalálta, regényeiben leírta. Nála szerepel már a tengeralattjáró, a gőzautomobil, a kormányozható léghajó, a vízi repülőgép, a fonográf, a mozgófénykép, a telefon. A holdbuzzás problémája, aki a

Az öt nő tudja, hogy nem vezethet jóra, de előbb-utóbb, mindegyik szerez magának valakit.

És ezeknek az illegitim szerelmi viszonyoknak az analízise a regény legerősebb oldala. Az okos, tapasztalt, megértő Suzanne Normand nem beszél erkölcsről, sem számitásról — hogy nőnek kár ilyen olcsón adnia magát. Az ő öt szimpatikus barátja tul van ilyeneken. Beérné morzsákkal, de azok a morzsák is meg vannak mérgezve. Ami a szerelemben igazán szép — teljes szolidaritás, közös küzdelem, egymásról való gondoskodás — azt csak a házasságból lehet megtálatni.

Aki ezt a regényt elolvasta és átérezte: meg fogja érteni a regény keserű címét. Valóban modern gályarabokról szól. Nők a gályán — a robot és a magány gályarabján.

Suzanne Normand regénye a francia eredeti után németül is megjelent. Magyar fordítását a Pantheon adta ki a »Kiválasztottak« értékes sorozatában Fordította Pogány Elza.

FOLYÓIRATOK

A *Letopisz* új száma. A Szrpszka Matica akadémikus nivóju kitiünő folyóiratának, a *Letopisz*nak szeptemberi száma a következő gazdag és változatos tartalommal jelent meg: *Csircs* Szteván: A Szrpszka Matica és a közvélemény, *Vasziljevics* Zsárkó: Négy vers, *Tufegdzsics* Janko: Gondolatok a mindenségről, *Djukics* Bránkó: A sétatérről, *Kasarin* Milán: Az éhes ucca, *Djukics* Bránkó: Álmatlanság, *Markovics* Miodrag: Négy vers, *Ratkovics* Riszto: A véletlen, *Szavics* Milán: Kosztics Lázárról, dr. *Szekulics* Laza: Rade püspök Bécsben, *Sztrajncs* Koszta: A ma építőművészete (illusztrációkkal), *Petrovics* Emil: A néplélek melankóliája, dr. *Kruj* Gojko: Bosznia-Hercegovina közzgazdasága, *Popovics* Pera: Az ipari protekcionizmus, dr. *Nikics* Fedor: A Szrpszka Matica közgyűlése előtt. Ezenkívül gazdag zenel, külpolitikai és kultúrsemleket és jegyzeteket tartalmaz a vaskos könyvnek is beillő szeptemberi szám.

Nova Literatura. A *Nolit* folyóiratának kilencedik száma most jelent meg. A kitiünő folyóirat új száma a cikkek, riportok, essayk és novellák egész sorát tartalmazza, ezenkívül igen sok érdekes illusztrációt talál benne az olvasó. A *Nova Literatura* a *Nolit* kiadóvállalatnál, Beograd, Cara Uroša 15. lehet előfizetni. Példányonkint minden folyóiratárusító helyen kapható. Ára hat dinár.

Az *Uj Idők* új száma közli *Zilahy* Lajos és *Cushman* regényeit, *Zoltán* Vilmos két hátrahagyott költeményét, *Kosztolányi* Dezső színházi kritikáját, *Bényi* Adorján, *H. Jäger* és *Pildsz* Mária elbeszéléseit, *Konkoly-Thege* Gyula nyilatkozatát a mai házasságok alakulásáról, *Ruzitska* Mária őszi divatlevelét, a lap rendkívül népszerű rovatait: *A szerkesztői üzeneteket*, *az Uj Idők rejtvényeit*, *Kerlészetet*, *Gasztronómiát*, *Szépségpótlást* stb., a művészi és időszerű képek gazdag sorát. Az *Uj Idők* előfizetési ára negyedévre 80 dinár. Mutatványszámot bárkinek szívesen küld a kiadóhivatal, Budapest, VI., Andrassy-ut 16.

rakétarepülés révén napjainkban már szinte aktuálissá vált, szintén nála található fel.

Páratlan hatással különös regényalakjal talán még inkább megmagyarázzák. Olyan hősök, akiket elfelejtteni nem lehet. Gyerekkorunktól késő öregségünkig végigkísérnek az olyan furcsa nevű és még furcsább életű alakok, mint *Fogg* Phileas, *Strogoff* Mihály, *Fergusson*, *Sándor* Mátyás, *Servadac* Hector és *Némo* kapitány. Mindezekben a hősökben az emberi akarat, munka, erő, jelleműdás valami hősi együttese van, ami őket valósággal az ifjúság követő mintaképévé avatja. Hősei, ha olyan fiatalok is, komoly, kiegyensúlyozott, céltudatos emberek, a munka, az akarat és a jellem hőroszai. Werne Gyula regényeinek ezzel az eszményi irányzatával és tiszta erkölcsi levegőjével az utolsó három emberöltő ifjúságának legkitünőbb nevelője.

Werne méltánylását folytatni lehetne azzal is, hogy tulajdonképpen egyik legnagyobb és korban egyik legelső reprezentánsa a ma olyannyira kedvelt kalandregénynek, hogy művel ott állanak *Jack London* és *Joe Conrad* regényei mellett. Verne értékelése az évek során így alakult és teljesedett ki a modern irodalom értékévé. Műve és neve halhatatlan.

Mi a kedvenc öngyilkossági tippje?

Kosztolányi Dezső méreggel, Karinthy Frigyes revolverrel, Lengyel Menyhért karddal, Heltai Jenő törrel, Stella Adorján golyóval akarta megölni magát

Ki ne gondolt volna már a halálra? Sokszor egy kis semmiség is elegendő hozzá, bosszúság, elkeseredés, unalom, szerelem, hogy eldobjuk magunktól az egyetlen és utolsó lehetőséget: az életet.

A nőiából is jólismert kis cseléd a gyufához folyamodott, mint végső megoldáshoz. Feloldotta tejben, vagy szódavízben és lehőpintette szeliden, akár Sokrates a méregpoharat. A csavargó, akinek fegyverre se igen telik, a ligeti fóra fanyalgódik, kötelet még csak kerit valahonnan, vagy duplára hurkolja a spárgát és úgy illeszti a nyakára.

Az uri és a jobban szituált középosztály a legszivesebben a revolverhez folyamodik. Egy csattanás és minden bajnak vége. Idősebb férfiak érfelvigággal segítenek magukon. A nők azonban nem szívesen választják ezeket a drasztikus eszközöket. Inkább méreggel, vagy gázzal dolgoznak.

A Dunába ugrás ma már nem sok eredménnyel kecsegtet, mert a mentőőrség ébersége ugyszólván, majd minden esetben meghúsi a szálakat.

A kínaiak harakirijétől és a keleti népek lassu, kínos vérvetéseggel járó öngyilkossági módjaitól irzónak az európaiak.

De most nem azokról lesz szó, akik öngyilkosok lettek, hanem: akik öngyilkosok szerettek volna lenni, akik egyszer már a halál szélén állottak, de visszaretentek a túlvilág partjáról.

Ők számolnak be itten élményeikről.

KOSZTOLÁNYI DEZSŐ:

— Azt hiszem minden emberben van valami természetesen halálvágy, mint ahogy mindannyiunkban él valami ösztönös irtózás halállal szemben. Az öngyilkosság gondolata akkor jutott először az eszembe, amikor megpillantottam az első kést. Kis gyerek voltam még, halottat sohase láttam, de izgatott a gondolat, hogy ezzel a késsel elvághatom a nyamat, felmetszhetem az ereimet. A másik döbbenetes találkozásom a halállal a szubotcai gimnázium fizikai szertárában folyt le. Apám kémiával is foglalkozott és lefedte előttem a különböző mérgek titkát. A kéksavas méreggel telt üvegcséből egyetlen szippantás elegendő ahhoz, hogy megszűnjünk létezni. Amikor egyedül maradtam ezzel az üveggel, annyira megijedtem, hogy heves kildőzéssel futottam ki a teremből. Ez a kíváncsiság az életen túli dolgok iránt ma is élénken él bennem.

— Próbált-e valaha öngyilkos lenni? — kérdeztük.

— Soha. Különböző okom nem is lett volna rá. Csak kíváncsi voltam rá, mint egy egzotikus idegenre. De ha valaha egy elkeseredett pillanatomban a halálba menekülök, nem a revolvert, vagy a kötelet, avagy a vizet, hanem a mérgeket választanám. Ami érthető is, hisz gyógyszerész családból származom...

KARINTHY FRIGYES:

— Öngyilkosság? Ki ne gondolt volna rá életében? Ámbár a halál eléggé kézenfekvő dolog, mégis akadnak pillanataink, amikor szívesen meggyorsítanánk ezt a folyamatot. Persze vannak az öngyilkosságnak már lassabb módjai is, amelyek ép olyan célra vezetnek. Például a dohányzás. Nikotinmérgezés. Alkoholmérgezés. Vagy akit a sok mérgeződés visz a korai sírba.

— Kedvec halálneme?

— Ezen gondolkodnom kéne. Azt hiszem valamennyi megoldás közül a legzajosabbat választanám, nem, nem találta el, a világot se dinamittal! Jaj, hogyisne, szétrombolni a testemet és olyan nagy lármával kiszaladni a világból! Maradtunk csak szépen a revolvernél. Hogy mondja, ataszás? Kérem, hogy lehet valaki ilyen izléstelen! Akkor már inkább kölcsönkérem a Sing-Singből azt a puritán kis villamosszékét, beleülök és megnyomom a gombot...

— Akart már öngyilkos lenni?

— A kérdés rosszul van feltéve. Akarni sohase akar az ember, de vannak elkeseredett pillanatok, amikor... nos, nekem is voltak már ilyen életunt perceim. Egyszer nagyon közel álltam hozzá... Indulatos jelenet után hirtelen az íróasztalom fiókjába nyultam, kikapartam a revolveremet és a halántékombhoz akartam illeszteni, amikor a gyors mozdulat hevében karom beleakadt a telefon zsinórjába és lerántottam a telefon hallgatót. Ebben a pillanatban eszembe jutott a Józsi, akinek tegnap holt biztosra megértem, hogy ma délután három és négy között okvetlen felhívom abban a kézirat ügylen, tehát bementem a számot... halló!

— És közben visszatért az életkedvem. Ráérek. Különbösen se voltam soha olyan sietős...

LENGYEL MENYHÉRT:

— Rossz félelmi bizonyítványt vittem haza az iskolából. Magaviselethől megintettek. Jó atyám szigorú nem ismert határt. Tudtam, hogy mi várna rám... »Menjek a Dunának?« — töprengtem, de a zajló jégtáblák elvették a kedvemet a fejestől. Különbösen is túlmagasnak találtam a Lánchid korlátját. A Turul ab-

ban az időben még nem volt ilyen divatban... Maradt tehát a kard, amely a fogason függött apám dolgozószobájában, de rozsdá nem marta, mert a szobályn naponta gondosan megsidolozta. A kard különben is szörnyen imponált nekem. Ha már nem eshetem el a harc mezején — gondoltam — legalább kard oltás ki ifjú és bohó életemet.

— Harakiri?

— No, nem éppen. A hasamat sajnáltam és szerettem. Leemeltem és a torkomat kezdtem vakargatni vele. Nekiszorítottam zsenge gégemet, de a kard életlen lehetett, vagy tán mégsem volt elég lelki erőm hozzá, szóval sehogyse ment a dolog. Ebben a helyzetben talált rám az anyám. »Kérlek ez a vacak kard nem éles« — mondtam eközül és bizonyítotték képen vifent nekijöttem a nyakammal. Jó anyám majd elájult. Engem úgy kellett levakarni a kardról. Hogy mit kaptam? Sokkal rosszabbul jártam, mintha az intőért naspárolnak el.

HELTAI JENŐ:

— A párisi szép napokra emlékezem, amikor Mák Pista barátommal andalogtam a boulevardokon. Szegénységünk vetekedett a száműzött keleti hercegek nyomorával. Ezek legalább portási, vagy tányérmosogatói minőségben tengették az életüket. Nekünk aból kellett megélni, amit a lapjaink küldtek honoráriumképen...

— Tehát a nyomor vitte rá erre a lépésre?

— Igen! Két napja korgott reménytelenül a gyomrunk. Ifjak voltunk és költők Páris kellős közepén, manzard szobában, kémények és szélkakasok társaságában, ahol csak a galambok és a hozzánk hasonló kóbor madarak tanyáznak.

— Mivel akarta magát elemészteni?

— Kollégám patkánymerget javasolt. (Ez azonban hamisítva volt), én a Szajna mellett kardoskodtam. Végül is a törnél állapotunk meg. Szép sulyos tör-

volt, az ötvösművészetnek valóságos remeke. Ugy határozunk, hogy előbb ő szur le engem, aztán saját magával végez. Megirtuk a bucsu leveleket kedve-seinknek és szüleinknek, kértük a hatóságot, hogy mel-lőzze az obligát boncolást, kitergettük az asztalon a zálogcédulákat, aztán rövid imát mormolva így szóltam: »Mindem kész? Rajta!« Mák dőfésre emelte a kezét és én istennek ajánlva lelkem, behunytam a szememet.

— Na mi lesz? — kérdeztem bosszusan, amikor harmat számolva még mindig nem sujtott le a késsel.

Kinyitottam a szemem és láttam, hogy Mák rám se hederít. Különös izgalommal szemlélte a tört.

— Te — kérdezte — honnan való ez a tört?

— Családi smukk — feleltem unottan — úgy örö-költem egy nagynénimtől.

— Mák felugrott:

— Gyilkos! — kiáltotta dühösen — örült! Kénes lettél volna lemészárolni magadat és engem, holott egy vagyon fekszik a kezeid között! Kénes!

— Hol az a kincs?

— Itt! — és az orrom alá dugta a tört — valódi ezüst! Legalább ötven frankot adnak rá!

Szólt és lerohant a legközelebbi ékszerészhez. Amikor visszaérkezett, kurtán csak annyit mondott: »Kövess. Megyünk ebédelni.«

— És mi lesz az öngyilkossággal? — kérdeztem.

— Mák ünnepélyesen felelt:

— Bizonytalan időre elnapoljuk!

STELLA ADORJÁN:

— Szerelem? Sohase volt olyan halálos. De egyszer a fronton valamilyen szabálytalanság miatt ki akart kötetni a kapitányom. Akkor azt mondtam neki: »ha megteszi, úgy agyonlövöm magam.« És tényleg, annyira eltökélt szándékom volt, hogy nem élem túl »ezt a szegyet« hogy meg is tettem. Mire a kapitány eléllt a kikötéstől. Az olaszok azonban nem törődtek vele, hogy tovább akarok-e élni. belémilőttek, mint a darazsak, úgy szaladtak rám a golyók. Emléküket számos sebhely őrzi a testemen. Azóta voltak már rossz pillanataim, de az öngyilkosság? Tőlem akár ki is mehetne a divatból...

Tamás István

FILM-HIREK

Lesz-e beszélőfilm Jugoszláviában? Mig külföldön is egyre dul a beszélőfilm különböző típusainak tulajdonosai között a harc és egyre-másra veszik zár alá a gépeket, addig nálunk még eddig szóba sem került a beszélő film bevezetése. Ennek legfőképpen anyagi okai vannak, mert hiszen olyan mozi, amely öt-hatszáz-ezer dinárt investálhatna tökéletes beszélő gépért, alig van nálunk. A gépek ára rohamosan esik, azonban még mindig távol van attól a nivótól, amelyet a mi viszonyaink elbírnak. Nemsoda tehát, hogy a mozgók szívesen mennek bele abba, hogy a beszélő film behozatalának határidejét kitolják. Egyelőre bizonytalan időre, legalább is addig, amíg olcsóbb gépek lesznek, amelyekben mindenféle gyártmányú hangos film futhat. Ez jöhet néhány hónap múlva, de eltelhet egy-két esztendő is, amíg a konkurrencia lenyomja a gépek árát. Így tehát korai volt arról beszélni, hogy nálunk is halhatóság lesz az új esoda és egynéhány lap híradata, hogy az első hangos film már a jövő hónapban megjelenik, csak hiru ábránd volt. A német nagy városok s Bécs, Budapest is nélkülözi a beszélő filmet, így tehát nekünk még inkább kell várunk, mert hiszen nekünk nincsen olyan mozi, amely a gépek, filmek hallatlan költségeivel meg tudna birkózni. A mi mozgóink tehát

egyelőre a jó néma filmek mellett maradnak, azokkal nyitották meg az új idényt és a közönség is szívesen fogadja a nívós művészi értékű termékeket, amelyek még mindig nagyobb élvezetet nyújtanak, mintha rossz gépeken értéktelen hangos filmeket pergetnének a mozik.

Confetti. A First National egyik legnagyobb költséggel, pompával felépített filmje a Confetti. Egy pazar, álomszerűen rendezett farsangi éjszakán játszódik le a film. Egy öregedő gróf szemet vet a társaság egyik legbájosabb nőjére, aki szívével már régen egy hozzá illő férfit szeret. A pénz, a rang harcol a szerelem ellen és mi sem természetesebb, hogy a sziv győz, a gróf családottan visszatér, hogy utat engedjen az egymást szerető fiatalok számára. Jack Buchanan játssza a Confetti főszerepét, akinek a neve eddig ismeretlen volt nálunk, azonban bizonyos, hogy filmjével egy csapásra meg fogja hódítani a mi mozi közönségünket is. Pályáját a színpadon kezdte, ahol nagy sikerei voltak. Onnan csábította magához a First National és egyre nagyobb feladatokkal bízta meg. Eddigi szereplésének fénypontja a Confetti, amely a Mcsinger-filmnél fug megjeleni októberben.

ÜZENETEK A BEKÜLDÖTT KÉZIRATOKRÓL

Vallomásom. Újszírása. A népdalutánzó mű naivitás és a minden átmenet nélkül fellángoló ódái hűv egyáltalán nem válik a versek javára. Egyébként mély érzésre valló, művésziessen csiszolt sorok is akadnak bennük. Bátran próbálkozhat tovább, mi reméljük, hogy hamarosan közzölhető dolgot kapunk öntől.

M. M. Kelebia. Sokat olvasó, művelt ember munkája, de mondanivalói túlságosan elcsépeltek, frazeológija pedig a Lévy-Kiss József epigonok tülkö-rázogató lírai korszakot idézi vissza. Maib, az élet-től több közönséget mutató problémákat találjon. Rit-muszerzőke, szókincse és lehangadt izlése segíteni fog-ják abban, hogy az igazán értékes szűzsébből igazán jó verset kovácsoljon.

Sugallat. A verset sajnósa nem közölhetjük, annak ellenére sem, hogy a sorok első hetüi tényleg az »Európa Altamok egyesültek«, mondatot adják. Briand francia miniszterelnök bizonyára méltányolná. A cél-küldetés tiszteltreméltó, a kivétel azonban ügyefogyott és reménytelen. Kéziratok visszaküldésére nem vál-lalkozhatunk.

Noviszad 1929. Az e pontban megjelenő bírálatok-

ra vonatkozó elismerő szavait köszönjük, csatloltan küldött verseiért azonban már nem lehetünk ilyen halásak. Ezek a kurta lélekzetny, epigrammatikus versikék csak akkor hatnak, ha egy-egy fordulattal szellemes és rátapintó konkluzióval frappírozni tud-nak bennünket. Az Ön versei nem tudnak. Egyik köl-teményében szóról szóra a következőket írja:

... kénnem ezek után

Engem értesíteni postafordultán

Mi az a szerelem? En nem tudom.

Ha Petőfi klasszikus definíciójával megelégszük: a szerelem sötét verem. Helyszüke miatt nem adhatunk erről bővebb felvilágosítást.

A török lantos stb. Egyet ebből a küldeményből is be fogunk mutatni. Írásaiban egyre szembetűnőbb fejlő-dést látunk, bizonyos kényszeredett allűrökről azon-ban okvetlen le kell mondania. Különbösen a mondva-csinált szöfűzések hatnak kínosan a különben hangula-tos és művészi poémákban. Nem érzi, hogy például ez a szókapesolás: »csalódás-legényke« mennyire emlé-keztet Ady leggyöngébb költői korszakára?

Egy ismeretség, Meztelen jelenetek a Mindennap-ból stb. Érzésteljes sorok, de a technikájuk még fo-gyatékos. A fordításokra vonatkozólag ajánlunk, ol-vassa ele Dbreczni József és Szentelky Kornél Ba-zsalikom című antológiájában a szóbanlevő Csucsán-verseket.

A HÉT RÁDIÓMŰSORA

VASÁRNAP, szeptember 22.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.10: Rádiónemzetek hangversenye. 13.30: Újsághírek. 17.30: Cigányzene. 20: Úti rajzok. (Jelena Dimitrijević). 20.30: Zongora- és hegedűverseny. (H. Fotič, Brezovšek). 21.30: Pontos idő, hírek. 21.45: H. Balint fűtőművész hangversenye. 22.40: A Rigoletto gramofonon.

ZAGREB 11.30: Délelőtti hangverseny. 12: Déli harangszó. 12.05: Déli hangverseny. 17: Hangverseny-közvetítés a »Manon« cukrászdából. 20: Egy opera közvetítése a zagrebi Nemzeti Színházból.

WIEN 10: Templomi zene. 11: A bécsi filharmónikus zenekar hangversenye. 15.30: Délutáni koncert. 17.50: Kétzongorás koncert. 20: »Hedda Gabler« (Ibsen drámája). Utána jazzband.

BERLIN 9: Egyházi zene. 10.30: Délelőtti hangverseny. 12: Déli hangverseny. 14.30: Hangverseny. 15.30: Gyermekmesék. 16.05: Gramofónzene. 20: Zenekari hangverseny.

BRESLAU 12: Déli hangverseny. 15.25: Délutáni hangverseny. 17: Hangverseny felsősziléziai zeneszerzők műveiből. 20.15: Szórakoztató zene. 22.35: Táncczene.

LEIPZIG 8.30: Orgonahangverseny. 12.00: Déli hangverseny. 13: Gramofónhangverseny. 14.30: M. Weber: »Die Freischütz« című operájának közvetítése. 19: Zenekari hangverseny. 21.30: Kamarazene.

MILANO 10.40: Egyházi zene. 12.30: Déli hangverseny. 16.30: Szórakoztató zene. 20.25: G. Verdi: »Rigoletto« című operájának közvetítése.

PRAHA 7: Reggeli hangversenyközvetítés Karlsbadból. 9: Egyházi zene. 11: Közvetítés Trencsénteplicről. 16.30: Délutáni hangverseny. 19: Táncczene. 20: Zenekari hangverseny. 21.20: Könnyű esti zene. 22.20: Közvetítés Trencsénteplicről.

BUDAPEST 9: Újsághírek, kozmetika. 10: Istenisztelet. 11.15: Evangélikus istentisztelet. 12.30: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Utána: A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. 16: Rádió Szabad Egyetem. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 17.15: Másfélóra könnyű zene. (Zenekari hangverseny). 18.40: Horváth Árpád: »A mai Európa színháza«. 19.20: Sport- és löversenyeredmények. 19.30: Népszimulációadás a Studióból. »A betyár kerdője«. Utána kb. 22.10: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Majd: Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

HÉTFŐ, szeptember 23.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.30: Börzehírek. 12.45: Rádiókvartett. 13.30: Újsághírek. 17: Divatbemutató. 17.30: Zenes őrségközvetítése a királyi palota udvaráról, vagy gramofon. 20: Dr. Pavle Jevtić előadása Japánról. 20.30: Popova asszony esti koncertje. 21.30: Pontos idő, napi hírek. 21.45: Felolvasás Vojnović Ivó műveiből. 22.15: Rádiókvartett.

ZAGREB 11.30: Gramofónhangverseny. 12: Déli harangszó. 12.05: Gramofónhangverseny 17.30: Szórakoztató zene.

WIEN 11: Délelőtti koncert. 16: Délutáni koncert. 17.35: Ifjúsági előadás. 20.05: Fall Leó-est: »Der Sanger Wiens (zenés kép). Utána Charly Gaudriot jazzbandja.

BRESLAU 17.30: Zeneóra gyermekek részére. 19.05: Olasz operaszerepek.

BRNO 11.32: Gramofónzene. 12.20: Déli hangverseny. 17: Kamarazene. 20: Rádióklub.

MILANO 11.15: Gramofónzene. 12.30: Déli hangverseny. 13.30: Gyermekkarének. 17: Délutáni hangverseny. 20.30: Egy operett közvetítése.

PRAHA 11.30: Gramofónzene. 12.20: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny, közreműködik: Margit Maránková (ének). 20: Rádió-klub. 22.20: Gramofónzene.

BUDAPEST 9.15: A m. kir. 1. honvédegyalozzred zenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Hangverseny. 12.25: Hírek. 12.30: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16.20: Asszonyok tanácsadója. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés és hírek. 17.15: Gramofónhangverseny. 18.20: Német nyelvoktatás. 19: Magyar Irre és cigányzenekarának hangversenye. 20: Rádió amatőr-posta. 20.40: Vonószekerek hangverseny. Utána kb. 22: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: A Fejes szalonzenekar, továbbá Horváth Gyula és cigányzenekarának hangversenye.

KEDD, szeptember 24.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.30: Börzehírek. 12.45: Gramofon. 13.30: Napi hírek. 17.30: Háztartási előadás. 18: Kávéházi zene. 20: Rádiókvartett. 21.30: Pontos idő, hírek. 22.15: Balalajka koncert.

ZAGREB 11.30: Gramofónhangverseny. 12: Déli harangszó. 12.05: Gramofónhangverseny. 17.30: A házzenekar hangversenye. 20.00: Hangversenyközvetítés Ljubljánból. 22.10: Könnyű zene.

WIEN 11: Délelőtti koncert. 16: Délutáni hangverseny. 20.05: Johann Strauss és kora. Zenés kép Strauss korából. Utána: Esti koncert.

BERLIN 14: Gramofónzene. 16.30: Délutáni hangverseny. Közreműködik: Anna M. Steen (szoprán). 17.15: Gyermekóra. 19: Szórakoztató zene.

MILANO 11.15: Gramofónzene. 12.30: Gyermekkarének. 17: Rádió-klub. 20.30: Könnyű zene. 22.10: Szórakoztató zene.

PRAHA 11.30: Gramofónzene. 12.20: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. Közreműködik: A. Bartfeldova (hegedű). 19.05: Fuvószenekari hang-

verseny. 20: Zenekari hangverseny. 22.20: Kávéházi zene.

STUTTGART 10.30: Gramofónzene. 12: Gramofónzene. 13.15: Délutáni hangverseny. 20: Kamarazene. 22.15: Népszerű esti hangverseny. Közreműködik: Emmi Panser (szoprán). 23.15: Slágerdalok.

BUDAPEST 9.15: Rádió házikvartettjének hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11: A budapesti rendőrszenekar fúvósvezetése hangversenye. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: A hangverseny folytatása. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16: Molnár Aladár meséi. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 17.10: Tót-magyar nyelvoktatás. 17.45: Szórakoztató zene. 18.30: »Mit üzen a rádió?« 19.30: Kentner Lajos zongorahangversenye. Utána: Ügetőverseny-

A rádió lelke
— a rádiócső!
Leheljen új lelket készü-
lőkébe és lássa el
TUNGSRAM-BARIUM-
rekord csövekkel

eredmények. 20.15: Előadás a Studióból. Egyfelvonásosok. Utána kb. 22.10: Pontos időjelzés, időjárásjelentés és hírek. Majd: Pertis Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

SZERDA, szeptember 25.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.30: Börzehírek. 12.45: Rádiókvartett. 13.30: Újsághírek. 17: Meseóra. 17.30: Zenes őrségváltás a királyi palota udvarán, vagy gramofon. 20: Felolvasás Nietzsche műveiből. 20.30: Dal és áriaest (Holodkov koncertje). 21.30: Pontos időjelzés, hírek. 21.45: Színelőadás. 22.30: Rádiókvartett.

ZAGREB 11.30: Gramofónhangverseny. 12: Déli harangszó. 12.05: Gramofónhangverseny. 17.30: A házzenekar délutáni hangversenye. 20: A cseh filharmónikusok szimfonikus hangversenye. 22.10: Könnyű esti zene.

WIEN 11: Délelőtti koncert. 16: Délutáni koncert. 18: Meseóra. 18: Rayer dalok. 20: »Rosse« színdarab. Utána: Könnyű esti zene.

BRESLAU 16.30: Operaszerepek. 19.05: Kamarazene. 20.30: Régi wien tancok és új operettek.

BRNO 11.30: Gramofónzene. 12.20: Déli hangverseny. 19: A prhái műsor közvetítése. 20.55: Cseh zene.

KATOWICE 16.30: Gramofónzene. 20.30: Esti hangverseny.

MILANO 10: Gramofónzene. 12.30: Déli hangverseny. 17: Rádió-klub. 20.30: Seppilli: »Nave Rossa«.

PRAHA 11.30: Gramofónzene. 12.20: Déli hangverseny. 19.05: Hangverseny. Közreműködnek: Berta Silhanová (xilofon), Sl. Grohmanová (ének). 22.55: Cseh zene.

BUDAPEST 9.15: Gramofónhangverseny. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Sovánka Nándor és cigányzenekarának hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16.45: Pontos

Tudja már hogy mindenki, aki a RADIOWELT-re előírt, vagy előfizetését megújítja,

ingyen kap egy SD 4 audiolámpát, vagy egy XD 4 végerősítőlámpát. Az előfizetés díja egész évre 250 dinár és 10 dinár a lámpa portója.

Ismeri már Európá legjobb havi folyóiratát? Ha nem, kérjen még ma próbapédányt a **Funkmagazin**-ból

WIENER RADIOVERLAG, Wien I., Pestalozziggasse 6

időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 17.10: poszonyi Bertók Villi és cigányzenekarának hangversenye. 18.15: Vízvári Mariska Szigeti József naplójából olvas fel. 18.50: Olasz nyelvoktatás. 19.35: Löversenyeredmények. 19.45: Hangverseny. 22.30: Pontos időjelzés, időjárásjelentés és hírek. Utána: A m. kir. 1. honvédegyalozzred zenekarának hangversenye.

CSÜTÖRTÖK, szeptember 26.

BEOGRA 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.30: Börzehírek. 12.45: Gramofon. 13.30: Napi hírek. 17: Hygienikus előadás. 17.30: Fuvolakoncert. 18: Felolvasás Schnitzler műveiből. 20: Operaelőadás közvetítése a Nemzeti Színházból.

ZAGREB 11.30: Gramofónhangverseny. 12: Déli harangszó. 12.05: Gramofónhangverseny. 17.30: Délutáni hangverseny. 20: Hangversenyközvetítés Ljubljánból. 22.10: Könnyű esti zene.

WIEN 11: Délelőtti koncert. 16: Délutáni koncert. 19.30: Átvitel az állami Operaházból. »Der Barbier von Bagdad«. Utána: Jazzband.

BERLIN 14: Gramofónzene. 17: Délutáni hangverseny. 20: Fritz v. Unruh: »Louis Ferdinand Prinz von Preussen« szimfonéneke előadása. 23: Táncczene. LEIPZIG 12: Gramofónhangverseny. 16.30: A házzenekar hangversenye. 20: Népszerű zenekari hangverseny. 21: Anekdoták és elbeszélések. 21.20: Házizene.

PRAHA 11.30: Gramofónzene. 12.20: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. Jazz-zene. 19.05: Tamburicazene. 19.35: Zenekari hangverseny. 20.45: Dán-est. 22.20: Gramofónzene.

BUDAPEST 9.15: Hangverseny. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: A rádió házikvartettjének hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16: Rádió Szabad Egyetem. Utána: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 17.40: A Mandits-szalónzenekar hangversenye. 18.40: Gyorsirósi tanfolyam. 19.10: Angol nyelvoktatás. 19.45: Másfélóra könnyű zene. 21.15: Odry Árpád előadói estje. Utána kb. 22.10: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Bachmann jazz-band.

PÉNTEK, szeptember 27.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.30: Börzehírek. 12.45: Gramofon. 13.30: Napi hírek. 18: Kávéházi zene. 20: Előadás Marokkóról. 20.30: Hegedű-szonáta est. 22.15: Rádiókvartett.

ZAGREB 11.30: Gramofónhangverseny. 12: Déli harangszó. 12.05: Gramofónhangverseny. 17.30: A házzenekar népszerű hangversenye. 20.30: Egyházi hangverseny. 22: Operettáriák. 22.40: Táncczene.

WIEN 11: Délelőtti koncert. 16: Délutáni koncert. 17.50: Hegedű-szonáta. 20: Koncert (Beethoven kamarazene). Leo Madigo ária-estje. Utána: Könnyű esti zene.

LEIPZIG 12: Gramofónzene. 13: Gramofónhangverseny. 16.30: Romantikus zene. 20: Hermann Lönsóra, hangverseny. 22: Szórakoztató zene.

MILANO 11.15: Gramofónzene. 12.30: Déli hangverseny. 16.30: Gyermekkarének. 17: Délutáni hangverseny. 20.30: Szimfonikus hangverseny. 12.15: Zenekari hangverseny.

PRAHA 11.30: Gramofónzene. 12.20: Déli hangverseny. 18.30: Kamarazene. 22.20: Katonazene.

STUTTGART 10.30: Gramofónzene. 16.15: Délutáni hangverseny. 18: Rádióreklám-hangverseny. 20: Leo Fall »Rosen aus Florida« című operettjének előadása. 22.30: Szórakoztató hangverseny.

BUDAPEST 9.15: A m. kir. 1. honvédegyalozzred zenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: A Mandits szalonzenekar hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16.30: Thury Mária mesedélutánja. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 19: Francia nyelvoktatás. 19.35: Ügetőversenyeredmények. 19.45: A Waldbauer-Kerpely vonósnegyes hangversenye. Utána: Magyar Irre és cigányzenekarának hangversenye. 22: Pontos időjelzés, időjárásjelentés és hírek. Majd: Gramofónhangverseny.

SZOMBAT, szeptember 28.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.30: Börzehírek. 12.45: Rádiókvartett. 13.30: Napi hírek. 17: Meseóra. 17.30: Rádiókvartett. 20.30: »Signor Fagotto« operett-előadás a Studióból. 21.30: Pontos idő, napi hírek. 21.45: Felolvasás Nusić műveiből. 22.15: Színelőadás a Studióból. 22.45: Cigányzene.

ZAGREB 11.30: Gramofónhangverseny. 12: Déli harangszó. 12.05: Gramofónhangverseny. 17.30: A házzenekar népszerű hangversenye. 20.30: Egyházi hangverseny. 22: Operettáriák. 22.40: Táncczene.

WIEN 11: Délelőtti koncert. 16: Délutáni koncert. 18.20: Részletek régi operettekből. 19.25: Schubert F. Kamarazene. 20.15: »Advokat Patelin« komédia. Utána: Zenekari hangverseny.

BERLIN 14: Gramofónzene. 16: Ünnepi hangverseny a magdeburgi sportkiállítás alkalmából. 18.40: Maria Proelss hangversenye. 20: Ünnepi hangverseny Frankfurtból a szocialista kulturesüvegületek által kürt zeneépítészaton díjat nyert művekből. 24.30: Táncczene.

BRESLAU 16.30: Vidám zene. 18.50: Wieni népdalok. 20: Ünnepi hangverseny közvetítése Frankfurtból. 22.35: Kávéházi zene.

KATOWICE 16.20: Gramofónzene. 18: Gyermekóra. 20.30: Esti hangverseny közvetítése Warszawából. 22.45: Táncczene.

PRAHA 9: Templomi zene. 16.30: Délutáni hangverseny. 20: A cseh filharmónikusok hangversenye. 22.25: Kávéházi zene.

LEIPZIG 11.30: Ünnepi hangverseny. 13: Gramofónzene. 14.30: Ifjúsági barkácsoló óra. 16.30: Délutáni hangverseny. 20: Ünnepi hangverseny. 21.30: Rádió-klub.

STUTTGART 10.30: Gramofónzene. 14: Ifjúsági előadás. 15: Délutáni hangverseny. 18.45: Georg Ott Uffm »Volksfest« hangjátékának előadása. 20: Esti hangverseny. Közreműködik a »Chemnitzert tanítódláda« és Leny Reitz Buchheim (hegedű).

BUDAPEST 9.15: A rádió házikvartettjének hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek. 17.45: A Fejes szalonzenekar hangversenye. 19.35: Löversenyeredmények. 19.40: A Budai Dalárda hangversenye. 20.45: »Lengyel est« a Studióban. Utána kb. 22.15: Pontos időjelzés, időjárásjelentés és hírek. Majd: Sovánka Nándor és cigányzenekarának hangversenye.

MEGY-mendege, szembe jó vele egy farka, rongyos köpeny-
 partra szállt és elsétált a szigeten, kalandot keresni. Amint
 nap kora reggel ismét szigetet ért hajója. A királyi megint
 boldogan tengerre szállt. Nem kellett soká hajóközölni, más-
 A királyi immár két varázsosztagot szerzett, s nagy
 nam, elhínt a sereg.
 Noza, nekiesett a katonaság a jótéle ételmek-itálnak, s
 Sörrel, borral, minden jóval, seregem számára!
 — Terelj meg, kicsi kendőm
 rályi leterítette a földre a kendőt és így szólt:
 tek, még pedig oly gyors vágatva, mint a szélvész. A ki-
 ahová az idegen eltávozott. Néhány pillanattal vissza-
 totta a királyi. A katonaság elvágatott abba az irányba,
 — Hamar hozzátok vissza a büvös kendőmet, — ki-
 termelt száz lovas katonát.
 Még jöförmán ki se ejtette e szavakat, s máris előtte
 fegyverben, ficsánkólo ménéni!
 — Száz ember teremfően elő azonnal, még pedig talpig
 volodott, s azonnal megcsavarta a büvös palca gomját.
 A királyi állig bírta bevárni, amíg az idegen kissé elta-
 elisietett kincsével.
 Nyomban meg is történt a csere, s a két ember azonnal
 örömfeljesen.
 — Legtitkosabb óhajomat teljesítéd, — felelte az idegen
 rászpálcád. Tudod mit, cseréljünk.
 vanderzett a királyi. Ugyis nagyon megértett nekem a va-
 — Hisz ha csak ez a baj, ezen könnyen segíthetünk, ör-
 erte a varázspálcámat.
 ilyen büvös kendőcském, tudom Istennem szívesen odaadnám
 meg ezt a tömteletlen sok embert? Bár volna inkább egy
 A katonák emni is akarnak, aztán hogy a csudába étessem
 sereg. De hát mi hasznom belőle, — szomorúkodott az idegen.
 Ha meg visszacsavartam a palca gomját, akkor eltűnik a
 egy szempillantás alatt egy óriási armádia nyüzsgő előttem.
 teremfően itt száz ezer harcos, vagy még ennél is több, akkor
 Ha megcsavartam a gomját, s azt kívánom, hogy azonnal
 csudás tulajdonságának. Látod ezt az igénytelen pálcát mit?
 varázspálcám, igaz, hogy éppenséggel nem vehetem hasznát
 jóságoddal, — mondta az idegen. — Nekem is van ám egy
 — Ó, ne gondold, hogy egyedül állsz a világban csoda-
 kendő eredetét.
 miálat az idegen józihen fátározott, elmesélte neki a büvös

idegent. Aztán megterítette a fűszalajt büvös kendőjével, s
 — Jaj, illi le mellém, és légy a vendégem, — szolt ba-
 rátárogos hangon a királyi és maga mellé ültette az éhes
 szigetre vetett.
 látékom, s ugyan megvert az Urstem, amikor erre a pusztá
 idegen. Hidd el nekem, már napok óta száraz gyökér a fáp-
 ta szigeten így bőséges lakomához? — kíváncsisággal az
 — Ugyan, áruld el nekem is, hogy miképp jutottál e puszt-
 mi királyiúnk jó módját.
 pásan megebedelt. Arra járt éppen egy ember és meglátta a
 dolt egyet, leterítette a fűbe a büvös kendőcskét és pom-
 látnivalót. Jártában-kelében nagyon megehedett, s ezért gon-
 a sziget is, mint a másik, s a királyi nem lett ráta semmi
 színtén meg akart ismerni. Hát bizony olyan lakatlan volt ez
 Alkonyatkor újabb szigethez érték, amelyet a királyi
 tek doigukat, tovább hajóközölnak.
 jölkakak egy szállig, mint a dudu. Aztán, mint akik jól végez-
 má, hogy valamit értek, bizony mondatom, gyerekek, ugy
 előtük termelt egy pompásan terített asztal. Hej! jó ideje
 ban, amikor egyszerre csak, mintha az égől hullott volna alá,
 A legényeknek meg a szájuk is táva maradt ámulatuk-
 (Folytató)

A királyi varázsosztagai

ma is viszi őket a bor, ha valahol meg nem akadtak...
 elfolyt Elvite az embert, el a szarkát, még a ballát is s még
 vág, hogy a hordó miszlikbe szakadt: a temetetlen sok bor
 az ember meg nagy mérgesen odavág a ballával, de ugy oda-
 Rászáll a hordó tetejére, a dugóját elkezdte kapirgálni,
 — Ez még nem volt elég: kiereszttem a borodat is.
 Azt mondta most a szarka:
 madik is: a lógós.
 A jó felfordult, kiadta a páráját és éppen így járt a har-
 most is a lovát vágta félbe.
 célózta a szarkát, de hogy célózta, hogy nem, elég az, hogy
 szállott a középső jó fejére. Felkapta a ballát az ember, meg-
 — En megis próbálom, — cseréget a szarka — és rá-
 — Hiszen csak próbáld meg, — mondotta az ember.
 — Ez még nem volt elég, — mondja a szarka, a másik
 két lovadnak is kívánom a szemét.
 — Hiszen csak próbáld meg, — mondotta az ember.

Balázs bácsi postája

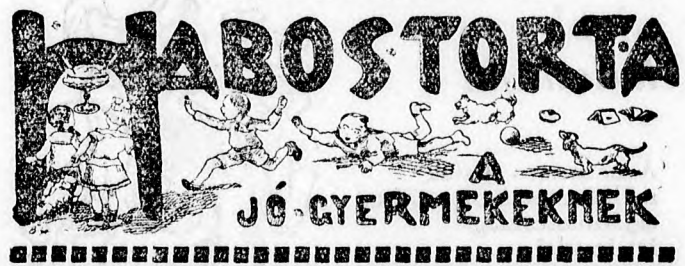
! Legutóbbi fejtörők helyes megfejtése: Ráz, Soos, Páros élet, Klenczhétig.
 Helyesen fejtették meg: Vass Rozika, Pakay Ilonka, Zuffa Ró-
 zsika, Schweitzer Erzsike, Balahó Feri, Szorád Erzsike és Feri, Mayer
 Márta, Pálffy Jolán, Ferdinánd Ilonka, Tatár Kiss Ilonka, Ujvári
 Bandi, Domokos Katóka, Polacsék Imriske és Lacika, Rozenfeld
 Regina, Obédár Emmike, Szalkity Mica, Brückner Laci és Gyuszli,
 A jutalomkönyvet Domokos Katóka nyerte el, aki közölte pou-
 tos címét.

ÜZENETEK

Köszegi Irénke: Miért nem irtad meg, hanyadikba jársz? A dol-
 gozatra később fogsz választ kapni, ugyanis idáig csak egy páran
 küldték be. Ha több fog beérkezni, az eredményt majd közölni fog-
 juk. — Berky Ilke: Dehogy haragszom, valószínű nagyon el voltam
 foglalva. Küldhetsz fejtörőket, majd át fogom nézni. — Domokos
 Katóka: A dolgozatra vonatkozó üzenet, amint Köszegi Irénkének
 üzentem, neked is szól. — Tatár Kiss Ilonka: Levélked egy kisre
 megkésve érkezett. — Ferdinánd Ilonka: Örömmel fogadlak téged
 is a Habostorta táborába, csak azután ne hanyagold el a Balázs bá-
 csit. — Pálffy Jolán: Horváth Erzsike pontos címe: Senta, Djura
 Jakšića ul. 39. szám. Igen meg fog kedves levélkedének örülni. —
 Mayer Márta: Csak tovább is ilyen szorgalmasan és szépen, akkor
 megérdemled a Balázs bácsi díszéretét is. — Balahó Feri: Derék
 gyerek vagy Feri, eltaláltad a hibát. Legközelebb ird meg hanyá-
 dikba jársz. — Zuffa Rózsika: Mászor ne legyél szórakozott és ne
 feledkezzél meg a Habostortáról. — Vass Rózsika: A jutalomköny-
 veket a Margit néni szokta a postára adni. Ha még nem kaptad meg,
 írjal csak a Margit néniinek, okvetlen el fogja intézni. — Horváth
 Erzsike: Köszönöm kérdésed, egészséges vagyok. Paluzek Maca ci-
 mét nem írhatom meg, mert régen nem irt és nem tudom, hova valósi
 Megkaptad-e már a jutalomkönyved? Irj okvetlen Erichről, hogy
 van, beteg-e még és jár-e már az iskolába? — Obédár Emmike:
 Irj Berky Ilnek Bajmokra, Posta-ucca. Szeretne veled levelezni.

A BÁCSMEGYEI NAPLÓ vasárnapi ingyenes melléklete

Subot.ca, 1929. szeptember 22. 12

Itt az ősz

Itt az ősz, hull a fa levele
 A szívünk bánattal van tele.
 A kertünk szomorú, bus a va,
 Csitul a sok dalos madárka.
 Nem vidul már erdő, meg a rét,
 A szellő fagy hírét viszi szét.
 Ki ellátott minket oly hiven,
 Öreg föld fáradt s majd megpihen.
 Uj tavaszt álmában látja tán:
 Virág lesz megint a lombos fán
 Völgy, róna vig dallal lesz tele:
 Fiuk, lányok, álmodjunk — vele!

Fejtörő

RÉPA Z &	A F O O O A	S &
Horváth Erzsitől	Horváth Erzsit	Gyurák Mancitól

sen találta, hogy a jó egyszerűbe feltördült s kiadta a datáját. Am, csakohgy a szarka helyett a lóva fejét találta s olyan erő-
dolkozott, hogy haragjal a szarkához vágott a bal lábával. Az
fejéhez, hogy kiválta a szemét, de az ember nem sokáig kon-
A szarka kétszer sem mondatta magának, odarepült a jó
— Hiszen próbáld meg, mondotta az ember.
szarka — ezért kivágom a lovadnak a szemét.
— Már akár a rókát akartad, akár nem, — mondotta a
találta.
— En a rókát akartam, nemtehettek róla, hogy a kopót
Mondja az ember:
— Hé, atyafi! miért ütöted agyon a szögámat?
Héj, Isteneim! rátámad a szarka az emberre:
a helybe megdöglött.
Az ember nagy hirtelen lekajta a baltát, a róka után ha-
jta, de a róka helyett a kopót találta s szégyen kopó abba
A székereken egy nagy horod bor volt.
három lóval s szekérel.
Uccni felszökik a róka, a kopó után, kikertülnek a buza-
földtől, ki az országra. Eppen akkor ment arra egy ember
— Erre szögám, erre! — kiáltotta kopónak — itt a rókát
buza között.
Repült a szarka, a kopó meg szaladott alatta s amint egy
buzaföld felett elrepült, meglátta a rókát, ott hevert a
mehetünk a róka után.
— Erttem is, ittam is elegendőt, lelkem gazdám, most már
— No szögám, — kérdi a szarka, — ittál-e eleget?
dős cseppig megitta.
Ezalatt a kopó bement az istállóba s a fejét egy cseppe-
bár magam elhessék.
— Hesse el, szarka, hesse el! Ne jelentsem nekem vendéget,
segélt.
cseregn. Az asszony kiszalad nagy mérgesen, dobálja, hes-
Elmennek oda, a szarka felrepül a ház tetefére, elkezd
ihatsz fejet, amennyi csak beléd fér.
lobban éppen most fejt a teheneket egy asszony, ott majd
— Nem baj, csak gyere utánam! Amott abban az istál-
dek a szomszúságtól.
— Jól laktam, lelkem gazdám, de most meg majd elpe-
— Jól laktál-e? — kérdi a szarka.
hussal. Akkor aztán továbbrepült, szaladott a kopó is utána.
szarkát, de az cseregett tovább, a ház teteférről nem repült el,
ze, kimennek a gyermekei is mind, hességetik, dobálják a
kopó nem lakott

Morgó Mackó ujabb kalandjai

A nemzeti urnak
a Habostorta olvasóihoz
sajátmancsulag
írt levelei

Másolta
KORÓPAL

Otthon Hümmöge Zsuzsánna gazdaasszony is nagy
örömmel fogadta a megtalált Muncurkót és örömben magá-
hoz ölelte. Mikor aztán elengedte Muncurkót, látta, hogy a
Hümmöge Zsuzsánna fehér blúza egészen piros foltos lett.

— Hát maga hol kente így össze magát, Zsuzsánna asz-
szony? — kérdeztem a gazdaasszonytól és csudálkozva csap-
tam össze a mancsaimat.

Hümmöge Zsuzsánna, amikor végigpillantott magán, föl-
síkkoltott:

—Teremtöm, hiszen ennek a fehér blúznak az imént még
nem volt semmi foltja. Csak azóta lett ilyen, hogy örömmöm-
ben magamhoz vontam a Muncurkót.

Ezzel mindketten rátekintettünk a Muncurkóra. Hát bi-
zony annak az új ruhája, amelyet a majális öröme adtunk
rá reggel, teljesen össze volt maszatolva a málnatortától.

— Mordizomadta, — kiáltottam rá, — hát te miért ken-
ted úgy össze magadat azzal a tortával?

— Jajajaj, papa, — nyöszörgött Muncurkó és előre érez-
te, hogy mi fog következni, — ne haragudj, de nem volt időm
vigyázni, mert meg kartam enni a tortát, amielőtt elszaladtam
voina a vadászok elől.

Nem válaszoltam Muncurkónak egyetlen szóval sem, ha-
nem ehelyett olyan pofont adtam neki, hogy nekiesett Hümmö-

Vállára borult. Az öreg asszony gondolkodás nélkül elcse-
a gyönyörű táj s a tarka koponyú ismét teljes egészében a
Az öreg asszony felelet helyett tapsolt, mire elült
lette a királyfi. Ha te is ugy akartod, hát cseréljünk.
— Ha csak ez a bajod, ezen könnyen segíthetünk, — fe-
enyém volna a büvös kendőcskéed.
lett rághatom az éhkoppot, nem lhatom illatos kávéit. Bár az
ha korog a gyomrom az éhségtől, ha a pompás asztalok mel-
asszony, — de hát mi hasznom a legpompásabb termékekből,
— Hát hisz szó a mi szó, ügyes jószág, — felelte a vén
részköpenyvedért megírtyelelek.
— No, azt ugyan megmondhatom anyókéim, hogy a va-
de még jobban elcsudálkozott a varázsköpeny erején.
A királyfinak nagyon megtetszett a gyönyörűséges vidék,
lyén sejmés pászit, a kék folt helyén csillogó tö tárnadt.
folt esett, ott karsztály emelkedett, a zöld posztodarabka he-
el. A koponyú darabkát szerteszét hullították s a hová a piros
puszta szikreket. Valóságos paradicsom tárt a királyfi szemé-
darabig a levegőben s aztán csudálatos széppé varázsolta a
is. A tarka foltokból összehállított koponyú csak töpődött egy
zán nem találhatók ki gyerekek, ha még oly soká találhatók
penyét. No, de hát hogy ekkor milyen csuda történt, azt isa-
oly jó kedve kerekedett, hogy földobta a levegőbe tarka kö-
san megosztom az őtőlök csésze kávéit is kitta,
tudna elszámolni, hogy mi minden jó. A vén anyóka pompá-
bostorta, még, vaj, tejfel, túró, cseresznye s rétes, de még ki
minden, amit csak elgondolhatok. Kávé, tejescsokoládé, ha-
talkát talán még a születesek napján se láttak. Volt ott
No hát, kedves kis olvasóm, ilyen aranyos uszonasas-
Tejjel, vajjal, jó kávéval, vendégem számarai!
— Terülj meg, kicsi kendőm.
a varázsigéjét:
A királyfi azonnal elővette büvös kendőjét és elmondta
és reménykedve pillantott a királyfiára.
megemlégetem holton napjait, — mondta az öreg asszony
— Jaj, ha egy jó kávécskát megíthatték, tudom istenem
élelt-ittál kivánsz, azonnal előteremttem.
szolgálatok, ha nagy tetszik, — felelte a királyfi. Bármitéle
— Szivesen, akár három darabot is, de peccsenyvel is
kenyeret, te jó ember.
napja nem ettem egy falatot. Az Isten nevében adj egy falat
— O jaj, ó jaj, már nem bírom soká ezt az éhséget. Hét
még a kö is megágyult volna a hallatára.
de burkolt vén anyó. Az anyóka nagy nyögött, jajgatott, hogy

telt bele hosszu idő s úgy megszerette, mint a tulajdon édes
gyermekét. Esténként ő mondta el a közös asztalnál az imád-
ságot, noha ő volt a legujabb szolgáló a háznál. Amikor imára
kulcsolta a kezét, úgy tetszett mindnyájuknak, hogy egy an-
gyal áll az asztal mellett. Maguk sem tudták miért, de any-
nyira megszerették a szelid leánykát, hogy a viláért se tud-
tak volna ellenni nélküle.

Egy szép napon, amint a szolgálóserég elköltötte az est-
ebédet s a bíró egyedül maradt édesanyjával, meg a szegény
szolgálóval a belső szobában, egyszerre csak a legény, se
szó, se beszéd, megfogta a leány kezét, odaállott az édes-
anya elé és így szolt hozzá:

— Anyám, lelkem, add reánk áldásodat. Mert azt a kis
leányt ezennel feleségül kérem.

— Szivesen adom anyai áldásomat, — mondta a tulboi-
dog biróné. Mert bizony mondom, megszerettem első perctől
fogva, mint az édes gyermekemet. Hisz amily szépséges és
szelid, épp oly jámbor és istenfélő a lelkem.

A szegény szolgálányból ime, a falu leggazdagabb és leg-
boldogabb menyecskeje lett...

A fősvény gazda azonban, aki megtagadta a fehér kigyó-
tól a néhány csöppnyi tejet, ugyancsak megjárta. Amint a ko-
ronás kigyó elhagyta az istállót, bu és baj költözött a háza-
tájára. Tönkre jutott a gögös, kapzsi gazda s nem telt bele
hosszu idő és el kellett adnia minden gazdaságát. Cserepes
udvarházát, hizott marháját. A bíró vásárolta meg a görbe-
szarvu teheneket s a fiatal menyecske zöld koszorúval övezte
rég nem látott kedvenceit. Aztán jól tartotta őket illatos szé-
nával és megfejté őket saját kezével.

Egy szép napon, amint szokása szerint kedves jószágai-
val foglalatokodott, váratlanul megjelent a fehér kigyó az
istállóban. A menyecske hamar előszedte a rubintos koronát
s e szavak kíséretében helyezte vissza a kicsi kigyó fejére:

— Ej, be örülök, hogy ismét megemlékeztél rólam és föl-
kerestél. Alig vártalak már, hogy elmondhassam neked szív-
ból jövő igaz köszönetemet. Fogadd vissza picit koronádat,
mert immár nincs szükségem reá, jómódban élek és boldog-
ságban. Ezentul naponta kijár néked a meleg tejecske, ugy, a
mint a régi jó időkben.

A koronás kigyó letelepedett a ragyogó, tiszta istállóban,
s a bíró házatáján öröm és boldog megelégedés uralkodik az
áldott kicsi állat jelenléte miatt.

Varába nem fogadta őket... (Veszi)
 sára is. Nem is nyugodt addig, amíg föl nem találta és ud-
 zett vissza a varázsbort, hegedűt és bővös köpeny tulajdono-
 szed leány boldogan követte a királyfiat, aki halászan emleke-
 járt a pusztai szigetre. Azt talán mondanom se kell, hogy a
 miután boldogra tette az otthonvalókat, elment széd mákka-
 művészet és a széd iránt való szeretet. A királyfi pedig,
 get varázstól a széd embereit lelkébe s fölbeszélte bennük a
 zott. A varázshegedűt danája vidámságot, szelid gyönyörűsége-
 haderőt teremtett az országban, amely csakhamar felvirág-
 zott erdők támadtak. A varázskendő élt-iralt, a bővösállca
 ahová a szem ellátott, pompás kastélyok, csillogó tavak,
 A varázskönyv ezert darabra hullott szét és mindentit
 — No, most szedjük rendbe az elszegényedett országot.
 királyfi a varázskönyvet és így szolt:
 kényvörtökötök magukat a bővös hangokban, elővette a
 király. Erre a királyfi előszedte varázshegedűjét s amikor
 A diadalakomá közben zenét is kívánt a jókedvű örege
 százezernyi emberem számára.
 — Terülj meg, kicsi kendőm. Sörrel, borral, minden jóval
 csolt!
 rállyi nagy örömben előszedte bővös kendőjét és ráparan-
 get s meg trádásul meg nem hódították a földüket is. A ki-
 meg nem pihenek, amíg egy szálly ki nem ütök az ellensé-
 telik meg harcos néppel erdő-mező. A vitez katonák addig
 A király meg idősebb fia! amúlo szemmel látták, mint
 — Százezer lovas és gyalogos katoná teremenj elö.
 rászpálcáit és így szolt:
 erő ellen, amikor megcsavartotta a legifjabb királyfi a va-
 A király meg két idősebb fia már-már futni akart a tul-
 madra az országot.
 hozták a királynak, hogy az ellenfél három oldalról megtá-
 Ebben a pillanatban gyors futások jelentek meg és hírlí
 álló ellenfeleink.
 sára s már látom, mint tűznek bennünket rabláncra bosszu-
 den aranyomat, ezüstömöt elköltöttem a hadsereg fenntar-
 nyu háborúságba keveredtem a szomszéd királyval. Mert min-
 telli háj gyémánt. Mert tud meg, hogy távolléted alatt iszo-
 lalod fel. Mondhatom, hogy most ugyancsak rámentere egy
 még tulajdonyad a bátyádat is és a Gyémántországot ta-
 országot végkézkoldulni volna. Pedig biztosra vettem, hogy
 — Hisz olyan nyomorult kolduskülsőd van, mintha három
 gada a fia, hát nagyon csatódok.
 szitek, kis olvasóim, hogy az öreg király nagy örömmel fo-

Morgó Mackó, hühhüü,
 kabátja volt gyönyörű,
 de lyukas lett, hehehe,
 mert a tűz kitégte.

A szemtelen Szajkó Pakkó éppen fölöttem rajdolt a ma-
 gasban. Szténiztem a földön, hogy nem látok-e valami kavi-
 csot, amit feléje dobhatnék. Hát kavisot nem láttam, de ott
 feküdt a gyepen a pipa, amely a kabátom pusztulását okozta.
 Nem okoskodtam sokat, nem fontolgattam, hanem fogtam a
 pipát, karomat fölfele lendíttem, alapos svungot vettem és
 szomszédos ágra szállott. A pipa aztán, amikor elérte a kellő
 fele. Az azonban meglőbventte szárnyait és a pipa elől a
 aztán a pipát a magasba dobtam a kódcasoló Szajkó Pakkó
 kabátja volt gyönyörű,
 de lyukas lett, hehehe,
 mert a tűz kitégte.

Meghallotta a róka gunyversét a Szajkó Pakkó, az a tar-
 ka madár, amely minden beszédet utánzó, egy hallásra meg-
 tanulta és egy magas fa tetejéről lefele rikácsolt:
 Morgó Mackó, hühhüü,
 kabátja volt gyönyörű,
 de lyukas lett, hehehe,
 mert a tűz kitégte.

Meghallotta a róka gunyversét a Szajkó Pakkó, az a tar-
 ka madár, amely minden beszédet utánzó, egy hallásra meg-
 tanulta és egy magas fa tetejéről lefele rikácsolt:
 Morgó Mackó, hühhüü,
 kabátja volt gyönyörű,
 de lyukas lett, hehehe,
 mert a tűz kitégte.

Ravaszfi Fülöp látta, hogy szememben a harag lángja
 lobog és nem sok jót olvasott ki a tekintetemből. Azért hát
 könyörgésre fogta a dolgot. Letérdelt elé és így kért:

— Édes, kedves, nagyjó uram, tekintetes nemzeti uram,
 csak most az egyszer könyörüljön meg rajtam, szegény bü-
 nösön! Esküszöm, hogy soha többé nem adok rá okot, hogy
 még egyszer ebben az életben haragudni kelljen rám!

En nagyon jól tudtam, hogy a róka fogadkozásának nin-
 csen semmi értéke és komoly alapja. Megfogadta ő már más-
 kor is, hogy nem fog fölbosszantani és legközelebb már meg-
 szegte a szavát. Most különben is annyi volt a rováson, hogy
 oktalanság lett volna irgalmazni neki.

Azért kijelentettem, hogy nincsen megbocsátás és kiad-
 tam neki a megszolgált porciót.

Mint hogy azonban bot nem volt nálam, azért hát kihuz-
 tam a pipából a szárát a pipát zsebre vágtam és a pipaszár-
 ral láttam el Ravaszfi Fülöp bajját. Alaposan ellaznakoltam.
 Csihi-puli, járta a pipaszár a róka hátán. Csakugy porzott a
 piros bundája.

Ki tudja meddig lazsnakoltam volna a gonosz rókát, ha
 egyszer csak azt nem veszem észre, hogy füstöl ám a ka-
 bátom.

— Mordizomadta, — gondoltam magamban, — miért füs-
 töl ez a kabát? Füstölő hegyről már hallottam, de füstölő ka-
 bátról még soha. Ez csak úgy lehetséges, hogy a kabát ég.
 De kicsoda gyujthatta föl?

Nem telt bele egy percnél a negyedrésze és már tudtam,
 hogy miért füstöl a kabátom. Hát bizony csakugyan égni kez-
 dett. A dolog úgy történt, hogy amikor a pipából kihuztam a
 pipaszárát, hogy elhegedüljem vele a róka koma nótáját, a
 pipát zsebre vágtam. Azonban, ugylátszik, a sietségben nem
 csuktam jól le a pipakupakot és úgy történhetett meg, hogy
 a pipából az égő dohányparázs kihullott a zsebbe és meg-
 gyujtotta a kabátot. Mikor észrevettem, hogy a kabát füstöl,
 akkorára már a zseb körül jó darabon kiégett a posztó a ka-
 bátom.

Elengedtem a rókát, a földre dobtam a pipaszárát, gyorsan
 levettem magamról a kabátot és eloltottam a tüzet. Persze
 oltásra a tenyeremet kellett használni, azzal nyomkodtam le
 a lángokat és közben alaposan meg is pörköltem magamat.

Mérgettem, hogy a szép prémgalléros kabátom, ame-
 lyen Rákics Alborák erdei szabó a sujtást olyan cifrán vetette
 ki, hogy még a siserdő istennye is eltévedt volna rajta.

A koronás kigyó

Élt egyszer egy fősvény gazdaember, akinek minden gaz-
 dagsága mellett még egy csudálatos kis jószágja volt. Igaz
 ugyan, hogy ő maga se tudott róla, hogy az istállójában egy
 kicsi kigyó lakozik, amelynek homlokán rubintos arany kor-
 na villog. Mondom, nem is sejtette, hogy mily különös lakója
 van az istállójának, mert ha tudta volna, amely kapzsi volt és
 fősvény, izibe leszedte volna a koronát a fejcskéjéről. Senki
 sem tudott a kigyó létezéséről, csak a fősvény gazda szorgal-
 mas szolgálója, aki éjszakánként hallotta is a koronás kigyót
 énekelni. Mert tudjátok, gyerekek, ezek a koronás kigyók
 szebben énekenek, mint a csattogó szavu csalóányok...

Amikor a szorgalmas szolgáló meg-megfejté a tehenet,
 kikuszott a kigyócska a rejtékéből és okos szemével szeliden
 pillantott a leánykára. Ici-pici volt ez a kigyócska és fehér,
 mint egy szelid egérke. A szolgálólány azt hitte, hogy a ki-
 gyócska azért pillant rá oly könyörgően, mert éhes és szána-
 lomból rendszerint megtöltött neki egy apró csészét illatos,
 meleg tejeccsével. A kigyókirályné bedugta apró nyelvecské-
 jét az édes nedűbe, s mialatt jóízűen szürcsölgette a tejeccskét
 ide-oda mozgott a fején a villogó rubintos koronája.

A jólelkű szolgáló nagyon megszerette a fehér kigyót,
 annál is inkább, mert örömmel tapasztalta, hogy amióta a
 kis kigyó tejet iszik, gazdájának tehenei állandóan sok tejet
 szolgáltatnak és jó egészségnek örvendenek. Egy napon épp
 akkor lépett be a gazda az istállóba, amikor a koronás kigyó
 a tejeccskét itta. Csakugy a gazda, mint mondtam, roppant
 fősvény ember volt és megsajnálta a kigyótól a néhány csepp
 tejet. Iszonyu haragra lobbant és roppantul megszidta a jó-
 lelkű szolgálót. Mintha nem is néhány cseppnyi, hanem három
 vedernyi tejet pazarolt volna el.

— Ó, te hálátlan teremtés, te pazarló fehérrnép te! — or-
 ditotta magánkivül a gazda. Ki engedte meg neked, hogy az
 én tejetemet elpazarold! Így bánssz el a gazdád jószágával? Nem
 sül ki a szemed, hogy gazdád kárára ideszoktatod ezt a mér-
 ges kigyót, ezt a gyilkos férget, amely éjszakánként kiszívja
 tehénkéim tejét? Nem mondom kétszer, hogy te magad is
 nem vagy-e gonosz boszorkány, aki összeszűröd a levét a
 gonosszal, gazdád kárára-bajára!

A szegény lány sirva fakadt gazdája igazságtalanságára,
 aki a leány könnyeit látva, még jobban dühbe gurult. Megfe-
 ledkezett mindenről, a leány hűségese szolgálatairól, szerény-